

DOMBOK TORNEÅ LAPPMARK

KAUTOKEINO
AVIOVARE
TENØ
UTSJØK
TINGSTEDER

1726 - 1735

Original side 198 a:

Ånno 1726 den 31. Januarii och 1. Februarii höltz ordinarie Ting och Rättegång med Allmogen af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika, uppå Koutokeino wanliga Tingställe, närwarande Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping, Tingtolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämbedsmän:

Anders Larsson Pära, Tore Persson
Anders Andersson Tornensis, Erik Persson Eira

1o.

Sedan Ting och Tingzfridh blifwit efter wanligheten publicerat, uplästes dhe på andra ställen företydde Konge. förordningar, hwar uppå följande Måhl afhandlades.

2o.

Såsom Lappmannen Anders Rasmusson Lenticka 1725 för Tingz Rätten månede angifwa at Kyrkioherden wyrdige och Wällärde hr. Johan Junnelius skal för 3 åhr sedan eller efter marcknaden 1723 om en tisdag uti Lars Pålsson Pärrens, Lars Anderssons och Sjul Sjulssons närwaro bastat och bundit honom oförskylt; Ty blef och Kyrkioherden nu efterskickader, hwilken sedan han sig infunnit, månede Lenticka sakens sammanhang sålunda berätta. Förberörde åhr 1723 när Lars Pålsson Pärre med sine Cammerater kommit

Original side 198 b:

tilbakars uhr Häradzhöfdingens och fougdens skiutz ifrån Afwiowaa en tisdagz afton som han will minnas, skal Lars Pålsson Pärre och han Lenticka samma afton suttit och druckit litet brånwin i Prästegårdzstranden tilsammans strax efter dagzranden war nedergången, då när som dhe minst der uppå tänckte, kommo 2ne Karlar Nembln. Prästens drängar Lainbert Madsson wid namn ifrån Wiborgh, som nu för tiden befinnes i Utzjocki och Johan Olsson Pårainen ifrån Pello by och öfwertorneå Sockn, som nu icke

heller är tilstädes, och togo honom Anders Rasmusson Lenticka ifrån stranden och förde honom opføre backan och gården til prästens farstuga, samt tracterade slogo och rychte under vägen. När han war kommen i prästens farstuga, skal han sielf kommit uth med Eldgafelen i handen och welat slå honom der med, men Lars Pålsson Pärre skal tagit Eldgafelen ifrån honom, hwar på Prästen sielf med begge förberörde dess drängar skal tagit och fört honom till Timstocken uppå backen, hwarest dhe alla tree bundo fast honom sedan Kyrkioherden sielf luppit efter banden med händerne bak på ryggen och ryggen emot stolpen hwarest han suttit en godh stund uti Kiölden som den tiiden varit rätt häftig. Sedan uppå Qwällen skola samma drängar fört honom in uti pörtet, hwarest dhe å nyo bundo armarne bak på ryggen fast på honom med en Karck, och det så hårt och Omilt at händerne blifwit på honom opswullne, då Lenticka skall bett dem i Jesu Namn at dhe skulle släppa honom litet löss, han wille derföre gifwa dem En hehl Rickzdaler som han hade hos sig i

Original side 199 a:

pungen. Då Johan Olsson Purainen skall sielf tagit Rickzdalaren ifrån des pung och sedan släpt dess händer litet lösare uppå hwilket sätt dhe så länge haft honom med händerne bakbundne hela wickan alt til dess helgedagen kommit, Nembln. ifrån tisdagz aftonen då han blifwit bakbunden som han tyckes minnas och häftader, alt til söndagen då han emot Caution skal sluppit, men emedlertid skall prästen gifwit honom maat doch skal han intet fått wetta, hwarföre han så blifwit hanterader och fastagen, likwähl skall prästen sagt at han skulle föras til Pitheå Landzfängelse. När nu Söndagen war kommen och folcket församblades, skal Kyrkioherden sagt til Länsmanen, eftersom Lenticka har gjort slagzmähl uppå min gård, så skall I intet släppa honom lösan, utan befalte honom at hafwan i fängzligit förwar. Då Länsman Rasmus Hotti, Nils Aslaksson Polto, Skiutzrättaren Mattis Nilsson med Tolfmannen Tore Persson gingo i borgen för honom, det han intet skulle rymma innan nästa Ting, hwarpå han och sluppit lös utur sina band. Men samma Söndagz afton skall Kyrkioherden skickat Rättaren Mattis Nilsson och Tolfman Tore Persson med honom sielf at hämta dess penningar ifrån honom uhr dess Kåta, hwilket dhe tilstodo sig hafwa gjort efter Kyrkioherdens befallning, som han icke heller nekade till, Nembln. 7 par Silfwer Maljor som lapparne bruka frampå bröstet, 3 stn.

Silfwerskiedar, 4 Specie Rickzdaler. Utaf desse saker säger Lenticka vidare, skall Kyrkioherden gifwit honom året efter Maljorne tillbakars och 2 silfwerskiedar, så att ännu är borta för honom 4 Specie Rdlr. och En skied. Men den Rickzdalaren

Original side 199 b:

 som drängen Johan Olsson Purainen tagit ifrån honom i pörtet, skal Johan fått åt Länsman, och länsman återgaf honom den samma igen berörde söndag för än Tolfman och Skickaren efter Prästens befallning reste till hans by at taga Silfret och Egendomen ifrån honom, begiärandes Lenticka nu icke allenast sitt silfwer igen som ännu skall wara borta för honom utan at han och måtte tagas i förswar, för Prästens wåldsamma framförande i sliika måhl efter Lag och Konge. förordningar.

Kyrkioherden hr. Johan Junnelius som åhörde föregående Lentikas kiäromåhl och berättelse ord ifrån ord, sade han får berätta som han will, men för sin Person wet han intet annat än at saken skall wara långosedan förlikt. Hwar til Lenticka swarade at han intet kan wetta elr. forstå om saken skall wara förlikter, emedan som inga wittnen skall warit der öfwer, som uppå tilfrågan ingen wiste heller at intyga. Sedan förebar Kyrkioherden at han nu intet kan swara, utan förbehåller sig Laga process tilgodo, efter han intet skall blifwit i rätten tidh stämbder, då han och will skaffa sina wittnesmän fram och der hoos bewisa honom at denne saken woro långesedan förlikter, hwar til oftanämbde Lenticka ännu swarade Ney. Här uppå blef hela ransakningen ord ifrån ord uti parternes närwaro uppå begiäran upläsin. Och som Tingz Rätten intet kan förwägra Kyrkioherden den förmåhn som lag och Konge. förordningar medgifwa; Ty blifwer med denne saken anstånd giort till nästa Ting, hwarför innan Venerand. Consistor. jämwähl kan bekomma part här utaf, som wederbörande antyddes.

3o.

Borgarne Wälachtade Nils Gabrielsson, Anders Samuelsson

Original side 200 a:

och Erik

Enqvist ifrån Torneå stadh beswära sig uti Crono Befallningzmannen Wälbetrodde Petter Pippingz närwaro öfwer en bonde och Bonde Sohn ifrån Pello by Henrik Corteniemi och Johan Olsson Purainen wid namn, samt öfwer Johan Johansson Rouso ifrån Neder Torneå Sockn och Carunge by, at dhe skola bruka den plägseden det dhe om wåren sedan borgerskapet rest hem ifrån Lappmarcken, begifwa sig med Kiöpmans waror och penningar oppføre till lappmarcken, och under prätent at fiskia wid Wästersjön öfwer sommaren skola dhe wid deras resa igenom Lappmarcken idka en stoor handell med wallmar, hurst, kramwaror, penningar och bränwin, det handlande Borgerskapet til största präjudice och nachdehl brukandes ännu vidare härwid den försigtighet, at så snart hösten eller första föret blifwer, taga dhe sig hem och til sina byar igen med godzet, innan som Borgerskapet resa opføre till Lappmarcken på sin handels idkande, så at när disse komma efter hafwa dhe ringa eller intet godz at undfå mera af Allmogen, medan slika bönder icke allenast alla skinwaror upphandla i Alten och Nauwuona med hudar och Ranor, utan och annat godz som Borgerskapet pläga drifwa sin handell med; begiärandes fördenskull att sådant måtte lagligen blifwa intechnat och at Rätten tächtes låta til protocols flyta hwad lappmännen sielfwa såsom närwarande härom intyga, til höga wederbörandes desto bättre underrettelse i denne saken. Betygandes Koutokeino Allmoge Tolfmännen Anders Larsson Pära och Erik Persson Eira samt Lars Sjulsson på alles wägnar, at ofwannämbde bönder wid deras genomresa i denna Sochnen icke allenast uphandla här på orten alt hwad dhe öfwerkomma af hudar, Ranor och skinwaror, med wallmar, hurst, miöhl och bränwin, utan och skola dhe biuda uth giäld på nästkommande höst då dhe komma tillbaka oppføre igen, förestigandes

Original side 200 b:

Skattemännen Olof Gunnar,

berättandes at han tagit til borgningz utaf Johan Johansson Rouso här wid marcknadzplatzen förledne wåras 1725, då berörde Rouso reste till Norjet 2 lispund kornmiöhl Et kistlås för 2 dhlr. beslag på et skrin á 1 dhlr. 16 öre item 50 spik til en båth. Erik Persson Riik anförde at han tagit af Henrik Couteniemi förledne wåras Påskatiden då han reste til

Norjet bränwin för 4 dhlr. til borgningz. Anders Persson Soro ifrån Peldojerfwi bekiänner at han tagit till Borgningz af Johan Olsson Purainen hemwäfwit wallmar tree Alnar som berörde lappmän lofwat betala med godz. Dessutom har Anders Soro tagit af Henrik Korteniemi en räfsax för 12 daler som han strax betalt alt med torr lapsiik. Sedan anförde Koutokeino Allmoge vidare igenom berörde Tolfman Anders Larsson Pära som ordet förde med Länsman Rasmus Nilsson Hotti, at berörde Bönder så förskiämt handeln i Norjet och wid Wästersiön, det ingen af lapparne mähta skall hädan efter at kiöpa sig nödiga waror der ifrån, dragandes til Exempel det som han hört af Mikkel ifrån Kiemi, minnes icke annorlunda dess namn, 10 alnar Walmar för en Rana; Och Nils Persson Soro säger sig sett med egna Ögon at Johan Rouso gifwit i Nauvono 13 alnar för en Rana; hwarföre och nu kiöpet skal blifwit för denne Allmogen på Ranorna så förhögt at dhe intet mehra mähta dem åt sig kiöpa i ty at der dhe tilförne kunnat fått en godh Rana för 8 daler, skola de nu intet få den under 10 daler Koppmt. hwarwid of. nämbde borgerskap ännu vidare til sin sakz bestyrkan emot desse handlande bönder begiärade dett lappmannen Per Nilsson Soro måtte få aflägga dess berättelse, som och dem blef willfarit, hwilken följande

Original side 201 a:

de androg, at förledne våras 1725 första Bönedagz tiden skall han råkat bondedrängen Johan Olsson Purainen ifrån Pello här på Marknadsstället, då Purainen skall bett honom resa til Monianiska by och Erik Madssons gård samt hämta derifrån åt honom twenne stora packor Wallmar, lofwandes honom derföre i betalning 2 wåg elr. 4 daler Koppmt., hwarpå han fått lerft och bränwin för 2 daler, men det andra skulle ännu wara obetalt, säyandes til denne Soro vidare at godzet skulle wara Befallningzn. Wälbde. Petter Pipping tilhörigt; hwarpå Per Nilsson Soro skal skickat sin dotter Margreta utföre at hämta Walmaret hiit til platzen, emedlertid skall Johan Purainen wäntat efter det samma, då Bonden Corteniemi ifrån Pello med Johan Johansson Rouso ifrån Carunge kommit opföre i samma följe med sitt godz. När som Purainen nu reste härifrån til Norjet, skall han förmanat Per Nilsson Soro hårdeligen det han för ingen skulle uppenbara, at han haft wallmar med sig. Widare Anförde Lappmannen Lars Pålsson Pärä som warit Johan Rousos wägwisare ifrån Wästersiön och Nauvono hit till Koutokeino förledne höstars at han skall haft 19

ackior godz, och at han med egen mun bekiänt för honom det han fått 30 Ranor dersammastädes, Endhel ackior hade han med fisk och andra ackior igenkarkade med hudar, uti hwilka Lars Pålsson intet wettat hwad för godz warit, men det berättar han sig wist sett att Rouso haft 1 1/2 ackia med torr Torsk. Jon Nilsson Polto anförde at berörde Johan Rouso köpt af honom förledne wåras 1725 då han reste här igenom en Rana här i Koutokeino för 9 alnar Rysswallmar, hwilket han

Original side 201 b:

skall mätt af en stor packa. Sedan detta nu sålunda blifwit annoterat som föreskrifwit står, blef föregående ord ifrån ord för wederbörande offenteligen upläsit, hwarpå Borgerskapet begiärade Tingz Rättens Extractum Protocolli som man icke skiäligt fan at dem förwägra, utan ofwannämbde angifne måhl härmedelst til Högwälborne Herr Baron och Landzhöfdingens vidare Höggunstiga rättande och Correction ödmukeligast hemställer.

4o.

Kyrkioherden hr. Johan Junnelius angaf huru som et liik skall stå wid Kyrkian obegräfwit, Nembln. Mads Larsson wid namn ifrån Kittilla by, som förledne höstars 1725 i lifztiden skall stulit en anseelig post uti Silfwer och penningar ifrån en Norsk Man wid Namn Jakob Nilsson i Alten boendes, och skall denne Mads Larsson härsammastädes innan han blifwit dödh och 14 dagar omtrent efter Helgamässan medan han låg siuk, bekiänt för Bonden Johan Olsson ifrån Kittilla och hela Per Soros Kåtalag med Sonen Nils Persson Soro, samt Nils Tornensis folck för än som dhe skickade efter Kyrkioherden hela denna tiufnaden samt rumet hwarest han det förwarat. Sedermera när Kyrkioherden ankommit till honom, skal Mads Larsson äfwen bekiänt för honom denna sin Syndh och derjemte uppenbarat rummet hwarest han tyfwegodzet giömt hade i Norjet, hwarföre som merberörde Mads Larsson sålunda med gått och sunt förnuft kiänt och bekiänt denne

Original side 202 a:

sin Missgierning, med största ånger och ruelses betygande, samt der på undfått Herrans Högwärdiga Nattward, och sedan några timar efter skal han blifwit dödh, Men han skall intet warit Tingzförder för denne saken uti Norjet, eftersom han på gierningen skall strax rest derifrån, dessutom skall ägaren fått sitt igen så när som på 12 dhlr. Kmt., hwilket den framledne bekiänner sig förfarit hafwa. Så underställer Kyrkioherden Häradz Rättens yttrande huruwida med dess begrafning förhållas skall, emedan liiket emot våren intet kan komma at stå öfwer Jord, och han eljest seer sig inom den tiden intet kunna inhämta andra wederbörandes gottfinnande, wiljandes han för Öfrigt wara ursäctad, om något willdiur skulle komma der til eller eljest något annat oförmodeligt fall. Fördenskul uppå sådanne Omständigheter, yttrade Rätten sin Oförgriple. meningh til följe af Konge. Mayttz. Allernådigste förordningh af den 3. August 1698 samt Höga Konge. HåfRättens universale den febr. 1720, så wida Mads Larsson i lifztiden sitt begångne tiufwerii sielf bekiänt ångrat och begråtit, äganden och mästadelen fått igen sitt, så at han tilståt sig icke mera förfarit än 12 dhlr. Koppmt., utom det at han aldrig för tiufwerii warit dömdet, det bör dess liik af ärligit folck hanteras, och i Kyrkiogården uti stillhet doch utan wanlige Ceremonier af Venerand. Minist. begrafwas.

5o.

Uti twisten emillan Aslak Andersson Orbis hustru Anna Amundsdotter och Ivar Mortenssons änkia, Aili An-

Original side 202 b:

dersdotter om En Rehn som Ivar för 13 år sedan skall fått af Aslak til Borgningz och han uti lifztiden icke skall betalt, så förebär Aili Ivars änka at Aslak Orbis skall skiänckt dem samma til hennes afledna Man, eftersom han skal haft bränwin med sig at pläga honom, Men hustru Anna nekar, ty det skall warit dess bästa Kiör Rehn alla dagar wärd 12 daler Koppmt., som Olof Nilsson Kåta med hustrun Elin Nilsdotter äfwen intygade sant wara, som ingen lærer kunna prätendera, till skiänckz för et stop eller högst kanna bränwin. Så

eftersom hustru Aili intet kunde med några bewis elr. Omständigheter fulltyga at dess Man bekommit Ren Oxen til gifningz af Aslak Orbis, mindre huru mycket bränwin Ivar skall haft med sig eller om han gifwit för Renen Valuta, och desse hustrur här öfwer uppå Nämndens mäklande intet förenas kunde, utan begiäras Aslak Orbis hustru Anna Amundsdotter fyllest 6 lodh för Renen eftersom han skall warit mera wärd, men bränwinet som Ivar kunnat haft med sig och Spenderat uppå dess Man, anseer hon allenast som et Medell at han fått uth denne goda Renen, samt på kiöpet påstår hon i rättegångz expenser 2 daler Koppmt., der emot hustru Aili Ivars änkia ingen ting will bestå. Ty fan Rätten skiäligt at lägga dem emillan i så måtto at så wida Olof Nilsson Kåta med hustrun Elin Nilsdotter intygar at det warit Aslak Orbis bästa Kiör Rehn, altid bröder emillan wärd 6 loo, hustru Aili då betalar henne Anna Amundsdotter uti et för alt 12 daler Koppmt.

Original side 203 a:

med dhe blifwa åtskilde. compensatis expensis, hwar

60.

Lappmännenne Guttorm Guttormsson, Jon Persson, Nils Persson, Henrik Amundsson och Nils Thomasson alla ifrån Enoteckis beswära sig öfwer Erik Persson, Olof Henriksson, Anders Andersson, Lars Andersson och Svein Andersson ifrån Koutokeino för det at dhe utom deras wettskap, wilja och samtyckie skola försålt en biörnhuud, hwaruti de tillika med dem warit intresserade och ingen dhel af samma huud dem gifwit, der dhe likwähl icke allenast jemte Koutokeino lapparne jagat efter biörnen, utan och den tillika med dem fångat, i synnerhet skall Guttorm Guttormsson den til dödskiuutit, oachtat Koutokeino lappen Olof Henriksson skiutit först och träffat i magan, samt andra dagen Lars Andersson som råkade på bogen, men hans skått skall 3die gången träffat igenom hiertet, hwarpå han natten efter stelnat, och likwähl skall hwarken honom Guttorm eller andre dess Cammerater gifwas någon dhel af huden, fast än dem är wederfarit den rättwisan at dhe alla liika dhel fått af Kiöttet, sedan Anders Andersson tagit dhel åt sin huud och Erik Persson för sin dräng, hwilket dhe likwähl icke wilja klandra; Fördenskull anhålla dhe at förberörde Koutokeino Lappmän måtte

framskaffa samma biörnhud som dhe förmena sig wara liika delachtiga i, at dhe måtte så tilliika få sälja den samma, på det dhe som haft lika stort beswär med dhe andra, liika stor Hazard warit underkastade, och desutom en utaf deras Cammeratlag biörnen skiutit, måtte få liika stor och

Original side 203 b:

proportionerad dhel af huden. Här emot förmente Erik Persson Riik med sine Cammerater, som tilstå sig bortsålt hafwa denne Biörnhudan, at Guttorm Guttormsson med dhe andra ifrån Enoteckis, fast man dem utaf en god wilja skall lemnat dhel af Kiöttet, såsom en wedergiällning för omaket, ingen dhel hafwa at påstå af skinnet efter som dhe 1o. intet skola hafwa at göra med det landet som Biörnen ät fälter på, efter som det samma skall höra til Norjet och Koutokeino lappar skatta äfwen till samma Crona så wähl som til Swergiet, 2o. skall Guttorm med hans Stalbröder intet haft sådanne wapen med sig, at dhe med dem kunnat fälla Odiuret utan Erik Persson och hans Cammerater allena, 3o. Påstår Erik Persson med sine Interessenter at dhe ifrån begynnelssen aldrig lagt något salskap med dhe andra uti detta målet, utan strax sådant förwägrat i synnerhet som dhe förledne åhr, 4o. wid Marcknadztiden förnekat desse Män at flytta uppå detta landet igenom Befallningzman Pipping sedan Bysfolcket beswärat sig öfwer desse Enoteckis Lappars intrång uppå denne orten. Hwaremot ehuruwähl Guttorm Guttormsson med dhe föromrörde Enoteckis Lappar ändå förmenar sig böra hafwa liika dhel åt skinnet, för det dhe skola med dhe andra haft lika stort beswär för odiuret, och tillika med dhe andra en wicka efter förweckna Helgämässa kommit på biörnfiäten, då Guttorm med sina Cammerater farit på en sida om fiällen och Lars Andersson med Koutokeinoboerne på andra sidan; Likwähl som Guttorm emot de andras nekande et sådant lag intet kan bewisa warit wist dem emillan slutit, giort och aftalat; Enoteckis

Original side 204 a:

Lapparne jämwähl tilstå måste at landet intet hörde dem till utan Koutokeino Allmoge som derföre skattade, Guttorm icke heller med sine Cammerater skall haft några skiutgewär utan allenast yxor, fast han med Erik Perssons byssa Lad och Krut äfwen sedan träffat biörnen, som likwähl tilförne fått 2ne skått af dhe andra. Fördenskull kan Tingz Rätten intet annat förstå i anledning af Konge. Mayttz. Stadga om Jachter och

diurfång den 29. August. 1664 § 14 än ju Erik Persson med sine Stallbröder böra oklandrat behålla biörnhudan eller dess värde, och Guttorm Guttormsson med sine Interessenter låta sig åtnöya med den andehlf af Kiöttet som dhe redan för dess omak bekommit hafwa; Hwar med dhe uti denne saken åtskilde blifwa; som wederbörande antyddes.

7o.

Borgaren Henrik Curtelius ifrån Torneå Stadh beswärrar sig öfwer Prästeänkan Aili Jönsdotter angående et bordh som hon skall tagit ifrån Prästegården olåfwandes sig tillhörigt, efter som han skall kiöpt det samma af henne för 4 wintrar sedan om hösten, igenom dess utskickade Handelsman, Tolfmannen Olof Andersson Lambinen för Ett skiähl Salt, och samma året eller winter Marcknadztiden skall Curtelius gifwit henne sielf til slut på räkningen, för det hon fört stenar til dess muhr, Contant 1 daler 4 öre Kmt. efter sin book som han upwiste, hwilket hustru Aili Jönsdotter föregifwer sig intet kunna Minnas, utan säger om så kan wara som hon nu hörer, så will hon strax lefwerera ifrån sig bordet, gifwandes så honom Låf strax at skicka der efter som hon nu offenteli-

Original side 204 b:

gen
bekiänner. Men som hon lagt på honom ökenamn och kallat honom took Henrik, så påstår Henrik Curtelius, det måtte hon derföre lagligen blifwa ansedder och plichta; Här emot förklarar sig hustru Aili at hon intet sagt som han nu anförer utan, hwad skall Curtelius begynna at tokas och fordra bordet af mig, när han weet at han det samma intet betalat; Men här emot beropade Curtelius sig uppå wittnen borgaren Anders Samuelsson, som förklarade sig härutinnan ingen ting wette, Samuel Kinmund kunde intet ertappas, men Erik Eriksson ifrån Karasjocki bekiände och betygade sig hafwa hört uti Borgaren Anders Samuelssons stuga, at hon kallat Curtelius took Henrik; uti rättegångz expenser påstår Curtelius 16 öre Smt. Fördenskull som Hustru Aili Jönsdotter nu in för Tingzrätten tilstår at bordet hörer borgaren Curtelius till så at han får dett afhemta enär han behagar, utan at han beswärjer sin book och på hwad sätt han det samma betalt, Så låter och Rätten der wid förblifwa. Men som hon intet kan neka sig hafwa kallat honom took Henrik, Ty pröfwar Rätten henne hafwa gjort sig Sakskyld-

ig efter dett 43. cap. Tingm. B. L.L. till 3 mrkr. Smt. för dess oqwäde, och betalar desutom till Borgaren Henrik Curtelius uti Rättegångz expenser och tidspillan 1 daler 16 öre Koppmt. och dhe sålunda åtskilde.

8o.

Sedan ransakades uppördz längden som befans richtig efter skatten och Mantalet, och dy efter

Original side 205 a:

Konge. förordning verificerades. Actum ut Supra.

Uppå Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadlin

Original side 205 b:

Anno 1726 den 5. Februarii war inga stämningar uti Afwiowara at afgiöra, utan föredrogo bysfolcket beswär igenom Länsman Per Ivarsson, Nils Nilsson och Nils Persson deröfwer, at Kyrkioherden Herr Johan Junnelius, skall alt för strängt hantera dem med skiutzen, Ja at dhe icke ens skola töras andraga deras beswär, såframt dhe icke wilja få Subben öfwer Axlarna. Ty begiära dhe nu at Utzjocki Allmoge wid återkomsten der ifrån måtte skiutza prästen alt hem til Koutokeino tilbakars, emedan Kyrkioherden för deras skull skall resa till Utzjocki Kyrkia; Men denne byn Afwiowara der emot måste altid resa til Koutokeino Kyrkia, både till Gudztiensten stora Helgedagar, dessutom med deras tionde Christningzbarn, gammalt folck som behöfwa Herrans Nattward med mehra, Och utzjocki allmoge aldeles slipper, der likwähl Afwiowara deremot uti detta fallet altid måste emottaga deras skiutz, hwarföre dhe nu anhålla at blifwa förskonte eller och undfå en skiälig wedergjällning derföre af Utzjocki Lapparne. Men som Rätten nu sig häröfwer intet yttra kan, innan som Kyrkioherden med berörde bys All-

moge blifwa först hörde jemte Crono Befallningzmannen. Ty blifwer och med denne saken så länge dilationerat.

Sedan blef uppbördz längden ransakader och Verificerad efter förordningarne. Actum ut Supra.

Uppå Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadlin

Original side 206 a:

Anno 1726 den 9. och 10. Februarii höltz laga Ting och Ordinarie Rättegång i Torneå Lappmarck med Allmogen af Teno och Utzjocki byar uppå Utzjocki wanliga Tingställe, närwarande Befallningz-man Wälbde. Petter Pipping Edsworne Tingstolcken Mikkel Jönsson Stålnacka med Wanlige Nämndemän:

Aslak Rasmusson, Rasmus Persson
Jon Andersson, Aslak Andersson
Amund Gjermundsson, Jon Persson Utz

1o.

I förstonne utlystes Tinget och behörige Konge. Förordningar och Placater uplästes och påmintes Allmogen här äfwen som på dhe förriga Tingställen och som inga Tingzsaker woro uppå denne orten at andraga blef uppbördz längden efter Mantalet upläsin och som den befans richtig, ty blef han och efter Konge. förordningar Verificerat.

2o.

Emedan som wid arfwetz delning efter framledne Henrik Persson här wid Utzjocki intet observerat är den aftächt som Lag och Konge. Förordningar medgifwa, och Kläckaren härsammastädes Per Persson kommer derföre allena at swara; Ty böra hans bröder Olof Persson och Mikkel Persson som äfwen arfzdel ungfångit och med en samma oflytt, til ofwannämbde Kläckare erlægga och betala 5 prinsar hwardera, hwilka han bör af dem uttaga som wederbörande till efterrättelsse länder af Utzjocki Tingställe den 9. Februarii. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadlin

Original side 245 a:

Ånno 1727 den 31. Januarii och 1. Februarii höltz ordinarie Ting och Rättegång medh Allmogen af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck tilliika uppå Koutokeino Wanlige Tingställe närwarande Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping, Tingtolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och Wanliga Nämbedsmän:

Anders Larsson Pära, Tore Persson
Anders Andersson Tornensis, Erik Persson Eira

1o.

Sedan som Gudztiensten war förrättat, utlystes Ting och Tingzfridh efter wanligheten, och wederbörande Konge. förordningar blefwo allmogen förhållne såsom på andra ställen.

2o.

Nils Andersson Tornensis beswärade sig öfwer Nembdemannen Erik Persson Eiras hustru Kirstin Nilsson för det at hon uti Kyrkioherdens stuga icke allenast kallat honom en skiälm när som dhe begynte til at tala om Erik Perssons twänne halfslitne nät som han förledne Sommar skall saknat utur sin Stabur, utan och afskurit 2ne nya tömar för honom då han kommit at afhämta sin Moders hustru Ailis renar elr. Wayor, ifrån dess by hwilka skola wara värde 1 dhlr. Koppmt. hwardera; påståendes altfördy dett måtte hon icke allenast Lagln. plichta för

Original side 245 b:

oqwädet eller och det bewisa, betala dhe sönderskurne rentömarne och näpsas för dess wåldsamhet, utan och der till medh ersättia honom dess utlagde Stemningz bekästningar med 1 dhlr. 4 öre Kmt. Til oqwädet sökte fuller berörde hustru Kirstin neka, men blef igenom Spögubben Anders Olssons bewittnande öfwertygad det hon uti sådanne ord skall utbrustit, iag håller dig för en skiälm om du icke förer denne saken för Rätta, An-

gående deras twistigheet om dhe bortkomne näten. Men beträffande at hon sönderskurit Tömarne för Nils Tornensis så widgick hon strax dess oförsigtighet förebärandes at hennes hastighet warit orsaken til dess Oanständige förhållande wid begge desse tillfällen tillbiudandes sig att godwilligt wilja betala honom rentömarne. Fördenskull blifwer hustru Kirstin Nilsson sakfält efter det 43. cap. Tingm. B. L.L. för oqwäde till 3 mrkr. Smt. samt för det hon förspilt Nils Andersson Tornensis nya tömar till 3 mrkr. Smt. Ex argumt. cap. 25 B.B. L.L. och betale honom der hoos deras värde med rättegångz expenser som gör tillsammans 3 dhlr. 4 öre Kmt. hwar med dhe blifwa åtskilde.

3o.

Per Persson Spein Kiärade till Olof Korfwatos för en ung Rehn Waya som han framfarne höstars skall ifr. dess by emot dess wilja afhemtat, förmenandes honom hafwa bordt låta den samma blifwa så länge hoos sig till Nils Tomasson Pärffi äfwen kommit tilstädes som låtit sig förliuda at för honom skulle samma Rehndiur wara förkommit, då till större säkerheet begge deras märcken med Wayans kunnat jämföras och sålunda

Original side 246 a:

nogsamt skönias hwilken af dem wore rätta ägare til samma fiäll flychtiga Rehn Waiia. Här emot anförde Olof Korfwatos det han ingalunda af egit bewåg och utan orsak afhemtat den samma, utan som han til Per Perssons by anlände tillika med Tolfman Tore Persson och Mikkel Andersson hwilka jemte honom riktigt kiände märcket eftersom Olof Korfwatos för 3ne år sedan köpt den samma af Nils Olsson, så fan han sig wara befogad at taga sin egin Rehn i förwahr. Nämbedemannen Tore Persson med Mikkel Andersson betygade äfwen Rehnen haft Olof Korfwatos riktiga märcke, såsom och Nils Olsson tilstodh att han för 3 år sedan skall försält et sådant Rehndiur till Korfwatos. Nils Tomasson Pärffi wille bestrida det samma waiia skulle wara sig tillhörig, af orsak det hade hon enahanda märcke med dess Rehndiur af hwilka han en tillstädes hade. Deremot Korfwatos äfwen en af sina framtedde jemte den omtwistade Waiian. Fördenskull sedan parterne tagit halfwa Nämbeden hwardera blefwo förberörde Renar noga besichtigade, pröfwandes samtelige af dhe tilförordnade syningzmän att den omtwistade Renen

aldeles hade et sådant märcke som Olof Korfwatos påstått, men Nils Tomasson Pärffwis Rehn befans uppå högra örat bakpå wara uttagit och sålunda ifrån detta märcket helt åtskilt. I anseende hwar till och Häradz Rätten pröfwat rättwist at tilerkiänna berörde Olof Korfwatos denne Woignell Runo som han i så måtto legitimerat samt lagln. till sig hämtat uti twenne wittnens närwaro, hwarutinnan han intet finnes hafwa emot lag och Konge. Förordningar procederat, blifwandes parterne sålunda i detta måhlet åtskilde.

Original side 246 b:

4o.

Drängen Amund Toresson beswärr sig öfwer Gambla pigan Brita Nilsdotter för det at hon skall gjort inkast uti dess fattade och slutne giftermåls handell med Olof Gunnars dotter wid namn Ingrid sedan det blifwit lyst 3ne gånger 1726 nembln. Dominica Invocavit första gången, Dom. Reminiscere andra gången och Domin. Oculi tredie gången efter Kyrkioherdens insinuerade attest påståendes fördenskull det måtte hon påläggas at wisa sina skiähl eller och wara honom responsabell för giorde omkostningar som igenom detta inkast är förspilt och andra Oundwikelige expenser till 18 dhlr. Kmt., samt der hoos lagligen plichta eftersom saken pröfwes wara till för skymf och tilfogad nesa. Kyrkioherden hr. Johan Junnelius androg at Brita gjort et sådant inkast, säyandes att Kyrkioherden intet borde wiga Amund Toresson eftersom han skall besufwit henne under Echtenskapz Löfte för et åhr sedan då dhe warit till Kyrckan den andra bönedagz tiden som här firades kring om Bartelssmäss, hwilket sig tildragit wid Aslak Speinssons Kåta. Brita Nilsdotter tilfrågades, hwarföre hon gjort et sådant inkast då först, sedan alla 3ne gångerne warit utlyste och intet strax² swarade derföre at hon wiste honom intet wara frii ifrån sig, men sådant skall intet fallit henne in fast hon war till Kyrckian då andra gången för Contrahenterne lystes, doch ingalunda i den mening som skulle hon wilja äga honom utan derföre allenast at hon icke warit frii för honom och fördii blifwit föranlåten at bekiänna sin Synd och missgierning efter 6 års sammanlefnad med denne Amund, som skall sålunda begyntz at då hon för 7 åhr sedan wa-

Original side 247 a:

rit i Aslak
Speinssons Kåatalag skall Amund Toresson hemtat henne til sin faders Kåata hwarest hon varit i 3ne wintrar och 2ne somrar, doch skall han ingen ting gifwit henne, så wida han icke något ägde utan allenast lofwat det skulle han taga henne sig till hustru; när han afhemtade henne ifrån Aslak Speinssons Kåata skal husbonden intet varit hemma utan dess hustru Karin Jonsdotter, och sedan hon anlät till dess faders Tore Perssons hemwist skall dess moder Sigrid Amundsdotter, utom det att hon bett henne komma till sig, med egna ögon åsett at Sonen Amund Toresson skall litet der efter och hennes ankomst, wid det hon gjorde upp Elden, det han lagt sin wänstra arm på hennes hals, då han legat med brodern Per Toresson tillsammans som då varit ogifter, men samma natten likwähl skall han intet haft med henne att beställa, och skall icke heller fadren sett dett, efter som han då legat och sufwit iämte bägge bröderne af hwilka Amund på sätt och wüs skall insomnat som hon redan berättat. Hon tilspordes hurudan åtskilnad varit emillan lägerstället som desse bröder tagit och hennes? swarade at hon legat uti särskilta Kläder och dhe för sig et stycke ifrån henne i Kåatan, at en person kunnat ligga wähl dem emillan. Doch till at vidare bestyrcka sin utsagu beropar Brita sig på Jon Pålsson Perras hustru Ingrid Jonsdotter som skall nogsamnt förmärckt det Amund haft henne Kiär. Uppå tillfrågan, om hon någonsin förmärckt sig hafwande elr. någon annan hört der af, blef tillförläteligen intygat at ingen hört eller förmärckt sådant, som hon icke heller förstått sig wara så fatt, mindre skall någon om detta talet hört tilförne det ringaste. Hon tillspordes om någon öfwerta-

Original side 247 b:

lat elr. inrått
 henne til denne beskyllningen? swarade Neii, doch skall Lars Andersson Brudens Morbroder en och annan gång frågat henne huru snart giästabodet skulle stå, förmanandes henne at intet sörja efter som Amund Toresson skulle ändå blifwa hennes brudgumme fast än folcket intet lätteln. skulle det troo. Utom detta andrager Brita Nilsson det Amund skall gifwit henne en liten bränwins kagga, men intet till den ändan at han skulle ächta henne utan eljest såsom för god wänskap. Amund Toresson tilstår sig hafwa sålt til henne samma tidh en sådan kagga men det för några kundur belingar som han gjort till stöflor åt sig, hwilket Brita eii

heller kunde med skiähl bestrida utan erkiände sant wara. Hon förmantes ytterligare att föredraga alla dhe skiähl till et sluth, som hon i anledning affunnit sig föranlåten att förbiuda Amund Torsson Wixlen med Ingrid Olsdotter. Swarade det hon nu altsammans uptächt och der hon skulle brista åt bewis, så skall det likwähl wara en dagzsanning tagandes Gudh till Wittnes derföre, och underställer sådant Häradz Rättens ompröfwande. I anledning hwar af Aslak Speinssons hustru Karin Jonsdotter förekallades, som uti Edzstad berättade att denna Brita Nilsson så wida hon intet hade någon Wiss hemwist utan war med sina Renar hoos den Lappman som kunnat henne til dienst och hielp behöfwa, så boflyttade hon och till den samma som henne åstundade, hwarföre hon och en tidh warit i dess Kåtalag, men i synnerhet skall hon längtat till Nämbedemannen Tore Persson hwarest hon tilförne intet warit eftersom dess hustru Sigrid Amundsdotter skall anmodat henne komma til sig, och eljest skall Karin Jonsdotter intet kunnat förmärcka något oanständigt emillan drängen Amund

Original side 248 a:

Toresson och denne Brita har eii heller någon sin hört här af tillförne, mindre at Brita warit hafwande, och mera säger hon sig intet wetta i detta målet at säya sanningen utan Edh, som wid Gudh contesterade det hon aldrig förmärckt något sådant betygande dem emillan elr. dhe ringaste omständigheter der till såsom en olåflig sammanlefnad, och beträffande hwad Brita andragit som skulle hon sett det Sonen skall lagt sin wänstra Arm på hennes hals när hon en gång giorde upp Elden, så skall hon aldrig achtat der efter emedan begge hennes Söner lågo för sig serskilt tilsammans. Fadren Tore Persson androg sammalunda at han tillförne aldrig hört här utaf eii heller kunnat förstå att dem emillan några sådanne otilbörligheter warit ..?... Lars Andersson Examinerares hwi han kommit at fälla sådanne ord till Brita det Amund Torsson skulle ändå blifwa hennes brudgumme jemte mehra? swarade som han förstått hennes lag warit att hon altidh wäntat, som hon med ord, afecter och gierningar betygat, på hwar Lappdräng här i Socknen, så länge dhe warit ogifta hwilket han äfwen sielf skall erfarit, så har han jämwähl wid det tilfalle welat skiämta med henne i så måtto efter han wähl wiste at ingen skulle nu mehra taga henne, i synnerhet sedan hon så högt kommit i åhren, efter dess tycke mot 60 åhr, och för det öfriga weet han intet annat än ähra och gådt, så wähl

med drängen Amund Torsson som denne Brita, hafwandes icke heller annat hört och förmärckt om dem, och mera wet han intet at säya. Drängens Broder Per Torsson befans uppå tillfrågan icke wara tillstädes, sammalunda Jon

Original side 248 b:

Pålsson Pärrens Hustru Ingrid Jonsdotter. Brita tilspordes när han första gången besufwit henne? swarade sig icke minnas, tilspordes vidare när det warit sista gången? swarade sammalunda eftersom hon intet kan hafwa några wittnen, icke heller har Kyrkioherden elr. Allmogen tilförne hört något rychte här om. Nu som inga andragne omständigheter ännu pröfwat wara graverande för Amund Toresson, ty remitterades parterne in puncto Satisfactionis et expensarum till en Christelig och billig förening, hwilken Amund Toresson sedermera skrifteligen insinuerade wara uprättat emillan honom och Brita Nilsson samt attesterat och bewittnat af Herrar Kyrkioherdarne Johan Tornberg och Johan Junnelius af den 4. februarii innewarande år sålydande ord ifrån ord. All den Oenighet och inkast som Brita Nilsson gjort uti Amund Toressons Echtenskap är uti undertechnades närwaro Christeln. förlikt, så att bende. Brita Nilsson berörde Amund Toresson aldeles frikallat från den beskyllning hwar med hon honom här till graverat, til at fulborda dess påbegynte Echtenskap samt all tilwitelsses framdeles; Hwarföre mer berörde Amund Toresson och hennes felachtighet eftergifwer, och alt det som han Lagln. kunde hafwa at påstå dett attesterar ut Supra. Och som Rätten af denne hålne undersökningen, sedan den tilbörigen utan klander blifwit uppläsin, intet kan finna sådanne graväntia af Brita Nilsson wara anförde som kunna göra Amund Toresson till hennes angifwande skyldig emot dess stadiga nekande, så synes hennes angifwande af dhe skiähl som här till blifwit bibrachte intet Sufficiente att hindra det ju icke Contrahenterne få fullbor-

Original side 249 a:

da deras påbegynte ächtenskap, såframt dhe eljest å begge sidor wilja. Men icke dess mindre bör Per Toresson och hustru Ingrid Jonsdotter såssom af Brita Nilsson återopade wittnen till nästa rättegång inkallas med oftanämbde Brita och Amund Toresson, att Rättens defini-

någon stämning mera än at uppå min anförde exception af hr. Häradzhöfdingen blef swarat at samma sak skulle uppskiutas till annat år. 30. har Hr. Häradzhöfdingen sig öfwer Margeta Mortensdotters Lägersmåhl uti Högle. Konge. Swea-Håfrätt förklarar, att iag af afwund och illwilja honom derföre utfört, hwar af iag äfwen finner mig hafwa orsak att beswära, som och öfwer den tillwitelssse som ingalunda i sanning består, förbehållande mig all rättmätig talan emot Hr. Häradzhöfdingen i dymåhl med reconvention, fördenskull iag och emot hr. Häradzhöfdingen mitt laga jäf härmedelst anförer, och ifrån dess domstohl mig Exciperar. Hwarpå förledne års Protocoll uti parternes närwaro å nyo upplästes som ingen hade att påminna widh, ja icke ens Kyrkioherden Junnelius, hwar wid Lenticka ännu yrckade uppå dhe persedlar som skulle wara borta för honom, då Kyrkioherden Tornberg hade härwid intet annat at påminna utan begiärade Rättens tilståndh at få förena parterne, hwilket och Rätten wid så fatta omständigheter hwarken kunde råda till eller finna sig befogat att förwägra. Doch påtog bemte. Kyrkioherde Tornberg sig att skrifteligen parterne

Original side 250 a:

emillan författa förlikningen, som sedan den af dem blifwit underskrifwen för Rätta presenterades at i dess protocoll inflyta, hwilket att för denne gången bewilja domhafwanden fan eftertänckeligit för dhe emot honom anförde förmente gravamina af Kyrkioherden Junnelio, utan pröfwades nödigt wid tilfalle och lägenhet at deferera hela denna förrättningen med dess omständigheter och anhang på wederbörlig ort och underhörigt ställe.

7o.

Här uppå blef uppbördzlängden ransakader Man ifrån Man som befans richtig och ty efter wanligheten verificerades. Sedan framwiste Kyrckioherden hr. Johan Junnelius en Specification uppå använde Reparationer uti prästegården daterat den 5. Februarii 1726 sig bestigande till 158 dhlr. Kmt. sedan åhren 1722 med 1723, och som räkningen blef utan klander upläsin för allmogen, ty blef deröfwer och följande attest meddelat Nembln. Anno 1727 den 1. Februarii blef föregående räkning in för sittande Rätt ord ifrån ord uttolckad och menige Man föreläsin, och som ingen der emot med skiähl hade att

inwända mindre klandra; Ty blifwer sådant her igenom attesterat. Actum ut Supra.

Uppå Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadlin

Original side 250 b:

Anno 1727 den 11. Februarii höltz laga Ting och ordinarie Rättegång i Torneå Lappmarck med Allmogen af Teno och Utzjocki byar uppå dess wanliga Tingställe närwarande Befallningzmannen Wälbde. Petter Pipping Edsworne Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacke och wanlige Nämbedemän.

Aslak Rasmusson, Rasmus Persson
Jon Andersson, Aslak Andersson
Amund Gjermundsson, Jon Persson Utz

1o.

Sedan som Gudztiensten war förrättad, utlystes Ting och Tingzfridh efter wanligheten, och wederbörande Konge. förordningar blefwo all-mogen förehållne såsom på andra ställen.

2o.

Såsom Ivar Persson Lill Per ifrån Afwiowara är för Cronones skatt dersammastädes inskrifwen med andra skattdragare, hwarest han och intyges wara födder; så emedan han är sinnad at ingå ächtenskap med Nils Perssons dotter Gunnil dersammastädes, hwilken och till den ändan skall emottagit gåfwor med föräldrarnes wettskapp och wilja som wid ansvar icke böra eller kunna återställas, och han intet förspörjes uti någon sådan handell sig hafwa inlåtit widh Wästersiön; Fördenskull warder han uti sådant fall remitterader till Ven. Ministerium at winna

dess ächtenskapz fullbordan, doch så at den 11. § cap. 15 uti Konge. Mayttz. Kyrkiolag i alla måtto af honom blifwer observerad.

3o.

Original side 251 a:

Uppå begiäran warder antechnat at änklingen Olof Larsson gifwer Klockaren Per Persson som uppwacktat dess afledne hustru Elin Gjermundsdotter som för Matzmässan 1726 om hösten blifwit död uti sytninga Lön på 41 wickors dag En Waiia och en Orack, till Olof Jonsson som gjort Kistan, swept, grafwit och fört liiket, har han gifwit en Orack, Noch till prästen En Rehn in Natura och en Specie Rdlr., hwilket utaf arfskapen och inventariummet skall afföras wid delningen som bör förrättas emillan berörde Olof Larsson och arftagarna dess framledne hustrus bror Sohn Nils Jonsson och Syster Sohn Olof Persson begge wistande under annat Herrskap i Waringe, item dess Systerson wid Tenosu Guttorm Rasmusson dersammastädes; såwähl som dess Syster Gjermund Klemmetssons hustru Kirstin Gjermundsdotter och systerdotter Elin Per Jonssons hustru, Alle här i Utzjocki wistande, hwar till uppå Rättens Wägnar förordnades Nämbedemannen Rasmus Persson och Skiutzrättaren Rasti, som till instundande Ting här öfwer böra göra beskied för deras förrättning, samtelige wederbörande till framdeles efterrättelsse hwilket fullkomligen antydt blef.

4o.

Efter som änckan Graniel Pälldotter blifwit död 1726 för Matzmässan företrädde nu dess arfwingar benämnde, Sonen Jon Persson Utz, dottren Kirstin Persdotter, länsman Rasmus Aslakssons hustru, och uti Karin Persdotters Gla. länsman Rasmus Perssons hustrus ställe dess 3ne döttrar Brita unga Jon Jonssons hustru, Graniel Anders Aslakssons hustru och Pigan Karin som ännu är ogift, andragandes huru som dhe blifwit förlikte uti Skiutzrättaren Rastis närwaro om Sterbhusetz Renar medh

Original side 251 b:

dess tilbehör och annan befintele. Egendomb wickan efter hon blifwit dödh i så måtto, at Jon Persson såssom enda Sohnen tagit twenne dhelar, Systran Kirstin en, och Systran Karins 3ne döttrar Brita, Graniel och Karin en dhel tillsammans, så att på Jon Persson Utz skall in alles kommit 160 Renlif smått och Stort, doch att han på en godh förening deraf skall gifwit dhe andre lotterne 4 Renlif Nembln. åt Systran Karin en Waya med Kalfwen, Systerdöttrarne Brita en Wuorso, Graniel en Woignell men Karin har han låfwat gifwa en Orack, utom det han tilförne åt dhem gifwit 7 stn. Nembln. 2 oxrenar, 5 waiior för bytte och som dess afledne Moder Graniel skall lofwat honom 10 lif som han med wittnen bestyrcka will och arfwingarne icke heller neka, för dess trogna wårdnad om henne i Lifwet, Nembln. 5 waiior, 1 oxrehn, 1 ballrehn, en wulpo kundus elr. wuorso, en woignell och en orack, så skall han dem af obyitto Separerat. Sammalunda som den afledne Graniel skall lofwat dottran Länsmans hustru Kirstin efter dödedagar af obyitto, ett silfwer-sålp, som med arfwingen Karin intygat, så skall hon och det samma bekommit. Beträffande dhe 3ne lif som Sone Sonen Per Jonsson aftagit, så äro wittnen der till Kläckaren Per Persson, som åhört att hon låfwat honom En Rehn, och Nils Klemmetsson skall åhört då framledne Graniell tilsade honom en Waiia och en hirfwas Wuorso. Wuotraipen skola och wara delte uti 3ne dhelar samt 10 stn. tömar utom 2ne som Jon aftagit efter den dödas låfwen för rehnarne som hon gifwit honom. 10 alr. Wallmar äro bytte i twenne delar, Brodren Jon halfparten och Systrarne en dhel hwar. Annat smått såsom ringar, kisor, Sentrå, skedar ackior, koipet, kallo och mera dylikt etc. är och delte uti 3ne lika delar alt efter förening, så at hwar fått litt efter öfwerenskommande. Sammalunda 16 stn. Kopparkittlar uti Trenne dhelar hwaraf Jon Persson fått

Original side 252 a:

5 stn. och en på Kiöpet. Den afledne Gummans Kläder skola och wara bytte i trenne delar, doch som Jon tagit halfparten af sin fader Welpels Kläder, så behöll och Systran Kirstin af sin Moders 4 stn. på sin dehl. Wackar och Kisar äro bytta uti trenne dhelar och bränwins Ottingar som warit 8ta till talet delte uti två, Men näten byttes i 3ne lotter. Halsdukar, Myssor, förkläden och annat småt qwinfolckz tyg i 3ne delar. Dessutom

har Länsman fått 1 par räfsaxar, Karins döttrar en byssa tilsammans och Jon der emot en gla. båth. Af alla matwaror som funnitz har Jon Utz tagit halfparten och det öfriga uti förening delat dem andra emillan. Men af silfret skall intet mehra dem emillan wara bytt än allenast 3ne stn. förgylta Sölfr. ringar, hwar af dhe doch tagit hwar sin. Fördenskull påstår Jon Persson Utz att dhe öfriga medarfwingarne måtte beqwämas til raison, så wida han uti åtskillige Specificerade persedlar eftergifwit dess rätt, dels och förbättrat dess Syskons portion utaf egit, sedan han med rätta aftagit hwad honom utaf dess framledne Moder i lifztiden, med en warm hand blifwit gifwit. Uppwisandes här å Sölfret och penningarne med kisan hwarutinnan det warit förwarat, anhållandes det måtte honom dess tilständiga broders låth och systrarne dess andehl proportionaliter blifwa tildelt, hwaremot sedan Kirstin för sin lått, Brita, Graniel och Karin iämwähl för sin intet med skiähl något hade at inwända, mindre att någon honom Jon Utz för någon Orichtighet här wid nu kunde beskylla, hwar wid doch af dem till nästa Ting blef förbehållit at vidare påtale der sådant skulle förnimmas. Ty företogz delning-

Original side 252 b:

en af berörde silfwer och penningarne på sätt och wis som det 1. och 2. cap. Erf B. L.L. indigiterar en broder och twenne systrar emillan och sådant igenom richtig wicht och lättkastning uti närwaro af samteliga arftagarena med deras Målsmän samt andra slächtingar och anhörige; och föll uppå Jon Persson Utz andehl, sedan bewislig gjäld, arfwode wid arfzdelningen och begrafningzomkåstningar wederbörligen blifwit afdragne Nembln. 30 Specie Rickzdhlr. 6 stn. Sölwerskiedar 4 stn. förgylta Sölfwerbälten 1 Silfwerskop 1 Sålpo och 1 pr. hakar med dess richtiga andehl uti det öfriga förgylta Sölfret, bestående uti förgylta hakar, bröstmaljor, spenner, knappar och kiädjor, bordhänge, ringar, kosor, knifskaft med Silfwernålar och mehra smått silfwer. Uppå Länsmans hustru Kirstins andehl föll 15 Specie Rdlr. och sammalunda dess portion uti det öfriga. Tredie lätten byttes systrarne Brita, Graniel och Karin emillan så att dhe fingo 5 Specie Rdhlr. hwardera och dessutom proportionerat andehl uti dhe förr Specificerade persedlar; doch i så måtto att till en godh redighetz och förlikningz erhållande af oskipto blef tildelt hustru Kirstin den afledne Gummans Solpo, Jon der emot en stor förgylt knapp och dhe berörde 3ne Systrarne der emot hwar sitt par wackra förgylta brösthakar, tagan-

des pigan Karin sielf emot sin andehl af Sölfret uti dess faders såsom rätta förmyndares och nämbedeman Rasmus Perssons närwaro, samt Brita och Graniel sielfwa, närwarande deras Män unga Jon Jonsson och Anders Aslaksson. Och som arfwingarne sielfwa förbehålla sig til nästa Ting göra närmare underkunnige om något mehra

Original side 253 a:

ännu skulle wara i Sterbhuset förglömt eller af Jon Persson Utz, som haft hela egendomen om händer swikligen fördölgt, ty blef ännu af dombhafwanden med Inventarii attesten och om dess richtighet innehållit och sådant ex argumt. Cap. 15 Erf B. L.L. hwilket wederbörande antydt blef Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadlin

Original side 303 a:

Ånno 1728 den 30. 31. Januarii samt 1. Februarii höltz ordinarie Ting och Rättegång med allmogen af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå Koutokeino wanliga tingställe närwarande Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping tingtolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och Wanliga Nämde män,

Anders Larsson, Tore Persson
Anders Andersson Tornensis, Erik Persson Eira

1o.

Sedan som Gudztjänsten war förrättat, utlystes Ting och tingzfrid efter wanligheten, och wederbörande Konge. förordningar blefwo allmogen förhålne såssom på andra ställen.

2o.

Angående twisten emillan Lappmännen Nils Aslaksson Polto och Lars Sjulsson om en Rdlr. in Specie som Polto fordrar af Lars Sjulsson hwarföre han och honom Lagligen instämt, så företredde parterne angifwandes det woro dhe förlikte i så måtto, att Lars Sjulsson återställer till Polto berörde Rdlr. in Specie så snart han får der emot antingen dess utlagda reda penningar Niio dhr. Koppmt. elr. och annat godz i det ställe, doch så at han intet håller honom längre Rickzdalern tillhanda, än till instundande påska, hwilket dhe med handslag för Rätten betygade dem emillan wara slutit. Ty blef och sådan deras afhandling efter begiäran till protocols förd, hwarpå detta till bewis lemnas.

3o.

Emedan som danska Länssmannen Rasmus Sjulsson med Olof Hinderson, hwilka allena befinnes wara arftagare efter framledne dess swärmoder Margeta Nilsson, på begge sidor tilstå sig hafwa richtigt deras arfz präntion och tillståndiga andehl undfätt,

Original side 303 b:

så at ingen här på vidare
åtahl göra skall; Ty uppå begiäran warder sådant uti Rättens protocoll
infört och detta dem här öfwer till bewiis meddelat.

4o.

Det fordrar af Länssman Rasmus Nilsson Hotti, dess styfmågar Per Andersson Pära uppå sin hustrus Margreta Gunnarsdotters och Lars Pålsson Pärre uppå dess hustrus Anna Gunnarsdotters wägnar, efter deras afledne Swärmoder berörde Länssmans hustru Elin Päiwisdotter Nembln. 3 stn. Silfwerbälten, 5 silfwerskiedar, En halfstop Silfr. skåhl Ett Solp, 2ne ranga, 2 Stabur, 2 båtar, En Sommar och en winterkåta, 1 pr. förgylta Krokas och en förgylt Knap half Rdlr. wärd, och det i anledning af framledne Kyrckioherdens hr. Anders Tornensis uprättade Inventarium af den 5. April 1689, då han skulle ingå Echtenskap med berörde Gunnar Jonssons änckia Elin Peivesdotter, beropandes de sig vidare uppå en skrift daterat Nawohn wid Wästersiön den 8. Januarii 1680 hwilken och upplästes af innehåll hwad silfwer och penningar berörde Gunnar Jonssons huus äfwen tilflutit ifrån Norjet, men uti Renar och Koppar betyga dhe sig hafwa fått sin tillständiga andehl til följe af denna Rättens Extraderade resolution af den 19. Februarii 1713. Och som desse stridige parter efter någon reciprocerad twist omsider blefwo till föreningz disponerade, ty blef dem uppå begiäran till framdeles efterrättelsse i detta målet följande instrument lemnat och meddelat Nembln. Länssmannen Rasmus Nilsson Håtti förnögde sina styfmågar Per Andersson och Lars Pålsson, för deras å sine hustrurs wägnar förmente resterande arfz präntion uti Sterbhuset efter deras framledne Swärmoder Elin Peivesdotter å Silfret och penningar som dhe fordra, i så måtto, at dhe skola undfå uti ett för alt et Silfwerbälte sig till delningz, och beträffande berörde deras Swärmoders undfångne trolåfningzgåfwor af framledne deras swärfader Gunnar Jonsson; Så, enär Rasmus Hotti, tillställer styf-

Original side 304 a:

mågarne ihopa en silfwerskied, 3 par silfwer Maljor förgylta, som han gifwit sin dotter Brita, hwilken han nu åligger på annat sätt derföre at förnöya, samt styfdottran Anna, et par förgylta silfwerkrokar sådanne som hon tilförende fått då Systran Margreta bekom dess tilständiga twänne par dito af arfwet, pröfwar Rätten skiäligt at deras vidare fordran uphäfwes till det ena paret som Elin Peivesdotter sielf uti lifztiden med warm hand förunt dess dotter dotter Elin Jönsdotter. Och som dhe sålunda komma sluteligen at undfå hwad dhe skiäligt fordrat utur sterbhuset, emedan Renar och alt annat befinnes dem emillan tilförne riktigt wara delt, så har Länssmannen Rasmus Nilsson utfäst at ofwannämbde sina styfdöttrar redeligen tilställa dhe här framföre nämde silfwerpersedlar, och dett aldrasist till instundande Mattismäss elr. den 25. Februarii wid 5 dhlr. Smtz. wite, hwilcket här hoos influtit warder i följe af Konge. Mayttz. rättegångzförordningz 24. § de Ao. 1695 den 4. Julii, warandes han för öfrigt när detta ähr fullgiort aldeles frii och ledig ifrån sina styfmågars vidare präntion och fordran om något arf så uti denna som andra persedlen, hwar med dhe blifwa uti denne arfz twisten åtskilde, som dem samteligen antydt wardt.

50.

Såssom Rättens utslag förledne Ting wid handen gifwer § 4 uti pigan Brita Nilsdotters angifne saak emot Amund Torsson, det skola Per Torsson med hustru Ingrid Jonsdotter kunna gifwa någon uplysning derutinnan, Ty som dhe nu befinnes wara tilstädes blefwo dhe förestälte at giöra sin berättelse, och som Eden blef dem å begge sidor eftergifwen berättade hwar för sig och först Per Torsson det han aldrig förmärckt som skulle dess bror Amund någonsin haft med henne otillbörligt samhåld, kunnandes doch icke neka att enär han med Amund legat tilsammans uti sina föräl-

Original side 304 b:

drars, skall det wähl kunnat hända at någon i sömnen kastat armarne öfwer den andra i synnerhet då trångt warit om natlägret, och slätt intet mehra wiste han sig hafwa i denne saken at säya

utan tog afträde. Sedan förekallades hustru Ingrid Jonsdotter, som betygade at hon aldrig kunnat förstå det Amund Torsson skall haft henne kiär mycket mindre att dem emillan varit några andra otilbörligheter föröfwade, såssom hon och betyger detta aldrig tilförne wettat af, för än Amund skulle gifta sig och Brita Nilsson då med detta inkastet kommit uptågandes, skolandes för det öfriga slät intet hafwa i denne saken at påminna eller vidare andraga. Hwarföre sedan detta med förledne års Protocoll tilbörigen å nyo blefwo upläsit som utan klander skiedde och Rätten befinner parterne in puncto expensarum wara förlikte, pröfwar Rätten till afböyande af all förargelse och onda Exempel, det bör Brita Nilsson sig sielf till wälförtiänt näpst och androm till warnagell i anledning af Konge. Mttz. bref till Swea Håffrätt den 5. Januar. 1697 såssom den der belägit Amund Torsson jemte sig sielf plichta med 40 mrkr. Smt., blifwandes för öfrigt deras förlikning hwad hinder och skadestånd angår uti sitt wärde, hwilket parterne antyddes. Böterne erlade Brita Nilsson med penningar som annoteras.

60.

Det Kiärade lappländaren Per Persson Spein till nämndemannen Anders Larsson Pära för det han åtskillige gånger kallat honom tiuf och röfware som han intet skall nekat till, skolandes utom dess hafwa wittnen der å, hwartil som Anders Larsson Pära intet nekar utan föregifwer sig i hastigheet och af ifwer skola i sådanne ord utbrustit eftersom Per Persson Spein skall emot dess wilja fiskat och uptagit uhr Raisi Elff och fiskeställe Kurcki Olla trenne stn. Laxar, hwar uti tolfman med sina Söner Lars och Svein Andersson samt måg Aslak Speinsson jemte Per Persson Spein och Sohn Svein Persson efter en utslagen pata alle tillsammans varit lika dhelachtige, betygandes sig för öfrigt intet wetta annat än ähra och godt med berörde Per Spein

Original side 305 a:

och dess Sohn. Fördenskull och emedan som der hoos befinnes igenom Kyrkiowärden Jon Jonssons samt Olof Henrikssons ojäfachteligen erkiände wittnesbörd utan Edh, det Anders Larsson kallat Per Persson Spein tilsammans tre gånger tiuf och röfware, utan någon annan orsak, än för det Per Spein rest förledne höstars til

deras utslagne pata och sedan dhe sönderslagit isen der fiskat trenne Laxar till mans med berörde Jon Jonsson och dess Sohn, då Anders Larsson med förberörde sine Cammerater på undfångit båd at äfwen komma, icke infunno sig utan förfogade sig till skogz at jaga efter willrenar och sålunda aldeles öfvergåfw fiskeriet, sedan dhe föruth gifwit berde. Jon Jonsson låf at fiska på deras dhel då dhe woro frånwarande, som han och wid detta tilfället giort, blifwer Nämde-
mannen Anders Larsson Pära efter den 1. § 43. cap. Tingm. B. L.L. sak-
fält till tre gånger 6 mrkr. Smt. för 6 oqwädins ord som gör 4 dhr. 16
öre Smt. samt betale der hoos till Per Persson Spein uti tidspillan och
rättegångz expenser en ort elr. 16 öre Smt. hwar med dhe blifwa åtskilde
hwilket parterne antyddes.

7o.

Uti saken emillan Kyrckioherden Tornensis änckia dygdesamma hustru
Aili Jönsdotter och afledne Henrik Persson Soros änckia med dess Sohn
Olof Henriksson om någon giäld, så förliktes parterne hwad denne
sednare angår, för det berörde Olof Henrikssons Renar skall upätit något
höö för henne, i så måtto, at han gifwer henne för twenne Renlass 4 dhr.
Koppmt. tilsammans, doch som han till Kyrckioherde ankans Sohn Olof
Andersson betalt redan en Wayhud och en bog tilsammans rächnat för 1
dhr. 16 öre så erlägger han nu allenast med rättegångz expenser till
hustru Aili 3 dhr. 20 öre Koppmt. Beträffande dhe twenne Rdlr. in
Specie som berde. Henrik Persson Soros änckia Brita Persdotter Olof
Henrikssons moder långt för detta sedan skall tagit at gifwa Kiött före så
wähl som 4 Kannor bränwin, hwarföre dess man i lifztiden låfwat en
silfwerskied, så emedan hon nu icke är tilstädes och Sohn derföre utlåter
sig intet swara kunna, blifwer denna saken till nästa

Original side 305 b:

Ting upskuten hwar-
förinnan Brita Persdotter bör antingen sielf eller eller genom fullmächtig
sig infinna at denna saken förklara, så framt hon icke likmätigt Konge.
process förordningens innehåll will blifwa skyldig förklarad till
hufwudsaken med der hoos tiänliga böter pro absentia, doch icke betagit
parterne dess förinnan en skiälig förening at träffa sins emillan om dem
sålunda åsämer.

8o.

Emedan som Borgaren ifrån Torneå Anders Henriksson Biörck med lappmännen Jon Nilsson och Svein Andersson Pära V.V. Kiärande och swarande öfwer något olåfligt bränwins tappande för den förra och för föröfwat hugg och slag på dhe sednare om en torsdagz afton eller den 11. Januarii innewarande, företrädde, andragandes som wore deras twistigheter i detta målet dem emillan bilagde så at ingendera hade hwarcken uti det ena eller andra sig vidare at beswära, begiärandes det wille Tingz Rätten sådan deras förlikning i Protocollet inflyta låta; så kunde wähl Rätten dem icke med fog samma anhållan utslå, utan så wida hwar och en af dem fått sine utlagde Stämningzpenningar tillbaka och dhe för öfrigt på ingendera sidan något vidare åtahl här å giöra wilja, samma förlikning härmedelst ad notam taga och der wid beroo låter, doch som dem emillan saken blifwit angifwen för slagzmåhl och blodwite samt otrohet, pröfwar Häradz Rätten skiäligt, till at undwika förargelse ibland den menige Man, det bör Anders Henriksson, Jon Nilsson och Svein Andersson Pära erlægga hwar för sig till Kyrckian 2 prinsar eller 1 dhlr. 4 öre Koppmt. hwilket dhe utlåfwade hwar med dhe och togo afträde.

9o.

Såssom hwarcken Danska Länsmannen Rasmus Sjulsson eller Klemmet Persson nu kunna med wissa skiähl bestyrcka ibland hwars Renar den omärckte Oracken först kommit som nu twistas om, emedan som deras Rendiur kommit tilsammans uti et Siljo eller samlingzplatz, påståendes Klemmet Persson sig först hafwa satt hårmärke på den samma, sedan berörde Länsmans hustru Sigrid Aslaksdotter förut den warse blifwit. För-

Original side 306 a:

denskull pröfwar Rätten skiäligt såframt dem icke annorlunda åsämer at dhe behålla halfparten hwar af denna Oraken, warandes och parterne fritt lemnat hwilken som den andra will utlösa, allenast Klemmet Persson består Länsman Erasmus Sjulsson uti Expenser 12 öre Smt. hwilka han här wid kommit att expensera som parterne antyddes.

10o.

Allmogen påmintes at dhe skulle låta laga Tingstugu Muhren med leer och skeen, som befinnes wara mycket förfallen, kommandes dem som åtager sig allena denna förbättringen wid nästa Ting at undfå derföre betalning af dem. Hwarpå Uppbördzlängden ransakades Man ifrån Man som befans richtig och fördy efter förordningarne Verificerades.

Uppå Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 306 b:

Anno 1728 den 6. Februarii war Afwiowara byns Lapp Allmoge af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannmarck en dhel församlad wid Karas älf och Olkowara hoos Nybyggaren Mads Eriksson uti befalningzmannen Wälbde. Petter Pippingz samt tingztälcken Mikkel Jönsson Stålnackas närwaro; Nembln. Länszman Per Ivarsson och dess Sohn Hans, Lappmännen Nils Perssons Sohn Anders Nilsson, Gla. Olof Ivarssons hustru Elin Andersdotter med Sonen Per, item Per Olsson och Anders Toresson, nybyggarna wid Olkowara Mads med dess bröder Erik och Henrik Erikssöner, Erikz kammerat Johan Madsson ifrån Pello by och Öfwer Torneå Sochn som fiskat med honom en mihl nedanföre Pello marcknadzställe förweckne sommar, deras swågrar Clas Jönsson ifrån Monianiska med Jöns Eriksson Niuro ifrån Alkulla by i Öfwertorneå Sochn, jämwähl ifrån Teno by, nybyggaren Mikkel Henrikssons hustru Aili eller Agneta Andersdotter och lappmannen Per Persson Guttorm hwilka perssoner alla bruka Laxefiske uti Edz-Karas- och Teno Elf, undantagandes Anders Toresson.

Sedan alla förberörde hade sig infunnit uppå wederbörlig ort och efter den af prädikestohlen i Koutokeino tidiga föruth gjorde kundgiörelse, det borde lappallmogen som närmast äro belägne till dhe ställen befalningzman Wälbde. Petter Pipping utnämmandes warder i anledning af

Högwälborne Hr. Baron och Landzhöfdingens ordres af den 12. Julii 1727 sig utlåta huru wida de woro sinnade at uti samma Laxefiske till deras bättre fördehl och nytta deruti jämwähl participera eller intet, med hwad mehra sielfwa brefwet innehåller, blef be-

Original side 307 a:

fallningzman Pippingz

communicerade Suppliqve med Högwälbte. hr. Baron och Landzhöfdingens förenämbde Gunstige antydyan för wederbörande tilbörigen upläsit och företolckat, jemte förhållande det wille dhe dessutan nu wid handen gifwa hwad dhe eljest till et sådant nyttigt wärckz drift och uppkomst finna tiänligit, hwar på förenämbde perssoner sig sålunda serskilt yttrade som följer,

1o.

Länssman Per Ivarsson i Afwiowara, som fiskar i lag med sin broder Olof Ivarsson wid ett ställe Karasjocki Kenta elr. äng uti Karas Elf trenne mihl ofwanföre utloppet elr. der som hon stöter till Edz elr. Jisi älf, hwilken löper Afwiowara by förbi, begiärar med sina barn och husfolck at få behålla samma rum och fiskeställe som deras förfäder af ålder skola innehaft til lifz uppehälle enär deras Rendiur händer förolyckas, och skall der wara et träsk jämte som dhe äfwen bruka fiska uti om somrarne, hwarföre dhe förmena sikh intet wilja eller kunna participera uti befallningzmannen Pippingz fiskeställen, hwilka han utlät sig ey kunna just nämna innan sielfwa älfwen blifwit af honom om sommaren besichtigatt med dess lägenheter och andra tillhörige förmåhner samt at honom måtte tillåtas först göra försök dersammastädes efter ödmiukaste anhållan der om hos högwälbnte. hr. Landzhöfdinge. Eljest är till märckandes at ifrån Karasjocki mynne hwarest den stöter till Edzjocki, heter sedan älfwen Karas Elf och behåller samma namn till dess hon kommer tilhopa med den älfwen som löper ifrån Enaresidan hwilken kallas Teno, utaf hwilcken hon sedan får samma namn alt till Tenosu elr. åmynne hwarest den stora Teno Elfwen kastar sig uti Oceanum Septennionalem. Sedan utlåto sig Lappmännen Nils Persson med dess cammerat Per Olsson at deras förfäder utaf gammalt skola brukat poikpatu eller på bägge sidor landfast pata wid Assiapacta ställe uti Edz elr. Jisi Jocki Elf, Nembln. litet ofwanföre hwarest Karas Elf stöter uti den

den samma, hafwandes dhe allena och inga flera fiskat på det ställe efter lax, hwarföre och dhe anhålla at få det samma hä-

Original side 307 b:

dan efter behålla o-
klandrat och oqwalt såssom deras förfäder af gammalt til lifzuppehälle och Cronones utskylders afbörande och i synnerhet Per Olsson, som ringa dhel hafwer af Renar och dess afwell, skolandes interessenterne berörde Nils Persson och Per Olsson med fadren Olof Persson in alles förledne sommars der fiskat tilsammans eftersom dhe sig erhindra kunna 120 stn. laxar till delningz. Nedan för detta Assiapacta hafwa Nybyggarne Mads och Henrik Erikssöner samt förberörde deras swågrar Clas och Jöns haft tilsammans en pata doch litet ofwanföre Karasjocki Mun som dhe i förledne sommars först skola utslagit på försök allenast, men den samma skall intet gifwit. Åter nedanföre Karasjocki Munn skola samma personer 1723 äfwen frestat en pata, hwarest dhe tilstå sig ifrån begynnelsen och alt till Jacobi tidh dageligen hafwa fått Kokfisken medan dhe legat i fiske. Der nedanföre åter wid ett ställe af dem kallat Sarin Nora elr. Pudas skola dhe äfwen frestat första gången förledne sommar, hwilket dhe tycka wara det likaste at gifwa fisk. Ett stycke åter nedanföre skola dhe äfwen 1727 frestat en uddpata elr. Korfurapata kallad hwarest dhe berätta sig intet serdeles fisk fått, hålla och förgiäfwes at fresta derstädes mera. Sedan hafwa dhe frestat här wid Olkowara hwarest nybygget är anlagt en pata i förledne sommar hwarest dhe skola fått Kokfisken under bergningztiden, men ifrån Jacobsmäss och till Bartholomäi skola dhe hållit poikpatu elr. öfwer hela Elfwen fast och säger Jöns Eriksson Niuro at dhe af alla förberörde patur upgiort till strängar 700 stn. laxar utom dem som dhe öfwer sommaren förtärt samt eljest lagt i Sniön at frysa till winterkåst andragandes vidare at dess swåger Clas Jönssons broder ifrån Monianiska wid namn Thomas som warit för dräng hoos Clas i åhr skall äfwen tagit lika dhel emot honom och dhe andra i förledne sommar, som han förmenar wara emot all rättwisa och billigheet. Men utom dessa femb upräcknade patustäl-

Original side 308 a:

len skola dhe intet flera brukat, skall icke heller wara tilfalle där till på andra ställen at sålunda fiska för den rena sandbotten skull hwarest inga patur förmenes kunna stå. Widare berättade förenämde Nybyggare sig hafwa brukat twenne nootställen det ena wid pass en mihl ofwanföre Karas Elfz utläpp elr. åmynne wid namn Kwifwanifwa Suando, hwarest dhe pläga draga noth och kunna få i första warpet 20 stn. Laxar omtrent, hwilken är med Kiihl på och drages den samma i land som en annan noot, sedan dhe sålunda nött et warp berätta dhe sig hållit oppe 2 á 3ne wickor emillan, dels derföre at dhe intet hinna skiöta fisken dels och för det at noten icke skall tåla widh. Det andra noteställe anförda dhe wara strax ofwanföre Olkowara pata elr. wid gården, hwarest dhe skola draga på samma wiis och frestat första gången i förledne sommars då dhe fått 5 á 6 stn. laxar, men som en rot legat på botten så skall dhe förderfwat all deras not. Ytterligare anförda förbenämde Nybyggare at dhe nu på 4 år då dhe först hit öfwer ankommo tilbakars ifrån Norjet med deras afledne fader och swärfader Erik Madsson skola brukat tilsammans med Mikkel Henriksson i Masi, som äfwen suttit här, men för et år eller något mera boflyttat utföre till Teno, et noteställe Karistaswarpe benämd wid Teno åmynne, hwarest han giuter sig tillhopa med Karas Elfwen, och skola interessenterne der förledne sommars dragit tillhopa twenne warp och fåt 61 lax på lotten, men gör efter Aili, Mikkel Henrikssons hustrus utsagu 244 laxar uti ett warp som dhe bytt i 4 delar, Nembln. berörde Mikkel och Per Persson Guttorm i Teno hwar sin lätt och Nybyggarne Mads Eriksson med swågren Jöns Niuro dhe andra twenne delarne ifrån Olkowara eftersom dhe haft hafwa noten tilsammans med hwarandra, och mera fisk anförde berörde hustru, sig med de andra samma gången intet bärga kunnat, förmenandes hon det wara utan all räkning hwad laxar bönderne i deras för up-rächnade patur och noteställen undfåt. Eljest anförde oftanämde bröder och swågrar at dhe intet hafwa flera

Original side 308 b:

ställen at bruka på efter lax än dhe nu uprächnat, begiära fördenskull det måtte dhe få behålla samma til sitt lifzuppehälle, eftersom eljest på denne orten ingen säd skall blifwa och dhe icke dess mindre betala Konungens skatt 1 dhlr. 10 öre Smt. med Lagmans räntan tilsammans wiljandes derföre intet participera med befallningzn. Pipping uti dess Laxefiske. På

giord undersökning befans at Mads Eriksson med dess bröder Erik och Henrik föda tilsammans 6 Koor, Swågren Clas Jönsson 3ne och Jöns Eriksson Niuro dito 2ne med en Oxe, utom någre får hwardera som doch med boskapen berättas mäst skola niuta uppehälle af Renmåssan, hwilken dhe församla om sommaren till winterfoder åt Creaturen. Ytterligare for domhafwanden fort at efter ordres ransaka om laxefisket och hwad mera der tillhörigt wara förmentes. Och befans som redan anfört är det Mikkel Henriksson ifrån Teno icke war närwarande utan dess hustru Aili Andersdotter eftersom han sielf har måst blifwa hemma och föra hö åt boskapen som skal wara lång wäg efter, hwilken hustru med dess granne lapmannen Per Persson Guttorm nu anföra at dhe warit tilhopa med förberörde Karas bönder elr. Nybyggare uti en halfnot icke fylles en wicka och fått i Karistas notwarp 244 laxar på en dragning til bytningz, utom det de fåt i den andra dragningen elr. warpet. Sedan skola desse Mikkel Henriksson och Per Persson Guttorm bruka tilsammans wid Utakåski Kårfwapatu 5 stn. patur litet stycke emillan hwardera och det nu på twenne åhr, hwarutinnan dhe skola fått tilhopa 200 stn. laxar hwar sommar undantagandes taimen, och är märckwärdigt som säyes och berättas at laxen ifrån stora Wästersiön begynner i denna Teno Elfwen upstiga strax wid första islåssningen lika som strömlingz bärg, doch sombliga åhr mehra än sombliga och skall dermed continuera hela sommaren öfwer in till sida hösten, skolandes dhe danske siöfinnarne länge sedan hafwa igenstängt samma åmynne om dhe förmått, men det berättas wara för dem omöyeligit hwarföre och årligen wid första währdag et kiöpmansskiepp ifrån Bergen i Norje till berörde åmynne skall anlända med salt och spilträ jämte andra wahror, som plägar

Original side 309 a:

ophandla all den färska lax som Skiepparen med Kiöpmannen derpå kan öfwerkomma. Sedan blef af desse Tenoboer lappmännen Per Persson Guttorm med ofwannämde Mikkel Henrikssons hustru Aili eller Agneta Andersdotter föredragit som skola dhe hafwa ofwanföre Karistaswarp i Teno Elf 1 1/2 mihl ännu et i lag med Samuel Hansson Padarjaur och Samuel Samuelsson Palto ifrån Enare wid en ort Medanokenta wid namn, som desse berätta, blifwit tilförne brukat af Teno tillika och med Enare boerne, hwilket desse sednare mera intet skola wilja tillåta, war icke heller någon af dem nu härwarande. Eljest har unga Erik Eriksson ifrån Olkowara eller Karasjocki Nybygge i förledne Sommar

fiskat med Johan Madsson ifrån Pello by och Öfwer Torneå Sochn tillsammans nedanföre Teno Marcknadzplatz Parassari kallad hwarest dhe skola haft 3ne patur och tilhopa fångat 10 stn. laxar, hwilka dhe försålt färska till Kiöpmannen ifrån Bergen uppå skieppet wid samma Teno åmynne och fått 8 öre Smt. för stycket antingen laxen warit liten eller stoor. Och skola desse perssoner allenast brukat berörde fiske wid Parassari efter deras uträchning ifrån den 16. Junii och till den 29. dito eller Persmässo dagen. Beträffande skatten så berättas Mikkel Henriks-son i Teno och Mads Eriksson i Karasjocki med dess Cammerater hafwa enahanda Nembln. 1 dhlr. 10 öre Smt. med lagmans Rântan. För det öfriga säya desse Tenoboer sig intet wetta af något ställe mera, och kunna derföre intet heller yttra sig om fiskelag med Befallningzman Pipping emedan som dhe intet finna hwarest som han täncker begynna sitt fiske utan begiära endast at få behålla deras uprächnade patuställen sig till lifzuppehälle och Cronones utlagors afbördande så wähl i Swergie som Norje. Befallningzman Pipping anförde här wid at som Bönderne efter alt anseende lära hafwa intagit och krächtat dhe bästa fiskeställen til sig, så kan han nu deröfwer sig intet utlåta, för än han någon sommare sielf får giöra dersammastädes försök. Actum ut Supra.

2o.

Jöns Eriksson ifrån Niuro och Alkulla by i öfwer Torneå Sochn beswärade sig öfwer swågrarne Mads och Erik Eriksson samt Clas Jönsson at dhe wilja hafwa honom bårt ifrån deras Laxfiske, de förklarade

Original side 309 b:

sig der-
före at intet hålla tillgoda det han slår mera höö än som kommer och kan belöpa uppå dess andehl, men som Jöns Niuro anförer at swågren Clas i åhr skall tagit dhel af laxen för sin broder Tomas Jönsson ifrån Monianiska som han till sig tagit, så pröfwes wähl sådant intet wara laglikmätigt utan bör af höga wederbörande först afslutas hwilken som skall betala skatten eller intet, emedlertidh upwistes deras erhållne frihetz bref af den 31. Januarii 1724 hwarest tillåtes Mikkel Henriksson ifrån Masi för en rök och Erik Madsson ifrån Monianiska med dess Söner för den andra röken at uptaga Crono Öde wid Karasjocki. Fördenskull som Mikkel Henriksson ifrån Masi flyttat med dess rök utföre till Teno blef

för denna gången aftalat at Erik Madssons Söner, Mads, Erik och Henrik, swara för en röök och Clas Jönsson och Jöns Eriksson Niuro för den andra, tagandes fördenskull der efter af all afwelen halfparten och swara till skiutz och skatt lika emot hwar andra, som doch Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingen i Ödmiukheet för nybygget skull hemställas skall.

3o.

Wid detta tilfälle berättade Mikkel Henrikssons hustru Aili Andersdotter ifrån Masi det hon med sin Man blifwit föranlåten för två åhr sedan att flytta ifrån Karas Elf och till Outakåski wid Teno hwarest hon nu boor för det intrång skull som de ledof berörde Nybyggare dersamma-städes, både uti det ena som andra målet, och som nu emillan Karas Elfz bönder och berörde dess Man Mikkel skall wara twist om ängarne, så blef man föranlåten at fråga efter råskillnaden emillan Teno och Afwio-wara byar, och berättade länsman Per Ivarsson och Nils Persson 70 åhr gamla Män, at rågången skulle wara emillan Teno och Afwiowara sålunda Nembln. först wid Wiöjärfwi träsker, af hwilket det ena hörer Afwiowara till och det andra Teno, warandes en liten landmån begge emillan och begynnes Norr ifrån wid Lembiwuono går så ifrån Wiöjerfwi till Olkojocki i söder och der ifrån till Iskolajocki och blir Iskolawara på Afwiowara sidan, sedan till Enari Jocki där ifrån till Låhipä fiäll, hwarest skall pålar uprättade wara med Cronmärcken på som en Landzhöfdinges utskickade hvars namn dhe intet skola minnas skall upmärckt och är Knäråå

Original side 310 a:

ifrån Låhipä i wästersöder til Neitowara emot Koutokeino, därifrån till Taulotarcka Knärå i Wäster Norr, derifrån till Kättkatunduri sedan till stora Afwiowara öfwer Landzwägen emillan Koutokeino och Afwiowara, derifrån till Alatajocki, därifrån ända älfwen utföre till en älf wid namn Saddoraiia och är Knäråå, därifrån till Wuorjowara, därifrån litet på denna sidan till Kaggas, hwarest rå begynnes wid Lembiwuono som sagt är. Och som hustru Aili nu påstår att få behålla alla dhe ängar som är nedanföre eller inom Teno förnämde råå, hwilke Karasbönderne som ligga till Afwiowara likwähl undan henne slå, dy efterfrågades huru många dhe samma skulle wara eller huru mycket dhe ränta? swarades att nämna dem wid namn nu strax skall ingen just kunna, men Mads Eriks-

son föder nu 6 koor som sagt är, Clas Jönsson 3 koor och Jöns Eriksson Niuro 2 koor och en Oxe, hwilka alla sittia för en rök som gör tolf nöt tilsammans, der emot skall Mikkel Henriksson i Masi allenast hafwa på sin rök 4 koor som dess hustru nu berättar, hwarföre remitterades dhe till förlikningz uti denne saken till dess H. Hr. Baron och Landzhöfdingens utlåtelse ankommer öfwer desse Nybyggen. Dagen här uppå företrädde Mikkel Henrikssons hustru Aili Andersdotter med Mads Eriksson, Clas Jönsson och Jöns Eriksson Niuro andragandes at dhe om ängarne sin emillan sålunda förliktes. Nembln. dhe som ligga inom Teno rågång, at berörde Karas Nybyggare behålla halfparten emot Mikkel Henriksson utaf dhe ängar som ligga utföre Karas Elf inom Teno föreskrefne rågång som twänne beskiedelige Män ifrån Afwiowara, hwilka dhe sielfwa nämmandes warda skola wid tilfälle dela dem emillan, och som denne deras förlikning nu ad interim till Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens yttrande om nybyggarne, blef sålunda ad notam tagit, så förestältes och sådant wederbörande till tianlig efterfölgd. Men angående träsken så kan hustrun derom ännu intet blifwa förent med samma Nybyggare innan som dess Man Mikkel Henriksson gifwer sielf sin utlåtelse med Utzjocki och Teno jämte Afwiowara byars Allmoge här utinnan. Actum ut Supra.

Original side 310 b:

4o.

Sedan blef Uppbördzlängden för Afwiowara by wederbörligen upläsin och Man ifrån Man om skatten tilsporde och så wida den samma befans till alla dhelar richtig, ty blef han och efter Konge. förordningar Verificerat Actum ut Supra.

Uppå Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 311 a:

Ånno 1728 den 9. och 10. Februarii höltz Laga Ting och Ordinarie Rättegång i Torneå Lappmarck med Almogen af Teno och Utzjocki byar på Utzjocki wanliga tingställe i närwaro af Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Aslak Rasmusson, Rasmus Persson
Jon Andersson, Aslak Andersson
Jon Persson Utz

1o.

I förstonne utlystes Tinget och behörige Konge. förordningar och placater uplästes samt föreyddes Allmogen här äfwen som på dhe förrige tingställen.

2o.

Olof Larssons framledne hustru Elin Gjermundsdotters arfwingar Per Jonssons hustru Elin och Gjermund Klemmetssons hustru Kirstin wid namn företrädde, begiärandes at som dhe fått sin tilständiga dhel richtig af det falne arfwet renarne beträffande med Koppar Kittlarne, det måtte den öfriga lösa Egendomen antechnas som i boet hos berörde Olof Larsson ännu finnes tilhandz eftersom dhe för tiden intet wilja uttaga sin dhel af honom på dess gambla och wanföre dagar, för än Gudh kallar honom hädan. Fördenskull opgaf Olof Larsson sielf uti arfwingarnes närwaro utan åtahl följande obytte persedlar Nemligen 2 ranor, 2 hurst Segell, 2 yxor, 7 wuotraip, 10 tömar, 6 ackior, 4 sommar Kisor, En Kåta half af Ran och half af hurst, en fårskinfäll, et Tenbälte för qwinfolck, en liten tiuka, en Kiörtöm, 2 små båtar, en dito större Elfbåt, 2 skålar, 2 skopor, 5 ostkar, 2 byttor, 2 miölkåtingar större twenne dito mindre, en liten bränwins Kagga, twänne utan lås, et annat dito som brukas på ackior, 2 par hahlo, hwarutinnan som förenämde hustrur Kirstin och Elin förbehålla sig sin arfzlått och Tertial efter Olof Larssons dödh, ty blef sådant uppå begiäran til wederbörandes framdeles efterrättelsse i Rättens protocoll infört och detta här med dem til bewiis här öfwer Ex-traherat, som skiedde widh Utzjocki Tingställe etc.

Original side 311 b:

3o.

Sedan ransakades upbördzlängden Man ifrån Man som befans riktig och fördy efter förordningarne Verificerades, hwarpå Befaln. Pipping följande måhl androg som sålunda extraherades Nembln. Anno 1728 den 10. Februarii androg Befallningzn. Wälbde. Petter Pipping at som han i dag sammankallat allmogen at med dem rådföra och öfwerlägga om Scholähusens förfärdigande i anledning af Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens bref till Handelssman Henrik Hedström af den 20. Septembr. 1727. Hwarutinnan uttryckeligen befallnes at Cronobefallningzn. Pipping lærer räcka honom handen hwad som behöfwes och wara bör, när han sig hoos honom anmälandes warder, hwarföre som Befallningzn. berättar sig warit i begrepp at sluteligen förena dhe af Hedström utskickade byggningsmän för hwilcka bonden Henrik Curteniemi ifrån öfwer Torneå Sochn och Pello by skall af Hedström wara tilförståndare utsedd, och allmogen wisat sig upstudzig att i ringaste måtto wara detta hälsosamma och nyttiga wärcket beforderlig; Hwilket sielfzwäld han tilägnar några af Allmogen hafwa förorsakat, namngifwandes Jon Persson Utz nämde man, fördenskull anhåller han att detta icke allenast til dess ursächt måtte blifwa influtit om wärcket i någon måtto skulle komma till at studza, utan och påstår der hoos det Lill Jon härföre såssom Konge. Mayttz. och Riksens ständers förordningars öfwerträdare plichta måtte. Här wid sedan som detta blifwit Jon Persson Utz förestält swarade han sig intet hafwa talat på egne utan hela menighetens wägnar, som till störredelen skola befinnas fattiga och wore sådant alles deras mening, hwilcket med en Munn bejakades, hwarpå allmogen om detta ärendetz vidare wärckställighet och befordran påmintes; då enhälleligen swarades at dhe intet alla hade lägenhet till at hielpa här till efter som en dchel inga eller ringa Renar äga. Här hoos begärte Befallningzn. Pipping dess wittnen måtte äfwen antechnas som i dess stuga warit, då Lill Jon bett allmogen gå uth, som wore borgarne Hen-

Original side 312 a:

rik Cohre och Lars Nystedt, hwilka närwarande sådant intygade, och som Jon Utz uppå förestälning icke erkiänner sit obefogh så wida han efter hela allmogens intygan förmenar sig hafwa talat på deras wägnar och om deras fattigdomb som dhe och alle samtelige påstodo, så förbe-

håller sig Befallningzman all vidare talan emot honom till nästa ting härutinnan, begiärandes der uppå wederbörligit attestatum som bewiljades actum etc. Och som domhafwanden satt sålunda för denne gången ensamb, så wida denne saken angick hela bysens allmoge både Tolf- Länss- och Lappmän, så kunde nu intet vidare utslag härutinnan blifwa som jämwähl annoteras; utan begick man saken så wida at 37 stn. Renar skulle af allmogen tilskaffas på det arbetet icke kommo at studza, utlåtandes sig Bonden Henrik Curteniemi at med dem komma till rätta så framt Länssman Rasmus Aslaksson efter åliggande plicht bewiste honom all handräkning med folck och skiutz. Efter hwilken förening nedannämde Specification blef till bygningzmännerne extraherat sedan den föruth blifwit af wederbörande samtyckt och för dem upläsin samt med egna bomärcken Verificerad Nembln. Följande hafwa låfwat Renar till Skolestugutimbretz framskaffande nembln. Nämbdeman Rasmus Aslaksson sätter åt bygningzmännerne på det arbetet på Skolehusen icke studza måtte

			3 Renar
Tolfman Rasmus Persson	2	Tolfn. Jon Andersson	3
Tolf. Aslak Andersson	2	Tolf. Jon Persson	3
Länssman Rasmus Aslaksson		D.L. Olof Persson	1
Nils Pålsson	1	Jon Pålsson	3
Nils Jonsson	1	Klemmet Gjermundsson	1
Olof Larsson	1	Per Gjermundsson	1
Olof Olsson	1	Mielek Jonsson	1
Olof Aslaksson	1	Jon Nilsson Nicki	1
Per Amundsson	1	Klemmet Nilsson	1
	—		—
	10		18

Original side 312 b:

	10		18
Jon Jonsson	1	Samuel Klemmetsson	1
Nils Nilsson	1	Mads Olsson	1
Anders Aslaksson	1	Per Jonsson Teno	1

Nils Olsson	1	Jon Jonsson Paut	1
Pål Jonsson	1		
	—		—
	15 stn.		22 stn.

Hwarföre som dhe med bomärcken sådant sielfwa bekräftat warda dhe i det öfriga remitterade till Crono Befallningzmannens vidare föranstaltande Utzjocki den 10. Februarii etc. Actum ut Supra.

Uppå Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 898 a:

Anno 1729 den 30. 31. Januarii 1. och 3. Februarii höltz ordinarie Häradz Ting och Rättegeng med Allmogen af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika och Koutokeino Tingzlag uppå dess wanliga tingställe, närwarande Edsworne Tingztelcken Mikkel Jönsson Stehlnacka och wanlige Nämдемән,

Anders Larsson	Tore Persson
Anders Andersson Tornensis	Erik Persson Eira
Erik Persson Riik	Per Andersson Pära
Erasmus Siulsson Dansk Länsman	

1o.

Sedan som Gudztjänsten war förrättat, utlystes Ting och Tingzfridh efter wanligheten och blefwo wederbörlige Konge. förordningar här som på dhe föregende ställen allmogen förehellne och för dem uttelckade.

2o.

Emedan som ransakningen öfwer Nils Andersson Tornensis gifter Man, och Mikkel Anderssons hustru Ingrid Persdotter, hwilka plägat olefligit sammanlag och dubbelt hor bedrifwit, är redan för detta af den 26. April 1729 till den Höga Konge. Håff Rätten wederbörligen försend. Fördenskull blifwer nu samme Criminale ransakning med derpå fälte domb af domboken utsluten, I Anledning och förmehn af högbemte. Konge. Håff Rättens utfärdade Universale dater.

Original side 898b

Stockholm den 12. Novembr.
1712 som här uttryckeligen infört warder.

3o.

Sedan företrädde drängen Olof Olsson Kerfwatos och Nils Aslaksson Polto, berättandes at de woro förlikte om den stridiga ackian som den sednare skall tagit af den förra, då han warit stadder at resa till Kyrckian och nu klagas öfwer. Fördenskull som inga skiähl elr. wittnen woro på ekiärandens sida angifne och dhe dessutom nu förklarade sig wara der om förlikte i så måtto at ingendera mehra skall tala der e, hwaröfwer dhe och skola druckit förlikning tilsammans, ty lät och Häradz Rätten der wid förblifwa sedan som dhe blifwit alfwarsamt förehelne, hwad straff på sådan Kyrckiowägzbrett följa lärer. Men för dett Nils Aslaksson försummat upropet blef han efter Konge. Mayttz. förordningh belagd medh En daler Smtz. böter som annoteras.

4o.

Emedan som Lappländaren Lars Pelsson Pärre skall slagit dess hustru Anna Gunnarsdotter ble och blodiger, hwarpå hon sin talan eftergifwit, så wida han bad henne om förletelse utlefwandes derhoos till Kyrckian 6 dhlr. Koppmt., föregifwandes det hon förselt till borgerskapet några matwaror som han icke wettat af. Fördenskull som han intygades wara mächta obeskiedelig och hustrun föga bättre då hon fer i hufwudet; Ty lemnades denne saken för dem yppen ståendes sedan han dhe 6 dhlr. till

Kyrckian utlagt at försöka om han sig hädan efter icke beskiedeligare will upföra, hwilket dem alfvarsammeligen förehellit blef som annoteras.

50.

Såssom Häradz Rätten uti den af framledne Kyrckioherde än-

Original side 899 a:

kian hustru
Aili Jönsdotters förledne Ting anförde prätensions sak emot Henrik Persson Soros änkia hustru Brita Persdotter om två Rickzdaler penningar som hon eller dess man år 1706 till Befallningzman Salomon Steigman lefwererat, at derföre kiöpa henne kiött til husbehoff, så wähl som för det, at hennes Man, bergat ehr 1703 till efwannemde Henrik Persson Fyra Kannor bränwin, hwarföre han skall låfwat en silfwerskiöd, men efter några ehr dödh blifwit, och ehuruwähl hon sedermehra åtskillige gånger skall påmint dess änka der om, skall hustru Aili doch icke till någon betalning komma kunnat, månde interlocutorie resolvera så wida berörde Brita Persdotter icke befans närwarande mindre lagligen instämder, at sig wid denna Rättegeng tilbörigen förklara, så framt parterne dess förinnan en skiälig förening sins emillan icke träffandes worde, med hwad mehra som berörde års protocoll och dombok vidare gifwer wid handen. så företrädde nu berörde twenne änkiör, andragandes Brita Persdotter det hon aldrig för än i förledne wintras hört talas om denne skuld, som hon förmenar hustru Aili likwähl både i Befallningzman Steigmans tid, hwilken i 6 ehr der efter ännu reste här i Lappmarcken, hade kunnat och bordt infordra der hon förment sig hafwa warit befogad der till, så wähl som at det nu är runda 26 ehr som hon skall utborgat det omrörde bränwinet, hwilket ehuruwähl hon på så lång tid intet wettat af, begiärade det wille hustru Aili sådan fordran tilbörigen legitimera och bewisa antingen med dess Sahle. Mans bok elr. nogot annat

Original side 899 b:

tilförleteligt skiähl, men i widrig händelsse anheller hustru Brita Persdotter at blifwa för hennes tilltahl i detta mehl frikiänder. Fördenskull som meromrörde hustru Aili med intet annat skiähl kunde

desse anförde fordringar bestyrcka, icke heller at hon dem för än förledne ehr inkraft, bewisa, än at hon medelst erhållande af dess lifliga Edh tilböd denne sin talan at faställa, hwilket hustru Brita intet wille än mindre kunde Häradz Rätten tilleta ex argumto. § 30 dom. Regls., blifwer i anseende till alt sådant meranämbde hustru Brita Persdotter Riiik ifrån desse andragne skuldfordringar frikiänder, och hädan efter all vidare talan i detta målet för hustru Aili Jönsdotter uphäfwen och sådant tilfölje af den 29. § i förömrörde reglor, så wähl som det 8. cap. Kiöpm. B. L.L. Konge. Mayttz. resolution den 10. decembr. 1692 den 29. novembr. 1680 § 51 och den 3. november 1691, hwilket parterne tillbörligen antydt blef, samt på begiäran extraherades act. den 1. Febr. etc.

60.

Jon med sin Broder Svein Aslaksson skola förledne weras 1728 begge warit på willrens jacht wid Wuomavara lупpo hwarest dhe anträffat twenne Will Renar och twenne hemtamda okunnige jemte twenne af Jon Aslakssons Renar, af hwilken den ena skall haft töm på sig men den andra löss, och som Siul Siulsson äfwen skall haft sina Renar der omkring förskingrade, så skola desse Renar kommit ibland en hoop af Siuls, men som han ännu jagade efter Will Renarne så skola dhe skingrat sig derifrån jemte ofwannämde fyra hemtamde Renar, då han till at vidare förfölja dem såsom och at få sina egna igen, nödgades at släppa

Original side 900 a:

den Ren som han körde medh efter han blifwit trött, och tog så en af Siuls som är dess swegers, Renar ur hopen, med hwilken han dem vidare eftersatte, doch förgiäfwes efter som dhe kommo åter at skilja sig derifrån, doch efter en liten stund lупpo dhe åter alla 6 tilsammans iblandh Siuls Renar, och som aftonen begynte lida pe, hörde han en Räf skria och ropa efter som Siul lagt mat och spänt saxen upp för honom der omkring, hwilken som han intet seg, och räfwen dessutom ofta förändrar sitt läte, skall han förment at det warit en warg, körde fördenskull alla Renarne i fruchtan för odiur hem til sin Swäger Siuls Kåta, hwarifrån Will Renarne sig då afskilde, men sina egna fick han der fast och dhe twenne fremmande eller okunnige renarne tilägnade strax Siul sig, begiärar altfördy at han måtte få dhel af samma Renar emedan han wid deras conserverande och efterjagande haft stor möda och omak,

ty för den ena som Jon Persson ifrån Monianiska igenkiänt skall Siul redan tagit 2 lod elr. 4 dhr. och till den andra Renen infinner sig nu ägare Per Persson ifrån Peldojerff, hwars lösen han äfwen will till sig taga utan at gifwa honom dhel, hwilken igenom bref skall anmodat Kyrckioherden Junnelius att den samma inlösa och sedermera Renen tilställa Olof Olsson Wolloinen hwarom det upwiste brefwet af honom sålunda i bokstafwen lyder. Wäl Ehrewördige och Höglärde Hr. Pastor tächtes wara af den godheet och inlösa mine Rehn som Jon Aslaksson och Spein Aslaksson skilt ifrån Will Renar och med sina Renar kiört till Schiurt Schiurtssons by, desse ofwannämde wetta detta wittna Såssom Jon och Spein Aslaksson at Schiurtz förändrat märcket och welat

Original side 900 b:

gifwa en annan Rehn för den, Men som iag är en fattig karl och behöfwer mitt Egit som mig är sagt skall wara aldeles braf, intet kan lemna den Rehn hwarcken at betalas elr. bytas; Ty bönfaller iag än hos Höglärde hr. Kyrckioherden han wille wara af den godheet och den Rehn inlösa til mig, hwilket iag med skyldigste tachsamhet sökia skall at betala och Höglärde Hr. Pastors beswär erkiänna, denne Rehn behagade hr. Pastor mig tilskicka med Sedellhafwanden Olof Olsson Wolloinen, som denne emot tager, Erik Persson tolfman och Mads Persson weta hwad mit märcke ähr, iag är altid och förblifwer ppp. Här uppå förklarade sig Siul Siulsson at eftersom Jon Aslaksson med brodern Svein bortskrämt Will Renarne ifrån hans Creatur, hwilka han likwähl på sådant sätt förmenar sig kunnat fenga och jämwähl dhe andra conservera och Således gått obuden åstad, och Jon Persson ifr. Monianiska den ena Renen igenkiänt, hwilken Per Olsson ibidem på hans wägnar igenlöst för 4 dhr. Koppmt. som han emottagit, så tycker han sig nu äfwen wara befogat at emottaga lösn för denne Per Perssons Rehn ifrån Peldojerfwi, som nu erbiudes, så mycket mera som han utom dess wettskap tagit och kiört med dess Rehn, hwilket han doch icke serdeles will tala uppå efter de äro Swegrar. Hwarföre som parterne icke vidare hade at andraga utan begiärte Häradz Rättens yttrande mening här öfwer, så wida dhe på begge sidor yrcka på sin Rätt. Ty lades saken till närmare skiärskedan, befinnandes wähl Häradz Rätten det Siul Siulsson intet hafwer skiähl till at förwägra Per Persson ifrån Peldojerf dess igenkiände Rehn emot skiälig betalning, så blifwer doch fregan om Siul med rätta kan prä-

Original side 901 a:

tendera begge Renarnes lösn behålla som han pester, så wida Jon Aslaksson äfwen andrager hwad beswär han för dem så wähl som sina haft hafwer at conservera och hella tillsamman, om icke samma Renars lösen då borde delas parterne emillan. Så ehuru wähl Siul föregifwer at han kunnat fenga Will Renarne sig till fördehl så framt dhe icke blifwit skrämde, och der hoos con-servera dhe hemtamde Renarne; Likwähl som et sådant förslag ofta plägar felt slå och owist är om Jon kunnat med andra få sina igen emedan dhe hade kunnat skingra sig der ifrån, som mehrendels hända plägar så framt det på tiden ankommit. Fördenskull pröfwar Häradz Rätten skiäligt wid så fatte omständigheter at så wida Siul Siulsson emottagit betalning 4 dhlr. för den förre igenkiände Renen ifrån Monianiska, det bör Jon Aslaksson för denne sednare undfå 4 dhlr. do. mynt och Siul Siulsson den samma ifrån sig lefwerera, så at dhe sålunda få halfparten hwardera Compensatis expensis, hwar med dhe blifwa uti denne twisten åtskilde som dem wederbörligen antydt blef.

7o.

I Anledning af Häradz Rättens fälte Resolution wid innewarande års Enoteckis Ting emillan Anders Andersson Pära kiärande och Tolfman Erik Persson Riik swarande angeende Porrowuoma och Somasjerfwi Land och strand som den förra pester skola höra Enoteckis till men den sednare wara Koutokeino tillhörigt, hwilken saak blifwit hit remitterad för dhe uti protocollet anförde omständigheter skull No. 19, så infan sig berörde Erik Persson upwisandes en af Häradzhöfdingen Wälbetrodde Marco Bostadio den 11. Februarii 1703 verificerat copia öfwer reskilnaden emillan Enoteckis och Koutokeino byar så lydande: Wü underskrifne Nils Guttormsson, Gl. Man ifrån Afwiowara, Olof Guttormsson/:Gl. Man ibidem:/Peder Gut-

Original side 901 b:

tormsson/:alle bröder ifrån Afwiowara:/Nils Jonsson/:ifrån Koutokeino:/attestera och wittna, at Koutokeino reen begynnes ifrån Caiwuno/:wid Wästersjön:/alt opføre ifrån Pietipädnakuru och löper igenom Wuoxe Wagga daal och öfwer

Musko Caisa Dundre ther ifrån til Patawaha till Swulkowaha till Jewa-
jerfwi till Oortoswäggi Dundre til Capruswaha till Haradzjora bärg till
Kurrowaha till Skaftiwara till Karanäs merast öfwer Elfwen, ther ifrån
öfwer Ruskatjärfwi öfwer Cammutzwaha, Nurtewaha och Korrie-
waha. Alt detta och hwad mehra ähr til at sees af Reskriften hos Nils
Hotti. Alt ofwanbente. Således hafwa letit uptechna Koutokeino Råen,
och betygat så sant wara, attesterar och wittnar Andreas Nicolai
Tornensis pastor loci ppp. Hwilken nu härigenom allenast ad notam tagit
wart, efter som Anders Andersson Pära, hwarken sielf eller igenom laga
fullmächtig sig infunnit, sedan han allmänt blifwit ropad och eftersöker,
hwarföre han och i anledning af Rättegengzförordningens innehell § 2
blifwer sakskyldig kiändt till 3 dhlr. Smt., och nödgas Häradz Rätten
denne saken differera till nästa Ting som tolfman Erik Persson Rük an-
tydt wardt.

80.

Per Jonsson Rasaka företrädde andragandes huru som dess Sohn Per
Persson Rasakainen skall i förledne weras 1728 legat siuk i 8 wickor och
sedan han begynts draga sig till bättring skall han småningom begynt röra
sig och gåt uth och in i Kåtan, nu hände det sig den första Maii sistle. at
Per Jonsson saknat en utaf sina Waiior så skall han bet sin dräng Olof
Olsson bittida om Morgonen gå bort at så efter henne men sielf gick han
att wittia sina ripsnaror som woro här och där på en half mihl ifrån
Kåtanutsatte, då Sonen Per Persson legat med sin hustru Karin Ivars-
dotter iemte barnet och sefwit, efter en stundz förlopp har drängen
kommit till honom andlöser af sitt hastiga

Original side 902 a:

Löpande kallandes honom
hem, hwar af änskiönt drängen intet talat om något mera, han strax
fattade sorge tanckar som skulle dess Sohn wara dödskyndandes sig
der med hem, hwarest han wid ankomsten förmärckte att dess granne
Olof Olsson Micka eller Wolloinen, hustrun Ingrid Jonsdotter och
Sonahustrun Karin Ivarsdotter stodo utanföre Kåtanwid liket som dhe
lagt uppå en Renshud med et segell deröfwer, liggandes byssan omtränt
en famn ifrån honom afskuten, utaf hwilken han förmedelst et owarsamt
skett blifwit dödader, nu som här wid intet annat war at giöra än
befordra liket till Jorden; ty förde han det samma Lördagen der på som

war den 4. Maii till Kyrckan at låta vidare besichtigas Såssom han sielf med dhe förenämde befän at lodet gåt twärt igenom honom, hwilket och blef efterkommit af 4 perssoner Nembln. Samuel Samuelsson ifrån Niska, Henrik Eriksson ifrån öfwerTorneå och Kauliranda, Mikkel Andersson ifrån Kiemi Sochn och Kyrkioherdens dräng Anders Olsson ifrån Peldojerfwi, hwilka samtelige hwar för sig uti Edzstad berättade och först Samuel Samuelsson at förledne weras efter Walborgmässo om Lördagen skall Per Jonsson Rasaka kommit till Kyrckian med dess Sons lik, hwilken igenom et olyckeligit bysse skett skall lifwet tillsatt, då Kyrkioherden bett honom med dhe andra dett besichtigta som dhe och efterkommit i steglukan wid Kyrckan, i så måtto att dhe opskurit swepningen och den döda på begge sider beskådat, finnandes, som han tyckte att et bysse lodh gått framman till igenom honom, så att det träffat honom litet ofwanföre nafwelen på wänstra sidan under bröstet och så gått uth mitt på ryggen wänster om rygbenet en twär hand längre neder, men huru som detta buritz till förklarade han sig intet wetta, hwar på som han intet mehra hade at säya tog afträde. Samma tahl höllo dhe andre Nembln. Henrik Eriksson, Mikkel Andersson

Original side 902 b:

och drängen Anders Olsson til alla omständigheter enlige. Den afledne Per Perssons hustru Karin Ivarsdotter förestältes at Examineras som anförde at förledne Walborgmässo dag 1728 som war på en Onsdag skall hon med sitt barn legat och sufwit om Morgonen så at hon intet förstodh när mannen ifrån henne upstigit, då hon igenom sömnen förmärckte et starckt roop men ingen smell, och som hon deraf waknade saknandes sin Man uhr Kåtan skall hon strax sprungit uth och fan dess Man liggandes framstupa strax wid Kåtan, och byssan bredowidh samt jämrandes sig, då hon frågat hwad som kommit åt honom? hwar till han swarade, det har kommit det som är kommit, bediandes henne gå efter folcket i andra Kåtan, som hon och strax giorde i häpenheten utan at vidare efterfråga huru som detta buritz till, men när hon kommit tilbakars så leg hennes Man i siältåget. Medan han lefde och under dess 8 wickors siukdom skall han intet haft fehl på sitt förstånd utan begynte nu hwad dess kropz swaghet widkom at draga till bättringz med honom, så hon hoppades länge få niuta sin Man, men olyckan med döden kom för än hon trod det och mera wiste intet hon at säya. Lappländaren Anders Olsson Håtti förestältes som berättade at han dagen för denna Olyckeliga händelssen warit till honom

och fan honom till alla delar till sitt förstånd helbregda, fast han till Kroppen intet war rätt frisker emedan han klagade sig maktlöss efter den lengliga siukdomen, doch skall han gått af och an och slanckat så swag han warit, talandes med honom om lag till sommaren uti träskefisket Sikajerfwi, hwarom dhe och blifwit ense, tagandes så afträde utan at hafwa mera att berätta. Per Persson Rasackz

Original side 903 a:

granne och Swåger Olof Olsson Wolloinen anförde det han samma Walborgmässo mergon skall farit till sina rupsnaror et stycke bort på bärget, då han hört et bysseskätt wid Per Perssons kåta tänckandes at han skulle fresta sin byssa, efter han mycket länge warit siuk, på något mehl eller fläck, men då han ankommit till byn skall han sett Karlen ligga framstupa och pipan åt honom litet der ifrån, då han ännu andades utan at kunna tala något ord, men aldrig skall han förståt honom wara hufwudswag, mera wiste han intet at säya. Hustru Ingrid Jonsdotter Per Perssons Moster aflade följande berättelse at som hon hade sin kåta der strax bredowid, hörde hon samma mergon byssesmällen men tänckte intet annat än Per Persson som begynte på at blifwa frisker skulle hafwa skutit til måls, men som dess hustru Karin kommit till henne löpandes andlöser, så skall hon strax följt henne hem, då hon anträffat honom med litet lif liggandes utanför sin kåta på wänstra sidan hwarest skettet tagit, och byssan en famn ifrån honom och kunde han då intet vidare tala med dem, utan gaf der med upp Andan. Drängen Olof Olsson har icke heller warit hemma då detta skiedde, hwarföre han intet mera hade at säya än de andre. Och som Häradz Rätten profwade at detta skiet af en Olyckelig händelse, hwilket Gudh bättret igenom en oförsigtighet här i Lappmarcken plägar sig tildraga, ty blef följande till Per Jonsson Rasaka Extraherat. Såssom Per Persson Rasack förledne weras Walborgmässo dagen blifwit anträffad wid dess kåta liggandes i dess blodh samt byssan litet ifrån honom, warandes af besichtningzmännerne anført som den dödas lekamen besichtigat at ett

Original side 903 b:

Lodh skall gåt twärt igenom dess lif, och Rätten tilförleteligen erfarit huru som denne afledne twenne Menader föruth warit siuklig och swag, doch så att uppå dess förstånd icke skall förmärcktz något fehl. Ty kan Häradz Rätten intet annat finna elr. förstå än at han förmedelst byssans

owarsamme hanterande en sådan hastig död sig tillskyndat, hwarföre och wederbörande eligger at denne Per Perssons andelösa lekamen uppå Kyrckiogerden med all stillhet och utan ringning Jordanam öfwerantwarda den 3. Febr.

9o.

Sist blef Upbördzlängden efter wanligheten Man ifrån Man ransakad och som den richtig befans, ty blef han och ad interim verificerader, hwarpå allmogen tilsades at låta laga Tingstugu Muhren med gelfwet som aldeles befinnes wara oförswarligit, at alt har sin richtighet till instundande Ting Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 904 a:

Anno 1729 den 4. Februarii höltz ordinarie Häradzting med Allmog-
en af Torneå Lappmarck som skatta till Konge. Maytt. af Swergie
och Cronan Danmarck tillika, och Afwiowara Tingzlag uppå dess wanliga
Tingställe närwarande Edsworne Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka
och wanlige Nämдемän,

Olof Persson Nils Persson
Gla. Per Ivarsson Per Toresson

1o.

I förstonne blef Allmogen förehellit Konge. Mayttz. förordningar dem till underdenig efterrättelsse, hwilka i synnerhet finnes Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfwi protocoll hwarpå man nu will sig hafwa beropat, Såssom wore dhe här ord ifrån ord införde.

20.

Qwinnos Perssonen Elin Nilsson med dess Swåger Anders Nilsson ifrån Korsfiord företrädde, warandes hon barnföd här i Afwiowara, Modren Marit Ivarsdotter lefwer ännu och Per Nilsson Soro hennes Styffader. Berörde Elin skall fött et piltebarn wid Wästersiön och Wuoxlopa förledne Mattismässwickan elr. 8 dagar för Michaelis 1728 St.V. Barnfadren skall wara en wid namn Jon Nilsson änklunge dersammastädes, och skall deras sammanlag skiett första gången 1727 Helgämässtiden uti Korsfiord 3 dagzresor härifrån, andra gången skall det skiett 1728 efter Trettondedagen elr. den wickan här wid Raiswuoma 3 mihl härifrån och Således inom Afwiowara regeng som 3 gör 37 wickor och några dagar. Elins Broder Nils Nilsson skall nöddöpt barnet wid

Original side 904 b:

Wästersiön och Wuoxlopa strax det war fött efter det warit swagt och skal tre wickor efter nöddopet blifwit fört till Tallwikz Kyrkia och Kyrckioherden Wällärde Morten Lundh at ceremonialiter till Kyrckiones gemenskap intagas. Hwilken Lund då swarat uppå deras begiäran, at då pilten är Christeligen nöddöpt wid Namn Nils, så kan det wähl anste med Ceremonierne til dess modren ankommer med barnet till egen präst och Siälasörjare, Men sedan som dhe reste derifrån tillbakars med pilten så blef han död 14 dagar efter elr. 8ta dagar för sistledne Helgamäss. Förledne Andersmässhelg begrofz barnet i Koutokeino af Kyrckioherden Wällärde Johan Junnelius då Mormodren Marit Ivarsdotter och Modren Elin Nilsson med dess broder Nils Nilsson förde liket dit. Lägersmannen och barnfadren Jon Nilsson berättas blifwit änklung 1726 St. Johannis tid, men han skall lofwat ächta denne Elin Nilsson både första och andra gången som han besef henne, doch skall ingen ting gifwit henne hwarkendera gången, och berättas at han skall welat taga den förnedrade till hustru och till den ändan skall lägersmannen Jon Nilsson 1728 om wåren warit till dess Swåger Anders Nilsson med Spein Henriksson sedan han förnummit att Elin elr. dess Mö warit med barn af honom redder, som hon letit honom wetta, bediandes Anders Nilsson följa sig till Tallwik och Kyrckioherden Wällärde Morten Lund, hwilken då skall swarat uppå denne begiäran, at han intet kunnat wiga desse Perssoner tilsammans, efter som hon Elin intet bref haft ifrån sin präst och siälasörjare, hwar på hon sedermera i förledne Sommar för ortens aflägen-

Original side 905 a:

het skull intet kunnat taga något sådant beskiel som erfordratz här ifrån, och me sedan så mycket mindre letit sig det angelägit wara som förledne Helgamässtidh då hon Elin Nilsson med lägersmannen Jon Nilsson varit med barnet till prästen Lund jemte Olof Henriksson, Spein Henriksson, Tomas Persson alla derstädes wistande med Skolemästaren Nils Persson, denne barnfadren Jon Nilsson då skall nekat at wilja taga henne Elin, eftersom dess syster Elin Nilsson skall ligga emot, der han likwähl samma dag äfwen skall föruth i berörde dess systers och dess Man Olof Henrikssons närwaro sig utlåtit, at wilja ächta och taga henne till hustru; begiärandes fördenskull at Rätten wille i detta målet foga den anstalt som wederbör till detta Christeliga wärcketz fullbordan. Fördenskull Häradz Rätten Således här öfwer ransakat och af dhe omständigheter befunnit at berörde Jon Nilsson skall wara rätta lägersman och till ächtenskapets fullbordan sig i så måtto förplichtat, jemte det at tiden finnes instämma samt för gärningen här wid Rätten til en dchel swara bör, kan Häradz Rätten sig härutinnan för denna gången icke yttra innan som Elin Nilsson widh Ordinarie Tinget i Norjet sig infunnit och dess utslag afwachtat om det pestedde ächtenskapz löftet och dess fullbordan till hwilketz befrämjande henne eligger at förskaffa sig Kyrkioherdens Junnelii attest om dess Christendoms förkefring och förde lefnad, hafwandes hon efter sluten förrättning i Norgie at taga med sig resolution der ifrån om hwad som i denne sak dömt blifwer, då Häradz Rätten efter lag och Konge. förordningar sig sluteligen i denne saken utleta will som parterne antydt blef, och till wederbörande extraherades. Afwiowara den 5. Februarii 1729.

Original side 905 b:

3o.

Såssom efter giord anstalt i Afwiowara om en tjänlig tingstuga, hwilken nu blifwit förfärdigad af Länsman Per Ivarsson, lappen Per Olsson och Mads Eriksson Nybyggare i så måtto at Allmogen sielf fört och framskaffat timber, näfwer, sten och leer der till utom fönster, så begiärte dhe wähl 10 mrkr. af hwar skatteman som befans wara 14 str. till antahlet som skulle göra en Summa af 35 dhlr. Koppmt. men som det blef till 1 dhlr. 16 öre Koppmt. af röken Modererat som gör 21 dhlr. dito, ty blef en sådan Specification wederbörande tilstält at der efter niuta betalning

och jänckning Nembln.

Länsman Per Ivarsson sielf arbetat	Olof Persson skall betala till Sonen 1 dhlr. 16 öre
Gl. Per Ivarsson dito dhlr. 16 öre	Nils Persson skall betala 1 dhlr. 16 öre
Nils Nilsson 1-16	Olof Ivarsson dito 1 dhlr. 16
Jon Nilsson restrar 16	Anders Nilsson 1-16
Per Nilsson i Koutokeino 16	Henrik Pelsson rest 16
Anders Turesson rest. 16	Per Turesson 1-16
Mads Eriksson arbetat sielf	Per Olsson arbetat sielf
Nils Siulsson betalar med en kalf	Ivar Persson Lill Per 1-16
	Per Nilsson Soro betalar med en kalf

hwar med som dhe woro förnögd, ty blifwer sådant till laga utmätning remitterat af Afwiowara Tingställe den 5. Februarii. Eljest blef Allmogen tilsagd at åt ehret skaffa sig penningar för fönstret som domhafwanden efter begiäran på så lengan wäg letit med dess bekestnad hitföra.

4o.

Såssom Länssmannen Per Ivarsson änteligen will taga afskied ifrån beställningen, så blef Konge. förordningar likmätigt af Allmogen sielfwander till utwald Lappländaren Nils Siulsson som blef ad notam tagit; hwar hoos Up-

Original side 906 a:

bördzlängden ransakades Man ifrån Man, hwilken riktig befans och fördy af Häradz Rätten Verificerades. Men som Afwiowara Allmoge sig högeligen beswärade der öfwer at Bonden Henrik Corteniemi ifrån Öfwer Torneå och Pello by, med Erik Eriksson ifrån Karasjocki då förtiden warande dräng hoos honom skall wid sista wistande i Utzjocki 1728 om Sommaren wid Skolans upsättiande, hafwa igenstängt Teno Elf med poikpatu så at desse byamän ingen Lax kunnat fiska; så blef detta målet till instundande Ting uti Utzjocki differerat, hwarest tillbörligen här öfwer vidare skall undersökt blifwa emedan berörde Corteniemi hwarcken hit instämder elr. närwarande ähr, hwar till

Erik Eriksson Såssom den tiden i hans tjänst wistande nu icke utan dess fullmacht swara kan, sig utleta mände.

5o.

Det fordrade Tolffmannen Olof Lambinen Handelsman Henrik Curtelii Kiöpswän, ersättning af Anders Nilsson i Korsfiord för den falska dubbla Carolinen elr. slättdalern som han af honom nyligen köpt för 4 dhlr. 16 öre Koppmt. hwilken befans wara af Then, och Anders Nilsson förklarade sig tilförne intet förståt, men will likwähl gärna den samma skadan Lambinen beste; doch med förbehell att derföre söka sin ersättning af Handelssman Anders Samuelssons raid Pieti Rimack, af hwilken han nu sist den samma sig skall tillhandlat för 4 mrkr. danske penningar, hwilket nu allenast warder ad notam tagit. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 906 b:

Anno 1729 den 8. Februarii höltz laga Ting och Ordinarie Rättegeng i Torneå Lappmarck med Allmogen af Teno och Utzjocki Tingz-lag som skatta till Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck, uppå dess wanliga Tingställe, i närwaro af Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемän:

Aslak Rasmusson	Rasmus Persson
Jon Andersson Ramba	Jon Persson Utz
Anders Aslaksson	

1o.

I förstonne utlystes Tinget med Tingzfriden och behörige Konge. Mayttz. förordningar samt placater upplästes och företyddes Allmogen här äfwen som på de föregeende ställen dem till underdenig efterlefnad.

Hwarpå som Aslak Andersson befans wara siuklig och swag samt frenwarande, blef till Nämndeman i hans ställe antagen med menighetens samtycke Sonen Anders Aslaksson en ung Man af beskiedeligit opförande, och aflade fördenskull den wanliga Tolfmans Eden med hand å book, tagandes så sitt säte i Rätten efter ordningen.

2o.

Angeende dett af Afwiowara boerne anförde Klagomel öfwer Teno Elfwens igenstängning här wid Utzjocki, hwarigenom dhe intet kunnat fenga någon Lax till sitt lifzuppehälle som nu blef menigheten förehellit, med tilfrågan hwem som der till wellande warit? så förklarade sig Allmogen

Original side 907 a:

at bonden Henrik Pelsson Corteniemi ifrån Pello by i ÖfwerTorneå hwilken med några andra derifrån warit hit och haft omsorg om Skolehusens upsättiande, skall hållit edran igen trenne dygn allenast, berättandes Amund Nilsson med skickaren Rasmus Persson at sådant skall skiett på twenne ställen en fierndels mihl emillan hwardera och skall det öfra heta Tirrokari och det nedra Karinifwa, hwar af Torrekari warit Erasmus Perssons gamla fiskeställe som han doch aldrig tilförne haft igenstängt, men Karrinifwa skall höra Amund Nilsson till som han icke heller tilförne haft aldeles igen. Med deras lef skall wähl Corteniemi fiskat i lag medh dem på förberörde ställen men emot deras wilja skall han igenstängt hela älfwen, som war tre nätter och två dagar för Missommaren på bägge ställen hwarest edran är smalast, och som dhe förmärckte at fisken begynte på gå tilbakars, skola dhe huggit uth stengningen om Missommars dagen mot natten. Medan som det stett fingo dhe något fisk uppå sina nät som dhe allenast brukade, doch icke så mycket som dhe förmodat efter som fisken wände om, utan på twenne nätter och En dag 57 á 58 fiskar på hwardera poikpatun. När som patorne blefwo ophugne fingo dhe intet reda för bönderne som lika fult hade rätta och stora edran igenstängt utan ypnades dhe allenast på sidorne. Till skieppet wid Teno emynne skola dhe fört 80 str. fiskar, hwarföre, sedan Kiöpmannen tagit af tionde fisken, dhe bekommit 18 öre Koppmt. stycket. Hafwandes sedan allenast öfrigt 32 laxar på hwar sin dhel, Nembln. Amund Nilsson, Erasmus Persson, Päifwi Persson

Matti och Klec-

Original side 907 b:

karen Per Persson utom bönderne hwilka och skola warit fyra som dhe icke minnes namn på mehra än berörde Henrik Pelsson Corteniemi. Och som desse Lapmän nu Således förklarade sig at dhe aldrig tilförne haft Kongzedran igen, utan skylla hwad skiett är på förberörde bönder hwilka intet närwarande äro; ty blef med denne saken så länge dilationerat at Häradz Rätten kan äfwen inhämta Corteniemis med hans Consorters utletande härutinnan, emedlertid förmantes ofwannämde lappmän at dhe hädan efter ingalunda hella stora edran igenstängder, sina grannar och öfwerbyggare till skada och förderf wid 40 mrkr. Smtz. straf och wite, blifwandes denne saken lika fult yppen ståendes till nästa Ting som wederbörande tillbörligen antyddes.

3o.

Dett anförde Lappländaren Per Persson Guttorm ifrån Teno huru som han redan wid Kyrckioherdens Wällärde Johan Junnelii framresa skall wederbörligen till detta Ting letit inkalla dess granne Mikkel Henriksson tillswars för det han med dess hustru Aili Andersdotter skall borttagit det höö som Per Persson igenom sitt folck letitt bärga ett stycke nedanföre Utakaski patuställe widh namn Keino Jocki Suu i förledne sommar, sig bestigande till et Renlass wärderat till 1 dhlr. 16 öre Kmt. Sammalunda skall Per Perssons hustru Elin Hansdotter med Sohnen Hans Persson 1727 och 1728 om sommaren, medan som Mikkel med hustrun warit på höslag och bärgning achtat dess barn och miölkat dess boskap efter begäran och på försäkring af betalning uti 9 wickors tid, hwarföre dhe till datum likwähl ingen wedergjällning fått

Original side 908 a:

och han nu till det ringaste prätenderar derföre Fyra weg. Dessutom skall Micko egenwilligt tilägna sig Teno Kenta och strax nedanföre Novosen Kenta Engesland Såssom och wid Utakeski, hwilket Per Perssons Antecessor matrimonii länssman Per Klemmetsson af sina förfäder ärft och siälf i all sin lifztid brukat samt uprögt och nu ärfteligen dess styf Sohn Hanno tilfallit. Sås-

som och at Mikkel Henriksson i förledne Sommar icke skall förunt Per Persson lika dhel med sig i Utakeski patuställen; anhållandes fördenskuil berörde Per Persson att Häradz Rätten wille i förberörde mehl rättwisligen stadga och förskaffa honom rätt emot dess widriga Granne och dess olaga procedurer hämma, Såssom och antaga sig dhe fattiga faderlösa barnens sak och den befrämja, erbiudandes derhoos gärna lika skatt med Micko betala wilja, såframt han fer behålla dhe förmener och lägenheter som honom och dess styf Sohn med rätta tillkommer. så emedan Häradz Rätten tillförleteligen erfarit at Micko lagligen blifwit instämder utom det at domhafwanden mände honom sielf i denna saken till swars inkalla, hwilket han likwähl alt Oachtat sig intet infunnit, och dymedelst pröfwat giort sig saker till 1 dhlr. Smtz. straff, kan Häradz Rätten icke underleta Lag och Konge. förordningar likmätigt detta Per Perssons Kiäromehl uptaga, och fördy i anledning af Konge. Mayttz. stadga den 4. Julii 1695 § 2 ex. 12, pröfwat för rättwist, det bör Per Persson Guttorm behålla dhe ängesfläckar wid Keino Jocki Suu, Utakaski, Teno och Novosen Kenta, som dess antecessor Matrimonii skall brukat i lifztiden efter Utzjocki Allmoges intygande, och dessutom efter 1728 års den 6. febr. wid Karasjocki helne Protocoll bör Mikkel Henriksson lemna

Original side 908 b:

Per Persson Guttorm lika dhel med sig i Utakeski patur, Såssom och betala dhe prätenderade 4 wåg uti twenne somrar för barn och boskapz skiötzell, jemte det hö wid Keino Jocki Su som han för Per Persson borttagit med 1 dhlr. 16 öre och der hos uti Expenser och tidspillan 2 dhlr. 16 öre som gör tilsammans 12 dhlr. Koppmt., hwilket till laga utmätning wederbörligen remitterat warder, doch hafwer Mikkel Henriksson i tid at till nästa Ting sin wederpart instämma Leta, om han will och förmenar sig kunna wisa Laga förfall, eller skiähl hafwer at återwinna hufwudsaken i desse mehl ppp.

4o.

Drängen Nils Jonsson Nicki företrädde med pigan Brita Amundsdotter berättandes att dhe woro förlikte uti deras Echtenskapz twist i så måtto, at Nils Jonsson tager sina Gåfwor igen bestående af en förgylt ring och twänne förgylta knappar samt en rödh Klädestack, hwilken hon skall

förslitit och Nils nu åter om händer fått, hwarföre han bekommit 3 wåg och 16 öre Koppmt. samt stämningzpenningarne tillbakars, som gör en Summa af 4 weg. Och som dhe med handaband denne förening Corroborerade och på begge sidor betygade sig wara frie från hwar annan. Ty kunde Rätten icke förwägra at låta denne deras Således stadfästade förlikningh, uti protocollet inflyta, som på begiäran till wederbörandes efterrättelsse extraherat warder af Utzjocki den 8. Februarii. Men som Swaranden Brita Amundsdotter sig hela dagen undanhöll blifwer hon efter Konge. Mayttz. förordningh och Rättegengz processen med 1 dhlr. Smtz. böter belagd som henne antydt blef.

50.

Sedan som arfwet efter framledne Jon Pelsson i Tenö blifwit

Original side 909 a:

på laga föranstaltande skiptat trenne Menader efter, emillan änckan Margetta Nilsdotter och dess söner Jon Jonsson Paut, Pel Jonsson dito, Nils Jonsson Kyrckowärd, Per Jonsson Paut och Olof Jonsson samt dess framledne dotter Annas barn Klemmet, Marget, Maria och Elin i så måtto som det 1 och flera Capit. Erfd B. L.L. wid handen gifwer både uti penningar, silfwer, koppar, Renar och alt annat Sterbhusetz förred, at broder tagit broders luth och Syster Systems luth, så blefwo samtelige förenämde härutinnan hörde om något vidare af dem uti boet befunnes arfwingarne emillan stridigt wara, hwar till aldeles nekades, anhållandes dhe allenast om Häradz Rättens Confirmation och stadfästelsse der å dem samtelige till framdeles efterrättelsse; Ty kunde Häradz Rätten deras begiäran icke afsle uppå sådanne anförde omständigheter utan sedan Mormodran tagit Margetta, Olof Jonsson Maria och Pel Jonsson Elin till sig, likmätigt Konge. Mayttz. förmyndare Ordning de Ao. 1669 den 17. Martii Såsom deras rätta målsmän at styra och reda som lag siger om deras godze, blifwer den uprättade fördelningen arftagarne emillan uti Länsman Erasmus Aslakssons och Erasmus Persson skiutzrättares närwaro, hwilken dhe samtelige för godh och giltig erkiänna, nu härmedelst confirmerad, hwarpå Sterbhuset efter lag och dom. Regl. 14. § en tillbörlig recognition erlagt, som på begiäran i Rättens protocoll influtit warder och här medelst extraherades.

60.

Uppbördz Längden ransakad- och upropades Man ifrån Man efter den af Befallningzmannen Wälbde. Petter Pipping ingifne Specificationen och som han befans richtig; Ty blef den och till följe af Konge. förordningar tilbörligen Verificerad. hwarpå Allmogen begiärte at det måtte blifwa annoterat huru mycket timber och stockar som hwar skatteman på sin

Original side 909 b:

dhel med egna Renar till Skolehusens förfärdigande sedan näst förweckne Ting anskaffat, hwarföre dhe i underdån-Ödmiukhet, efter Högwälborne Herr Baron och Landzhöfdingen Grundels skrifwelsse af den 19. Decembr. 1724 samt Häradzhöfdingens och Befallningzmannens der öfwer till Högwälbente. Herre gjorde remonstration af den 10. Martii 1725 en skiälig wedergjälning afwachte och förwänta som likwähl dhe ännu intet hört utaf. Länszman Erasmus Aslaksson har fört 8 stockar 8 alr. lång hwardera på 2 mihl wäg, Gamla länszman Erasmus Persson har fört lika lång wäg 25 stockar 4 famnar lenga, Danska Länszman Olof Persson Guttorm Lika lång wäg 11 stockar 10 alr. lenga, Aslak Rasmusson do. 12 stockar 4 famnar lenga, noch 17 str. till gelf af lika längd item 3 str. till bostugan 8 alr. hwardera, Nils Pelsson 9 stockar 3 fr., Jon Andersson 25 stockar á 4 fr., Klemmet Germundsson 11 str. 3 fr., Olof Jonsson 10 str. 3 famnar, Aslak Andersson 19 str. 4 famnar, Olof Larsson 3 stockar 4 famnar, Tolfman Jon Persson Utz 21 do. 4 famnar, Per och Nils Germundsson 16 str. 4 famnar lenga, Pel Olsson Kuffani fört 5 str. 3 1/2 famn lenga, Olof Olsson 15 do. á 3 1/2 f., Mikkel Jonsson 8 str. 3 1/2 f., Mielek Jonsson 7 á 3 1/2 fr., Amund Nilsson 3 stockar 3 famnar lenga, Josef Persson 6 str. 3 famnar lenga, Olof Aslaksson 5 á 3 famnar, Jon Nilsson Nicki 12 stockar á 3 1/2 fr., Jon Jonsson 14 str. do. lenga 3 1/2 famn, Nils Olsson 21 stock. 3 1/2 famn., Samuel Klemmetsson 15 á 3 1/2 famn., Ivar Hansson 5 á 4 1/2 aln. lenga, Nils Nilsson 5 do. 4 famnar, Mads Olsson 7 á 3 famnar lenga, Anders Aslaksson tilhopa med Brodren Aslak As-

Original side 910 a:

laksson fört 4 stockar till gelf 12 alr. lenga, Per Jonsson Pieti 9 str. 3 1/2 famn. lenga, Anders Jonsson 4 str., Olof Persson Tvita 6 str. alla 3 1/2 famn. Lenga, Olof

Jonsson 22 stockar 4 famnar lenga, Jon Jonsson Paut 5 str. á 4 famnar, Pel Jonsson 5 str. á 4 famnar, Nils Jonsson 14 str. á 4 famnar, Per Persson Mattis 4 stockar á 4 famnar, Skickaren Erasmus Persson fört 6 stockar á 4 famnar, item fört takbräderne i 3 dagar med egna Renar till stranden, Per Jonsson 8 str. 4 famnar lenga, som gör Ongefähr 434 stockar utom 200 stockar som dhe säya sig 1727 till platzen framfört á 6 alr. Lenga, alt med egen mat och Renar, hwarföre och sådant blifwer härigenom i Rättens protocoll influtit.

7o.

Ehuruwähl ofta är påmint wordet om Teno Kåtans lagande, så har der med doch intet vidare kommit, hwartill Mikkel Henriksson och Per Persson Guttorm Såssom närmast belägne blifwit förordnade och derföre sluppit skiutzen i ehr. Ty blefwo dhe nu pelagde wid 1 dhlr. Smtz. wite hwardera at hafwa den till nästa winter färdig, Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 842 b:

Anno 1730, den 29. 30. & 31. Januarii hölts Ordinarie Härads Ting och Rättegeng med Allmogen af Torneå Lappmarck som Skatta till Kong. Mayt. af Swärike och Cronan Danmarck tillika och Koutokeino Tings Lag uppå dess wanlige Tingsställen, närwarande Edsworne Tingstelcken Mikkel Jönsson Stehnacka och följande Nämbdemän.

Tore Persson siuk	Anders Andersson Tornensis
Erik Persson Eira	Erik Persson Riik
Per Andersson Pära	Erasmus Siulsson Dansk Länsman

1o.

Sedan Ting och Tingsfrid blifwit publicerat och wanlige Kong. förordningar blifwit Allmogen förehellne här så wäl som på de föregeende Tingsställen, hwar på man sig aldeles will hafwa beropat, så blef den upgifne Stämmings Längden upropades, så wäl som Norska mannens Torbern Sörenssön Gamsts skrifteliga beswär öfwer Nämbdemannen Erik Pedersson Riik Daterade Dybuig d. 24. Octob. 1729, hwartil Nämbdemannen förklarade sig skola swara sesnart tid blifwer, emedlertid befans ingen fullmächtigen wara tillstädes på Kiärandens ei några Stämmingspänningar betalte som till vidare underrättelse anteknat warder, hwarpå följande mål blefwo afhandlade Nembl.

2o.

Uti den arfsprätention som Henrik Amundsson Eia ifrån Enoteckis och Sondowara by gör til sin broders Daniel Amundsson som innewarande års Enoteckis

Original side 843 a:

Protocoll § 8 utwisar, så woro nu bägge parterne tillstädes, fordrandes Henrik 18 wayor af Broderen som skola wist blifwit lemnade och honom tillfallit efter fadren Amund Pelsson, deck föresler nu Henrik sin broder förlikning i så måtto, at om han fer 8 wayor uti ett för alt så

will han wara nögd, ehuruwäl han berättar sig hafwa betalt efter fadrens död giälden till 30 danske weg, och derhoos kestadt på dess begrafning, som sees af Henriks inlefwereade skrifter i Bokstafwen sålydande som följer, För den Högtärade Härads Rätten nödsakas iag fattige Lappmann framkomma och i största ödmiukhet min Sak föredraga, angeende det arf, som efter mina föräldrar bort mig tillfalla, men min broder Daniel Amundsson samma hoos sig innehellit oansedt han intet något fog dertill haft, så wida iag tillika med min afledne broder i Wästersiön benämnd Anders Amundsson Ongefähr för 10 1/2 År sådan Kästat på wår aflne. faders begrafning, Och han ei det ringaste dertill anwänt. Dessutom har iag betalt min aflne. faders Amund Pelssons giäld i Norige 30 danske weg, hwaremot iag ei mera etniutit än allenast 3 str. wayor och 5 str. små Creatur, bestående uti Kalfwar, Oracker och Wängelor, som när följande Attest utwisar, uti ett för alt, både arf och omkestnad inbegripen, derlikwäl efter förberörde min afle. Fader lemnades hoos berörde min broder Daniel 30 st. wayor för utan någon oxren och andra små Creatur, samt halfwa Keten af Ranor jämwäl Räfwa Saxar och nogot nät med mera - påståendes för den skull iag det merbemälte

Original side 843 b:

min broder ei allenast måtte betala mig, hwad iag uti min aflne. faders giäld utlagt, utan och hwad mig i arf efter mina föräldrar bör tillfalla, hware iag afwachtar i största ödmiukhet - den Högtärade Härads Rättens höggunstiga Resolution med framhårdande p.p.p. Att afle. Amund Pelsson Aja ifrån Koutokeino ägde någon ägendomb bestående mästedelen i Renar ohngefär bepröfwande till det ringaste 30 str. wayor, då han dem lefwereade sin Sohn Daniel Amundsson, undantagandes hwad berörde Daniel siälf kunde äga, men at Henrik Amundsson ej mera deraf så wida oss kunnigt är niutit i arf än allenast 3 wayor och 5 str. af små Creaturen, såsom Kalfwar, orakar och wenglor. Attestera på begiäran af Enoteckis d. 26. Januarii 1730. Nils Amundsson Keck, Nils Olsson Nikodemus med bomärcke verificerat Elin Nilsdotter och upsatt af Redmannen Abr. Hellander. Här emot anböd Daniel Amundsson Säx wayor En Rehn och en Kalf, hwaröfwer som parterne nu intet förenas kunde, förüntes dem uppå begiäran till dagen efter Dilation at kunna sig vidare betäncka, då de företedde omsider i denne Saken i så måtto förliktes, at Daniel Amundsson jämte handslag försäkrade at tillställa sin Broder uti ett för alt för dess nu anförde arfs präntion efter deras

framledne Fader Amund Pelsson Oja 6 wayor en Oxren jämte skiälige expenser, och som de på bägge sidor med handaband wiste sig nögdde wara, så lät och rätten derwid förblifwa i anledning af Rättegångs-förordningens inneheld, hwar på föl-

Original side 844 a:

jande efter begiäran Extraherades. Uti den Arfs präntion som Henrik Amundsson Eiia ifrån Enoteckis gör till sin Broder Daniel Amundsson om någon arfskap efter sin framledne moder och fader Amund Pelsson Eiia så blef parterne emillan efter någon reciprocerad stridighet i så måtto förening jämte handband träffat - at Daniel Amundsson uti ett för alt tillställer berörde sin Broder för samma Arfs präntion 6 wayor och en Ox Rehn jämwäl uti expenser 3 dlr. Kopparmt., hwarmed de på bägge sidor förklarade sig nögdde wara. Fördenskull och näst det Härads Rätten wid detta parternes fria och betänkta öfwerenskommande lät beroo; Pröfwade och Rätten för skiäligt at det samma på giord ansökning icke allenast i protocollet låta antekna, Parterne till framdeles rättelse och estundad Laga säkerhet, utan och till desto ofehlbarare efterfölgd i förmågo af 1695 års Kong. Processordnings 23. § med laga domb stadfästa.

3o.

Nikodemus Olssons hustru Maja Amundsdotter ifrån Enoteckis anmälte sig at få taga dess framledne Systerdotters Ingrid Persdotters Mikkel Anderssons hustrus barns Margetta till sig med dess Arf på Möderne at det Christeln. fostra och upföda, hwilket sedan förwekne Ting warit, hoos Nämbedemannen Tore Persson, willjandes Maja efter dess dödelige frenfalle gifwa henne lika del med sine twänne barn, hwarmed Nikodemus Olsson äfwen instämde. Fördenskull som Härads Rätten hwad dess påstående om Barnet

Original side 844 b:

och dess upfostran angår will gifwa sitt biifall, i synnerhet som Mikkel Andersson nu förnimmes wara siuklig och skall derhoos hafwa en Son hoos sig med ringa förmögenhet, så hafwa de hwad det öfriga beträffar at Lag och Kong. Förordningar likmätigt procedera.

4o.

Emedan som en twist war upwuxen emillan Kyrkioherden Wyrdig och wällärde Johan Junnelius uppå Prästebordets wägnar och framledne Kyrckioherde änckan Hustru Agneta Jönsdotter som betalar En dlr. Silfr.mt. i skatten om fiskeriet uti Alati Elf med dess tillhörigheter, hwar uti bägge tillsammans warit dehlachtige ifrån lång tillbakars, och Befallningsman Wälbetrodde Petter Pipping, här wid intet hade at påminna, så blef efter någon reciprocerad stridighet parterne emillan till undwikande af all framdeles irring och deraf flytande owäsende på bägge sidor bewilljat at sådan reskilnaden blifwit faststält wid Prästegården twärt öfwer till Hustru Agnetas gerd, det Sopatusjärfwi med Rautusjärfwi skulle följa med den öfra delen af Alati Elf, emot den nedra och till Lappiwopio, dock med förbeheld af Kyrckioherden at söka vindicera under Prästegården hela Alati Ellf, som på begiäran Annoterades. Fördenskull blef efter lettkastandet Prästebordet tillslagit för innevarande år den ifrån gerdarne belägne öfra delen af Alati med Sopatusjärfwi och Rautusjärfwi, samt Hustru Agneta den nedra delen af samma Älf, med sedane wilkor at det framdeles skall erligen ombytas och på det Prästebordet så mycket säkrare för annars ewärkan wara

Original side 845 a:

måtte blef

40 mrkr. Silfwermts. wite föresat honom till straff som den andra här utinnan förfördelar, hwilket wederbörande tillbörligen antyddes och på begiäran extraherades.

5o.

För den falska dubbla Carolin el. Danska slätdaleren som Pieti Bimack, Handelsman And. Samuelssons raide, owettandes förselt till Anders Nilsson i Korssfiord hafwer han till Tolfmannen Olof Lambinen betalt ersättning 4 dlr. 22 öre Kmt., hwilket honom här igenom blifwer Attesterat af Koutokeno Sockns Tingsställe d. 31. Januarii 1730.

6o.

Kong. Håff Rättens domb af d. 6. octob. 1729 öfwer Nils Andersson Tornensis och hustru Ingrid Persdotter, hwilka blifwit till döden dömde för bedrifwit dubbelt hoor, warandes hon exequerader i Pitee samma Er, blef nu för Allmogen upläsin och företydd, hwar hoos menigheten tillsades at Nils Andersson som d. 24. Junii sidstl. ifrån Landzfängelset bortrymt skulle alfwarsamt blifwa efterslagen, på det han jämwäl sitt tillbörliga straff måtte komma at undergå.

Sådan ransakades Upbörds Längden Man ifrån Man som efter den ingifne Specificationen befans riktig wara, hwarwid Befallningsman anförer sig hafwa Stricte efterfölgt Högwälborne Herr Baron och Landshöfdingens Ordres af d. 16. Julii 1729, samt den Communicerade 1695 års Jordebok. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 845 b:

Anno 1730 den 4. Februarii hölts ordinarie Häradz Ting med Allmogen af Torneå Lappmarck och Afwiowara Tings Lag som skattar till Kong. Mayt. af Swärike och Cronan Danmark tillika uppå dess wanlige Tingsställe närwarande Edsworne Tingstolcken Mikkel Jönsson Stehnacka och wanlige nämbdemän,

Olof Persson	Nils Persson
Gambla Per Ivarsson	Per Toresson

1o.

Sedan Ting och tingsfrid blifwit utlyst, förhölts Allmogen Kong. Mayts. förordningar dem till underdenig efterrättelse, hwilka i synnerhet finnes specificerade här frammanföre och Juccasjärfwi Protocoll, hwarpå man nu will sig hafwa beropat, såsom wore de här ord ifrån ord införde.

2o.

Hela Afwiowara Allmoge anförde igenom deras Länsman Per Ivarsson at de i rättan tid skola instämt Mikkel Henriksson ifrån Tenö, för det han i förwekn Sommar skall igenstängt Kongsedran wid Utakeski, igenom Tolfmannen Nils Persson och skickaren Per Olsson, till innewarande Ting härsammastädes, skolandes han wäl lemnat farwattnet oppe på andra sidan Elfwen som dok ingen hielp warit för dem, emedan som ingen bet slipper der igenom tömmer när torra Ehr infalla som nu i samma warit, mindre någon fisk; Och som han då skall swarat dem at han intet skulle komma hit utan mege de söka honom wid Utakeski, så förfrega

Original side 846 a:

de sig om redh och underwisning i detta målet. hwarpå resolverat blef, at Mikkel Henriksson dersammastädes är boendes, hwarest han efter deras Kiäromel skall dem förfördelat, så är redelig- och Kong. förordningar likmätigast at de söka honom under dess rätta tingstad, påståendes Laga expenser der de förstå sig wara dertill nödtwungne som dem wederbörligen blef antydt. Härpå framtedde Länsmannen en förening byamännen emillan dem till framdeles efterrättelse utgifwen af framledne Häradzhöfdingen Jakob Jakobsson Grubb uppå detta Tingstället af d. 13. Januarii 1674, af innehell at Afwiowara bysfolck skulle bruka Poikpatu uti Karis och Idzjocki samt bruka i lag alla efter röketalet och icke efter mantalet hellandes lika arbete, mat och nät, hwarpå afwelen skulle lika delas antingen det wore mera eller mindre, dock allenast de som här i byen äro boende, men de som icke hella lika arbete mat och nät skola icke häller få af afwelen, hwilket nu jämwähl blef till framdeles säkerhet i Rättens protocoll influtit.

3o.

Sedan Rätten förledne år som protocollet No. 2 utwisar, remitterat Pigan Elin Nilsdotters påstående om ächtenskaps byggande med äncklingen Jon Nilsson af Altens Tingstad, till det Norska Tinget och Rättegången, så infan sig nu berörde Pigan igen med berättelse at hon intet fått något swar derifrån efter som Rätten intet skall förundt henne tala, fast än hon skall haft

Original side 846 b:

 bref och Attestatum med sig ifrån Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde Johan Junnelius af den 25. Martii 1729 at utan något hinder få tråda i ächtenskapet. Hwar hoos upwiste ett bref af Norske fogden Hans Krog daterat Afwiowara d. 13. Febr. A.N. 1730 som så lyder till Befallningsman Wälbetrodde Petter Pipping, Jon Nilsson af Altens Tingstad udi Finmarcken, som hawer begaaet Leiermaal med en finne pige af Adevare Ved nafn Elen Nilsson, haver sidst af vigte sommer betalt mig hans Leiermaals böder efter Nordske Lod, 12 Rdlr. Icke desto mindre skall iag förstkommande Sommer Ved Tinget udi Alten efter Pigens paastand hannem till ägteskab med hende alt fuldbiurde. Imidlertid maatte alting herudinden behagelig Være stille og rolig. Dend Nordske Länsmän Nils Nilsson förmoder jeg Vorder lige saa Vel som dend Swenske befriet og for flötning forskoonet, hwilket er ett privilegium for alle Länsmänd udi Voris gräntzer, udi öfrigt ppp, Men som hon intet vidare beskied om sin förrättning upwisa kunde, tillsades hon at till instundande Ting uti Alten låta wederbörligen instämman be-rörde Jon Nilsson, at swara sig i detta målet, tagandes med sig Rättens fullkombliga swar der uppe, emedan Härads Rätten tilltror sig intet at bygga uppå detta fogden Krogz utletande, emedlertid skall dom-hafwanden skrifwa Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde Knut Lind till i Tallwig om denne Sakens Christeliga befordran, som efta nämbde Piga Elin Nilsson wederbörligen antyddes. Och lydde brefwet till föromrörde Kyrckioherde Således Nembl., Sädan man

Original side 847 a:

 näst förwekne år i anledning af qwinnors Personen Elin Nilssons här sammastädes pestedde Lägemel under ächtenskabs löfte med äncklingen Jon Nilsson af Altens District, blifwit föranlåten at remmittera henne till den respective Rätten i Norige som Extractet af domboken d. 5. febru. A.v. nogsamt betygar, hwilket till henne uppå dess Swåger Anders Nilssons begiäran ifrån Korsfiärd lemnat blef; Har emot förmodan mann intet mera funnit wara utgiordt eller närmare handräkning wunnit, än det hr. Fogden Hans Krog skall af mannen böterne mottagit utan vidare beskied om Saken är worden rättwisligen öfwerwägad och skiärskedat, på hwilken händelse det synes at så wäl Lägemannen som den Lägrade hade bort hit förwisas som sielfwa gärningen skall här i fiällen wara full-

bordat, hwaraf nu sedermera är hänt at den Arme i så måtto förnedrade qwinnan ännu meste gå som en Hedninge utan sine Salighetsmedels åtniutande en och hwar rättsinnig Christen till största förargelse och wanära, emedan som Rätten här icke så slätt om dess brettmel Sic Stantibus rebus sig yttra kan, utan i nogaste måtto giord undersökning först dersammastädes med rättwisligit swar och utletande at afbida. Och ehuru wäl af Befallningsman hr. Petter Pipping är nyligen wordet hoos Rätten insinuerat berörde hr. fogdes till honom afletne skrifwelse daterat Aeware d. 13. Febr. innewaran-

Original side 847 b:

de År i bokstafwen sålydande. Jon Nilsson af Altens Tingstad uti Finmarcken, som hawer begaaet Leiermal med en finne Pige af Aeware Ved nafn Elin Nilsson, hafwer sidst af Vigte Sommer betalt mig hans Leiermaels böder efter Nordske Lov 12 Rdlr. icke desto mindre skahl iäg förstkommande Sommer wed Tinget udi Alten efter pigens paastand imponere hannem till ächteskab med henne at fulbuerde, Imidlertid maatte alting här udinden behagelig Väre stille och rolig etc. Likwäl som man intet wet hwad eftertryck sådan hr. Fogdes utletelse kan med sig hafwa som han redan begynt ab executione, och man blifwer föranlåten at denne Sak på högre ort andraga, såframt den i tid icke blifwer satt wid sitt rätta skick och esse igen, hwar wid iag ytterligare tillsagt qwinnan at till nästa Ting i Norjet instämma berörde Lägersman såsom han hit instämt blifwit, hwilket han doch härtills contumaciter försuttit, har iag blifwit föranlåten af hr. Kyrckioherden här igenom wänligen begiära det wille han på vener. Minister. wägna derhän arbeta, at den i så måtto förnedrade qwinnan måtte igen blifwa uprättader, emedan den som lockar en möö till Lägersmål under ächtenskapslöfte, han skall efter Guds bud wara förplichtad, at taga henne till ägta och icke öfwer gifwa henne, eller och i widrig händelse utwärcka den Respective Rättens yttrande mening och utletelse här öfwer. Jag förwäntar et behageligit swar, såwäl som at förminna hwad i annor måtto i denne Saken kan tillgiort blifwa, på det at denne Rätten

Original side 848 a:

mätte derefter kunna taga skiälige messurer, sedan man nu redan förut sålunda giordt sina rättmätiga präcautioner, för min particulier och i det öfriga förbifwer stedze med nöje pp.

4o.

Jon Nilsson, Jon Pelsson Pärrens meg blef med sin Fader Nils Persson förlikt öfwer det med honom skickade och för några år sedan bortkomne walmaret i så måtto at fadren betalar till honom nu strax för 5 alr. wallmar och expenser Säx dlr. Kopparmt. hwilket som de med handa-band å bägge sidor stadfästade, blef sådant uppå begiäran icke allenast i Rättens protocoll infördt dem till Laga säkerhet och den Kraft som Konge. förordningar medgifwa, utan och här igenom till desto ofelbarare efterfölgd med Härads Rättens domb efter Kong. Mayts. Rättegångsförordnings 23. § stadfästat.

5o.

Enär som Nils Persson ifrån Afwiowara blifwer ifrån detta timmeliga lifwet affodrader, tillkommer dess trenne Söner af förra Kullen Anders, Per och Jon at få af obytto, en röd qwinfolcks Klädes Keft och en Walmars dito Keft eller deras värde, efter deras framledne Moder Kierstin Andersdotter, hwilka twenne plagg de nu förunna honom behålla så länge han lefwer.

6o.

Se wida Per Nilsson med Brodren Jon Nilsson för Rätten betyga det skola de wara förlikte öfwer den dem emillan stridige Silfwerskiedan

Original side 848 b:

om 4

lods wicht i så måtto at Jon Nilsson bekommer af Brodren halfwa wärdet som skall wara Sex dlr. Kmt.; Alt fördy och näst det Härads Rätten wid ett sådant Parternes fria och betänckta öfwerenskommande bero leter, pröfwade och Härads Rätten för skiäligt, det samma på giord antekna, parterne till framdeles rättelse och estundad laga säkerhet, utan och till desto ofelbarare efterfölgd, i förmågo af 1695 års Kong. Mayts. Rättegångsförordnings 23. § med laga domb stadfästa.

7o.

Sådan ransakades upbördslängden för innewarande År som på intet sätt kunde högra stiga än den upsatte Specificationen utwisar än mindre kunde någon rest utge såframt man intet skulle willja på en geng blifwa aldeles redlös och strandsatt på fohlenskap och förtäring. Beträffande Per Nilsson Soro och Per Jonsson Rasaka som för detta warit skrefne neder Peldojerfwi men nu förtiden här anträffas så befunnes de bägge två wara gamla män och af ganska ringa wilkor, warandes denne senare änkeman och hoos sin meg Länsman Nils Siulsson inhyses, men den föriga skall giftat sig här och tagit en gammal äncka i byn som efter Allmogens intygande intet skall äga mera än 5 Renlif in alles. Härhoos blef Allmogen tillsporder huru mycket danska Fogden upbär af hwar skatteman? swarades tree dlr. Kopparmt.

Original side 849 a:

Och skall han intet kunna taga mindre efter som han sig utlåter, men ingalunda skall flere betalt till honom än Specificationen på Swäriges Cronas skatt nu utwisar, utom de särskilte danske Lapparne hwilka äfwen wäl till en dchel ligga med sine Rehn diur häromkring fiällen Wintertiden, som desse Lappar om Sommaren öfwer med, i sina renar hella till wid Wästersjöstranden.

8o.

Sidst betalte Afwiowara Allmoge fönstret till Tingsstugan med expenser och försell som annoteras och bestälte till instundande Ting en laglig Järnmursteng åt Tingstugu Spisen, hwarpå menigheten dimitterades hwar och en till sina hemwister. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 849 b:

A nno 1730, den 9. och 10. Februarii hölts Laga Ting och Ordinarie Rättegeng i Torneå Lappmarck med Allmogen af Teno och Utzjocki Tingslag som skatta till Kong. Mayt. af Swärike och Cronan Dannemarck uppå dess wanlige Tingsställe i närwaro af Tings Tolcken Mikkel Jonsson Stehlnacka och wanliga nämbedemän,

Aslak Rasmusson	Rasmus Persson
Gambla Jon Andersson	Jon Persson Utz
Anders Aslaksson	

1o.

I förstone utlystes Tinget med Tingsfriden och behörige Kong. Mayts. förordningar samt Placater uplästes och företyddes Allmogen här såsom på de föregeende ställen dem till underdenig efterlefnad.

2o.

Emedan Afwiowara byamän, uti deras anförde beswär emot Mikkel Henriksson Teno för det han skall igenstängt Kongsedran förledne Sommar wid Utakeski och § 2 af föregeende Tings Lags protocoll vidare utwisar, nu befullmächtigat Tolcken Mikkel Jönsson uppå deras wägnar at honom Lagl. härsammastädes tilltala i meromrörde Sak. så förklarade han sig det han intet annat förstådt än han ju lemnat den rätta edren yppen enär han intet igenstängt östra sidan wid Utakeski som han i år giordt, hwarföre som rätta edren skall löpa på wästra sidan efter Kiäran-

Original side 850 a:

dernes påstående och Swaranden helle edran på den östra för den Rätta som han yppen lemnat, blef Härads Rätten förordsakad en nogare undersökning häröfwer anställa, och ehuruwäl Per Persson Guttorm i Teno, Skickaren Erasmus Persson och Amund Nilsson påstå och betyga med Kiäranderne at rätta edran skall löpa wid wästra Landet, likwäl emedan de intet siälfwa fiskat der utan Per Persson Guttorm, blef Rätten förorsakadt at äfwen höra Amund Olsson Morott ifrån Teno som i

fadrens Lifstid länge fiskat dersammastädes, hwilken uti Edsstad berättade at rätta hufwud edran har luppit och löper ännu på wästra sidan hwilken Mikkel Henriksson nu i år skall igenstängt, skolandes ingen uti dess faders Lifstid understedt sig at igenstänga den samma eller på den sidan såsom och ingen heller skall budit det till; Hwarföre som Mikkel Henriksson förebär sin okunnighet häraf och erbiuder at willia ställa Afwiowaraboerne i detta mehlet alldeles tillfrids innan nästa Ting, fördenskull blef Saken till den tiden upskuten, då han lefwade infinna sig wid Afwiowara at förnöja dem deras utlagde stämningsspänningar och använde expenser, med hwad mera som de förmena skiäligen bewiisa kunna sig här igenom lidit hafwa.

Här uppå betalte Mikkel Henriksson de tree dlr. Kmt. som honom sidstl. Ting och protocollet. § 3 utwisar, blifwit pelagde, Rättens Ensak.

Original side 850 b:

3o.

Emedan som danske Länsman Erasmus Siulsson ifrån Koutokeino blifwit nödtwungen at resa hit at utsöka något arf, bestående uti 2ne Kopparkittlar och en Klädes tack af gamla Länsman Aslak Rasmusson efter sin framledne Swärfader Nils Rasmusson och Swärmodren Margetta Nilsson dotter berörde Mans brors hustru, hwilket han nu tvenne ting här föret dels igenom domhafwanden dels och igenom andra såsom Kyrckioherden Junnelius, Borgaren Henrik Kohre och tolcken Mikkel Jönsson fefängt peyrckat hafwer hwarföre han och uti expenser fordrar 3ne lod allenast. Ty blef nuwarande Länsman Rasmus Aslaksson tillsagd at låta berörde Aslak Rasmusson efterskicka at sig för sielfwa hufwudmannen tillbörligen förklara i detta målet så wida han intet befans at wara närwarande utan allenast några mihl här ifrån stadder. Men som Länsman en sådan Rättens befallning werdzlösade och intet efterkom så at Kiäranden måtte fefängt ligga och sig uppehella till dombhafwandens afresa, ty blef han med 3 mrkr. Silfr.mts. böter belagd i förmågo af det 33. Cap. Tingm. B. L.L. samt derhoos tillsagd at derhän arbeta, det Erasmus Siulsson skiäligen blifwer innan sin afresa här ifrån och till nästa ting uti dess ansökning tillfridsställd som är worden nödsakad at resa alt ifrån Koutokeino och hit för denne orsaken skull allena, hwilket gör tillsammans fram och tillbakars ohngefähr 78 miler

Original side 851 a:

på det han intet vidare måtte komma wederbörande härutinnan till beswär mera, som icke torde utan större omkestningar aflöpa, hwilket wederbörande tideligen företolckades.

4o.

Se wida danska Länsmanen Olof Persson Guttorm befullmächtigat Härads tolcken Mikkel Jonsson Stålnacka at på dess wägnar wid instundande Ting i Enoteckis Lag sökia Aslak Orbus för det at han intet emot en ferskins Rysspäls som han för 5 á 6 år sådan af honom undfå tt, skall skickat honom den utlefwade Ranan eller ferskinsfällan tillbakars, hwilket dem emillan aftalt blifwit uti skiutsrättaren Erasmus Perssons närwaro hwilken och deras Handelswittne warit samt handabandet afskilt, deremot Guttorm ännu ytterligare skall låfwat Orbus en yxa eller Knif, blef sådant nu härmedelst uppå begiäran ad notam tagit.

5o.

Uti twisten emillan Nämbedemannen Jon Persson Utz och dess Swåger Länsmanen Rasmus Aslaksson om en Renkalf som Länsman tagit förledne höstars 1729 utur Lars Amundssons by, som bägge parterne sig tillägna söka, eftersom deras afledne moder och Swärmoders märcke warit på honom, hwilken begge fått Arf efter, tillståendes bägge at de brukat gummans märcke orubbat på deras und-

Original side 851 b:

fengne Rehn Lif och utan at hafwa letit ändra det på något sätt, emedan som de bägge förment at sådant warit lefgifwit, deck har Ländsman sedan han fått igen Kalfwen märckt honom å nyo med sitt eget märcke, kunde ingen med säkra skiäl utom egna barn och husfolck af dem bewisa at de mistat slika Kalfwar på lika tid och alt samma geng, hwilka de kunna på sådant sätt hafwa ärft af deras moders och Swärmoders qwarletenskap. Altfördy som telfman Jon Persson befinnes och hafwa till sig kiänt och tagit en dylik Kalf fram-

wekne Höstars som warit uti Tolfman Anders Aslakssons by ankommen, och bägge swegrarne på sådant sätt fått hwar sin om händer; finner Rätten skiäligt till biläggande af den dem emillan uti detta målet upkomne twisten, at hwar och en af dem behåller Renkalfwen som han i handom fått med eftaberörde arfwemärcke teknat; Men till förekommande af vidare twist och oenighet öfwer et sådant märcke som både Sonen och Mågen påstå sig wara mera berättigade till at bruka än den andra, pelades Parterne ett wite af två dlr. Silfr.mt. i förmågo af 1695 års Kong. processordnings 24. § at de till nästa Ting alldeles ändra samma märcke, och så framgent intet bruka annat på Kalfwarne derefter än en och hwar sitt egit hwilket parterne tydeligen förehellit

Original side 852 a:

blef, hwarpå
de togo afträde.

60.

Sådan beswärade sig Per Persson Guttorm öfwer sin granne Mikkel Henrikssons hustru Aili Andersdotter för det at hon skall 1728 om Sommaren medan han warit opføre med Styf Sonen Hanno till Karasjocki bönderne efter en Kalf, wid Keinojocki Suu borttagit ifrån dess hustru Elin Hansdotter twänne höbölor eller så mycket som kunnat gå på en Kiälka wärd 3 mrkr. Kopparmt., wid hwilket tillfälle Mikkel Henriksson sielf skall suttit i bakstammen på beten, hwartill han fuller nekade i förstonne men omsider tillste meste sant wara, och då hustrun skall welat förswara sitt hö, skall Aili med hugg och slag kiört henne så mycket at wika, at hon kunnat få så mycket som berättat är, hwilket hon lagt i sin bet, wid samma tillfälle skall eftaberörde Aili skiält dess hustru åtskillige gånger för Hora, der uppå samma höst Andersmässtiden då Bonden Henrik Corteniemi som warit hit at upsättia Scholehusen reste här ifrån utföre och de alle warit tillsammans uti Mikkel Henrikssons gerd, skall hon å nyo kallat dess hustru för hora hwarutinnan han beropar sig till witnes på berörde Corteniemi dräng Per Eriksson såwäl som skiutsrättaren här, Rasmus Persson, hwilken tillstod at som desse hustruer kommit at träta om något höö så skall

Original side 252 b:

Aili kallat Elin Hora. Och som Per Persson Guttorm nu berättar sig hafwa instämt henne för desse mål, men hon icke sig infunnit utan Mikkel Henriksson allena, ty begiärar han at som mannen varit med närvarande både då höet togs så wäl som och wid skiälsordens fällande, han då med Laga böter på hennes wägnar måtte blifwa belagd, hwaremot Mikkel dock exciperade med påstående dett måtte han sielfwan sig häröfwer förklara. Fördenskull Resolverades at Aili Andersdotter bör antingen sielf eller igenom Laga fullmächtig sig här öfwer till nästa Ting infinna at tala och swara, så framt parterne icke kunna dess förinnan sig emillan en wänlig förlikning träffa uti all Christelig enighet, som parterne wederbörligen antydt blef.

7o.

Sidst ransakades upbörds Längden Man ifrån Man som efter den ingifne Specificationen blef riktig befunnen och för den skull efter förordningarne Verificerades. Hwarhoos drängen Josef Abrahamsson berättar at dess huusbonde tolfman Rasmus Persson skall wara siuklik og ligga till sängs så at han intet kunnat beställa om någon ting utan skall mågen Jon Jonsson som icke heller är närvarande betala dess näst, skatt samt beställa om Skiuts Renarne. Tolfman Jon Andersson skall wara gammal, siuk och halt, och befinnes intet hafwa bestält om nästen efter som han då icke heller skall orkat, dock blef dess Sohn

Original side 853 a:

Anders Jonsson tillsagder at wid En dlr. Silfr.mynts wite betala 1728 och 1729 års resterande näst med andre Bysens inbördes tunga. Anders Aslaksson är och borta som Annoterades med hwilken huru det tillster ingen berätta wet. Olof Persson Tvita skall wara siuker hwilket här igenom till nästa Ting anteknat warder. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 859 b:

Anno 1731 den 30. Januarii och 1. Februarii höltz ordinarie Häradz Ting och rättegeng med Allmogen af Torneå Lapmarck som skatt-ar till Konge. Mt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika och Kouto-keino Tingzlag, uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och följande Nämдемән.

Tore Persson	Anders Andersson Tornensis
Erik Persson Eira	Erik Persson Rikonen
Per Andersson Pära	Erasmus Siulsson

1o.

Sedan Rätten hade satt sig och Ting med Tingzfridh wederbörligen blifwit publicerat, så uplästes dhe Konge. förordningar och Allmogen till tiänlig efterrättelsse föreyddes, som tilförne äro widh dhe andra Tingställen kungiorde och i synnerhet finnes Specificerade härframman-före wid Juccasjerfwi protocoll, hwar på man sig nu will hafwa beropat.

2o.

I anledning af Högleflige Konge. Håff Rättens befalning Sub dato den 12. Novembr. 1712, warder här utesluten Johan Persson Pietukainens med dess hustrus Brita Hansdotters insinuerade testamenterade förordning daterat Muonenniska den 15. Martii 1730 som blifwit wid denne Rättegeng första gången framted och klanderlöst upläsin, emedan den samma är wederbörligen med lagfartzprotocollet uti Högbemte. Konge. Heffrätt insinuerad worden den 12. April 1731, som här uttryckeligen infört warder till nödig efterrättelsse.

Original side 860 a:

3o.

Pigan Brita Nilsson öfwer 60 ehr androg för Rätten at hon nu blifwer gammal och oför at sig sielf fohla och skiöta, begiärrar fördy at, som hon sielf förwärfwat sin lilla Egendomb, få taga sig någon till hielp i lifztiden, åt hwilken hon efter dödedagar will updraga all sin qwarletenskap och lösöron Såssom sit rätta barn och arftagare, Men som Brodren Mads Nilsson intet wille efterlåta henne dess dotter Marget om 16 ehr gammal, hwilken Brita estundar utan tillbiuder sin yngsta dotter Anna om 7 ehr, med hwilken Brita betygade sig intet wara beleten, Fördenskull antager hon Lars Pelsson Pärrens Sohn Rasti wid namn om 13 ehr med dess föräldrars samtycke till sitt barn och hielpedare emedan hon lefwer i så måtto, at han efter dess död skall få behålla två delar af all dess Egendomb och qwarletenskap, men den tredie delen efterleter hon dess broder Mattis Nilsson elr. dess barn som dem oklandrat då skall wara tillfallen, hwilken parternas förening som den för Rätten giord och ingången är, warder härmedelst Såssom första gången upläsin och intechnad till wederbörandes efterrättelssse, Actum Koutokeino Tingställe den 1. Februarii 1731.

4o.

Såssom Länssman Erasmus Nilsson Håtti hafwer förnögt sina styfmågar Tolfman Per Andersson och Lars Pelsson dhe resterande Silfwermaaljor jemte en skied om tre lod och dhe betyga sig nu mera intet hafwa at fordra af honom efter deras framledne swärmoder Elin Päiwisdotter, utan skall domen af den 1. Februar. 1728 aldeles wara fulgiord, hwar öfwer Länssman Ödmiukeln. om attestatum och bewis anheller; Ty har Rätten

Original side 860 b:

honom sådant intet förwägra kunnat, utan här igenom meddela welat, som all vidare präntention af dess berörde styfmågar i detta målet härmedelst aldeles uphäfwen är actum Koutokeino tingställe den 30. Januar. 1731.

5o.

I anledning af Hans Konge. Mtz. allernedigste wilja daterat Stockholm i Redkammaren den 30. April 1730 samt Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens skriftelige yttrade befallning af den 3. Junii samma ehr, at undersökas måtte huruwida de af den danska fougden Krog angifne fattige wärckeligen äro så utblettade at dhe ingen skatt betala kunna i Enare med Koutokeino jämte flere städes derest som skatten af dhe gemensamme Lapparne kommer at upbäras, blef af Befaln. Wälde. Petter Pipping insinuerat berde. hr. fougdes Skattebok in originali, som intet kunde elr. wille närmare redo elr. rächenskap wisa öfwer dess intächt och afskrifning på upbördens wid swänkska gränsserne, än mindre ärhöll man något verificerat extract af det Debet hwar efter å Konge. danska sidan skatten hos lapparne upfordras elr. någon richtig afskrifning ifrån wederbörande i Norjet på det som intet kunnat utge. Ty blef den samma ord ifrån ord till protocols förd i bokstafwen sålydande Nembln.

Skattebog Swänkska Gränsser pro Ao. 1731.

Indiager

Fuld Skattemänd

1. Olle Henriksson. 2. Mattis Samuelsson Sayetz. 3. Samuel Matisson. 4. Peder Samuelsson Sayetz. 5. Henrik Rasmusson. 6. Mattis Matisson Valde. 7. Abram Johansson. 8. Gabriel Johansson. 9. Samuel Samuelsson Balt. 10. Samuel Hansson. 11. Jöran Olsson för lensmand. 12. Mattis Matisson Sayetz.

Half Schattemänd

1. Jakob Samuelsson Valde. 2. Anders Samuelsson Walde. 3. Mads Mortensson. 4. Mattis Nilsson dend yngre. 5. Poul Pedersson. 6. Jonas Olsson. 7. Jörgen Tomsson. 8. Poul Olsson.

Original side 861 a:

Springmänd

1. Johannes Samuelsson Balt. 2. Anders Eliasson. 3. Samuel Pedersson Sar.

Aritzbye och Juxbye

Full Schattemänd

1. Jon Pedersson. 2. Jon Andersson. 3. Rasmus Pedersson. 4. Anders Aslaksson.

Half Schattemänd

1. Nils Jonsson. 2. Klemmet Giermundsson. 3. Mikkel Jonsson. 4. Peder Giermundsson. 5. Ivar Hansson. 6. Nils Poulsson. 7. Ole Olsson. 8. Klemmet Nilsson. 9. Jon Jonsson. 10. Ole Aslaksson. 11. Samuel Klemmetsson. 12. Nils Nilsson. 13. Jon Nilsson Adewahr. 14. Nils Olsson Aritzbye. 15. Aslak Rasmusson. 16. Aslak Andersson. 17. Peder Andersson. 18. Peder Jonsson. 19. Anders Aslaksson. 20. Peder Jonsson Peh. 21. Anders Jonsson. 22. Olle Jonsson. 23. Mads Olsson.

Adevahr

Half Schattemänd

1. Ivar Pedersson. 2. Anders Nilsson. 3. Mikkel Henriksson. 4. Peder Nilsson. 5. Clas Jonsson Swendske. 6. Ole Pedersson. 7. Peder Toresson fra Qwalsund. 8. Anders Toresson. 9. Henrik Poulsson Porssanger. 10. Nils Pedersson. 11. Jon Nilsson. 12. Peder Ifwarsson.

Koutechen

Fuld Schattemänd

1. Ole Gunnerrsson. 2. Mikkel Gunnerrsson. 3. Peder Andersson Bär. 4. Nils Aslaksson. 5. Lars Andersson. 6. Lars Sifwertsson. 7. Morten Ifwersson.

Half Schattemänd

1. Erik Pedersson Eire. 2. Aslak Svendsson. 3. Ole Henriksson. 4. Jugen Jakobsson. 5. Erik Nilsson. 6. Peder Pedersson. 7. Peder Aslaksson. 8. Anders Andersson Torna. 9. Klemmet Pedersson. 10. Jon Jonsson. 11. Peder Toresson. 12. Sivert Sivertsson. 13. Amund Larsson. 14. Jon Hansson. 15. Jon Nilsson.

Springmänd

1. Svein Andersson.

Hwar fuld Skattemand har swaret som sedwanlig En Rickzdaler, og hwer half Skattemand en half Rikzdaler eller Trei marck danske Courent. Ellers äre efterskrefne länsmäänd som icke betaler skatt Nemlig:

Indiager

Nordsk Länsmand Isac Pederssen, Svensk Länsmand Morten Olsson.

Aritzbye

Original side 861 b:

Nordsk Länsmand Ole Pederssen, Svensk Länsmand Anders Aslaksson.

Adevahr

Nordsk Länsmand Nils Nilssen, Svensk Länsmand Nils Siursson.

Koutechen

Nordsk Länsmand Rasmus Sifwertssen, Svensk Länsmand Raste Nilsson.

Seledis rigtig Testerer udi Koutechen dend 10. Februarii 1731.

Hans Krog.

Hwilken Högwälborne Hr. Baron och Landzhöfdingen communiceras skall, som är efterkommit den 28. April 1731.

Eljest företedde Befallningzman Wälbetde. Petter Pipping ofwannämde Nordske Befallningzmans skrifwelsse i bokstafwen så lydande som följer Wälädle och Wälwise Rättens betiendtere uti Lapmarcken Konge. Maytz. Befallningzmand Petter Pipping och Häretz höfding Carl Sadelin. For Hiem Tingz Rätten udi Kiöllefjord Tingstäd i östfindmarckens districter en Laxefjordz skattefind wed nafn Jon Jonsson Aritzbye, nestledne sommer 1730 tildömt at böde efter Nordske Lows 6. bogs 1. capitul 6. articul med sit lif, och howedlod till Hans Konge. Mt. formedelst hans föröwede Gudz bespottelsse som med Widner är bewist, hwarpaa hand strax blef häftet med arrest som ändnu continuerer. Imedlertid är doms acten saa wäl nedsent till Hans Konge. Maytz. egen allernedigste dispensation med forestillelse om beskaffenheden med widere, som Sagen ordentlig indstefnt for Laugmanden och anstundende Sommer 1731 bliwer paadömdt, då bemte. Jon Jonsson som för är näfnt war arresteret, gjorde ieg strax anstalt, at hans midler och Effecter så widt hans howedlod sig kunde belöbe skulle registeris och Lovforswarlig wurderis conform owen allegerede Nordske low og dend der paa ergangne og grundede domb. Bemelte Jon Jonssön Aritzbyes hustrue er/:da hun fornam boetz midlers Seqvestration:/escaperet och undwiget hendes sädewanlige boepäl i

Original side 862 a:

Laxefjord och med Rendiur, samt alle tilhörende Eiendele forföyet sig till Aritzbye eller saa kaldet Utzjocki hwor hendis och hans slägt og swegerskap der boende tager sig saadant an til forswar och beskiermelsse, og negter at sådan billigmässig och lenglig registration og Seqvestration skall skie; Thi Wille ieg her Ved tienstärbödigst og wenligt begiäre, at de Höyrespective Herrer Wille härudinden wære assist-erlige, og afgifne autoritet alworlig befale og tilholde fornefnte Jon Jonssons qwinde med tilhörende slägt og Swegerskab udi Arisbyes Tinglaugs district, at de saadant till min allernedigste arwe Konges tjäniste og udgifne Lofs fuldbiurdelsse lader skeep, og at Jon Jonssons hustrue med tilhörige midler motte blifwe hiemwiist till sin boepael, eller og i det mindste, at skadelös caution for forbrydende howedlos samt paageende omkostning motte stilles; Hwor om ieg will hebe og forwend-

te, at dhe nu Ved deres tilstundande Ting reisse i Utzjocki giörer anstalt. Og her om will ieg udi ydmyghed wente deres gode her paa tegnede gienswar tilbage, till min fornödne präcaution udi sin tid udi öfrigt lefwer de Höyrespective Herrers ärbödige skyldige tienere. Hans Krog. Koutechen den 10. Februar. Stil. nov. Ao. 1731.

Hwilket aldeles honom afslagit blef, ehuru rätmätig eljest dess påstående kan synas wara, till dess saken vidare blifwer Högwälborne Herr Baron och Landzhöfdingen wid handen gifwen, emedlertid lemnades Befallningzman Wälbde. Petter Pipping en Commissis at detta petitum skrifteln. beswara, hwar wid är at observera det Cronan Dannemarckz herrar betiänte något widt synes sträcka deras Jurisdiction, som döma och fängzligen inmana en gemensam skattedragare, hwars brettmehl säyes dessutom wara skiett en half mihl när Utzjocki Tingställe i Torneå Lapmarck elr. så kallade finmarcken, hwilket alt-

Original side 862 b:

sammans är Communicerat Högwälbte. hr. Landzhöfdinge af den 28. Aprill 1731 som härmedelst till framdeles efterrättelsse i Häradz Rättens protocoll influtit warder.

6o.

Mads Madsson ifrån Hammarfestz gjäld i Norjet företrädde, anförandes beswär öfwer drängen Per Olsson ifrån Afrowara för det at han skall låfwat dess dotter Kierstin ächtenskap och derpå sielf af hr. Kyrkioherden Johan Junnelius lysning begiärt som jämwähl trenne gånger skall för sig gett, upwisandes nu dess Siälasörjares hr. Aaron Arctanders bref här om till Kyrckioherden härsammastädes gifwit Hammerfest den 6. Januarii 1731 i bokstafwen sålunda lydande.

Reverende Domine pastor ex confrater in Domino gratia ex Salus cum omni prosperitate ab hujus Anni principio usqz ad finem tibi á me Hoc ineunte anno optatur. Saasom det er oss begge witterligt at Peder Olsson af Eders menighet har beligget Kirstina Mathiasdotter af min menighet, og siden har ligesom wille forlade hende, da er min Wänlige og ydmyge broderlig begiäring till Eder, at så Vidt mueligt er Ville komme hannem till at ägte hände. Thi om ändskiönt hon är fattig och forladt och for sin

forseelsse snart wännelös blant sine egne, saa bör wi dog som äre hendis siälesörgere icke at lade hende blifwe tröstelös og hielpelös, war hon rig og trädsk, da havde hon vel bedre kunde selv forswaret sig end hon nu gör, men efterdi hon både er fattig og enfoldig maa wii for Gudz skyld hielpo hende, at dend samme som haver kräncket hende wille ogsaa ägte hende, Herren skall lade dend wäl komme afsted med sine sager som hielper dend förtrychte og beträngte udi hans sager, Will da drengen lade sig perswadere til gåt imod hende då beder ieg ärwärdig Hr. Pastor at wäro saa godh og Copulere dem det snaresto skie

Original side 863 a:

kand, og de der till äro beqwäme. Jeg förbliwer welärewärdig hr. Pastoris plichtskyldigste tienare Aaron Arctander Pastor Ecclesiä Hammarfest.

Icke dess mindre nekade Per Olsson till ächtenskapzlöftet så wähl som Lägersmålet, påståendes med Modran Ella Andersdotter at intet dera skall kunna bewisas, hwarföre blef Rätten förorsakad at inhämta Kyrckioherdens hr. Johan Junnelii berättelse här öfwer hwilken och på beskickning sig infan och följande uti parternes närwaro detta målet angeende anförde. Förledne ehr Nyersdagen då hustru Ella Andersdotter war till Kyrckan och kom ifrån Anders Larssons by hwarest hon warit at uttaga lönen på dess dotters wägnar som skall warit der i tjänst, skall hon uppå Kyrckioherdens tillfrågan bifallit och samtycht at dess Sohn Per Olsson måtte få bygga och fulborda ächtenskapet med Kierstin Madsdotter som han under sådant löfte skall Kränckt, hwar på Per Olsson sielf 13de dagen samma ehr lysningen begjärte för sig och henne, som och gåt för sig första gången samma dag, den 11. Januarii andra gången och tredie gången den 18. dito. Här emot inwände Per Olsson fuller intet om den begjärte och erhelne lyssningen, men efter som pigan utsprit sig wara häfdad af honom, der hon likwähl intet kommit fram med något barn, så emedan hon sådan saak aldrig skall på honom fultyga kunna, hwilket han pester böra skie innan han träder till Ehtenskapetz fulbordan, så kan han nu intet taga på sitt oskyldiga samwete en sådan swer beskylning, utan förmenar att der hon wore Kränckt af en annan, han på sådan händelse rättwisligen måtte blifwa ifrån wixlen med henne befriader; Och aldenstund Rätten fan nödigt at Kierstin sielf borde wara i denne saken närwarande med dess uplysning tahl och swar, hwilken fadren Mads

Original side 863 b:

Madsson sade wara wid Afiowara tilstädes med dess wittnen och skiähl. Fördenskull differerades detta målet här med till instundande Ting dersammastädes, som tager sin begynnelsse den 4. Februarii, hwar till parterne å begge sidor wid 5 dhr. Smtz. wite pelades at sig tilbörliken infinna och sakens afslutande afwacha.

7o.

Det kiärade Jon Aslaksson till swärmodren Brita Persdotter Rikonen, at ehuruwähl hon för 16 ehr sedan skall bytt arfwet emillan samtelige wederbörande, hwaraf en och hwar sin tilständiga dhel strax bekommit, så skall han likwähl först omtränt 4 ehr sedan fått arfwet på sin hustru Margetta Henriksdotters andehl om händer, der han likwähl 8ta ehr tilförne med henne blifwit sammanwigd, nu som han förmenar sig på hustruns wägnar ste i mistning af några persedlar som Swärmodren wid bytet aftagit Såssom 2 1/2 par silfwerkrokar och 6 par maljor dito, utom det att en Kittell om et Lispund Koppar skall wara obytt, samt at Swärmodran skall gifwit åt Brodren Tolfman Erik Persson Rikonen twenne Ranor som skola warit dess hustru tilhörige, så begiärar han at hon måtte blifwa pelagd, at äfwen riktigt härutinnan dess hustru tilställa hwad henne med rätta tillkomma bör, Såssom hon på det öfriga hwad hon efter sin framledne fader i arf undfå tt ingen ting skall hafwa at klandra. Häremot förklarade sig swärmodran Brita Persdotter Rikonen at hon med allas samtycke för 16 ehr sedan utbetalt dhe frenskilde barnen sitt, Såssom Per Speinsson skall wetta intyga som är Jon Aslakssons farbror, hwilken skall warit närwarande på bytet, men nu befinnes intet wara förhanden, skolandes hon för sin dhel Såssom en gammal

Original side 864 a:

Menniskia intet kunnat minnas Altså lengt efteret, huru här med skall wara tilgett utan peberopar sig arfwingarne sielfwa med den som warit närwarande at här öfwer giöra deras berättelsse. Hwarföre hennes meg Per Aslaksson blef förekallad som anförde at han på sin hustru Ellas dhel som nyligen blifwit död skall uppå bytet fått trenne par krokar och för den stora Kitteln en waya, så at för honom intet skall inneste, angeende eljest Jon

Aslakssons hustrus dhel, så wet han intet annat säya än at ju hon fått sin tilständiga part riktigt med, Såssom han intet heller wet af några ranor som skola wara henne enskilt tillhörige utan Sterbhusetz i gemen. Sonen Olof Hindersson berättade, som Brita Persdotter bejakade, att han skulle ännu hela sit fädernes arf hafwa inneståendes hos modran, så wähl uti den ena som andra persedlen men at Systran Margett så wähl som Ella undfå t dess dhel, tror han säkerligen emedan hon sielf aldrig der å klandrat utan nu så lengt efterath dess Man Jon Aslaksson; beträffande Ranorne så säger han sig inga andra wetta af än dhe två som hela Sterbhuset rett om, hwilka Brita Persdotter med Sonen Olof Henriks- sons och dhe andra twenne arftagares wetskap tilstår sig hafwa gifwit åt Brodren Tolfman Erik Persson Rikonen intet som något arf, utan för dess stora beswär som han i Sterbhuset haft med gjäldens infordrande, med resor till Ting och stemmor, samt för åtskillige andre resor som han för deras angelägenheter skuld skall gjort till Enoteckis, som Erik Persson tilstår med yttrande, at der så nära blodzband icke wore emillan honom och dess Systers Sterbhuis skulle han wähl intet låta nöye sig dermed utan pestode ännu mera. Här emot pestod Jon Aslaksson at hans hustru intet silfwer fått än mindre någon Waya

Original side 864 b:

för sin dhel af Kittellen och at dhe twenne Ranor som swärmodran med swågren bortgifwit åt Tolfman Rikonen warit dess hustru enskilt tilhörige, det han förmenar sig igenom witnen kunna bewisa, hwarföre Per Persson af honom blef påberopader som uti Edstad med parternes begifwande anförde, at när Jon Aslaksson för en tidh sedan talade med Swågren Olof Henriksson om Sterbhusetz beskaffenhet, skall han warit tillstädes och hörde Olof säya at twenne Ranor skulle wara hos Tolfman Erik Persson, men kan intet minnas om han sig der wid utlåtut som skulle de wara antingen sterbhuset elr. Jons hustru tillhörige, men tilförne skall han förstått at Erik Persson för sitt omak twänne Ranor undfått som warit Sterbhuset tillhörige, och wet derföre intet säya om det woro dhe samma som på tahl warit dem emillan. Drängen Svein Persson Pära som äfwen blef påberopat i denne saken berättade uti Edzstadh at han intet minnes eller på minnet lagt huru talet emillan begge swågrarne fallit om desse Ranorne. Nils Nilsson Eiras hustru Elin Jonsdotter åberopades med af Jon Aslaksson till wittnes som jämwähl uti Edzstadh anförde at hon af

dess egen hustru skall hört säyas, det Tolfman Rikonen skall fåt för dess omak af Sterbhuset twenne Ranor, Margetta Henriksdotter Jon Aslaks-
sons hustru, tilspordes hwar ifrån hon det tagit? swarade sig hört det af
Modran men skall intet wist minnas sammanhanget, eftersom hon den
tiden warit unger och ogift, och flere wittnen i detta målet berättar Jon
sig intet hafwa at andraga. Hustru Brita Persdotter bekiände nu som
tilförne at hon gifwit Rikonen för dess omack twenne Ranor som
kommit hela sterbhuset till, hwarföre som hon intet wet sig

Original side 865 a:

något förhållit
elr. förlösat för dess yngsta dotter Margetta som henne enskylt skall
tillkomma. Ty begiärar hon at rättwisligen blifwa frikiänd ifrån det åtahl
som mågen Jon Aslaksson nu å henne gör uti det ena och andra målet.
Men som Per Speinsson, hwilken Såssom bytesman i sterbhuset af början
warit närwarande, nu icke befinnes wara lagligen inkallad eller tillstädes,
och han förmodeligen lærer hafwa bästa kundskapen om dess stridige
perssedlar; Ty blef Rätten föränlåten at med detta måletz sluteliga
afgörande så länge dilationera som han jämwähl kan här öfwer blifwa
tillbörligen examinerader, och fördenskull tillsades parterne at sig med
honom till nästa Ting wederbörligen inställa så framt saken dessförinnan
icke med wänlighet dem emillan kan blifwa sluten och bilagder.

80.

Bröderne Lars och Siul Siulsson kiärade till Swegren Svein Andersson
Pära, at oansett 1729 hos deras fader och Swärfader Anders Larsson
Pära, skall uti Rättens tilförordnade bytesmän Tolfmännerne Tore
Perssons, Anders Andersson Tornensis och Erik Persson Eiras närwaro
blifwit arfskipte hållit emillan deras hustrur Elin och Margetta samt
Brodren Sven, skola dhe likwähl sedermera förnummit at hos honom
ännu skall obytt ste twänne silfwerskiedar, 3 hela Rickzdaler item några
dubbla Caroliner och Renar som dhe intet wist wetta räkningen pe.
Svein Andersson förklarade sig här e, at som dess moder Kierstin
Speinsdotter skall uti lifztiden med fadrens samtycke gifwit honom en
skiedh och han sielf köpt den andra för en Rdlr. som han äfwen fått af
Modran i lifztiden, då han köpte sig

Original side 865 b:

byssan, jemte en Rdlr. af fadren at förähra åt sin fästemö, så skall han den tredie Rickzdalern upplöst af fadren emot Courentmynt då han wid skattens erläggande ände war sinnad at den förfara. Beträffande de dubbla Caroliner som han skall äga, så skall han förwärfwat sig dem igenom egen afwell som han kunnat till Borgerskapet förselt Såssom Biörnhudar och andra willwahrör, utom dhe som han wäxlat af dess fader emot småpenningar då han wid intächterne något haft till at erlægga elr. betala, hwarföre han förmenar sig intet böra ste sina swegrar till något answar i det målet, än mindre heller han dem befogade at något prätendera här af. Men beträffande Rendiuren som de omröra så bekiänner han, at han en dhel kunnat fåt opp för gjalden efter eth och andra åter som kommit i fremmande byar då arfskiftet stodh, hwilka han till 6 stn. angifwer och intet kan förwägra dhem nu del af, warandes twenne 4 års gamle Hirfwas, En Wuorso, två wayor och en Wognell som han slachtat i hwars ställe han will gifwa en Runo. Bröderne Lars och Siul Siulsson lemnade denne hans förklaring i sitt wärde, men påstå at dhe wilja hella sig till dess swärfaders tahl som han nästledne ehr skall fält för Borgaren Nils Gabrielsson, hwilket jämwähl Rasmus Jonsson Såssom wittne åhört som på föreställning uti Edzstad anförde att Anders Andersson Pära skall sagt för berörde Borgare det Svein skulle hafwa två silfwerskiedar, 3 Rdlr. och dubbla Caroliner som han intet minnes räkning uppå i sina giömor sedan arfskiftet war öfwerstendit. Gubben Anders Andersson tillster sig hafwa sagt för Nils Gabrielsson at Svein af en händelse bort-

Original side 866 a:

mistat i siön 2ne stn. Silfwerskiedar 3 Rdlr. och 4 dubla Carolr. dem han likwähl fått igen, men intet at han sådant undan bytet förgiömt, utan den ena skieden skall han fått af Modran åt sin brud i lifztiden och den andra skall han sielf kiöpt, hellandes för öfrigt samma tahl med Svein om Rickzdalerne. Eljest anförde Tolfman Rasmus Siulsson efter Kiärandernes påstående i Edzstad, att Gubben Pära i höst skall sagt för Nils Gabrielsson, det Svein sedan han flytte i sin egen kåta ifrån fadren skall bytt med Daniel Amundsson twenne Renar, hwilket Svein pestodh wara skiett för modrans dödh, som Daniel Amundsson äfwen berättade at det wore skiett medan hon ännu lefde. så emedan Rätten på dhe förebrachte om-

ständigheter intet har ännu tillförlitelig orsak at grunda dess utslag, innan Borgaren Nils Gabrielsson som frenwarande är, äfwen kan blifwa här om förhörder. Ty föreslogz parterne förlikning hwilken dhe och efter en stundz betänckande anmälte sig hafwa i wänlighet träffat, med förbehell at sådan intet måtte lända dem till nachdehl Såssom skulle de hafwa förbrutit sig emot Konge. Mtz. förordning af den 5. Februarii 1724 om dem som swikeligen undandölja något af qwarletenskapen för dess med Interessenter, utan at dhe förlikningen allenast ingett till wänskapens bibehållande och afböyande af alt missförstend parterne emillan och sins emillan på det sättet faststält, det Fadren Anders Andersson Pära som warit orsaken medelst sitt tahl till denne oredan skall erlægga till megarne Lars och Siul Siulsson en Silfwerkied om 5 lodh samt en liten Messingz Kittell dem blifwa tillstält efter hans dödh och stemningzpenningarne nu strax, Swegren Svein Andersson igen gifwer dem 3 Caroliner Specie af egna penningar och En

Original side 866 b:

Hifwas Rehn afstår, som med dhe för omrörde 6 stn. hwilka äro hos gubben blifwer 7 till antalet, hwilka lag likmätigt kommer at bytas emillan fadren, En Sohn och twenne döttrar. Fördenskull som dhe på alla sidor betygade här öfwer sitt goda nöye, blef sådant till framdeles efterrättelse här igenom i Rättens protocoll influtit.

90.

Här på ransakades Upbördzlängden Man ifrån Man som befans richtig och fördy efter förordningarne Verificerades. Sedan uprächnades Sochnens penningar som stet i Kyrkians förwahr och befans wara 83 dhlr. 27 öre Koppmt. som efter Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens Resolution komma till Prästegårdens reparation at använd-as, hwar af Befallningzman Wälbetde. Petter Pipping erhöit betalning för dess utlagde penningar till Lars Staphansson Hoppare i Palojocki Suu 14 dhlr. Koppmt. som han utlagt till fougde Stugans reparation så at Koutokeino allmoge nu aldeles slippa at för sin dhel något vidare här tillsamman skiuta, utan kommer Afiowara med Utzjocki proportionaliter till at flytta resten som efter uträchning till Kyrckioherdens förnöyelse Befallningzman lofwade indrifwa. Men som Tingstugu Muren aldeles

finnes wara förbränd så at man utom reparation intet kan med säkerhet efter nödtorften Eld göra. Ty petog sig å allmogens wägnar Nämndeman Olof Andersson Tornensis at tilstundande sommar laga den samma, hwarföre han skielig wedergjällning efter förordningarne hafwa at undfå wid instundande Ting och Rättegeng. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 867a:

Anno 1731 den 4. Februarii höltz ordinarie Häradz Ting med Allmogen af Torneå Lapmarck och Afiowara Tingzlag som skattar till Konge. Mt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga Tingställe närwarande Edsworne Tingztolcken Mikkel Jönsson Stål-nacka och wanlige Nämndemän.

Olof Persson Nils Persson
Gla. Per Ivarsson Per Toresson

1o.

I förstonne blef Allmogen förehellit Konge. Mtz. förordningar dem till underdenig efterrättelse, hwilka i synnerhet finnes Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfwi protocoll, hwarpå man nu will sig hafwa beropat, Sässom wore dhe här ord ifrån ord införde.

2o.

I anledning af Häradz Rättens interlocutorie resolution wid Koutokeino sisthelne Ting § 6 instälte sig Qwinnospersonen Kierstin om 20 ehr gammal med fadren Mads Madsson ifrån Hammarfest jämte drängen Per Olsson och Modren Ella Andersdotter, anförandes berörde Kierstin det hon skall blifwit lägrad wid Rautuswuoma i dess faders kåta af drängen

Per Olsson under ächtenskapz löfte, twenne gånger på en natt 1729, som hon tyckes minnas twänne wickor för Anderssmäss, då fadren warit borta på fiskerii stadder, men hos henne i Kåtanskall warit närwarande samma natt systrarne Karin något äldre än som hon och Ingrid åter yngre till ehren, men Modren skall warit dödh. Wid fulbordandet af sin wilja skall han förestält henne at sådant ingen synd wore enär man tager hwarannan, men så skal det wara synd enär man intet efterkommer det som man hafwer lefwat, strax efter Anderssmäss skall hon sagt för honom, eftersom deras byar när tilsammans

Original side 867 b:

det hon kiänt sig hafwandes, hwilket likwähl tredie Juhledag alt Stil. Vet. skall för henne förfaritz och gåt ifrån henne som en blodklimp, efter som det intet warit serdeles mera än en menad gammalt; beropandes sig härutinnan till wittnes hustru Brita Persdotter i Qwalsund och Hammarfestz giäld, hwilken fuller intet är närwarande doch skall hon för åtskillige strax der efter här om berättat Såssom Länssman Nils Siulsson och Tolfman Nils Persson hwilka uti Edzstad hwarför sig anförde at berörde hustru Brita Persdotter för dem sagt at Kierstin skall haft missfall tredie dag Juhl 1729 och legat der på illa siuk men om barnfadren skall ingen talat något. Widare anförde Kierstin at 1730 då det hållit på lysas för dem, skall hon medan de bodde så när ihopa warit ärnad at säya för Per Olsson den olyckan som skiet henne igenom missfallet men som hans Moder kommit emillan, så skall hon för blygsell intet kommit af sig at uppenbara denne skammen som hänt henne, doch skola dhe tilsamman ingen beblandelse haft efter missfallet. Och som Kierstin nu intet annat ser sig före än som trug och undsäyelsser af lägersmåls böter, så framt icke hon blifwer bättrader af den som kränckt henne. Ty begiärer hon at drängen Per Olsson måtte rätwisligen blifwa pelagd at fulborda sitt ächtenskap som han icke allenast medelst förberörde umgiänge begynt utan och vidare yrckat igenom trenne lysningars erhållande af hr. Kyrckioherden Johan Junnelius, presenterandes härjemte Rättens utlåtelse i Norjet öfwer detta målet i bokstafwen så lydandes ord ifrån Ord Nembln.

Extract af Findmarckens Tingzprotocoll, protocollerat udi Hammer Fest Tingstue den 17. Julii 1730. Finne Lenssman Anders Mortenssön hawer ladet indstefne Christine Mathisdatter for lös

Original side 868 a:

Läyermaal med en Lap af Afiowarra som angives at wære Peder Olsson sammestedz fra, Christine Mathisdatter mödte for Rätten, og tilstod förseelssen Ved Tolck Peder Pederssön, hun blev tilspurt, om Peder Olssön, hawer lovet hende ägteskab? Hun swarede Ja, at de paa begge sider hawer lovet og tilsagt hin anden ägteskab, Men hans Moder Eli Andersdatter imoedstoed det. Christine Mathisdatters Fader comparerede for Rätten, og forklarede at Pastor udi Koutoken ärwärdig hr. Johannes Junnelius har lyst 3de gange till ägteskab for Peder Olssön og denne hans datter, men hans Moder hindrede ägteskabet og negtede, at de skulle komme tilsammen. Monsr. Krog satte i Rätte, at Christine Mathisdatter bör efter Loven böde 6 Rikzdaler. Christine Mathisdatter begiärede wed sin tolck Peder Pederssön, at denne Sag måtte stilles i beroe indtill Wintertid, da närmere kunde forfares, om Peder Olssön Vill ägte Christine eller icke, hwilket af Rätten blef consentered Monsr. Krog begiärede denne Sags beskaffenhed, beskrewen at medföre til fieldet naar hand i Vinter, reiser der hen, Som her Ved Communiceris, conform Ting Protocollen Testerer P. And. (L.S.).

Drängen Per Olssön sökte fuller i förstonne neka til lägersmålet så wähl som ächtenskapzlöftet å nyo, förebärandes at han intet wettat henne warit hafwandes då han begiärte och erhöit lysningen för dem af Prästen, men meste omsider widge at han warit uti Kierstins kåta icke allenast twå dagar för Påska utan och något för Andersmäss 1729 då han legat öfwer natten i Kåtanoch samma geng besofwit henne, bekiännandes der hoos at Kierstin något efter Anderssmäss samma ehr skall sagt för honom det hon warit hafwande, hwilket han uppå tilfrågan intet kan bewisa någon annan

Original side 868 b:

hafwa giort, men söker ände förwägra ächtenskapz fulbordan så wida dess moder Elin Andersdotter utlåter sig wara der emot; Ty blef Rätten förorsakad at inhämta dess faders Olof Ivarssons utlåtelse här öfwer, hwilken förklarade sig intet wara der emot så framt Gudh och Öfwerheten skulle täckas gått finna at dess Son borde fulborda sit påbegynta ächtenskap med oftanämde Kierstin Madsdotter hwar till som hustru Elin Andersdotter med Sohnen Per Olsson jämwähl sluteligen

månde samtycka. Altfördenskull blef i denne saken till parterne extraherat följande resolution. Sedan Rätten på det nogaste inhämtet alla omständigheter af drängen Per Olsson och Pigan Christina Madsdotters ifrån Hammarfest, ächtenskapztwist så wähl wid Koutokeino som detta Tingställe, och intet mera än Rättens definitive utslag här utinnan fattades; företrädde Per Olsson med berörde sin brudh jemte föräldrarne Mads Madsson och hustru Elin Andersdotter, efter Rättens föranstaltande om fadren Olof Ivarssons inhämtade samtycke och bifall, betygandes sig uti den H. Trefallighetz Namn wara sinnade at låta det påbegynta ächtenskapet winna sin Christeliga fullbordan, hwaröfwer dhe med handaband på alla sidor sitt goda Nöye och fasta upset betygade. Altfördy har Rätten, sedan Qwinnan blifwit tilsagder at förfoga sig hit till orten, likmätigt Kyrckobs. 15. cap. 13. § och den Höga Konge. Håffrättens universale dat. Stockh. den 25. Novembr. 1728 blifwit föränlåten at remittera förömrörde Contrahenter till Ven. Minist. här i församlingen at dhe wanlige resterande Kyrckio Ceremonier här wid jämwähl ofördröyeligen undergå. Actum Afiowara Tingställe den 4. Februarii 1731.

Original side 869 a:

3o.

Gla. Per Ivarsson med dess hustru Kierstin Nilsson anföra sig nu wara barnlösa, sedan deras Sohn Olof Persson hwilken giftat sig wid Wästersiön och sin tilständiga arfzdhel strax utbekommit, blifwit dersammastädes dödh och lemnat efter sig en dotter Rauna elr. Graniel wid namn, hwilken förliudes intet wilja komma hit öfwer mera. Hwarföre som den lilla Egendomen dhe nu äga skall wara af dem förwärfd och intet ärfd, begiära dhe at få antaga för sit barn och arfwinge Morten Jonsson Korfwatos som skall wara hustru Kierstins bror Sohn och anhella der öfwer om Rättens bref och stadfästelsse. Men som Häradz Rätten sig härutinnan intet fan befogad at utleta innan berörde Graniel öfwer detta målet med sin mening och betänckiande inkommit, ty blef saken till nästa Ting upskuten hwarförinnan den bortowarande kan få kundskap här af och blifwa hörder.

4o.

Norska Mannens Jon Perssons hustru Graniel Olsdotter ifrån Kelsund i Norje twistade med Margetta Ivarsdotter Per Nilsson Soros hustru om en Ren Oxe som hon skall byt med henne efter estundan, men som hon haft sina Renar hos Brodren Per Olsson härsammastädes, skall hon efter domarens Tilstånd erhellit frihet nästledne Ting at taga en annan derifrån uti den förstes ställe som befans wara odugelig, hwilken och kort derpå för dess siuka skull storcknade, så at Per Nilsson Soro i dess ställe måtte sätta hos Per Olsson en Orack, begjärandes fördenskull af Per Nilsson ersättning för differencen emillan en Orack och den fulkommeliga Renen som hustru Margetta med dess Man borttagit. Här emot inwände hustru Margetta med dess Man Per Nilsson at den Renen som han igenfått blifwit dödh nu på

Original side 869 b:

Koutokeinoresan af hwilken han förmenar både Kiöttet och skinnet wara sig tillhörigt, så wida dess hustru gifwit Graniel Olsdotter wid första bytet en peuracka som han farit wähl af och slachtat, sedermera skall han wid bytet hos Per Olsson eterstält den första Renen, hwilken som han blef död skall en orack blifwit satt i stället, så at hustru Graniel nu på sådant sätt för en Ox Rehn fått twänne lif igen, förmenandes sig derföre med största skiähl wara befogad att behålla Kiöttet och huden af den förolyckade, hwar emot som hustru Graniel intet hade at inwända, blef denne twistigheten dem emillan Compensatis expensis aldeles uphäfwen som antechnat warder.

5o.

Det Kiärade Agneta Andersdotter Mikkell Henrikssons hustru i Teno till Erik Eriksson ifrån Karasjocki om en Orack som han will tilkiänna sig, hwilken likwähl med rätta skall komma henne till. Här uppå förklarade sig Erik Eriksson at han redeligen köpt af henne En Orack för 4 stn. färska laxar en liustra förledne Sommar, hwilket och Aili tilstår, och när han fick samma Orack om händer så skall han lefwererat honom till Anders Nilsson med hustru Ailis märcke pe, utan at hafwa ändrat det samma, hwilken war Karasböndernes renwachtare; Emedlertid skall ankommit till Anders Nilssons by än en Orack med hennes märcke så at

der varit två Orackar på enahanda sätt technade, men som den ena kommit bort aldeles, skall Erik Eriksson förledne höstars Andersmässtiden wist åt Ailis dotter Oracken som war i behell, hwilken skall sannat med honom at han fåt denne af Modran och icke den andra som blifwit förlorat, hwarföre han och nu med rätta will sig honom tillägna. Men som hustru Aili under förebärande att hennes barn intet skulle så egenteligen kiänna honom söker

Original side 870 a:

Disputera Erik Eriksson ägande rättigheten af samma Orack och inga wittnen wore at tillge hwarigenom sanningen framletas kunde. Ty som begge Orackarne hade enahanda märcke och jämwähl lika storlek, blef den nu befintelige som wärderades till 6 dhr. Kmt. halfparten hwardera tillslagen, så at den som wille betala den andra 3 dhr. Kmt. skulle på denna händelssen blifwa Creaturetz rätta ägare, hwilket parterne tilböriligen antydt blef och dhe Således i detta målet etskilde.

60.

Sedermehra anförde hustru Aili Andersdotter at hon förledne weras skall lent Erik Eriksson en Rehn utföre till Monianiska med hwilken han skulle föra henne tilhanda et lispund miöhl, trenne yxor och 4 liar hwilket hon ockse bekommit, men som Renen twifwels utan igenom dess werdzlöshet och förlastande blifwit förderfwad och Således förledne Sommars storcknat, begiärar hon 8 dhr. Koppmtz. ersättning för honom af Erik Eriksson uti et för alt. Här uppå förklarade sig Erik Eriksson at han fåt af hustru Ailis renwachtare Per Nilsson en utkiörd Rehn, hwilken han skall fört med sig utföre helt löss och utan lass, sytandes honom så wähl som egna under wägen, med bete och förplägning, och skall intet mera serdeles fört på honom opføre till Koutokeino än hennes miöhl, 3 yxor och 4 liar, hwarest han blef nödsakadh at lemna Renen hos Ailis Swägerska Tolfman Nils Andersson Tornensis hustru, sedan han wid återkomsten dit, blifwit helt²aller; icke dess mindre berättar Erik Eriksson vidare skall han skaffat hem till hustru Aili förenämde godz jämwähl et lispund salt som Kyrckioherden hr. Junnelius skickade henne, hwilka persedlar han med stor möda släpat fram till Karasjocki och henne tillhanda, skolandes det varit honom ogiörligit, seframt

Original side 870 b:

han intet fåt lemna hennes Ren i Koutokeino, at draga honom fram med, Såssom han af hennes Rehnwachtare har mest emottaga en sådan, som han wille honom tillstålla. Per Nilsson som haft Ailis Renar om händer swarade sig lefwererat den bästa efter befallningen, ehuruwähl den samma med dhe öfriga warit utkiörder, skolandes och strax förestält sig det han intet skulle med lifwet komma tillbakars. så emedan Erik Eriksson pester betalning för det beswär som han kunnat haft för dess saker, hustru Aili åter ersättning för dess bortkomne Rehn, som hon intet bewisa kan Erik Eriksson på annat sätt warit wellande till, än at han warit utkiörd då han tagit emot honom at föra dess saker opføre, och än mehra lifwick? honom i Koutokeino efter sig lemnat; altfördenskull pröfwar och Rätten skiäligt at denne stridigheten parterne emillan aldeles uphäfwa Compensatis expensis å begge sidor.

7o.

Beträffande Menighetens påstående här at slippa skiutza prästen till Koutokeino enär han kommer tillbakars ifrån Utzjocki, så skall der öfwer först inhämtas menighetens utlåtelse dersammastädes, innan som något wist härutinnan kan blifwa slutit och fastält, hwilket wederbörande antyddes.

8o.

Sedan blef upbördzlängden för detta Tingzlaget wederbörligen upläsin och Man ifrån Man om skatten tilsporde, och så wida den samma befans till alla delar richtig, ty blef han och efter Konge. förordningar Verificerat Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 871 a:

Anno 1731 den 8. och 9. Februarii höltz laga Ting och Ordinarie Rättegeng i Torneå Lapmarck med Allmogen af Teno och Utzjocki Tingzlag som skattar till Konge. Mt. af Swergie och Cronan Danne-marck tillika, uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tingztolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Gla. Aslak Rasmusson i dess ställe antagen Nils Jonsson.
Rasmus Persson.
Jon Andersson i dess ställe antagen Olof Olsson.
Jon Persson Utz.
Anders Aslaksson.

1o.

I förstonne utlystes Tinget med tingzfriden efter wanligheten och behörige Konge. Mtz. förordningar samt placater uplästes och företyddes Allmogen här Såssom på dhe föregeende ställen den till underdenig efterlefnad.

2o.

Eftersom wid Afiowara Ting blef gåt befunnit at inhämta denne menighetens utlåtelse, öfwer den betalning Afiowaraboerns fordrade för dhe twänne Kiör Rehnar som dhe erligen skola sätta under Kyrckioherden wid återresan till Koutokeino, så blef nu här om i menighetens närwaro påmint, hwar widh Länssmannen Rasmus Aslaksson med Skiutzzrättaren Erasmus Persson förklarade å wederbörandes wägnar at dhe som rest i Sato skola erligen haft penningar med sig at betala sådanne twänne Kiör Rehnar, hwar till dhe och aldrig nekat, ankommandes sådan försummelsse at swara före på dem som resa i skiutzen, hwilka när dhe blifwa af dem tillheldne at sin skyldighet efterkomma, intet läre underleta at dem för berörde twenne Kiör Rehnar skiäligen förnöya, som på fullmächtigen Erik Erikssons begiäran ifrån Karasjocki blef härigenom ad notam tagit och antechnat.

Original side 871 b:

3o.

Klockaren Per Persson berättar at för några ehr sedan som han intet just minnes skall en qwigkalf kommit bort ifrån dess Renwachterska Brita Samuelsdotter som varit märckt och som han förledne Sommar skall fått wetta af henne det hon igenkiände märcket på en waya uti Mielek Jonssons by, så skall han och sielf omkring Trettondagztiden rest dit och befunnit som hon berättat för honom, samma Morgon elr. strax efter som Kläckaren reste derifrån skall Mielek Jonsson med dess Cammerater efter Wayan varit siuk, letit slachta henne, doch utan at hafwa henne negonsin uplyst; begiärrar fördenskull at som ingen annan saknat något sådant Creatur utan han allena det måtte berörde Mielek blifwa pelagder at gåtgiöra honom den samma elr. och bewisa at saken hänger annorlunda tillhopa än som Kläckaren nu skall anført. Här emot bewiste Mielek Jonsson igenom Ivar Hanssons och Mikkel Jonssons wittnesmehl att denne slachtade wayan skall för 7 ehr sedan kommit Woignell i dess by med sådant märcke som hon tillslutet haft, hafwandes intet förståt at låta förkunna om detta Creaturet i Kyrckian utan skall enfaldeligen hållit före varit nog, enär som Kläckaren med dess grannar här af wettat hält som Per Persson då han första gången varit at besichtiga denne wayan skall haft annat märcke på sin Rehn hwilket han sedermera först skall ändrat för twenne ehr sedan efter Jon Nilsson Nickis intygande, enligt med detta Wayans öremärcke, hwar till Kläckaren icke heller kunde neka sedan bägge märcken af Rättens ledamöter blifwit skiärskodade. Fördenskull resolverades at Mielek Jonsson behåller Rendiuret med dess tilbehör som det i så måtto slachtat hafwer, men tilställer Kläckaren

Original side 872 a:

Per Persson dess utlagde stämningz-penningar igen i anseende der till at han samma Waya icke letit ordenteligen pelysa hwar med dhe blifwa i denne saken etskilde som parterne tilbörligen företyddes.

4o.

Sedan insinuerades Kyrckioherdens hr. Johan Junnelii utgifne skrift dat. Utzjocki den 31. Decembr. sålydande, Cronones Länsman Rasmus Aslaksson anmodes at instämma Olof Larsson i Utzjocki för den lefe. Häradz Rätten dersammastädes, Såssom en oförskiämd sine salighetz medels förachtare, hwilken nu öfwer ehr och dag dem sielf weldigt och förargeligen förachtat, och stora Högtiders/:Pesk och Julehögtidz:/samt bönedagars försummare, at afwacha en laglig Correction; hwar på berörde Olof Larsson förekallades at swara till detta Kyrckioherdens med länssmannens angifwande. Hwilken producerade sig till wittnesbörd Karl Andersson Nortis ifrån Waranger at han dersammastädes hela Julehögtiden biwistat Gudztjänsten, Såssom hr. Probstens Ludwig Paus attest ibidem at han 1731 dominica qvadragesima hos dem skall begett sina Salighetz medell tillika med hustrun Marta Nilsson, men Påskahögtiden skall han efter förberörde Nortis intygande legat siuk i Waranger, och som han är en gammal och skröplig Man samt hustrun intet bättre, utan barn och huusfolck, skall hans lägenhet och krafter intet tilsagt at resa så lengan wäg hit till Kyrckian om Sommaren bönedagztiden alt ifrån Wästersjöstranden, utan me Gudh och Öfwerheten sådant i Neder besinna, erbiudandes icke dess mindre till Kyrckian 3 dhr. Koppmt. Och som Länss-, Tolfmän och Menigheten intygade at dess wilkor i för-

Original side 872 b:

ledne ehr warit sådanne som han berättat; Ty har och Rätten i anseende der till intet funnit sig befogat at belägga Olof Larsson med några andra böter än dhe 3 dhr. Koppmt. som han till Gudz huus erbiuder sig godwilligt at wilja betala med tiänlig etwarning der hoos at så laga det han intet motwilligt wis försummar den alfwarliga af Gudh och Öfwerheten pebudne ordentelige Allmänelige och Solenne Gudztiensten.

5o.

Norska Länssmannen Erasmus Siulsson med dess Swåger Olof Hinderson ifrån Koutokeino infunno sig ytterligare, uti den arfz präntion som nästförweckne Ting af honom Erasmus Siulsson blifwit incaminerad

emot Gla. Länssmannen Aslak Rasmusson, som protocollet § 3 här sammastädes då hållit wid handen gifwer, påståendes nu at som Aslak Rasmusson till ingen dhel efterkommit Häradz Rättens utslag utan skal Erasmus Siulsson mest resa tilbakars med oförrättade saker så lengan wäg, och nu å nyo sig begge infinna, utom dhe åtskillige här om för detta giorda påminnelsser, att Aslak Rasmusson jemte Expenser 12 dhlr. Koppmt. på hwardera, måtte blifwa tillhellen at tilställa dhem efter deras framledne Swärfader Nils Rasmusson och swärmoder Margetta, hwad dem med rätta ännu tilkommer af twenne Kopparkitlar och en Klädes tack. Gla. Länssmannen Aslak Rasmusson förklarade sig at som desse persedlar wid sista Ting intet warit till handz så skall han intet kunnat upwäga än mindre låta wärdera Kopparen och det andra framtedde altdere före nu twenne halvesletne Kopparkitlar den ena om 7 och den andra om 9 mrkr. som blef wärderat á 2 dhlr. marcken 32 dhlr. jemte en grön Klädes tiortill med röda upslag á 12 dhlr. tillsammans 44 dhlr. Kmt., så at här utaf löper på Aslak Rasmusson 14 dhlr. 21, deras swär-

Original side 873 a:

fader äfw-
en så mycket, samt på Systrarne Karin och Marget 14 dhlr. 22 öre tilhopa, hwarföre sedan dhe modererade expenserne för twenne ehr blifwit afdragne 10 dhlr. 17 1/2 öre Kmt. för Erasmus Siulsson och så mycket för Olof Henriksson, och Aslak Rasmusson eftergifwit 8 dhlr., tilstälte berörde arftagare honom 2 dhlr. 8 öre och Karin och Margettas arfwingar 3 dhlr. Kmt. hwardera som Erasmus Siulsson utlade, gör en summa af 8 dhlr. 8 öre. så kommer af förenämde persedlar på Olof Henriksson 13 dhlr. 24 öre och länssman Erasmus Siulsson 30 dhlr. 8 öre Koppmt. som för förenämde Summa af 44 dhlr. Kmt., blifwandes wederbörande uti denne arftwisten i så måtto etskilde, som wederbörigen antyddes, men arftagarena emillan skulle till instundande Ting i Koutokeino vidare jänckas, såframt dhe i annor händelse om förberörde twenne Kopparkitlar och tiortelen icke skulle med det mehra af expenserne blifwa enige, hwilket och till framdeles efterrättelse i protocollet antechnat warder.

60.

I anledning af danska Fougden Hans Krogz insinuerade skrifwelse dat. Koutokeino den 10. Februar. St.N. innewarande ehr som wid protocollet

dersammastädes är ord ifrån ord infört, blef dombhafwanden förorsakat at efterfråga denne sakens sammanhang at låta sådant i Rättens protocoll inflyta, hwarpå den i Norjet häftade Jon Jonsson Pautz hustru Brita Aslaksdotter med bröderne Nils Jonsson och Olof Jonsson företrädde anförandes, at ehuruwähl han wid Norska Tinget skall blifwit dömd, har dess förbrytelssse likwähl skiett uppå denne orten, andragandes här wid följande omständigheter. Sedan Bonden ifrån Pello by i ÖfwerTorneå med sine Cammerater 1728 om winteren begynte, uppå Handelsmannens ifrån Torneå Stadh Henrik Hedströms wägnar upsättia Skolehusen här-

Original side 873 b:

sammastädes som protocollet för samma ehr N. 3 wid handen gifwer, skall danska upsyningzmannen ifrån Lagiswono wid Wästersjön begifwit sig hit till orten wid namn Per Olsson i hwad acht och mening, skall warit dem obekant, och som han intet kunnat sielf finskan, berättar hustru Brita det skall han förmett dess Man berde. Jon att följa sig till berde. Henrik Corteniemi som Tolck, emedan Jon mäst wistades och höll till wid Norska stränderne, hwilket och hennes Man skall efterkommit. Wid samma tilfället skall Per Olsson köpt brännewin af bönderne, och när han warit på återresan, skall han under det dhe betade Renarne uppå det stället, hwarest dombhafwanden medh Befallningz-mannen gemenligen ombytade skiutzrenarne när dhe resa, begynt at pläga honom, och huru då alt deras tahl kan fallit säger sig ingen wist wetta. Men som upsyningzmannen Per Olsson wid samma tilfället skall begynt at tahla om wargen och den stora skada som han gör hos lapländerne på deras Creatur i synnerhet hos honom och Jon Jonsson Nyligen, skall Jon Jonsson Paut blifwit wid Norska tinget, efter denne upsyningzmannens angifwande, och drängens som warit dess hustrus bror, hwars Namn dhe intet minnas, samt hans dotter Annas wittnesbörd dömder för Crimen Läsä Majestatis divinä i anseende der till, at hans utlåtelsse så skal warit Fan är Wargen och Wargen är Gudh, hwarföre han och nu skall sitta till Öfwerdomarens vidare utslag dersammastädes, inmanter, begiärandes Ofwannämde dess hustru och bröder at som Jon Jonsson skall tillika wara Cronan Swergies skattdragare och gärningen elr. dess brettmehl skall inom denne Jurisdictionens gebiet wara passerat, det måtte icke allenast saken blifwa här å nyo uptagen och skiärskodat, utan och hustrun niuta säkerhet för dess egendom, som danske Fogden intenderar at taga henne ifrån, med bifogad anhållan

Original side 874 a:

at sådant andraga på underhörig ort och ställe elr. meddela föreskrift till dhe Konge. Danska befäl och dombhafware i Norjet. Hwarföre som detta ährendet wid så beskaffade omständigheter intet hörer till denne Rättens uptagande, så ehrachtar man doch nödigt at låta det til protocols komma at hos höga wederbörande blifwa angifwit och insinuerat, emedlertidh lemnades hustru Brita frihet med sin Egendomb och Creatur uppå denne orten wistas otiltalter.

7o.

Såssom i anledning af denne Rättens protocoll den 18. Februar. 1716, skulle fattas för Aslak Anderssons hustru Margetta Persdotter uppå dess erhelna Testamente af den 25. Februarii 1711 dess andehl af en walmars bult hos Jon Andersson, hwilken skall beste efter hans och dess med Interessenters angifwande af 16 alr. så företrädde nu berörde hustru Margetta medh Jon Andersson tilkiän-nagifwandes at dhe här öfwer med det mehra som sedermera kommit at uptäckas i så måtto öfwerens kommit att hustru Margetta bekom för 8 alr. walmar en halfrödh Klädes keft, En räfsax hoos dess Man Aslak Andersson värderat för 12 dhlr. item en annan negorlunda brukelig räfsax, hwar emot Jon Andersson med dess interessenter behöllo andra halfwa röda keftan och dhe 8 alr. walmar, En koppar kittell om 9 mrkr. á 5 marck 11 dhlr. 8 öre, en gl. yxa, En gammal bysspipa med en gl. räfsax, med hwilken förening som parterne betygade sig wara nögde på alla sidor, erachtade Häradz Rätten sådant icke allenast i dess protocoll infatta nödigt dem till laga säkerhet och den kraft som Konge. förordningar medgifwa, utan och här igenom till desto ofelbarare efterfölgd med dess domb, likmätigt Konge. Mtz. rättegengzförordningz 23. § att stadfästa, som parterne tilböriligen företålkades.

8o.

Original side 874 b:

Eljest anförde Almogen at Handelssman Anders Forswiik ifrån Torneå skall gjästet i framresan till Waringer 3ne dygn och sammalunda i åter-

resan i Skolestugan, begiärandes det måtte han för hwart dygn betala 4 öre Smt. som honom communiceras skall, hwilka penningar allmogen begiärar at insamlas mette, wid nödiga utgifter till spisarnes reparerande.

9o.

Dett Kiäromehl som Tolfman Anders Aslaksson anförer emot köp-
swännen Mikkel Henriksson Kaosari för Slagzmehl och blodwite, samt at
han skall tagit af honom en Rana för 7 femtonörstn. allenast, anster till
nästa Ting, hwarförinnan berörde Kaosari skall blifwa skrifteligen
inkallader.

Sedan blef Upbördzlängden Man ifrån Man ransakader och som den
richtig befans, så blef han och efter förordningarne Verificerat, hwarpå
Nämdeämnenne undfingo deras andehl af förledne års Saköron som
annoterat warder. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 383 b:

Anno 1732 d. 31. Januari ock 1. Februari höltz ordinarie Härradz winter ock werthing sampt rättegeng med allmogen af Tårneå Lappmark, som Skattar till Kong. Majtz. af Swergie ock Cronan Dannemarck tillika och Koutokeino Tingzlag uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Telken Mikkel Jonsson Stelnaka och wanliga Nämдемән.

Tore Persson	Anders Andersson Tornensis
Erik Persson Eira	Erik Persson Rikonen
Per Andersson Pära	Erasmus Siulsson

1.

Sedan rätten hade satt sig och Ting med Tingzfrid wederbörligen blifwit publicerat, så uplästes dhe Kong. förordningar ock wederbörande till tiänlig efterrätelse föreyddes, som tillförende äro wid de andra Tingzställen kundgjorde och i synnerheet finnes finnes Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfvi protocol, hwar på man sig nu

Original side 384 a:

will hafwa beropat; här på uppropades Stämningzlängden ock följande mehl afhandlades.

2o.

Änkan Gunna Aslaksdotter förestältes som gaf tillkiänna huruledes 1730 något för Ersmäss när drängen Jon Larsson warit i tienst hos Morten Ivarsson i hwars grandskap hon den tiden bodde skall han i förstone talat henne till om ächtenskap, men intet lengt derefter som han råkat henne i renskogen, sedan Morten flyttade med sin Bror Pel Ivarsson till Westersiön, skolade de första gången haft beblandelse tillsammans strax efter Pinges hälgen, elr. Ersmäs samma ehr då han för uth låfwat at taga henne till hustru, men skall dok ingen ting gifwit henne, hwarpå han sedermera åter en geng skall haft at beställa med henne under samma lyfte och tillsäyelse skolandes hon sedermera framför et pilte barn d. 21. februari 1731 hos länsman Rasmus Nilsson Hätti som blifwit döpt af

Kyrkoherden wärdige ock wällärde hr. Johan Junelius näst förwekne werfrudag wid namn Lars och skall ännu lefwa; Elliest säger hon sig hafwa warit änka i 3ne ehr för än hon nu första gången blifwit lägrader som redan anført är. Ogifta Personen Jon Larsson bekiänade att wara sant hwad hon på honom om lägersmålet anført, men wille intet widge någon äktenskapz lefwen efter som han ingen ting skall gifwit henne,

Original side 384 b:

ei heller något tahl med henne här Öfwer höllit, utan när de rekades uti skogen besaggde tid skall det warit begges wilja och nöje at få gierningen fulborda, skolandes elliest intet hafwa emot henne än att hon är fattiger så wähl som han samt 4ra barn tillförende så at detta hans är nu det 5te, dessutom skall hon hotat att bassa honom så framt han icke skulle taga henne till hustru, men intet skolande wara släkt elr. för deta lagförde i ansende till lönskaläger elr. lägersmehl, hwarföre till rättens närmare uplysning hr. Kyrkoherdens Junelii utetelse i förstone blef inhemtat igenom Telfmännen Per Andersson Pära, ock Erasmus Siulsson, hwilken sig förklarade det han efta skall försökt at bringa dem tillsammans men dok icke kunnat, ock för Öfrigit skall honom om hela saken intet wetterligt wara, än at ingen förbudte skyldskap dem emillan finnes. Omsider efter lengsampt betänkande ytrade drengen Jon Larsson sig at wilja taga henne till hustru hwarpå de ock gefo. hwarannan handen. så emedan förenämde personer sig förklara at wilja äga hwarannan ock intet hinder förnimes der till i wägen ligga. Ty blefwo de i så måtto Remiterade till V. Minist. at winna

Original side 385 a:

den estundade Copulationen. Såsom Ogifta personer Jon Larsson här förklarar sig at wilja ächta den af honom lägrade änkian Gunna Aslaksdotter, ock de intet befinnes wara uti skyldskap. Fördenskull warda der till V. Minist. här i församlingen Remiterade at winna den estundade Copulationen, sedan de föruth erlagt till Kyrkan 2 dlr. Smt. Likmätigt Kyrkoordningens 5. Cap. 2. § för otidigt sängelag, hwilket honom på begäran till et bewiss lemnat warder, af Koutokeino Tingställe d. 1. Februari 1732. Ock som Jon Larsson intet kunde andraga någon skiälig ursäkt som pröfades. laglikmätigt för det han försummat upropen. Ty blef han med 1 dlr. Smtz. Sakören belagd hwilka han ock strax betalte som annoteras, hwarpå desse parter togo afträde.

Härpå infunno sig Borgare och handelsmennerne ifrån Tårneå stad wält. Anders Samuelsson, Henrik Pipping, Erik Lodström, Abraham Core anförandes beswär Öfwer Klåkaren Per Madsson Junelius här samma städes för det han skall med åtskillige handelswaror göra Landzkiöp här oppe ock präjudicera dem uti deras handell och borgerliga näring, hwar

Original side 385 b:

Emot Klåkaren Per Madsson sig förklarar det han intet skall wara skyldig, till det emot honom angifne mehlet, hwilket dok Kiäranderne pester sig wilja honom med wittnen Öfwerbewisa, hwar af inhämtas lärrer det han icke fört bränwin ock tobak allenast ifrån landet med andra handelswaror utan ock ifrån Westersiööstranden sampt de samma här afletit beropandes sig till witnes här Öfwer Länssman Rasmus Nilsson, Redman Johan Sigfridssons Kiöpswän Johan Nilsson Cumpani ifrån Landet, Nils Aslaksson Colto, Nils Persson Soro och Aslak Klemmetsson föregifwandes derhos at utom de eberopade witnen, skall hela allmogen wetta här af, ock som Klåkaren inständigt nekade till Kiäranderne föregifwande blefwo de omrörde Personer förestälte, om hwilka Per Madsson Junelius sig förklarade det han intet Jäf emot dem ägde utan upgaf dem Eden, hwilket Kiäranderne dock för wisa omständigheter skull pröfwade wara betänkeligit, pestodo alt derföre till all säkerhetz erhållande i denne Saken att de Edeligen måtte blifwa afhörde, hwarföre ock sedan de aflagt den ordenteliga witnes Eden efter formularet hwar för sig, berättade som följer, ock först Johan Nilsson Cumpani ifrån Öfwer Tårneå soken och Collat.

Original side 386 a:

Och

Niemiss by, som nu i twenne wintrar warit Redman Johan Sigfridssons Kiöpswän wid Westersiön ock Nauvono Marknadz Platz, som i förledne höstars

Anders Mässon tiden kommit Opföre ifrån Alten med Saiten som han sielf fiskat Öfwer Sommaren, men intet godz skall han fört i sin Raid åt Klåkaren, ei heller hört om någon utaf lapparne fört sådant, icke heller skall han fört några handelswaror, bränwin, tobak elr. walmar etc. ifrån Öfwer Tårneå åt honom elr. någon annan som witnet skall witerligit wara. Men elliest skall Klåkaren i höstars warit i selskap med honom opföre ifrån Alten ock haft 5 akjor med sig fulle med godz som han för-

ment wara Sajt elr. gresidor då Johan Olsson Purainen från Pello äfwen warit i et sällskap med, witnet skall haft Jon Larsson här ifrån till raid, Brodren Lars Larsson skall warit Klåkarens ock Jon Olsson Purrainens raid samma geng, om Per Madsson skall haft något mera i sina akior än som fisk skall han intet kunna säiia eftersom de intet tillika skola rest ut ifrån en gerd, utom witnet ifrån Johan Jakobssons i Alten men Klåkaren ifrån Anders Knutssons ibidem omtränt j wäg emellan men Norjes Tobak skall Klåkaren haft med sig eftersom

Original side 386 b:

han gifwit ut sin ride dreng
Lars Larsson 2 Skpd. der af dek kan han intet säiia huru myket han af det godzet haft, dess utom har witnet förmärkt honom haft bränwin med sig som han gifwit, hwarpå han icke heller skall kunna säiia något Quantum, angeende räfwer ock uttrar skal witnet intet förmärckt honom hafwa; Klåkaren Per Madsson tillster sig haft 5 á 6 Skpd. tobak på resan ock till huusbehof, sampt en kanna bränwin som han kiöpt af kiöpman Christen And i Alten för 2 dlr. Kopmt. Widare anförde witnet Johan Nilsson at då han 1731 om våren reste utföre till Alten uti et sällskap tilhopa med Johan Purainen skall Jon Olsson warit deras raid, men Klåkaren skall haft Lars Larsson utföre som bäst torde weta säja, huru myke wallmar, han med sig utföre haft efter som han förmärkt sådant warit i des raid elr. akior som till antalet warit omtränt 3 á 4 st., men hwar han gjort af det samma säiier han sig intet weta, angeende hurst ock mera sådant Kiöpmans godz så skall han intet förståt honom hafwa fört med sig, sammalunda beräter witnet at hwar höst efter Anders mässan skall han brukat resa utföre till Tårneå Soken och nu på 3 ehr skall han haft med sig till raide Pigan Anna Olsdotter Hotti, men

Original side 387 a:

tillförende brukade han
resa med hr. Kyrkoherdens Spanmähls Sato; Medan witnet tient i Prästegården ok Således warit stadder på sit arbete, skall han intet förståt det Klåkaren serdeles handlat med Lapparne andra waror såsom räfwer huder ock utrar, men at han till byt sig matwaror för någon bränwins Sup det förmenar han ingen kunna honom förtänka så wida Kyrkoherden intet warit pliktig at föda honom för intet, utan at han lade något in för sig i hushellet; men i förledne höstars reste witnet strax utföre till Landet

så at han intet forståt om Klåkaren sålt något bränwin ock tobak eth lapparne för peningar, willwaror elr. hudar, tagandes Johan Nilsson Cumpani Härpå afträde. Sedan blef Nils Aslaksson Polto förestäld som uppå den aflagde Eden intet wiste beräta hwad för godz Klåkaren Per Madsson fört med sig utföre till Soknen nästförwekne höstars, skall ei heller forståt hwad han för med sig till elr. ifrån Westersiön, men 1730 om wåren skall han köpt walmar utaf Klåkaren för 2 hela Caroliner utaf det hwita ryska slaget, som borgerskapet plägar föra ock fåt nästan 6 alr. Men intet fyllest aldeles för förhögnigen, hwilket slag Klåkaren skall

Original side 387 b:

haft i sin bod wid Prästegården, och som han tykte i den ena pakan omtränt 40 alr., men den andra skal intet warit så stor, des utom skall han haft en medellmetig paka hurst hwar af han efwen sålt eth dem som behöfde, samt en Knippa yxor, bestående af 8 elr. 10 yxor wid pas under samma wilkor, Men bränwin skall Nils Polto åtskillige gånger köpt af honom för willwaror, ostar ock kiöt ock på en geng för några ehr sedan skall han tagit af Klåkaren en half ankar swänskt kokat bränwin för 14 wåg elr. 28 dlr. Koppmt. och sedan han gifwit honom kaggen tillbakars skall änu ste hos Klåkaren derföre i pant en innan till förgylt silfwer bågare, hwilken han intet minnes just huru mycket han väger efter som han för någon tid sedan köpt honom ifrån Westersiön, dessutom skall witnet på en geng gifwit Klåkaren för Bränwin första gången 1 Rana ock andra gången 2 Dto. ock tredje gången på en geng uti reda pgr. 11 dlr. Kmt. warandes dock uti den Summan inberäknat något reda som han då ock då skall lent af honom, utom dess skall han 1730 om hösten när Klåkaren kommit opføre ifrån Westersiön köpt af honom franst win som han intet just skall minnas utan beropar

Original side 388 a:

sig på Klåkarens egen utsago, efter som det änu skall wara obetallt, hwilken sade sig intet hafwa opskrift. det, utan som han tycker skal det wara 2 elr. 3 quarter á 18 öre Quarteret hwilken skuld och skall ste inberäknat uppå samma pant bågare, elliest skall Nils Aslaksson intet köpt af honom något tobak fast än han wähl forståt honom äga det godzet medh, Men hwad godz som Klåkaren fört uti sina raider ifrån den ena orten till den andra då han färdatz det förmäler han sig intet wetta; Elliest ärhindirar Nils Aslaksson

sig at då han köpte walmaret af Klåkaren skall han förmärkt i dess bod en buka i hop wekna renshuder lagt efter maneret in emot 1 dlr. hög, och i wren innanföre skall walmars pakorne legat, samma geng som han köpte der af så skall Klåkaren Per Madsson sålt eth honom en wåg miöhl hwarföre han äfwen skall gifwit andra slätdalern elr. 2 Specie Carolr. ock något tillförende skall Klåkaren haft at fordra af honom för bränwin något, hwarföre han skall begärt en oxrens huud som Nils Aslaksson då intet haft med sig. Men emedlertid ankom Olof Gunnarsson Gunnar wid namn och förde honom en sådan hud hwilken han emot tog, men wiste dok intet hwad han fik derföre, ock mera berättar han sig intet hafwa i denne saken att säiia utan

Original side 388 b:

tog afträde. Här på blef Länsman Rasmus Nilsson Hätti förekallad som uppå den aflagde Eden anförde det han hört säiias af de Resterande witnen at Klåkaren skall fört wallmar till Westersiön som han dok icke set hwilket de skola tagit och fört honom tillhanda ifrån Bruket, men intet skall han köpt något sådant godz af honom, utan förwekne höstars S stop bränwin sedan han kommit opp ifrån Alten, hwarföre han gifwit twenne reen ostar, men tillförende skall han intet serdeles af honom handlat det slaget dok skall han 1731 om semmaren sålt åt Klåkaren wid Westersiön en ren Oxe ock fåt derföre 4 Norske elr. 2 swänska lpd. tobak på handen ock fylnaden elr. 2 wåg skall han gifwit honom här, hwad godz Klåkaren elliest fört Opföre ock utföre ifrån den ena orten till den andra förmäler han sig intet wetta, såsom han hwarken hurst elr. några andra borgare waror skall köpt af honom, wet icke heller säiia huru wida annat folk sådant af honom bekommit dok skall witnet förmärkt det han sällan warit utan bränwin och at han gifwit åt en ock annan en sup ibland, sammalunda förwekne höstars då folket kommit till Kyrkan Andersmässhålgén skall han gifit. honom ock gl. Länsmans hustru ifrån Afiovara en skied

Original side 389 a:

Norsk bränwin åt hwardera, och mera säger han sig intet hafwa at säiia elr. beräta i denne saken utan tog afträde, Sedan förekallades Nils Persson Soro som anförde uppå den aflagde Eden at 1730 om wåren då han warit till Öfwer Tårneå Kyrka efter Spanmåhl

med Aslak Klemetsson och de reste tillbaka opföre igenom bruket så skall prästen dersammastädes hr. Johan Antilius gifwit åt dem 2ne pakor hwit Rysswalmar så stora som Borgerskapet pläga föra samt en medellmetig stor paka af hurst, hwilka han bet dem lefwerera till Kyrkoherden hr. Johan Junelius här, som de ock gjort, utföre skola de intet fört annat än 2ne fierdingar insaltat Tersk som de lemnat i bruket hoos berörde hr. Antilius, ock berättar witnet sig ibland hafwa köpt af Klåkaren walmmar för pgr. ock som tykes twenne gånger den ena för 18 ock den andra för 8 öre Kopmt. men intet tobak som han kan minas, hwad godz som elliest Klåkaren fört utföre elr. opföre på begge sidor säiier han sig intet wetta, ei heller skall han set at Klåkaren seltz något godz åt andra ock mera berättar han sig intet hafwa at säiia. Klåkaren förklarade sig intet weta af de pakorne som 1730 skola wara Opförde. Till vidare fortfarande med denne Saken förestältes Aslak Klemetsson som uppå

Original side 389 b:

sin aflagde Edh berättade at han 1730 om wären skall warit med Nils Persson Soro i Spanmåhls Sato utföre då han fört till hr. Johan Antilius i brukett ifrån Kyrkoherden hr. Junelius 2ne Kiäriil med insaltat fisk och då han reste opföre tillbaka skall berörde hr. Antilius skikat 2ne förseglade pakor hwit Rysswalmar samt en paka hurst så stora som Borgerskapet dem plögade föra, för sin dehl skall han intet walmar ock hurst köpt af Klåkaren, men tobak några gånger dehls för pgr. dehls för muddskin, bränwin kan han sig intet erhindra hafwa köpt fast han wäl förmärkt at Klåkaren intet warit opstält på den wahran, intet skall han heller sett hwad godz Klåkaren fört opföre ock utföre till Wester och öster då han höst och wår rest dok skall han altid haft raidie akior ibland flere ock ibland mindre till antalet, hwar på han tog afträde. Angeende wallmmars Pakorne med hurstet förklarade sig Klåkaren Per Madsson nu som tillförende at han intet wettat af dem. Ock som förenämde Borgare ock handelsmän pestodo at Lars Larsson som warit Klåkarens raide up- ock utföre till ock från Westersjön tilika med Anna Olsdotter Håtti,

Original side 390 a:

mätte blifwa på deras Edh Examinerade om hwad slagz godz han fört i sina raider fram ock tillbaka som han altid haft, så blef wähl af Nämde man

Erik Persson Eira, hwad pigen Anna Olsdotter widkommer intygat det hon för 1 1/2 wika sedan legat mycket siuk då han reste ifrån Ringawuoma warandes 3 á 4 mihl här ifrån dit så at hon synnes intet känna denna gången hinna hiit innan tingetz slut, Men Lars Larsson war närwarande hwilken Klåkaren sökte at Jäfwä för det han skall warit des dräng och desutom förmälte han sig hafwa en tingz sak emot honom som dok intet nu är instämd; fördenskuld pröfwade Rätten, emot laga ock Kong. Maytz. förordningars inneheld intet skiäligt at gilla berörde Except.?, utan förklarar Lars Larsson för et fult ock ojäfaktigit witne som wederbörande antyddes, hwar på Lars Larsson den wanliga witnes Eden med hand å bok aflade och der på följande berättelse lemnade Nempn. Sedan 1729 skall han warit raide åt Klåkaren till ock från Westersiön som gjör 3 ehr ock nästförwekne höstars skall han haft till Camerat Per Jon Julla som warit Klåkarens opass, ock nu intet är närwarande; 1731 om wåren skall han haft 5 akior i raiden utföre till Westersiön litet på hwardera, men skall intet minnas hwad,

Original side 390 b:

just på en ock hwar utom några yxor som han intet räknat ock Matwaror, 2ne pakor hemwäfwit walmar så kiekt som armen, litet hurst till tält ock Segell som brukas skulle, under Saitefiskeriet, men i förledne höstars när de reste tilbakars skall han intet förstått hwad som i dem warit, efter som de warit igenkarkade och färdige gjorde innan som han kommit at taga emot dem ock satt rednarne der före dok skall han förmärkt 2ne winankare som Klåkaren förklarar hafa. warit Kyrkan ock Prästen tillhörige. 1730 skall Lars Larsson sammalunda fört eth Klåkaren 5 akior utföre till Westersiön ock 6 Dto. med godz opföre, men hwad det egenteligen warit skall han intet sett elr. förståt. Äfwenledes har det warit beskaffat 1729 skall han äfwen fört 6 akior utföre ock så många oppföre då han wähl förmärkt litet wallmar hafa. warit med, men skall intet minnas utaf hwad slag, hwad elliest för godz mera warit utföre elr. tilbakars skall han intet förståt, efter som Klåkaren allena skall nedlagt sakerne och sielf optagit dem, dok skall han altid förståt honom hafwa haft litet bränwin

Original side 391 a:

med sig till husbehof, men aldrig förmärkt at Klåkaren

selt af det slaget icke heller wallmar ock tobak änskiönt han set det allmogen skall gåt uth och in uti hans bodh, men hwad dhe uträttat där, andrager han sig intet hafwa frågat efter såsom han icke heller kan erhindra sig att namngifwa personerna, beträffande sin raide lön så skall han den riktigt bekommit uti Persedlar till wärdie uträknat såsom i förledne höstars 4 Sklpd. dansk wicht tobak som der kestar 20 öre Koppmt. Skelpundet, men tobak skall Klåkaren haft med sig opføre som han satt uti en huud elr. Matta inlagt något till räkningen ock som han tycker ett lispund, Swänsk till wikten, till Landet elr. Tärneå gebiet skall han aldrig warit hans raide wet derföre intet hwad som blifwit dit fört utan förmenar Anna Olsdotter Håtti hafwa der om bästa kundskapen som warit med Klåkaren på den wägen, Elliest hade parterne intet mera at Gudstiveera? witnet; förklarades sig Klåkaren hwad tobaket angår att han sådant allenast köpt till egen förnödenheet, hwar med som Lars Larsson förebar sig intet mera hafwa osagt i denne Saken; ty blef honom efterletit at taga afträde. Härpå tillfregades Klåkaren Per Madsson till hwad han användt

Original side 391 b:

Rannorne som han köpt af Nils Aslaksson Polto, swarade at han för den ena till sin bror Klåkaren i Öfwer Tärneå ock de twenne andra till sina föräldrar i Kakama by ock neder Ternee, vidare tillspordes han hwem som ägde walmaret som han utselt till honom, swarade at det warit hans egit som skall af honom blifwit opköpt af Borgerskapet här wid Koutokeino hwilkas namn han nu föregifwer sig intet kunna påminna, icke heller alntalet af godzet; beträffande yxorne så skall han ägt dem ock köpt af Erik Knito I Joxänge by och Öfwer Tärneå Soken skolandes ingen af dem sålt i lappmarken utan fört utföre till Westersiön ock afletit till Kiöpman Christen And dersammastädes, at flere skall han intet heller sålt wallmar elr. bränwin icke heller win utan Nils Polto för de omrörde pgr., ehuruwähl han fått bränwinet som han upletit till honom af sina föräldrar hwarföre han gifwit några Ranor igen eth dem, Silfverbägaren som han undfå tt skall han intet upwägit efter som han står i pant, men winet som Nils Aslaksson köpt af honom skall blifwit Öfrer. af Kyrkowinet ock som han det fått af hr. Kyrkoherden

Original side 392 a:

för sit omak, så skal han intet förståt at bättre wända sig det til nytto, än

at han det mot penningar elr. waror skal föryttrat til honom och andra, sammalunda skall tobaket warit hans egit, som han köpttil huus behof at byta sig mat och uppehälle före. Förenämde Handelssmän och Borgare, androgo at som Kläckaren nu är öfvertygader hafwa brukat köpenskap och i sin bod haft köpmanna waror fahla, hwarmedelst han Borgare näring idkat; Ty anhella de at den hos honom i pant steende förgylta Silfwerbägaren, hwilken nu framwistes med Gammal förgylning och efter upwägande befans hella 8 lod netto wärderat för 14 mrkr. Lodet, icke allenast måtte förklaras för confiscabel, utan och han medh laga bestrafning för Landzkiöp blifwa sedder samt dessutom wedergjälla dem uti expenser och tidspillan 20 dhlr. Smt., hwaremot som Kläckaren intet hade at påminna blef föregeende ransakning med witnens intygande för wederbörande tydeligen och klanderlöst upläsin. Och som Häradz Rätten intet pröfwade nödigt at saken vidare uppskiuta til Anna Olsdotter Håttis inhämtade witnessbörd här utinnan, så wida Kläckaren warornes föryttrande, tilståt som witnen härframmanföre betygat och Borgerskapet sig beswärat öfwer; Ty stadnade Rätten i följande utslag och Resolution.

Original side 392 b:

Emedan som Kläckaren Per Madsson igenom witnens intygande och egit widgeende befinnes hafwa uti sit förwar haft Rysswalmar, bränwin, Win och Toback som han på begiäran åt en och annan upletit dels mot reda, dels emot pant, dels och mot waror förselt, hwar öfwer Borgar- och Handelssmännen, Anders Samuelsson, Henrik Pipping, Erik Lodström och Abram Core ifrån Torneå sig beswäret, Såssom ländande sådant dem och alla handlande på denne orten til nachdehl och präjudice emot Lag och Konge. förordningar uti deras näring och handels idkande, begiärandes der hoos at den prätenderade Summan af honom hos Lapländaren Nils Aslaksson Polto till 28 dhlr. Koppmt. för et halft ankar bränwin och något win, hwarföre en gammal förgylt Silfwerbägare á 8 lodz wicht i pant stett, måtte för confiscable blifwa förklarade, påståendes der hoos i tidspillan, Expenser och Rättegengz omkestningar som Protocollet vidare och Omständerligen förmäler 20 dhlr. Smt. Altfördenskul och i betrachtande af slika omständigheter med hwad dessutom wid undersökningen är förebracht wordet om detta Kläckaren Per Madssons lagstridiga och emot Konge. Maytz. förordningar snörät löpande förfarande, har Häradz Rätten funnit sig i anledning af det 6. och 7. cap. Kiöpm. B. L.L. föranlåten at belägga meranämde Per Madsson Kläckare

med 40 mrkr. Smtz. böter samt förklara de 28 dhlr. Kmt.

Original side 393 a:

förbrutne halfparten under Konungen och den andra halfparten under nästa köpstad, blifwandes för öfrigit berörde Handelsmäns pefordrade Expenser modererade ifrån 20 til 10 dhlr. Smt. uti et för alt, som oftanämde Kläckare Per Madsson ärkiännes skyldig at til dem betala och erläggia, med bifogad etwarning at för sådant Lagstridigt förfarande, hädan efter taga sig til wara, så kiärt honom är en swerare bestraffning at undwika, hwilket parterne antyddes Actum ut Supra.

4o.

Se wida protocollet öfwer för detta Borgaren Henrik Hedströms besvär och Lagligen instämde sak emot Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde hr. Johan Junnelius är den 19. Julii 1732 igenom bemte. Kyrckioherde wordet uti Höglefle. Konge. Swea Håff Rätten insinuerat, hwaröfwer dombhafwandens oförgripeliga förklaring iämwäl blifwit aflefwererad den 7. November samma ehr. Altfördenskul blifwer sådant nu af domboken utelämnat, som, likmätigt Högbemte. Konge. Håff Rättens utfärdade universale af den 12. Novembr. ehr 1712, här uttryckeligen influtit warder.

5o.

Sedan blef Upbördzlängden Man ifrån Man ransakad och efter den af Crono Befalningzman Wälbetrodde Petter Pipping ingifne Specificationen riktig befunnen, doch förbeheller sig Rätten at så snart den fer wederbörlig part deraf samt röklängden, vidare dhe

Original side 393

samma tilbörligen examinera likmätigt den höga Konge. Håff Rättens Ordres af den 16. octobr. 1731. Sluteligen bekom Nämdeман Erik Persson Eira 2 dhlr. Kopr.mynt af Hyrepennigarne för det han tilsammans fogat och lagat Tingstugu dören, och Olof Andersson Tornensis 8 öre dito til de två

prinsar elr. femtonörstn. som han förledne år undfick för den bättrade Muren härsammastädes; Eljest kunde för Nämдемännerne ingen Sakörs delning skie för nästledne er, aldenstundh de ey wore falne som annoteras til framdeles underrättelsse Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 394 a:

Anno 1732 den 4. Februarii höltz Ordinarie Häradz Winter- och wår Ting med Almogen af Torneå Lapmarck och Afiowara Tingzlag som skattar til Konge. Maytt. af Swergie och Cronan Dannemarck tilli-ka uppå dess wanliga Tingställe, närwarande Edsworne Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och Wanlige Nämдемән.

Olof Persson

Gla. Per Ivarsson

Nils Persson

Per Toresson

1o.

I förstone blef Almogen förhellt och företelkat Konge. Maytz. Förordningar dem til underdenig efterrättelse, hwilka i synnerhet finnes Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfwi protocoll, hwarpå man nu wil hafwa sig beropat Såssom wore de här ord ifrån ord införde.

2o.

Sedan förestältes Qwinnos Perssonen Elin Nilsson som blifwit lägrader af Änkemannen Jon Nilsson widh Korsfiord efter hennes pesteende, under ächtenskapz löfte som 1730 och 1731 års protocoller för detta Tingstället widare omförmäler, hwars fulbordande Häradz Rätten fuller efter möyeligheten arbetat pe. Men som lägersmannen förnimmes redan hafwa plichtat med penningar in för den Norska Rätten

Original side 394 b:

för beblandelssen och berörde Elin Nilsson upwiser et extract af Findmarckens Tingprotocoll, Protocollerat udi Altens Tingstuwē i Talwig den 30. Junii 1731 sålydande: Elin Nilsson hawer efter Lovlig giwen Varsell for denne Rät förklaret, af Jon Nilsson paa et ägteskabs Löfte at Väre beswangret, paastaar derfor, at Jon Nilsson bör ägte hende. Jon Nilsson Närwärende for Retten negtede iche at hawe bedrewet sin lätfärdighet med hende, men nägtade aldels at hawe lowet hende ägteskab, förmener derfor uden at barnet är iche föd i hans tidz regning og derfor uachtet ald formaning ingalunde wil ägta Elin Nilsson. Hwarfor, såsom dette är en ägteskabs saak, og hans Konge. Mt. til Danmarck og Norge etc. udi sin höypriselige Norske Lovs 1. Bogs 2det Capit. 14. Art. allernådigst hawer befalet Stifternes Befalningzmänd hwer i sitt Stift med de Lärde Mänd at dömmē i ägteskabs saker, og ydermere i allerhöist bemte. Lovs 2dre Bogz 17. Capit. 18. articul, allernådigst befallet at forwise ägteskabs Saker til deris rätte städ och Rättergång, understaar ieg mig iche at kiende udi denne omtwistede ägteskabs Sag, men hänwiser den til sitt rätte Forum som er Consistorial Retten i Thronhiem, Således rigtig efter Ting Protocollen Testerer Peter And. Hwarmedelst denne fattige qwinnan blef remitterader uti den pestedde ächtenskapztwisten till Consistorium i Tronhiem, til hwilken ort at komma för henne omöyeligit wara skall och sålunda owist när denne saken för henne kan blifwa sluten; Ty begjärte hon at så ste sitt straff och Således komma til för-

Original side 395 a:

samlingenes gemenskap igen, hwarföre Resolverades, at eftersom detta Lägersmålet är första gången och ingen af dem förnimmes hafwa warit slächt, det bör Elin Nilsson erlägga för Lönskelägrēt 20 mrkr. Smt. efter Konge. Mtz. Resolution och bref til domstolarne den 3. Januarii 1694 samt undergår en Söndagz uppenbara Kyrckioplicht efter Kyrckio Ordnings. 1686 9. cap. 4. §. För det werdzliga straffet plichtade han med penningar och Remitterades sedan til wederbörande påföljande sätt. Såsom Qwinnos Perssoner Elin Nilsson är för begengit Lägersmål första gången dömd, samt at undergå en Söndagz uppenbara Kyrckioplicht, innan som hon absolwerat warder, och hon det werdzliga straffet Således utstet, at hon plichtat med penningar. Altfördy warder berörde Elin Nilsson härmedelst til Ven.

Minister. i denne församlingen hänwist at den elagde Kyrckioplichten jämwäl ofördröyeligen undergå Afrowara ordinarie Tingställe den 4. Februarii 1732.

3o.

Sedan blef Upbördzlängden Man ifrån Man upropad som efter den ingifne Specificationen richtig befans och ty i anledning af Konge. Förordningarne Verificerat blef, hwar wid Befalningzman Wälbetrodde Petter Pipping blef påmint at, likmätigt den höga Konge. Håff Rättens ordres af den 16. october 1731 och det Communicerade Extractet af Protocollet den 6. Februarii 1728, observera Karasboerne för twenne rökar, så wida på denne orten inga or-

Original side 395 b:

ten inga ordenteliga Nybyggare inrättas kunna med åker och ängz uptagande, för det ofructbare och Sterile landetz beskaffenhet skul, då Befalningzman föredrog Högwälborne Hr. Baron och Landzhöfdingens Engelbrecht Mannerburgz bref och befalning til framledne Häradz-höfdingen hr. Marcus Bostadius af den 31. Decembr. 1712 och honom sielf daterat Lyckzele Tingzplatz i lapmarcken den 7. Januarii 1713, hwarmedelst förordnat at Justitiarien med någre brefz utgifwande öfwer Nybyggen, intet hafwer at beställa fast mindre sig med Executionsmel at befatta, utan at han hädan efter för den oreda som der af timar aldeles afheller - och til Befalningzmans Embete lemnar, som wid hwar Casus hafwer hr. Landzhöfdingens gåtfinnande at inhämta, med befalning at draga behörigt inseende der öfwer och i öfrigit låta tiäna sig til rättelsse hwad i besagde Häradzhöfdinges bref i alla delar förordnat är, som här igenom, och så wida det angår denne Casum, ad notam tagit blef. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 396 a:

Ånno 1732 den 8. och 9. Februarii höltz laga Häradz Winter- och vår Ting samt Ordinarie Rättegeng i Torneå Lapmarck med Almogen af Teno och Utzjocki Tingzlag som skattar til Konge. Mayt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tingtolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Rasmus Persson Jon Persson Utz
Anders Aslaksson Nils Jonsson
Olof Olsson

1o.

I förstone utlystes Tinget med Tingzfriden efter wanligheten och behörige Konge. Maytz. förordningar, samt placater uplästes och föredydes Almogen här Såssom på de föregeende ställen dem til underdenigh efterlefnad.

2o.

Den uti förledne ehrs för detta tingställe heldne protocol § 6 omrörde Jon Jonsson Paut, som uti Norjet warit inmanter, för några dess emot det Gudomeliga Maytt. fälte obetänksamme utletelser, instälte sig nu för rätten upwisandes des af höga wederbörande dersammastädes erhåldne pardon i bokstafwen så lydande,

Original side 396 b:

Christian den Siette af Gudz Naade Konge till Dannemark ock Norge de Wenders og Gothers, hertug udi Sleswig, Holsten Stormarn og Ditmarsken, greve udi Olldenburg og Delmenhorsto? Vor Naade tilforn, påe din till Os indkomne allerunderdånigste forestilling af 30. Augusti i nest afwigte aar, angående at en find wed nafn Jon Jonsson i druckenskab skall hafwa talt bespottelige ord om Gud, og derfor af Sorenskrifweren i findmarcken den 2. augusti 1730 dömd att miste sin tunge lewendis, og hans howed at afslaaes og tilige med tungen at settia på en Stage, at wi efter ...?.... Theologia ved

universitetet i wores Kongelig Residentz Stad Kiöbenhafn deris der over indkomne eller underdanigste Erklering eller nådigst hawer pardonert bemelte Jon Jonsson för den ham tilldömte straff saa at hand igien paa frie foed maa stilles, doch wille wi her hos allernådigst at hand af hands Sielesörgere skall adwares her efter at antholde sig fra druckenskab siden hand der wed kand være bragt till saadan slem og ubesindelig tale, der efter du dig allerunderdanigst hawer at vete och der om den fornödne anstalt strax at giöre, bifallendis

Original side 397a:

dig Gud, Skrewet paa Vort Slot Rosenborg d. 26. Juni Anno 1731.

Under Vor Kongelig haand og Signet
L.S. Christian R.
P. Neve

Till amtmænd Henrik Friman angaaende at delinquenten Jon Jonsson pardonertis paa liwet,

udskrift

Oss Ellskelig välädle og wälbyrdige Henrik Friman voris amtmænd over findmarcken, at denne Copie er rigtig med originalen, som hoos mig beroer Testerer Henrik Friman.

Med bifogad begäran at han som nu sålunda uti några ehr stett under äfwentyr af lifzstraff för des obetäncksamme fälte tahl om Gud, måtte blifwa förskonter med ny ransakningz beswärligheet och der af följande beswär på denne orten, hwar till ock härredzrätten wid så fatte omständigheter för denne gången intet pröfwade sig hafwa anledning till, i synnerheet på denne orten inga finnes som egenteligen warit närwarande och åhört des fälte tahl

Original side 397 b:

än mindre någon som wille denne saken för rätten andraga; Ty blef han till prästerskapet i så måtto hänwister Nemln.

såsom hans Kong. Mayst. af Dannemarck igenom des utfärdade pardons bref till wälädle och wälbyrdig amtmanden Öfwer findmarken hr. Henrik Friman af d. 26. Juni 1731 hafwer behagat pardonera Jon Jonsson lifwet för des Slemme ock obesinnelige talan emot Gud, ock berörde Jon Således pröfwat wora obehindrat at bege sina salighetz medell utan at vidare blifwa härföre lagförder, Ty Remiteras han till Ven. Minister. i denna församligen her igenom, at obehindrat för denne saken skull åtniuta den högwärdiga ock heliga communionen, Utzjocki Tingställe d. 9. Februari 1732.

3o.

Tolfman Samuel Samuelsson Palto ock Nils Madsson Aike med Son Johan Nilsson ifrån Enare i Kiemi Lappmark upwiste et originalt dom bref i bokstafen. sålydande. Ao. 1672 d. 22. februari höltz häradzting med lapparne uti Kiemi Lapmarcken af Enare by Collat.

Original side 398 a:

by närwarande
Cronones Befalningzman Öfwer Tårneå ock Kiemi Lapmarcker wält. Arent Grape ock de sutto i nämnden som i protocollet förmäles, efter som det befinnes at Enareboerne hafwa för detta utlegt några träskäfiskerien till ryska lapparne i Neutemä hwilka träsk äro belägne innom Swenska reerne elr. gränseskillnaden emillan Warenger, Norge och Enare ägerne på then Swenska Siidan, hwarigenom ryska lapperne med tiden kunna tilägna sig häfden ock rättigheten till sådanne träsk med den hoosliggande skog ock lägenheter, och Således trängia dem aldeles derifrån, Kong. Maytz. ock Cronan till största förfeng ock präjuditz uti dess ansteende höga rättigheet, ock dem Enare Lapparne sielfwom till ingen ringa afsaknad uti deras näring. Altså och emedan wälborne hr. Landzhöfdingen hr. Johan Graan sådant förnimmande, förmedelst dess skriflse. af d. 26. sistne. års Decembris till Befalningzman wt. Arent Graape hafwer pebudt ock befalt att Enare Lapparne måte wederbörligen tillhållas det de här efter ingalunda skola efterlåta elr. tilstädia ryska Lapparne i Neutemä at nyttia ock bruka deras träske fiskerien elr. andra

Original side 398 b:

Lägenheter i skog ock marck, utom de Swenske Lapparne af Kiemikylä,

hwilka äro utfattige icke hafwandes sielfa. någon lägenhet, hwarcken till fiskerien elr. andra skapz bruk, skulle tilletas dersammastädes fiskia och sin näring sökia som bemte. bref i bokstafwen utwisar hwarföre blef alt detta Enare Lapparne alfworligen förehellit ock dem wid högste straf ock wiste förbudt at de icke skola, som här till skiedt är, främdeles tillstädja hwarcken Neutemä elr. andra ryska Lappar bruka deras Träsken elr. skog, som inom then Swenske gräntzen elr. Remarken wid namn Roudebock, Sulistjaurf, Maselkejaurf, Aadekulkus-sjaurf, Seisekifwi, Icaroieltz, Ordokorkois, Kourstorbelweretz och Jockii-aurjäro belägne, utan de ryske meste ock skola sig derifrån förfoga, hwilket Enareboerne jämwähl utlefade. at efterkomma, och der hos sade sig gerna wella unna ock efterlåta de Swenske Lapperne i Kiemikyla nyttia sine Träskefischen dem theri sielfwa kunna elr. hinna till at bruka, allenast de få någon wederkändslo derföre, hwar Öfwer dem

Original side 399 a:

lefwade framdeles swar huru med legan förblifwa skall. Sammaledes blef ock ryske elr. Neutemä Lapparne som här nu tilstädes woro förehellit och sagt, at de sine Kåtor som de in oppe the Swennes gräntzerne sat hafwa skola förstöra och ther ifrån flyttia, hwilke fuller i förstone wille föregifwa dem och deras föräldrar af gammalt der bodt ock sitt tillheld haft, men så blef dok nu der emot utaf Befalln. Grapen och hr. Gabriel Tudero intygat, at desse rysar hafwa i förledit ehr wid Laga Ting då och så här om mentionerades sielfwa tillståt sig intet äga någon dehl elr. rättigheet af gammalt till någre ägor thersammastädes, utan sådant worit dem af Enare lapparne för lön ock lego någon tid förundt thet Enare boerne ock nu bekiände, der till med hafwer rysarnes egen fogde Neutemä Lapparne tilförende pelagt at förfoga sig ifrån then Swenske gräntzen, som bemte. herr Gabriel i lika måtte wiste berätta, och nu af rysorne icke emotsäjas kunde, hwarföre alt detta Således annoterades, begge rikornes Lappar till behörig efterrätelse i framtiden. Actum Tingzställe Ut Supra Henrik Winblad, härradzdomare L.S.

Original side 399 b:

Begärandes, at som Utzjoki boerne Nemln. Danska Länsman Olof Persson Guttorm, Per Giermundsson, Bönderne Lars ock Per Amundsson, Klemmet Nilsson, Mads Nilsson och Josef Persson, skola göra dem

intreng Öfwer deras wanliga reskillnad byorne emillan hwilken de nu intet skola godkiänna den Lefl. härradzrätten wille icke allenast sådant Rå wederbörligen Examinera ock faställa som de hafwa at namngifwa, utan ock berörde personer för intreng med laglig bestraffning bilägga. Men som härradzrätten achtar nödigt och innan något widare här tillgiöras kan, at begge parterne uthsee sig wissa Män på begge sidor som hafwa at besichtiga denne twistiga regången, ock efter förent ock fastält slut byarne emellan till nästa ting ock Rättegeng der om tilförletelig Underretelse lemna; Ty utwalde Enare boerne på deras sida Anders Olsson ock Länsman Morten Olsson af deras Tingzlag, ock Utzjocki boerne, Skickaren Rasmus Persson ock Amund Nilsson af denne Tingzlag, hwilka efter förrätad besichtning nu i wehr uti wederbörandes närwaro af begge byarne, Öfr. rätta reskillnaden hafwa till 1733 års ordinarie winter

Original side 400 a:

och vår ting med deras säkra berättelse för Rätten at inkomma, på det at Lag ock Kong. förordningar likmätigt utslag parterne emellan me lemnas kunna uti det ena ock andra målet som nu pestes.

4o.

Uti stridigheten emillan Aslak Andersson ock hustru Margeta Persdotter Kiärande och Sonen Nämdeман Anders Aslaksson swarande, om en silfwerskied 4 Rdl. wärd med et oförgylt Silfwerbälte, så pestod wähl Anders Aslaksson sig hafwa löst skieden af lappen Pel Andersson i Varinge, men silfwerbältet skall han lent af sina föräldrar då han friade till dess nu warande hustru Karin Germundsdotter ifrån Lembivuoma, hwilka Persedlar likwähl kiäranderne föregifwa begge wara lenta och fördy åter fordra, Men som på ingendera sidan några witnen elr. tillförleteliga skiähl kunde företees, disponerades parterne till en wänlig förlikning här Öfwer i så måtto, at Anders Aslaksson tillställer sina föräldrar det omtwistade Oförgylta Silfr.bältet och behåller der emot Silfwerskieden som han föregifwer sig hafwa löst af Pel Andersson wid Varinge, hwilken förening de ock med handaband

Original side 400 b:

på alla sidor corrobo-

rerade, alt fördenskull ock näst de härradzrätten wid detta parternes fria och betänckta Öfwerenskommande beroo lät, pröfwade ock Rätten för skiälligt, at det samma på giord ansökning icke allenast i Protocollet låta antekna, parterne till framdeles rättelse och estundad laga säkerhet, utan och till desto ofelbarare efterfölgd i förmågo af 1695 ehrs Kong. processordning 23. § med laga dom stadfäste.

5o.

Det begärade hustru Aili Andersdotter Mikkel Henrikssons änkia ifrån Teno at för Per Persson Guttorm ock dess Styfson Hans Persson ibidem oklandrat få behålla alla de ängar och fläkar som des framledne Man i lifstiden brukat ock förbättrat hafwer, anhållandes der hoos at få taga Erik Eriksson ifrån Karasjocki med dess hustru till sig, henne sielf och dess fattiga små barn till hielp och understödh, hwaröfwer sedan härradzrätten efter bästa och yttersta förstånd ransakat, befans at änkian hustru Aili Andersdotter i Teno klanderlöst nämde följande ängjar ock fläkar wara sig tilhörige såsom Fallijocki, Ajonitut, Tenonsari, Kifwikåski kända, Akakåskin kända, Soperojäinsuunitupajka, Melanpäkielkama, Hormakänta, Kåtanpähl, Melankänta,

Original side 401a:

Kifvikeskiwirit, Kielkama, Parasari kända, Alaisenpänkenta, Jatitujerfvi takani, Koutokankentä, hwaremot som Per Persson Guttorm med dess Styfson Hans Persson näewarande intet hade att påminna. Ty blefo. de sålunda under hennes boställe skrifne till framdeles efterrätelse, Ock som hustru Aili tagit Erik Eriksson med dess hustru Anna Persdotter till sig, så hafr. hon nu utfäst med begges samtyke, at lemna honom halfparten af förenämde ängar till deras bättre utkomst och inbördes hielp ock understöd i framtiden som på begäran Extraherat worder, Utzjocki Tingställe d. 9. Februarii 1732.

6o.

Ehuru wäl Nämde man Jon Persson Utz kiärade till Aslak Andersson angeende något walmar ock en klädes tak som han förmenar sig tillika med flera arftagare böra niuta dehl af och tillförende stett hoos Jon Andersson Ramba, så bewisar dok swaranden igenom Nämde mans intygan-

innestående silfwerskiedan. så emedan på så fatte omständigheter Laglikmätigt pröfwat at Jon Persson Utz eterbekommer berörde silfwerskied så wida Gunnar Klemmetsson intet funnit sin räkning at afstå dottran på gjord ansökning; Ty har meranämde Jon Persson Utz sig at angifwa hos wederbörande i Norjet till erhållande af detta sitt förmenta rättmätiga påstående i denna saken, som på Embetz wägnar läre wara honom behielpelige till dett som han efter lag ock rätt kan wara befogad ock berättigad till, Utzjocki wanliga Tingzställe d. 9. Februarii 1732.

9o.

Sedan blef upbördzlängden Man ifrån Man ransakad som efter den ingifne Specificationen riktig befans ock fördy efter förordningarne verificerades som anteknat warder.

Original side 402 b:

10o.

Sluteligen företråde Bröderne Hans Andersson ifrån Varanger, Per Andersson ibidem, Petter Andersson ifrån Laxfiorden, Jon Nilsson ifrån Waranger som tagit Ivar Anderssons änkia och styffader åt dess barn Hans ock Karin, för hwilka ock dottren Ivar Pelsson är förmyndare, men ofwan nämde Hans Andersson för Sonen, jempte Swegren ock änkemannen af detta Tingzlag at Anders Jonsson hwars hustru Margetha Andersdotter för werfrudagen en wicka 1730 blift. död i barnsäng, ock som han för detta haft twenne barn med henne hwilka jämwähl afledne äro. Ty förentess berörda arftagare med änkemannen Öfwer Stärbhusetz Egendom på följande sätt, att Anders Jonsson af Obytto undfik en silfr.skied om 3 Loodh för Likstohl, ock 9 dlr. som han giftt. för Likprädikan, desslikes sina fästninge Gåfwor, ett litet oförgylt silfverbälte, en silfr.skied ock en ring samt på änkesängen en skied och 4re förgylta knappar. Och som ingen gjäld berättades wara i Stärbhuset, blef samtle. Arfwingarne emillan fördelat och bytt ett förgylt silfverbälte om 22 Lodh, ett Dto. 12 lod och en silfr.bägare 8 lodh så att änkemannen fik der af 2 leth; Kom Altså på de Norska arfwingarne et silfr.bälte 12 lod 1 Specie Rdlr. 3 str. Slät dlr. som Per Andersson emottog, desutom,

Original side 403 a:

fingo
de för bröstlappen som war 10 knappar pe, et spann. med förgylt haka
ock 6 pr. Maljor med kied oförgylt, 4 Specie Rdlr. som Hans Andersson
emottog, hwilket alt dhe Norska arfwingarne sedan bytte sin emellan i
fyra lika dehtar så at hwar letten fik 4 Specie Rdlr. ock 1 Slätt dlr. uti et för
alt af silfret ock peningarne. Beträffande Renarne ock annat huus-
geråd så blef aftalat at sådant skulle bytas hemma i byen, så at
änkemannen undfå r sin bästa Kiör Rehn ekedohn, änkesäng med
tillhörig kåta och Kittell annat smått husgeråd, samt 3ne Reen Kohr en
Baloxe alt uforbytte; men alt det sedermera Öfwer blifwer skiptes uti
trenne lika delar, af hwilka änkemannen tager två letter ock den 3die
lemnass till de Norske elr. Waringer arfwingarne som för specificerade
äro, hwar på Resolverades ock på begäran Extraherat blef. Såsom änke-
mannen Anders Jonssons framledne hustrus arfwingar ifrån Varanger ock
Laxfiorden Hans Andersson, Per Andersson, Petter Andersson och Ivar
Anderssons Successor matrimonii Jon Nilsson på dess omyndige
styfbarns Hans ock Karins wägnar ibidem betyga sig hafwa bekommit
deras

Original side 403 b:

tillständiga arfzpart, efter berörde deras afledna barn Lösa Syster
Margeta Andersdotter uti det redbara Sterbhusetz Egendomb, begär-
andes at få dela den Öfriga Qvarletenskapen jämwähl sin emellan i sämja
ock stillheet uti närmaste Slächtens närwaro. Ty blef sådant tillståt ock
Anders Jonsson efterletit at inga vidare bytesmän här till mera taga elr.
beswära än allenast förenämde Slächtingar, såsom det ock lemnas honom
friheet at uppå detta skipte oklandratt at see sig om ett annat äktenskap
när tiden kommer ok han sielf pröfwar wara sig anständigt hwilket
wederbörande likmätigt Kong. Maytz. förordningar till tienlig efterrätelse
länder, af Utzjoki Tingställe d. 9. Februarii 1732. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 896 b:

Ånno 1733 den 31. Januarii 1. och 3. Februarii höltz ordinarie Häradz Winter och vår Ting med Almogen af Torneå Lapmarck och Koutokeino Tingzlag som skattar til Konge. Mtz. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga tingställe i närwaro af Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Tore Persson	Anders Andersson Tornensis
Erik Persson Eira	Erik Persson Rockonen
Per Andersson Pära	Erasmus Siulsson

1o.

Sedan som Gudztjänsten war förrättat och Rätten hade sat sig utlystes Ting och Tingzfrid efter wanligheten och blefwo wederbörlige Konge. förordningar här som på de föregeende ställen Almogen förehelne och för dem utolckade. Sammalunda blef i anledning af Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens begiäran den 6. Decembr. 1732 menighetens utlåtelse inhämtat om bränwinetz tilförsell, hwilken är Observerad och införd wid Kittilla Tingställe i Kiemi Lapmarck § 7 som här nu allenast ad notam tagit blifwer. hwarpå Stemningzlängden upropat blef och afhandlades ärenderne i följande ordning.

2o.

De för i år begiärte och för sig gengne Intechningar wid detta Tingstället, äro jemte Lagfartz Protocollet uti Högle. Konge. Håff Rätten insinuerade den 14. april nästledne, och fördy här uteslutes som antechnat warder likmätigt hög-

Original side 897a:

bemelte Konge. Håff Rättens universale af den 12. Nov. 1712.

3o.

Såssom ogifta perssonen Per Olsson Corvatos har förklarar sig at wilja ächta den af honom lägrade pigan Kierstin Erasmusdotter Pundskie, och de intet befinnes wara uti skyldskap. Fördenskul warda de til Ven. Minister. här i församlingen Remitterade at winna den estundade Copulationen sedan de förut erlagt til Kyrckan 2 dlr. Smt. likmätigt Kyrckio Ordningens 5. cap. 2. § för otidigt Sängelag, hwilket honom på begiäran til et bewis lemnat warder.

4o.

Ogifta Qwinnos Personen Anna Olsdotter förmälte sig hafwa fött et Piltebarn den 3. Junii 1732 aflad igenom oleflig beblandelse, som blifwit Christnader wid namn Erik af Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde hr. Johan Junnelio, berättandes Morten Olsson Sombio en gifter Man lägrat henne omtränt den 3. Septembr. 1731 uti skogen som de kommit at rekas, han ifrån Wilrensjacht och hon gångandes ifrån Sombios Kåta, hwarest de efter något begynt tahl om beblandelssen omsider förlustade sig i sielfwa gierningen hwar af hon strax befan sig hafwande. Gifta Mannen Morten Olsson Sombio widgick detta alt med tilhörande omständigheter, beklagandes med terar dess stora förbrytelse, dess hustru Elin Olsdotter förklarade sig uppå tilfrågan at nu som tilförne wilja erkiänna honom för sin Man, Emedan han på alt sätt begett sig wäl med henne, änskiönt han råkat falla i denne synden. Och som desse delinqventer intet förnimmes tilförne hafwa förbrutit sig i dylikt mål, ey heller intyges wara mera beswegrade, än at Anders Olsson Kenans broder tagit

Original side 897 b:

Morten Olssons Syster Marget til ächta, skal och lägersmålet sig tildragit på en Söchnedag elr. mit i wickan. Fördenskul blifwer Morten Olsson Sombio gifter Man dömdes första gången för Enkelt hoor til 80 dlr. Smt. och ogifta Qwinnos Perssonen Anna Olsdotter för dito til 40 dlr. likmätigt 1653 års strafordning 1. § och undergår hwar för sig 3 Söndagars Kyrckioplicht innan de blifwa absolverade efter Kyrckordningens 9. cap. § 4 börandes Morten Olsson dessutom betala barnefödan til Anna Olsdotter erligen med 4 dlr. 22 öre Kmt. För böterne plichtade gifta mannen Morten Olsson med rislitande af 32 par spö, men qwinnan

erlade strax 80 dlr. Koppmt. och gingo för de resterande 40 dlr. til nästa Ting i borgen för henne Brodren Rasmus Olsson Håtti, Nämndeman Mons Eriksson ifrån Enoteckis, Mads Persson Eira ifrån Peldojerfwi och Hans Persson i Afiowara enligt höge. Konge. Håff Rättens befalning af den 11. Junii 1730, hwarpå ofwannämde delinqventer blefwo til Ven. Minist. den 3. Februarii remitterade at den elagde Kyrckioplichten jämwäl offördröyeligen undergå.

5o.

Det angaf sig fuller ogifta Qwinnosperssonen Brita Larsdotter Åtama ifrån Kittilla Tingzlag, som en tid uppehellt sig wid Wästersiön och dersammastädes et oächta barn framfödt som ännu skal lefwa, med förmälan at hon 1730 om sommaren skal blifwit lägrader af gifta Mannen Nils Tepast i Kittilla, hwilken den tiden warit dess husbonde som skaffat henne öfwer til Norjet sesnart han förstod henne wara hafwande; Men som Mannen 1732 skal blifwit döder uti Kopporne strax efter Juhl, och hon intet längre skall wilja gå som en hedninge; Ty har hon nödigt erachtat wid detta Tingställe at angifwa sig, på det hon måtte efter Konge. förordnin-

Original side 898 a:

gar afstraffat blifwa, och sålunda igen slippa til församlingenes gemenskap. Hwarföre pröfwade Häradz Rätten skiäligt wid sådanne angifne omständigheter at remittera henne til instundande Ting wid Kittilla som tager sin begynnelse den 9. Martii, hwarest giärningen berättas wara skiedd. Och som hon intet ägde tilräckelig fohlenskap, ty anmodades Cronobefalningzmannen om wederbörlig handräkning derutinnan, som henne tydeligen företelckat blef til tänlig efterlefnad, och härmedelst antechnat warder.

6o.

Igenom skrifwelse til dombhafwanden daterat Qvenangen wid Wästersiön den 23. Novembr. 1731 och 26. Januar. 1733 fordrar wäl Morten Henriksson ifrån Nauvono af Tolfman Per Andersson Pära en Rana igen som han för 7 år sedan skal lent honom, item 1 mrk. 8 skillingar i danske

penningar, dessförutan begiäras Morten Henriksson tillbaka en Silfwer-skied á 3 våg och en ring Kester 3 mrkr. danske, hwilka han til Kiärlig-hetztechn skal upletit át dess dotter Elin, eftersom hon på dess eterresa til Wästersiön skal blifwit förmält med en annan fiäll Lap, beropandes sig til witnes om Ranan på Nils Aslaksson och Lars Pelsson. så har wäl Häradz Rätten denne sak förehaft samt berörde Per Andersson wederbörligen Examinerat, hwilken sig förklarar angeende ringen och Silfwer-skieden at han de samma intet kan ifrån sig lefwerera efter som Morten Henriksson öfwer gifwit dess detter Ingrid på hwars wägnar han Gåfworne emottagit, så at han sedermera skall giftat sig twänne genger, och dessutom skall dess senare hustru ännu lefwa, hwarigenom han förmenar Morten Henriksson hafwa at skylla sig sielf men ingalunda honom eller dess detter som ännu ogifter är. Beträffande Ranan så lefwar Per Andersson

Original side 898 b:

den samma at strax lefwerera så snart Morten Henriksson honom eterställer 3 swenska Caroliner hwilka han skal gifwit honom på berörde Rana, men 1 mrk. 8 skillingar danske, så ehuruwäl han förebär sig intet kunna minnas dem negonsin emottagit elr. til låns begiärt, wil han doch tillställa samma penningar dess fullmächtig tolfman Anders Andersson. För öfrigt hafwa de eberopade witnen Nils Aslaksson och Lars Pelsson intet annat förmält, än at Morten Henriksson skal friat til dottren Ingrid efter Elin war redan förlefwat en om androm Man, och skall denne sennare icke warit tilstädes wid frieriet utan hört af folckhtal, men om Ranan säya de sig aldeles intet wetta, som på begiäran Extraherat blef.

7o.

Emedan som Nils Aslaksson Polto under föregeende sakzafhandling föröfwade et stort oliud i Tingstugan, ty blifwer han sakfälter til 3 mrkr. Smt. Rättarens Ensak efter det 43. cap. Tingm. B. samt den 28. § af Calmare Recessar 1483 som honom tydeligen företelckades.

8o.

Sedan den af Kyrckioherden Wyrdige och Wällärde hr. Johan Junnelius insinuerade Specificationen på dem som hafwa försummat bönedagarne nästframfarne er, blifwit tilbörligen upläsin, examinerades alle närwarande namngifne hwar för sig, af hwilka ingen mindre förfallelös pröfwas hafwa warit borto än Morten Ivarsson, hwarföre han sig sielf til bättring och androm til warnagell blef för denna gången ansedder med 2 dlr. 16 öre Smtz. erläggande til Gudz huus, som til berörde Kyrckioherde extraherades, sedan honom sådant wederbörligen blifwit företälckat.

9o.

Det begiärte Per Olsson Korvatus at som dess Syster Ingri Olsdotter

Original side 899 a:

Sombio om 27 år förkommit 1732 helgamässtiden, då hon tiente för piga hos Gla. Anders Larsson Pära, Rätten wille deröfwer en närmare ransakning anställa uti modren Elin Olsdotters närwaro, samt berörde Anders Larsson Pära Sonen Spein Andersson Sonahustrun Ingri Nilsdotter, hwilka äfwen alle sig infunno och gjorde Anders Larsson Pära derom en sådana berättelse, at medan han berörde tid förweckne höstars warit till Wästersjöstranden och Nauvono marcknad med Sonen Spein skal detta olyckzfallet skiett och som de wid 8 dagars hemkomst derefter fingo här af wetta, skola de i twenne dagar tillika med Anders Andersson drängen Olof Olsson Korvatus och Per Speinsson fefängt letat efter liket. Här med instämde Spein Andersson til alla delar. Per Olsson Korvatus anförde vidare det skal han förnummit af Lars Siulsson som skulle samma dess Syster warit hafwande, hwilket Systran Marit Olsdotter sade sig hört utaf Per Eriksson Rikonens hustru Kierstin Larsdotter nu sist när hon Pelsmässtiden warit hit til Marcknadz som Lars Siulsson jämwäl skal utsagt. Hwarföre til at erhella närmare uplysning här om blef denne förkomne pigans leksyster Karin Jonsdotter, som tjänar hos Spein Andersson uti hwilkens Kåatalag fadren är, förestält, hwilken efter på alla sidor upgifwen Edh här om sålunda berättade. år 1732 den 6. elr. 7. Novembr. skal husbönderna Anders Larsson Pära, och Sonen Spein efter wanligheten rest til Nauvono marcknad wid Wästersjön, då andra natten efter, den bortkomne pigan

Ingri Olsdotter borde syta Renarne, eftersom begge pigorne sådant tilskiptes förrättade, hwarföre och Ingri til den ändan begaf sig til skogz enär det begynte peblifwa mörckt om aftonen wid Pauriowara och skal då warit sniöwäder men intet serdeles kalt, samma natt kiörde hon fuller efter plägseden Rendiuren hem och om morgonen derpå åter

Original side 899 b:

tilfiäls då et starckt urwäder påkommit, hwarefter hon aldrig så henne mera. När Ingri war hemma om morgonen talade witnet med henne då hon tyckte henne warit frisk som tilförende, ehuruwäl hon altid klagade sig krankachtig, men skal intet förståt at hon warit hafwande eller hwarutinnan dess opasslighet bestett, den tiden skal ingen mera warit hemma i Kåtan än Speins hustru Ingri Nilsson och Systran Margetta som samma höst första gången Herrans högwärdiga natward begett. Som nu Ingrid Olsdotter berörde dag intet kommit hem skal witnet med Matmodren förment at hon rest i byarne der när intil belägne, hwarföre Karin Jonsdotter sedan hon i förstone kiört hem Renarne med Margetta begynte fara by millan at frega efter henne, och som hon kommit til Jon Nilsson Siris kåta som war dess matmoders broder skal han äfwen skickat sin dräng Jakob Persson Tauko som war den bortkomnas Syster Son, at äfwen leta efter henne, omtränt 8 dagar der efter när manfolcket elr. husbönderne woro hemkomne skola de och begynt at leta, men hafwa doch ingenting funnit, hwarpå som intet mera af Karin Jonsdotter war at påminna elr. andraga i denne saken, hon tog sit afträde. Sedan förekallades matmodran Spein Anderssons hustru Ingri Nilsson som gick i wäntande och sista dagarne, hwarföre så i anseende der till som at hon är Anders Larsson Päräs Sonahustru, hwars piga den förkomne warit och hwilken brodern Per Olsson Korvatus heller för lägersmannen, kunde Rätten intet tilstädia henne Edfång, ehuruwäl at sådant blef påståtaf angIvaren, utan sedan hon blifwit uppå sin Siäls Salighet förmanter at säya Sanningen i betrachtande af hwad pina

Original side 900 a:

och wärck Gud eljest kunde belägga henne med wid instundande barnsbördja och sielfwa lifwet beröfwa, förmälte berörde Ingri Nilsson efter Christeligit betygande om sanningens meddelande sålunda. At

andra natten efter som dess Man och Swärfader förweckne höstars reste till Nauvono marcknad wid Wästersjön efter wanligheten hällgamäss-tiden, skal det bordt Ingri wachta Rendiuren hwarföre hon och begifwit sig til skogz wid Paunowara, om natten då hon kommit hem med Creaturen skal hon frågat matmodren om alla Renarne varit tilstädes i ger? då matmodren swarat intet wet iag, det me du wetta, hwarpå hon utan at tala något mera mergonen åter der på skal begifwit sig med dem til Marcken, och som hon berättar sig hafwa sufwit til liusa dagen och ingen kommit med Renarne hem till Kåtanskal hon sielf gåt åstad at söka efter dem och funnit allenast litet elr. halfparten af Creaturen men intet folck då det varit et starckt sniöwäder, och som hon kommit hem med dem skal hon wist den andra Pigan Karin Jonsdotter och Systran Margetta at söka de öfriga som med Ingri woro berta, hwilka natten derpå funnit dem förmenandes wid hemkomsten at Menniskian gåt til Byarne som legat der omkring, hwarföre hon skickat berde. Piga med Systran til Grannarne Per Aslaksson och brodren Jon Nilsson som med fefängt ärende eterkommit. då Ingri gåt ut skal hon varit wäl klädd och haft 3 hwarf kläder på sig, efter lapparnas maner men at hon varit hafwande skal matmodren aldrig förståt ey heller sådant af hennes Mun förnummit. Som Manfolcken 8 dagar der efter woro hemkomne skola de med 3 Perssoner letat i twenne dygn Nemln. Anders Andersson, drängen Olof Olsson Korvatus och Per Speinsson, dessutom skall Nämde-man Tore Persson varit at leta med sit folck men skal doch ingen ting funnit, hwar på hon afträdde.

Original side 900 b:

Hustru Ingri Nilsdotters Syster efterspordes men befans intet wara tilstädes utan hemma at achta barnen. Lars Siulsson som skal sagt för Per Olsson Korvatus at denne förkomne pigan varit hafwande, förekallades, hwilken är gamla Anders Larsson Päräs meg och fördy pröfwade Rätten betänckeligit at tilstädia honom Eden, Men han anförde sig intet hafwa sedt den förkomne Pigan sedan i slutet på augusti menad elr. Bartholomäi tid då han intet förståt om hon varit hafwande elr. ey, hwarföre han och aldeles nekar sig hafwa talat om något sådant för Per Olsson. Denne förolyckade pigans moder Elin Olsdotter förehöltz om hon kunnat förstå det varit sålunda med hennes dotter beskaffat som Brodren wil föregifwa? swarade, at hon fuller varit hem til henne den 12. Julii förweckne Sommar och der fördrögt i trenne dagar, men skal intet något sådant förmärckt om henne ey eller har hon derom

negot uptächt för Modran, men hwar ifrån hennes Son Per Olsson och dåttran Marit Olsdotter sådant tagit det mege de sielfwa se sig om, hon för sin dehl wet intet här af Såssom hon icke eller har något at påminna utan underställer denne saken Rättens skiärskedan och rätwisa afslutande. Men det skal Ingri talat om för henne när hon war hemma at Spein skal piskat henne doch icke på tilfrågan uptächt orsaken der till, sammalunda intygade Lars Pelsson Pärta sig hafwa hört af pigans egen Mun. Per Eriksson Rikonens hustru Kierstin Larsdotter med Jon Nilsson Siris dräng Jakob Persson Taucko blefwo efterfrågade så wäl som Pigan Margetta Nilsdotter, men woro intet tilstädes, af hwilka Jakob Persson som skall wara den förkomnas Syster Son förnimes hafwa hört af pigans egen Mun det hon warit hafwande, emedlertid nekade Gamla Anders Larsson Pära med Sonen Spein Andersson at hafwa negonsin förmärckt

Original side 901a:

det sålunda warit beskaffat med Ingri. Hwarföre som Häradz Rätten pröfwar at förenämde 3ne Perssoner böra i förstonne blifwa examinerade innan något definitive utslag öfwer detta målet fällas kan. Ty blef här med til nästa Ting upskutit, hwarförinnan alle förenämde böra inkallas och wederbörande sig inställa samtelige til närmare förhör, som tydeligen parterne företelckades til tienlig efterrättelse.

11o.

I anledning af Häradz Rättens Interlocutorie resolution wid Enoteckis Tingställe som protocollet § 23 omförmäler, angeende Reskilnad emillan Koutokeino Sochn och Rounulla, Sondowara och Peldojerfwi byar, instälte sig å berörde menighetz wägnar, rörandes denne stridighet i synnerhet Porrowuoma mulbetesmarck, men i synnerhet å Nämde-
mannen Anders Persson Jounus och Aslak Orbus contra Erik Rikonen och Daniel Amundsson om Porrowuoma, Såssom fulmächtige Nämde-
mannen Mons Eriksson ifrån Wickoriniemi, Henrik Olsson Ryss ifrån Sondowara och Mads Persson Eira ifrån Peldojerfwi härsammastädes, Insinuerandes berörde Mons Eriksson Pauno Häradz Tolfman med Henrik Olsson Ryss en skrift daterat Enoteckis innewarande år den 28. sistle. Januarii upsat af Redmannen ifrån Torneå stad wälbetde. Abram Hellander sålydande i bokstafwen. Såssom den högtärade Häradz Rätten nästledne år behagade höggunstigast anbefalla oss undertechnade, at syna

och besichtiga de Remärcken som Aslak Andersson Orbus och Anders Persson Pieta ifrån Enoteckis å ena sidan, och Erik Persson Rikonen samt Daniel Amundsson Pela i Koutokeino å andra sidan twista om, i wederbörandes närwaro. Dy hafwom wii underskrifne uti sistledne April menad oss dit elr. på det stället där sådant skulle förrättes, förfogat, och hafwom wii så-

Original side 901 b:

ledes befunnit nemln. at Riggasjerfwi Sulasalmi gör et skilnad emillan Koutokeino boernes och Enoteckis boers Land, som af förre helne Protocoller uti framledne hr. Häradzhöfdingens Marcus Bostadii tidh förelupne utwisar, kunnandes wi då klarligen finna at Koutokeino boer intet hafwa rätt at påstå utan fast mera sökia berörde Enoteckis boer foga oförrät och skulle Rebrefwen det samma intyga, der de än qwar woro, men som de uti Morten Erikssons sterbhus tillika med annan hans ägendom blifwit Ongefär för 18 år sedan oppbrunnen, at hwilken samma blifwit Såssom i förwahr gifne; Dessutom hafwom wii funnit at Rån går twert öfwer Saitajerfwi nordwästan emillan twenne fiäller som kallas Siertibägge, åter emillan Suomasjerfwi och Lumbelo går Reen til Haltienilto. Nu när man wänder der ifrån om Södostan, så anställes Rån emillan Suopotusjerfwi ja Suddomolombolo twärt öfwer Wuoroswara, Kirckoporowara, Liwakwara och Alasenpäänkante, Kertosjerfwi, Hetintiewa, twärt öfwer Suoldaoifwi til Tenomuckawahra, som Enari boer skola wetta intyga, finnandes wii af alle desse Remärcken som nämde äro, at Enoteckis boerne skiett oförrät, hwarföre Man i ödmiukhet underställer den högtärade Häradz Rättens Laga Correction och Justice härutinnan på det parterne hädanefter fingo rätta sig der efter, framhårdandes stedzle med skyldig wördnad Edell och Högachtad hr. Häradzhöfdingens ppp. Jämwal trenne attester angeende Porrowuoma den ena utgifwen och med bomärcke verificerat af Nils Olsson ifrån Koutokeino daterat Enoteckis den 23. Februarii 1729 af följande innehel, Efter Aslak Orbus begiäran som mig witterligit och bekant warit betygar iag undertechnad, hwilken lefwat i 90

Original side 902 a:

er, det Porrowuoma hört under Enoteckis och Aslakz fader warit där ägare öfwer och mins 4 länssmän ifrån Enoteckis warit derstädes witnar med namn och bomärcke ut

Supra. Den andra utgifwen och med bomärcke verificerat af gamla mannen Olof Andersson Tallia ifrån Enoteckis dersammastädes daterat den 25. Martii 1729 sålydande, Äfwenwäl kan iag och det samma witna ofwannämde samt det en lapbod som Koutokeino lappar borttagit, med landet, hwilka aldeles äro oskyldede dertill, som tilförne varit Jon Nilssons länsmannens här i Enoteckis och hört altid här under som härmed attesterer af Enoteckis ut Supra etc., den Tredie attesterat af Redmannen i Torneå Wälacht. Abram Hellander samt utgifwen af de gamla och älsta Männerna i Enoteckis Erik Monsson i Karissuando, Jon Hansson Lind och Olof Tallia medh namn och bomärcken verificerat dersammastädes den 26. Januar. 1730 ord ifrån ord lydande. Efter begiäran warder härmed attesterat, at landet och fiskewatnet som Erik Rikonen och Daniel Pelsson sökia bestrida ifrån Enoteckis och at det skal höra under Koutokeino, af elder lydt under Rounulla by här i Enoteckis, hwilket land och watn kallas Suomasjerfwi och flyter af samma träskwatnet hit til Enoteckis, skolandes desse berörde männer ey wara bördinge till detta fiskewatnet utan at de äro flychtande ibland här och ibland där, Enoteckis ut Supra. Häremot företedde Nämдемännerne Tore Persson, Anders Tornensis, Erasmus Siulsson och Per Andersson på samtelige almogens wägnar i Koutokeino en skrift daterat härsammastädes den 15. Januar. 1733 af följande innehell, Edell Högachtad och Wälwise Herr Häradzhöfdinge samt den leflige Häradz Rätten. För Högachtad hr. Häradzhöfdingen samt

Original side 902 b:

den Låfle. Häradz Rätten äro wi samtelige Koutokeino inwånare högeligen wordne förorsakade at uti största ödmiukhet andraga tilkiänna gifwandes huru som wi nu erligen blifwit utaf våra Grannar Enoteckis boerne inträngde, så at de i förflutne åren de förra Reen wida öfwerskrida welat, och närmare in på oss flytta, så at rum för våra Renars dageliga upfödande samt Gudz wälsignelses åtniutande af insiöer hwar af de fattiga sig här til kunnat nära nu för tiden blifwit af dem tilwällat och förminskat, icke ens achtandes den gamla Reen som likwäl emot 50 år sedan af opartiska Män som Reskriften besannar, uprättat. Och aldenstund Högachtad hr. Häradzhöfdingen skolat efter were wederparters ödmiuka anhållande der öfwer en laga Syn förordnat, det Nämдемannen Mons Eriksson med en annan skole hafwa förrättat, heller wi i största wördrnat alla laga pebud och förordningar, men likwäl är det skiett ensidigt och ingen varit af vår sida tilstädes

jämwäl partisk och uti samma sak inweklat, och Altså kan man dess besichtning så mycket mindre fulkomligen gilla, vidare som lag och Konge. förordningar innehella, hälst för den orsaken skull at han med dess Syn wida gamla Reen öfwerträdt synes och oss mycket warit närgången så at wii nu ey mera kan slippa hwarcken till öster eller wäster. Och Såssom den gamla Reen nu så lengan tid af were förfäder blifwit wäl hellen då församlingens ledamöter warit mindre här i Koutokeino, borde Enoteckis boer dess mer nu oss förunna icke allenast det för warit, utan anse wert närwarande Tilstånd som församlingens ledamöter nu så mycket mera och dess näringz medell blifwit förökad. Fördenskull i betrachtande af alt detta bönfalle wii

Original side 903 a:

i största ödmiukhet at Högachtad hr. Häradzhöfdingen tächtes gunstigast icke allenast oss bibehålla wid det som gammalt warit, utan och efter Almogen sig här efter Gudz försyn förökad oss något mera tilläggia, hwar å i ödmiukhet afwatches en rättwis resolution och bönhörelse och med wördnad förblifwa S.T. Enoteckis fulmächtige förklarade sig här å at de 1729, 1730 och 1731 skickat dem åtskillige bod som de säkert undfå t, hwartil Koutokeino boerne icke heller neka kunde, men som ingen werdade sig at komma der ifrån, skola Enoteckis boerne om hösten elr. Simonis tid tagit äfwen denne regången i besichtning då de woro på dylik förrätning stadde som 1732 års protocoll omförmäler uti den 13. § emillan Sondowara och Rounulla byar. Häremot replicerade förenämde Koutokeino fulmächtige at de förmodeligen intet läre hafwa mera at beställa med Enoteckis Almoge i denne saken, emedan de hella sig wid Råbrefwet som skal göra en skilsmässa dem emillan, hwilket i bokstafwen sålunda befans lydande Nemln. Copie, Wii undertechnade Nils Guttormsson, Olof Guttormsson, Per Guttormsson, Nils Jonsson attestera och witna, at Koutokeino Råån begynnes ifrån Caivuno alt opføre ifrån Pietipädnakuru, och löper igenom Wuoxewagga dal och öfwer Musko caisa dundre, therifrån til Peltawahra til Smulkowahra til Jewajerfwi til Oartoswaggidundre til Capruswahra til Häradzjora bärg till Kurrowahra til Skaitiwara til Karanäsmerast öfwer älfwen, ther ifrån öfwer Ruskatjerfwi öfwer Cammutzwahra, Nurtewahra och Korriewahra. Alt detta och hwad mera är til at sees af Reeskripten hos Nils Håtti. Att ofwanbente. Således letit uptechna Koutokeino Reen, och betygat så sant wara attesterer och witar Andreas Nicolai Tornensis Pastor Loci, At denne Copia lyder lika

med Originalen som upwistes wid Koutokeino Tingställe den 11. Februarii 1703 witnar Marcus Bostadius. NB! denne reskilnad förstås emil-

Original side 903 b:

lan Enoteckis och Koutokeino byar. Fulmächtige ifrån Enoteckis inwände at de så mycket mindre kan gifwa detta Råbrefwet Witzord, som det är angifwit af 3ne bröder ifrån Afiowara utan deras wetskap och samtycke hwarföre det aldeles skiett ensidigt, och twifwels utan i anledning der af förmenades at det samma icke kunnat blifwa fastält mera än dombhafwandens samma allenast vidimerat, hwarföre de påstå at niuta sin angifne regeng til godo. Och som de stridande härutinnan intet kunde fatta något wist sin emillan och Häradz Rätten af de wid handen warande protocoller pröfwade nödigt at göra sig här om närmare i förstonne underrättader innan saken til Högwälborne hr. Landzhöfdingen devolveras, dit den egenteligen förmenes böra lända. Ty resolverades at parterne å begge sidor afskicka deras fulmächtige som taga denne striden i närmare öfwerwägande och fridsamt biläggande, hwar til Koutokeino menighet utnämde på sin sida Nämдемännerne Anders Andersson Tornensis, Per Andersson Pära och Kyrckiwärden ..?.. hwilka med Enoteckis befulmächtigade Nämдемannen Mons Eriksson Mauno, Henrik Olsson Ryss och Mads Eriksson Eira gjorde aftal at de til instundande Påsk samteligen skola rekas här wid Koutokeino Kyrcka hwarpe de strax efter helgen skola begynna at syna Regången uti främmande Mäns närwaro ifrån Afiowara, som wederbörande skal blifwa antydt wid domhafwandens ankomst dit til orten, hwar på parterne i denne saken afträdde.

12o.

Bonden Nils Nilsson Niva ifrån Enoteckis kiärade til Anders Olsson Håtti der sammastädes om en Orack som han 1731 wid Koutokeino Tingztid skal tilerkiänt sin Swåger Per Olsson Sombio, hwilken Rensmärcke Niva lickwäl förnummit af Länsman Anders Henriksson at

Original side 904 a:

det warit mera likt hans än som berörde Sombios skolandes benemde. Anders Henriksson då intet kunnat inleta sig i den saken efter han ingen

fulmacht honom der å meddelat. Fördenskul som Nils Nilsson Niva den tiden mistat en slik Orack begiäran han at Anders Olsson Håtti måtte honom den samma wid så fatte omständigheter betala, hwilken sak uppå berörde Håttis begiäran blifwit til innewarande års Ting här remitterat och nu af Nils Nilsson Nivas fulmächtig Henrik Olsson Ryss påmint om laga slut derutinnan. Ty inhämtades närmare underrättelse härom och befans at berörde Creatur extrajudicialiter af Nämdemännen wordet besichtigat, hwarföre extraherades på begiäran följande attest der öfwer til berörde Nils Nivas fulmächtig. Att Tolfmännen Anders Andersson, Tore Persson, Erik Persson Eira och Erasmus Siulsson hafwa beskådat Renmärcket som warit på Renen som Anders Olsson Håtti upwiste och intygade at det warit enligt med Per Olsson Sombios märcke som 1731 undfick sin Ren igen, så at Nils Nilsson Nivas märcke som han nu skickat hit icke ens kommer der wid at förliknas elr. jämföras, sådant warder här igenom intygat.

13o.

Det kiärade Lars Pelsson Pärre til Jon Nilsson Siri för det han 1731 tillika med sit husfolck updruckit för honom bränwin 4 kannor hwarföre han gifwit 8 wåg under god lefwen at gifwa Pärres Son Lars dess Syster Marget til hustru, men som han det samma intet efterkommit utan Således i oträngde målet bracht honom om dess goda, ty pester Lars Pelsson Pärre at berörde Jon Nilsson Siri dess utlagde 8 wåg tilbakars på det han med flera intet me få tilfälle Således gäcka folck som han nu giort honom. Häremot inwände Jon

Original side 904 b:

Nilsson Siri at Lars Pelsson af en god wilja kommit til hans by med bränwinet och begynt Spendera på honom och flere fast än han aldrig gifwit honom den ringaste förhopning om Systra hwarföre som Lars Pelsson icke desto mindre i samma sinne med sin spendering contenerade, hwilket Siri tillika med sit husfolck icke neka kunde hafwa godwilleligen till godo tagit. Ty pröfwar Häradz Rätten skiäligt at Jon Nilsson Siri, som i så måtto tilstår sig hafwa farit wäl af Lars Pelsson Pärres goda, äfwen den samma skadan honom er-sätter til halfparten som är 4 weg, hwar med de i denne stridigheten blifwa etskilde, som parterne wederbörligen företelckades.

14o.

Framledne Kyrckioherdeänkian hustru Agneta Jönsdotter insinuerade emot Sonen Nämdeман Anders Andersson Tornensis och dess hustru Brita Mortensdotters följande beswärs skrift Nembln. S.T. Högachtad hr. Häradzhöfdingen samt den Låfle. Häradz Rätten, är iag förorsakad at uti största ödmiukhet andraga, tilkiännagifwandes, huru som efter min Salige Mans dödeliga frenfälle, det efter fäderne lilla ägendomb blef afwittrat, derest på min dotter som då omyndig war och ännu är oförsedder Maria Andersdotters tilfallande arf förföl 17 Specie Rdlr. och en dubbel Carolin, hwilka föromrörde penningar blef wälährewyrdige Kyrckioherden hr. Johan Tornberg i förwar tilhanda lefwererat, det han hos sig behölt til dess han här ifrån til Juccasjerfwi blef transporterat, och wid sin afresa til hr. Kyrckioherden Wälährewördige hr. Johan Junnelius tilställa månde, hwilken äfwenledz förenämde penningar wäl förwarade en tid, men för några ehr sedan är samma penninge Summa blifwit af hr. Kyrckio-

Original side 905 a:

herden

Junnelius til hennes broder Anders Andersson lefwererat, dem han desslikest hos sig behållit några ehr, men sedan penningarne blef sin ägare lefwererat, befantz wara borta 5 1/2 Rdlr. som saknades, det han nu förwägrar sig at betala. Bönfallande fördenskul aldra ödmiukeligast at Högachtad hr. Häradzhöfdingen tächtes gunstigast honom Anders Andersson pelägga at dess Systers penningar som i sin uselhet och stadigwarande Siukdomb, stadder är tilställa, emedan iag nu ey mera någon utwäg finna kan at henne längre för min medellöshet skuld nära och uppehella, hwar å i största ödmiukhet afwatches gunsträtwis bönhörelse och med wördnad förblifwer etc. Andragandes der hos munteligen, at ehuruwäl pungen war förseglad som framwistes, så förmenar hon doch at Sonen eller Sonahustrun skal opsprättat sömen bak ...?.. den sedan ihopsytt samt de saknade penningarne borttagit. Anders Andersson Tornensis med hustrun Brita Mortensdotter förwände deras oskyldighet i detta målet, och förmente at Inventarii och fördelningz Instrumenterne wäl skulle utwisa deras oskuld, enär til det beheldna noga blifwit uträchnat och calculerat hwad deras Syster Maria Andersdotter sielf deraf tagit til sina förnödenheter, såframt eljest Modran med Syskonen Olof och Maria sielf der med redeligen omgetz sedan pungen kommit ur deras händer och til dem som alla 3 äro uti en

gård och bröd tilsammans. Sielfwa pungen blef af Rättens ledamöter be-sichtigad så förseglad, som han war, och kunde man intet förstå honom wara rörd, i sömmarne upristad, eller utan til ihopsömmad blef och Signetet uti Kyrckioherdens wyrdige och Wällärde hr. Johan Junnelii när-warö beskådat som befans enahanda med diss pitzer och jämwäl orört. Hwarföre bytningzinstrumenterne blefwo af Kiörckowärden Jon Jons-son framtedde, Original Inventariumet af den 10. Februarii 1706

Original side 905 b:

med för-
delningen emillan Modren och 7 barn den 11. ejusdem samma er, samt Specification på Sölfret som fallit på hwar barna let den 10. ejusdem 1707 alt af framledne domhafwanden och Häradzhöfdingen Ädel och Högachtad Marcus Bostadius egenhändigt underskrifwit, med antech-ning hwad hwar och en af dem til 1708 in februaryo uttagit. så at efter wälbetrodde Cronobefallningzmannen Petter Pippingz egenhändiga int-ygande med Kyrckioherden wyrdige och wällärde hr. Johan Tornbergz den 3. februarii 1717 Maria då skal haft i behell Contant 112 dlr. 25 öre Koppmt. samt en silfwerkosa och bägare om 19 lod som tillika med penningarne blifwit lagd i en förseglat pung och dess broder Olof tagit i förwar. Olof widgick med modran Agneta Jönsdotter at sådant war i sanning föreluppet, men som han skal tycht at Systrans ägendomb wore säkrare hos någon annan än honom, ty aflefwererade han den samma til Kyrckioherden hr. Johan Tornberg emedan han wistades här, hwilken åter wid dess afresa tilstälte den nu warande Kyrckioherden hr. Johan Junnelius, som igen för någon tid sedan aflefwererat ägendomen till Brodren och Nämndemannen Anders Andersson, til dess den intet länge sedan blef dess Syster Maria tilstält. Olof tilspordes huru mycket de wäl saknade af Marias penningar? swarade sig intet wetta, men efter Modren Agneta Jönsdotters påstående förmenar han 5 1/2 Rdlr. wara borta, hwarföre han hwarcken Nämndemannen eller sin broders hustru be-skyller, utan begjärte at noga uträchnas måtte hwad som Maria etniutit och hwad som ännu qwar wore, då man säkrast kunde få igen sanningen. Maria om 32 år gammal, hwilken egendomen i synnerhet tilhörde blef ef-terskickader, som och strax sig infan, warandes fuller intet siuk, fast hon är bräckelig och wahnför och sålunda intet i det stend at hon sig sielf födan kan för wärf-

Original side 906 a:

wa, förmälte uppå tilfrågan at Modren emot hennes wilja letit inkalla dess broder Nämдемannen Anders Andersson hos hwilken hon eljest förklara sig wilja wara til dödedagar emot det lilla förred som hon ännu kan hafwa i behell, emedan hon intet kan tiltro sig at längre förblifwa hos modren, eftersom hon befructar det hennes lilla torde förspillas Såssom det mera modren haft under händer, utan begiäran at få sin enda Koo ifrån henne och sedan med det öfriga begifwa sig til brodern förenämde Anders Andersson, hwarpå af Kyrckiowärden Jon Jonsson jämte de förenämde Instrumenter framteddes hustru Aili Jönsdotters testamenterade förordning af den 19. Februarii 1712 in originali, underskrifwen efter hennes begiäran för wittnen af framledne hr. Häradzhöfdingen Ädell och Högachtad Marcus Bostadius Cronobefällningzmannen ähreborne och wälbetde. Knut Böök och handelssman Johan Mortensson i bokstafwen sålydande. Såssom den aldrahögsta Guden månde för 7 år sedan igenom den timmeliga döden hädan kalla min K? Man Kyrkioherden här i Koutokeino hr. Anders Tornensis och lemna mig med Sex stycken barn och en dhel deraf omyndige, hwilka iag sedermera af den ringa ägendomb som i huset funnitz oppehellt, under hwilken tidh de älsta sedan iag 1706 dem deras fäderne tilstält, wid et och annat tilfalle kommit at niuta och sig tilägna större förmener än de smärre, serdeles min Son Johan, den iag några år hållit wid Scholan i tanckar at han skulle tär utinnan framhärda och komma mig til hugnad i elderdomen, men han likwäl sig ther ifrån slagit. I betrachtande til sådant är iag blefwen föranlåten at ihugkomma de twenne yngste Olof och Maria med skiälig wedergjälning der emot, hwilka iag här med skiäncker och opdrager nemln. Sonen Olof en förgyld Pocal om 31 1/2 lod och 2ne stn. guldringar, och dettren Maria en oförgyld Skel om 42 lod, en förgyld Silfwerskied om 15 dlr. och et silfwerbriske om 9 dhlr. Koppmtz. wärde, uti

Original side 906 b:

hwilka Persedlar ingendera af de andra mina barn i framtiden någon let eller andel hafwa skall. Dessutom Såssom de öfrige mine 4 stn. barn tagit sig före at arbeta til sin egen nytta, så at iag nu i min elderdom har allenast at hella mig til berörde de twenne yngste, de der och wisa sig med sin flit och tjänst mig til serdeles förnöyelsse, det de och utlefwa göra, så länge iag lefwer, ty

wil iag ther emot hafwa merberörde twenne barn Olof och Maria, så wida de med lika tienst och hörsamhet här efter mig tilhanda ge, hafwa dem tilsagt och låfwat at allena wara ägare til den ägendomb i löst och fast som efter mine dagar finnas kan och imedlertid til mit uppehälle icke warder anwänt. Jag wil Altså tiensteln. förmoda, det de goda Herrar som Justitien warder handhafwandes efter min dödh det de min, til de twenne yngste mine barn opdragne sytningzlön, låta dem owägerligen åtniuta. Emedlertid leter iag sättia mit namn här under Koutokeino ut Supra etc. Anförandes Maria at Silfwerskelen med skieden och Silfwerbrisket som modren dymedelst henne tilsagt skal länge sedan wara förrskingrat. Sedan den förseglade pungen blifwit uplöster fans i honom efter förenämde Specification af den 3. februarii 1717 wara i behållen kosa, en bågare 19 lod, En skied 2 lod och en silfwerkiedia 5 1/2 lod 3 Korsdaler 7 1/2 Rdlr. Specie. Och ehuruwäl uti pungen efter wederbörandes förenämde intygan skal blifwit lemnat 118 dlr. 1 öre Koppmt. contant bestående i Specie och annat lät mynt, så meste doch hustru Agneta Jönsdotter tillika med Maria, Olof och Anders Andersson tilstå och bekiänna at der ifrån sedermera på åtskillige tider skal wara uttagit penningar till Marias förnödenheter Nembln. 1718 af berörde Summa kiöpt en tiortil åt henne för 16 dlr. 13 öre, 3 alnar Klädess kiersin til en tröya á 4 dlr. alnen, 12 dlr. til länssman Erasmus Nilsson Håtti, för en Ren 4 dlr. 22 öre, till Mikkel Aslaksson för en Slachtren En Specie Rdlr. á 6 dlr.

Original side 907 a:

widare

åt Maria et förkläde 4 dhlr. 22 öre, En öfwerdel för 2 dlr. 8 öre, en särck 2 dhlr. 11 öre, noch et rött lifstykke för 7 dhlr. 13 öre som gör en Summa af 55 dhlr. 25 öre, hwilken när den nu blifwer lagd til det i pungen är behållit 3 Korsdaler á 5 3/4 dhlr. och 7 1/2 Rdlr. á 6 dlr. gör 62 dhlr. 8 öre så fyller det berörde samma som Maria tilförne 1717 den 3. februarii ägde 118 dhlr. 1 öre Kmt. utom det förmälte silfret; Hwarföre som Häradz Rätten pröfwar hustru Agneta Jönsdotters anförde beswär emot dess Son Nämдемannen Anders Andersson och hustrun Brita Mortensdotter angeende någon misstänckt försnilning af oftanämde Marias omrörde ägendomb, aldeles wara ogrundat och obewislig. Ty blifwa de och ifrån denne dem tillagde beskyllningen här igenom aldeles befriade som wederbörande tydeligen företelckades. Men beträffande Marias påstående at få bo och förblifwa hos sin broder Anders som til den ändan wil uttaga sin hos modren ägande Koo, så lämnade Rätten

wederbörande rederum til närmare öfwerenskommande i detta målet, serdeles som det intet tilförne warit instämt och tilsades dem wid nästa Ting sig anmäla så framt icke dem emillan pröfwas nyttigare at bilägga saken dess för innan på annat sätt. Emedlertid sattes Maria Andersdotters pung förseglader i Kyrckan med lemnad Sedell uti på 3 Korsdaler 7 1/2 Rdlr. Specie, en skied, ett Kerss med Kied, en Kosa och bägare, som der uti blef förwarat.

15o.

Såssom Länsman Erasmus Nilsson Håtti för elderdomb och bräckelighet skuld intet förmer vidare at med någon nytta samma bestälning bestrida, ty blef likmätigt Konge. Mtz. resolution på almogens beswär af den 25. Maii 1720 § 24 af menigheten sielf föreslagen gamla fierdingzmannen eller Rättaren Mads Nilsson som til Högwälborne hr. Landzhöfdingens gettfinnande för Länsman i Upbördzboken blef inskrifwen och antyddes honom at taga sig til hielp eller Rättare af Almogen

Original side 907 b:

den som han pröfwar wara der til tiän- och skickeligast. Här på ransakades upbördzlängden Man ifrån, och som den befans richtig, ty verificerades han likmätigt förordningarne som antechnas til framdeles efterrättelse.

Sluteligen utdeltes til Häradztolcken med samtelige Nämдемännerne den tertial af Saköronen pro Ao. 1732 som dem tilkommer likmätigt Konge. Maytz. allernedigste förordning af den 6. Juli 1720 § 2 så at hwardera richtig bekom sin anständighet och dehl, som här igenom antechnat warder til framdeles efterrättelse och säkerhet.

Eljest förmälte Crono Befalningzmannen Wälbetde. Petter Pipping at danska Fougden Soelgaerd wid sista wistande på denne orten innewarande ehr skal igenom skrifwelse upgifwit Erik Eriksson Eira, Svein Andersson Spein för fullskattemän resterande samt Jon Hansson med flere halfskattemän äfwen resterande, hwarpå han begiärt assistance, hwilket fuller Befalningzman Pipping förmente dem böra utbetala til undwikande af någon eftertänckeligare peföld, men som Häradz Rätten utan Högwälborne hr. Landzhöfdingens wetskap intet pröfwade sådant

höra til dess giöromel. Ty blefwo danska Fougden skrifwelsser hr. Befalningzman eterstälte som lærer draga försorg at de hos högbemte. herre blifwa föredragne. Emedlertid lemnades extrajudicialiter uppå vidare förfregan här om af domhafwanden ifrån Teno skrifteligen den 8. februarii 1733 följande mening. Jag menar, at som danska fougden hr. Adam Solgaardz fordrade restantier på skatten pro Anno 1733 af Erik Nilsson Eira, Svein Andersson Pära med de flera i Koutokeino efter dess aflemnade skrifwelse som Befalningzman wälbde. Petter Pipping emottagit och upwist denne geng, böra i förstone blifwa Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingen notificerade innan de utge. Ty är

Original side 908 a:

redeligit at
berörde Lapländare med deras Cammerater afwachta högwälbemte. herres gunstiga utlåtelse här öfwer, som dem til underdenig efterrättelse tianandes warder, hwilket iag här igenom har funnit mig föranleten uttryckeligen at dem och de flere wederbörande förständigiga. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 908 b:

Ånno 1733 den 6. Februarii höltz ordinarie Häradz winter och vår Ting med Almogen af Torneå Lapmarck och Afowara Tingzlag som skattar til Konge. Mayt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika, uppå dess wanliga tingställe, närwarande Edsworne tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämndeman.

Olof Persson
Gla. Per Ivarsson

Nils Persson
Per Toresson

1o.

I förstonne blef almogen förehellit och uttydt Konge. Maytz. förordningar dem til underdenig efterrättelse, hwilka i synnerhet finnas Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfwi Protocoll, hwarpå man nu wil sig hafwa beropat Såssom wore de här ord ifrån ord införde. Beträffande brännewinetz tilförsell som efter Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens ordres af den 6. decembr. 1732 skulle blifwa Almogen här som flere städes förehellit, så begiära de enhälleligen at Cronobetiänte och Borgerskapet måtte nu som tilförne blifwa efterletit at föra så mycket der af at de fingo det smaka, hålst då de blifwa siuka eller och deras hustruer rekade i barnsäng, de intet annat skal hafwa at styrckia sig med efter som de dessutom hela året igenom meste umbära denne wahren, hwilket med det mehra är altsammans infört och observerat wid Kittilla Tingställe i Kiemi Lapmarck § 1 som här nu allenast ad notam tagit blifr.

2o.

Det beswärade sig hustru Aili Andersdotter Mikkel Henrikssons änkia ifrån Tenö, öfwer Erik Eriksson dersammastädes som hon nästförweckne år 1732 tagit sig til hielp och

Original side 909 a:

husman hwar om berörde års Utzjocki protocoll § 5 uttryckeligen förmäler, för det han skall afbärgat alla ängarne sig til nytta och fromma och twärt emot lefwen på intet sätt

alla ängarne sig til nytta och fromma och twärt emot lefwen på intet sätt henne och faderlösa barnen understödt och hulptit, påståendes derföre til undwikande af vidare misshälligheter det måtte hon blifwa ifrån honom i tid qwitt och skilder. Här på förklarade sig berörde Erik Eriksson med förmälan at han fuller intet mera än halffparten deraf sig til gagn afbärgat, men meste der hos widge at han eljest ingen hielp henne gjort uppå dess andel af ängarne som han likwäl förledne år utlefwade; Men som Aili sit påstående yrckade at han icke allenast sin halffpart utan och hennes fikar och farit hwar af hon icke något höstre bekommit hwarföre hon nu nödgas erfara at des ringa Creatur meste dö och försmächta af hunger. Ty som hon emot Erik Erikssons nekande här inga tilräckelige witnen producera kunde, blef med detta måletz afslutande til Utzjocki Ting hänskutit som tager sin begynnelse den 10. instundande Februarii. Emedlertid antyddes Erik Eriksson at skaffa hustru Aili så mycket foder som hon betarfwa kunde åt sin boskap, samt så laga det han med godo henne tilfridzställer, så framt han icke wil wara förtänckt uppå dess bewisliga kiäramel at laga näpst och bestrafning undergå.

3o.

Ivar Persson Lill Per föredrog klageligen hurusom Norska Lapparne Nils Sarresson ifrån Leretzfiorden, Olof Persson och Kvive Nilsson ibidem skola giöra honom intreng uppå Lill Leretzfiordskogen hwarest hans förfäder suttit. Sedan beswärade sig menige man härsammastädes at så ofta de till stora högtider resa til Gudz huus och församlingens gemenskap skola Norska Lapparne som ligga här omkring märckeligen tränga och bruka deras Land, begiärandes at sådant rätwisligen måtte blifwa rättat undersetarena til kiärlek, enighet och sämja på bägge sidor. Sammalunda före-

Original side 909 b:

drog Per Nilsson Soros styfson Erik Nilsson som är barnfödder och ogift samt i et bröd med styffadren at han skal 1732 om sommaren blifwit skrifwen til Norska skatten wid Wäster Siön under dess frenwaro, förmenandes at som han är här sammastädes buren och barnfödder, det han och måtte under Svensk Jurisdiction få förblifwa, hwilka mål nu allenast blefwo ad notam tagne til andragande och rättande på wederbörliga ställen, som förenämde parter tydeligen företolckades.

4o.

I anledning af Rättens helne protocoll wid Koutokeino Ting och dess slut § 11 blef samtelige menigheten antydt den regången som kommer at besichtigas emillan Enoteckis, Koutokeino och Afiowara strax efter instundande Påskatid, hwartil de hafwa at utnämna sine fulmächtige som wid den tiden böra sig conjungera med de öfriga deputerade i Koutokeino. Härpå ransakades upbördzlängden Man ifrån Man hwilken richtig befans och fördy af Häradz Rätten Verificerades Sluteligen fördeltes Häradz Tolcken och Nämdeämnen emillan den Tertial som uppå deras andel fallit af Nästledne års Saköron härsammastädes, likmätigt Konge. Maytz. förordning af den 6. Julii 1720 § 2 hwilket medelst til framdeles efterrättelse antechnat blifwer goodnotandum. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wäggar
Carl Sadelin

Original side 910 a:

Anno 1733 den 19. Februarii höltz laga Häradz Winter och vår Ting samt ordinarie Rättegeng i Torneå Lappmarck med Almogen af Teno och Utzjocki Tingzlag som skattar til Konge. Mtz. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämdeämnen.

Erasmus Persson
Anders Aslaksson
Olof Olsson

Jon Persson Utz
Nils Jonsson

1o.

I förstone utlystes Tinget med Tingzfriden efter wanligheten och behörige Konge. Maytz. förordningar samt placater framwistes och företyddes almogen här Såssom på de föregeende ställen til underdenig efterlefnad. Angeende Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens

skrifwelse den 6. decembr. 1732 om bränwinetz tilförsell och förbud, så förklarade Almogen sig at de måtte få nu som tilförne köpa sig til hus behof, efter som de dessutom suppa och dricka watn hela året igenom, ty de förmåla sig intet aldeles kunna wara det förutan enär de blifwa siuka eller deras hustrur falla i barnsäng, utan behöfwa det nödwändigt ibland till sin styrcka, emedan de på sådanne händelsser intet hafwa annat at tilge, men den som annorlunda brukar sådanne GudzGåfwor och icke til medicin han me billigt skylla sig sielf, hwilket alt nu mera är observerat wid Kittilla Tingställe i Kiemi Lapmarck § 1 som här nu antechnat warder.

2o.

Skickaren Erasmus Persson som fuller sielf rest i Borgare Sato til Enare, men likwäl ?..en förordnat i dess ställe at swara til den förrättningen som han 1732 blifwit näm-

Original side 910 b:

der til efter samma års protocoll § 3 in fine, hwilken han likwäl i wederbörandes närwaro förrättat och borde nu göra beskiedh före, blifwer pro absentia och Upropetz försummelsse skyldig förklarad at böta 1 dlr. Smt. likmätigt 1695 års Rättegengz förordningz den 4. Julii 2. § som och strax af dess anhörige blef til execution utbetalt.

3o.

Sedan Häradz Rätten förledne år utsat til Syn stridigheten emillan Utzjocki och Enare Tingzlager, angeende rätta Rå och skilnaden dem emillan i skog och marck, har uppå wederbörandes wägnar af Enare Såssom främmande Män Länsman Morten Olsson Wallie dersamma städes uti Samuel Samuelsson Paltos, Nils Madsson Aikes och Johan Nilssons, af Utzjocki Amund Nilsson uti Nämdeман Olof Olsson och Erasmus Perssons närwaro, den samma i besichtning tagit nästförweckne Wårfrudagz tid, hwilka uppå begge parternes begifwande och godkiände Edelige utsago nu för Rätten berörde Regeng sålunda utsat och fastält, at dem skal taga sin begynnelsse i Jockijauri och?... der ifrån wästeret linia ... Perajajerfwitörmä, hwarest dhe huggit et korss uti et trä, derifrån vidare mit öfwer Sikajerfwu nordanpe Kuntziowara och så på Norra

sidan Solajockiwara, sammalunda på Kautzwara sedan igenom Bergskrefwan Keiturikurru, så til Ibokiwipä Korckiawara och vidare til Tednoketzwara på denne sidan Teno Elfwen til Kamitzijocki Tennä hwarest det sluter sig. Fördenskul och näst det Häradz Rätten wid detta parternes å begge sidor fria och betänckte öfwerenskommande bero lät, pröfwade och Rätten för skiäligit, at det samma på giord ansökning icke allenast i protocollet låta antechna wederbörande til framdeles rättelsse och estundad laga säkerhet, ..?... desto ...?...barare efterfölgd i förmågo af 1695 års .?. ordningz 23 § med laga domb stadfästa. Och som Danska Länssmannen Olof Persson Guttorm, Per Amundsson, Klemmet Nilsson, Mads Olsson, Josef Persson och

Original side 911 a:

Aslak Aslaksson

alla ifrån Utzjocki, gifwit anledning til denne twisten medelst deras intreng och ewärckan öfwer besagde Rå hwar af Enare Boerne nu twenne Ting äro brachte på omkestnad til erhållande af lagligit befredende å deras tilständiga skatteland, hwarföre de uti et för alt påstå sit skadestånd och ersättning med 8 wåg utom laga bestrafning. så aldenstund berörde Utzjocki boer med deras grannars intygande förmåla någon sådan reskilnad aldrig tilförne warit dem kunnig har Rätten intet funnit sig befogad för de anförde omständigheter skull at belägga dem med några böter, utan pröfwar rättwist det de tilsammans för denne gången hella Enare boerne skadelösa och dem gåtgiöra föromrörde 8ta wåg, kommandes för öfrigt besichtningzmännernes omak och arfwode särskilt af wardera Tingzlagers inwånare at betalas, som parterne wederbörligen antydt blef.

4o.

Danska Länssmannen Olof Persson Guttorm insinuerade Norska Fougden hr. Adam Soelgaardz til honom aflefwererade ... daterat Aretzbye den 31. Januar. St. N. 1733 i bokstafwen sålunda lydande. Erlig och Welagte Mand Ole Pedersson, Saa som Jeg nu paa denne min före-staaende reüse til Koutechen, udi min allernaadigste Arwe Konge och Herres forrättninger af Peder Jonsson som af de twende länsmän der nemlig Eder sielf og Sweneske länsmand Rasmus Aslaksson, er tilsagt, at være weywisser for mig til Adewar, men i dend städ hidskicket en dreng som er gansk ukiendt, som bemelte dreng Sielf wedgaar; Altså have I

Owenmelte Peder Jonsson Lovlig at indstefne, for dend Gunstige Swenske öfrighed, at møde mig eller mit skriftlige i Rätten indlagde klagemaal, som Jeg for ermelte forseelse og Konge. Maytz. Tienistes uagtsamhed, kand have at paatale og öfwerbeswärgen fordomb at lide andre til Exempel den 20. Februar. St. N. 1733 udi Aretzbye Eder her med Gud Befallet af

Original side 911 b:

Eders wälwillige ut Supra. så blef omrörde Per Jonsson efterskickader hwar på han sig infan och på förestälning af danska fogdens kiäromel öfwer honom sig sålunda utsäktade at han intet blifwit i rättan tid tilsagder at swara och sin ursächt föredraga i detta målet, hwarföre han begiärade dilation till nästa Ting, hwilket Häradz Rätten honom så mycket mindre förwägra kunde, som Norska Länssmannen Olof Persson Guttorm tilstå mände at han intet tilfalle haft tilförne sådant honom kundgiöra för än nu wid domhafwandens ankomst, hwarföre Per Jonsson antydt blef at til nästa Ting denne sak ifrån sig lägga så fram han icke dess förinnan kan ställa berörde Fougde hr. Adam Soelgaard til fredz.

5o.

Upbördzlängden ransakades och upropades Man ifrån Man efter den af Monsieur Henrik Törner uti befallningzmannen Wälbetde. Petter Pippingz frenwaro framtedde och .?. Specificationen, och som den befans richtig, Ty blef han .?. följte af Konge. Förordningar tilbörigen Verificerad .?. wisandes Härpå dess principals tilstånd af Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingen utwärcad i bokstafwen sålunda lydande. Tilstånd för Befallningzman Wälbetde. Petter Pipping at för denne gången få bruka i lapmarcken Henrik Törner på de ställen han ey sielf medhinner. Som Crono Befallningzman Wälbetde. Petter Pipping på den händelssen at antingen någon siukdom skulle honom tilstöta eller hans krafter ey tilräcka, at igenom resa alla Tingz och Upbördzställen i Torneå och Kiemi lapmarcker, anheller om mit Tilstånd at ifrån den ort han nödgas stanna få affärda sin Betiänte Henrik Törner som hwad förordningarne erfordra i hans ställe det efterkomma kunde. så emedan Häradzskrivaren Hackzell för sit arbete skull här neder på landet meste wara, ty har jag och på ofwanrörde händelsser här igenom dertil för denna gången welat samtycka medh det beskied at Crono Befallningzman

likafult blifwer för dess Syslor ansvarig, emedan benämde Törner ey är mig

Original side 912 a:

bekandt eller Edswuren Umee den 3. Januar. 1733 Jacob Grundel. Petter Bursell. Att på wissa händelsser för i er, få betiäna sig af honom, wid Tingz och upbördztiderne i Torne och Kiemi lapmarcker, som härmedelst til framdeles efterrättelsse ad notam tagit blef.

6o.

Af de för 1732 och innewarande år 1733 falne Saköre tildeltes Häradz Telcken med Nämдемännerne deras tilständiga anpart enligt Konge. Maytz. förordning af den 6. Julii 1720, hwilket härmedlest til framdeles efterrättelsse antechnat blifwer.

7o.

Det företrädde Aslak Anderssons änckia Margetta Persdotter upwisandes et skrifteligt instrument af dess framledne Man i lifztiden utgifwit för 5 år sedan i bokstafwen ord ifrån ord sålunda lydande. Nemligen den kärliga sammanlefnad som iag med min hustru Margetta Persdotter några år bortet haft at fågna mig utaf, förbinder mig at meddela henne til belöning efter min död icke allenast det leford, som hon förmedelst en förtruten tjänst wälförtiänt, utan och til understöd efter min död en del af den ägendomb som Gud oss behagat beskiära och wälsigna med, så at de hwarcken? förra gifte ey heller af detta mit sennare med förbemte. Margetta Persdotter födde barn skola hafwa macht den delen henne at förneka, ey heller under förwändning af alt det som här emot uptänckias kunde, disputeras, förringa eller förminska, utan skal och bör hon owägeligen tilgodo niuta, det iag af mogit betänckjande och sundt förstånd henne bewiljar och Testamenterar som iag och här med friwilleligen Testamenterar til min K. Hustru Margetta Persdotter i stället at hon efter lag skulle Entrediedehl hafwa, skal hon en halfpart efter min död hafwa at bekomma af all Egendomb och den andra halfwa delen Barnen ste til delningz, utom det hwad lagen änckior af oskipto tillägger, till

Original side 912 b:

desto större wishet warder detta med mit namn och witten bekräftat, Utzjocki den 9. Februarii 1728 Aslak Andersson attesterar Erik Mikkellsson, Olof Granberg, begiärandes at som hon denne framledne Mannens gjorde förordning i lifztiden wederbörligen för Rätta klanderlöst upwist, hon och måtte niuta den samma til goda wid estundande delningen emillan henne och dess styfbarn samt dess egne trenne stycken hwilka in alles skola war 9 till antalet, namngifwandes de förriga Mikkell Aslaksson i Koutokeino, Per Aslaksson ibidem, Susanna Aslaksdotter ibidem og Ingri Aslaksdotter i Juccasjerfwi alle frenwarande, men Anders Aslaksson och Aslak Aslaksson här närwarande alle gifte och fulwuxne, men de sennare ännu oförsörjde nemligen Karin och Brita Aslaksdöttrar och Såssom Hans Aslaksson, kunnandes hon intet wara ansvarig för så menga, utan will lefwerera ifrån sig hwad hwar och en af dem med rätta tilkommer af ägendomen, undantagandes det som faller på hennes egna barns andel. Och som förenämde Koutokeino arfwingar iämwäl wid dombhafwandens igenomresa härom påmint och anhellit. Ty blefwo Nämde männenne Jon Persson Utz och Nils Jonsson på de frenwarande benämde styfbarnens wägnar förordnade at wara tilstädes, och näst äkan Margetta Persdotter infan sig på hennes sida brodren och danska Länsmannen Olof Persson Guttorm, jämte närwarande hustru Margettas egna barn Karin och Hans för hwilka med den hos Creaturen hemmarande Brita, Såssom målsman jemte närwarande halfbröderne Nämde man Anders Aslaksson och Aslak Aslaksson tala och swara skulle. Hwarpe hustru Margetta Persdotter förmälte at inga penningar skulle finnas i boet, utan skola de twenne gånger igenom olyckzfall och tiufwahand wara bortkomne som allom witterligt är, tillika

Original side 913 a:

med åtskilligt småt silfwer, Maljor, hakar, Krokar, Knappar, skiedar, ringar, tveckar, Solpo, kieder och mera dylikt, dessutom skal hennes mergon Gåfwor som hon fått af dess förra Man Hans Jonsson och denne sednare Aslak Andersson äfwen wara bortstulne, hwaribland befunnits trenne stn. snörnelar twenne skiedar och två ringar, utom det som hennes nu afledne man på dess elderdomb til deras uppehälle några år bortet skal nödgas föryttra. Betygandes sålunda intet mera redbart finnas i Sterbhuset än det hon framtedde nemln. Et oförgylt Silfwerlänckbälte 32 lod som skal wara inkiöpt för 120 dlr. Kmt., Et förgylt Silfwerbälte 22 lod omtränt utan

Remen, Et förgylt ofulkomligt do. knapt 12 lod utom remen, Et Silfr.stop 14 lod, Et do. 13 1/2 lod samt en skied 4 1/2 lod hwilket tilsammans rächnat gör 98 lod. Det som hustru Margetta Persdotter aftagit blef följande silfwer angifwit, Et förgylt silfwerbälte som hon fåt af dess förra Man Hans Jonsson och et förgylt dito som den sednare Aslak Andersson henne gifwit blef nu af de närwarande arfwingar utan de andras präjudice henne efterletit. Men et annat förgylt bälte som hon berättar sig hafwa köpt af Mannen i lifztiden för penningar, lemnades för denna gången opetalt til vidare öfwerenskommande med de frenwarande arfwingarne. Och som Anders med Aslak Aslakssöner jemte de andra frenwarande alle bekommit utaf fadren i lifztiden sin wissa medfölgd och hemgift, Ty skal hon med föremälte målsmän och förmyndares samtycke aftagit för dess omyndige nemligen Sonen Hans der emot et oförgylt och för döttrarne Karin och Brita tilhopa et förgylt Silfwerbälte. Sedan blef efter förenämde Testamente af den 9. Februarii 1728, och sedan de nödige med Landzens plägseden lige expenser blifwit afdragne jämte begrafningzomkostnaden, hustru Margetta Persdotter tillagt af det framwi-

Original side 913 b:

ste Silfret halfparten samt de förenämde barn och närwarande arfwingar deras tilständiga andel broder broders och Syster Systems Luth hwilket hon och de sielfwe emottogo. Men uppå de frenwarande barnens Mikkel, Per, Susanna och Ingridz lått föll der af 18 lod silfwer bestående uti et stop 13 1/2 samt En skied 4 1/2 som gör tilsammans 18 lod, hwilket igenom Nämde man Anders Aslaksson skulle förwaras i Kyrkiokistan med lemnad Sedell och Specification der hos, som borde Utzjocki arfwingarne der utaf eterställas et lod silfwer. För öfrigt blef af samtelige närwarande aftalat och begiärt at Renar och annat husgeråd bestående i Kopparkitlar och Messingz dito skulle hemma bytes i byen, så at änkan undfå r sin bästa Kiör Rehn, ekedohn, änkesäng med tilhörig kåta och kittel och mera nödige husgeråd persedlar af det som finnas kan, samt dessutom af alt obytto trenne Renkor och en Baloxe, blifwandes det öfriga sedan skiptat i två delar, af hwilka hustru Margetta behåller den ena som är halfwa ägendomen och det öfriga fördelas Nio arftagare emillan Broder broders Luth och Syster Systems lett, blifwandes här på Nämde man Anders Aslaksson efter låtkastning ? förmed under wissa wilkor at emottaga Mikkel och Susannas i Koutokeino, och Aslak Aslaksson Brodren Pers ibidem och Systran

Ingridz i Juccasjerfwi andelar, hwar på efter upläsit protocol som intet war at påminna wid giord förestälning å någondera sidan, följande uppå begiäran extraherades.

Såssom änckan Margetta Persdotter hafwer efter dess framledne Man Aslak Andersson upgifwit Sterbhusetz redbara Egendomb, samtelige dess egna och Styfbarnen til delningz af hwilken hon efter erhellin testamenterad förordning af den 9. Februarii 1728 näst et förgylt Silfwerbälte uppå dess änkesäng, bekommit halfparten, och de närwarande arfwingar hwad på deras anpart belupit sielfwa emottagit, men de frenwaran-

Original side 914 a:

des andel är sat i Kyrkiokistan til egen vidare disposition och förordning i förwar, begiärandes ytterligare med de närwarande arfwingar at få dela den öfriga qwarletenskapen äfwen sin emillan i sämia och stillhet uti närmaste slächtens närwaro. Ty blef sådant tilstädt och efterletit at inge vidare bytesmän här til mera taga eller beswära än allenast dem som de hafwa sielfwe förtroende til, börandes änkan jämwähl utaf alt det öfriga likmätigt förenämde dess afledne Mans yttrade wilja och föranstaltande, sedan hon af obytto erhellit dess geng- och Kyrkiokläder, änkesäng, bästa Kiör Rehn med ekedohn, tilhörig kåta och kittel, annat småt husgeråd samt trenne Renkoor och en Baloxe, bekomma halfparten emot samtelige dess barn och arftagare, doch så at härwid tages i acht det de små och omyndige barnens serskilte Egendomb, redeligen utskiljes innan föremälte delning tages före. Hwarwid Tolfman Anders Aslaksson förmeddes at emottaga den delen som falla kan uppå Brodren Mikkell och Systren Susannas andel, Såssom Aslak Aslaksson emottager Brodren Per och Systran Ingridz tilständiga portion i Renar och annat husgeråd, med sådant uttryckeligit förbehel, at de hwad Rendiuren widkommer intet petaga sig något answar, om de på hwarjehanda sätt förolyckas skulle, hwarpå Margetta Persdotter efter denne förrättningen frihet lemnas der eljest Guds försyn och skickelse så skulle foga sig, at få oklandrat härföre, uti Christeligit ächtenskap inträda, när hennes änketid fulkommat warder, som wederbörande likmätigt Konge. Maytz. förordningar til tiänlig efterrättelse länder, af Utzjocki Tingställe den 12. Februarii år 1733 Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar Carl Sadelin

Original side 317 b:

Ånno 1734 den 31. Januar. och 1. Februarii höltz ordinarie Häradz Winter och vår Ting samt Lag och Rättegeng med Allmogen af Torneå Lappmarck och Koutokejno Tinglag som skattar till Konge. Maytz. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Edsworne Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanliga Nämдемән.

Tore Persson, Anders Andersson Tornensis, Erik Persson Eira
Erik Persson Rikonen, Per Andersson Pära, Erasmus Siulsson

1o.

Sedan Rätten hade satt sig och ting med tingzfrid wederbörligen blifwit publicerat så uplästes de Konge. Förordningar Allmogen till tienlig efterrettelse som tilförne blifwit wid föregeende Tingställen kundgiorde hwaribland äfwen Befallningzman Wälbde. Anders Hackzells fullmacht med de öfrige finnes Specificerade wid Jucasjerfvi protocoll, hwarpå Man nu will hafwa beropat. Sammalunda blefwo de controvercerande Perssoners namn upropade och der Sakerne i följande ordning af Stämningzlängden foretagne, som inga Lagfart för denne gången woro at sysla med.

2o.

Alldenstund drängen Olof Jakobsson Kaupi intyges till innewarande Ting af Nämдемән Erasmus Siulsson i witnens närwaro Lagligen wara inkallade at swara Lars Siulsson för det han i stadga penning 2 dlr. 8 sk. Kmt. emottagit, men icke desto mindre sig i tiensten intet infunnit, hwarföre Lars Siulsson laga bestraffning å honom

Original side 318 a:

pester med dess expenserade utgifter och tagne skada i detta målet, hwilcken han till 3 wåg upförit och angifwet. Fördenskull som drängen Olof Jakobsson Kaupi lickmätigt Konge. processordningens § 2 af år 1695 sig till swaromel intet instält, än mindre dess laga förfall forete letit, pröfwar Häradz Rätten

skiäligt det förmälte dräng jemte fästepenningens eterställande till Lars Siulsson hwem erslönen och skadestendet getgjör med 8 wåg eller 16 dlr. Kmt. kommandes i brist af penningar att plichta med kroppen efter Konge. Maitz. Stadga angeende tienstefolck 1723 § 6, hwar hoos Lars Siulsson tilletit är, att här utinnan utwärcka Executorens Handräkning till erhållande af denne dess tillständige rättighet, doch Olof Jakobsson Kaupi förbehellit dess lagde förmen at til nästa Ting sielfwa hufwud-saken återwinna om han förmer elr. gitter, försummer han sådant äga derpå ingen vidare talan, likmätigt högstförmälte Konge. Processordningens eberopade 2. § som på begiäran extraherat warder af Koutokejno wanlige Tingställe den 1. febr. 1734.

3o.

Dett blef efter Kyrckioherdens wyrdige och wällärde Johan Junnelii föranstaltande angifwen Hustru Karin Ivarsdotter som på 6ta året warit änka och hade en dotter Elin wid namn 7 år gammal, warandes hon Karin emillan 30de och 40de året efter giüssning gammal, aldenstund ingen Christningzbok så lengt

Original side 318 b:

tilbakars skall wara att tillge, barnfödd i Enoteckis församling, af tillkomlig wäxt och kropstyrckia utan någon bräklighet och lyta, allenast blek och mager, till anseendet, för det et ryckte, skall gå om henne i Församlingen som skulle hon förwekna sommar warit hafwande och efter någon wemlig. henne tillståt kwinno kranckhet, hennes owanlige tiokhet som man å henne förmärckt aldeles förswunnit, ja Således och att stora misstanckar sig yppat som skulle hon med fostret i de?förnuft och Christeligen ometh, hwartill många liknelsser skola wara efter åtskillige Perssoners berättelsser, som icke allenast nyligen satt och omgåtz utan och en lång tid warit bekante med henne så wäl då hon war piga som under dess ächtskap med Per Persson Rasakajnen hwilcken 1728 den 1. May igenom ett olyckeligit lått ändade sitt lif, hwarom 1729 års ransakning protocoll för detta Tingstället och den 8. § utförligen berättar, pröfwandes Kyrckioherden i förstone onödigt wara att angifwa dem så wida han förmenar det hon nu lærer hafwa betänckt sig att redeligen uptecka saken och sammanhanget fast än hon till datum nekat både gärningen och fostretz för-

olyckande. Förenämde Karin Ivarsdotter som alt detta ehörde icke utan ansichtetz stora förändring, nekade aldeles dertil att hon varit hafwande sedan hon framfött

Original side 319 a:

sin lilla förenämde flicka, hwilcken hon förde med sig i handen för Rätten, doch meste hon tillste att förwekne sommars skall henne påkommit en serdeles siuckdom, hwarigenom hon ibland wanligen skall opswullit i ty hon till sin Månadz tid skall blifwit förstoppader, men då sådant genom wäder och hennes wanliga blodgång kommit att få afsättning skall åter hennes qwad?blifwit förminskader och kommit derigenom till sitt förre skick igen, hwilcket Nils Andersson Tornensis hustru Brita Nilsson skall kunna med henne intyga hoos hwilcken hon förledne winters 1733 Tingztiden kommit at bo öfwer hela näst framfarne vårtid, först uppå denne orten om fiällryggen, sedan öfwer bäste sommaren wid Ariswuobdi som ligger när till Wester-iöstranden i Norjet, uppå hwilcken ort äfwen skall varit i lag med den dock i serskilta kåta drängen Nils Persson Soro tillhopa med Olof Nilsson Hättis änkia Kierstin Olsdotter jemte dättran Anna Olsdotter Hätti pigorne Brita och Margetta Jonsdöttrar, men 1732 om hösten förmäler Carin sig haft kåta för sig sielf och bodt när Prästens raid elr. renwachtare Nils Olsson Pundskied, med hwilcken hon kommit uti ett kåtalag hälgamässtiden samma höst, hwilken hade både hustru och barn, men då hon förut war i serskilt kåta skall hon ingen mera hos sig haft än sitt förnämde lilla barn, samt egen moder Ella Nilsson. Som nu Karin om tiden redan förmärckte sig blifwa plegad

Original side 319 b:

Modersiukan som skall wara serdeles för lapqwinfolcken än andra af det kiönet, hwarmedelst hon begynte öfwermåttan swälle, så att då hennes qwinliga tid träffade i hopa med denne ?asionen skall hon intet annat förståt än det skulle taga lifwet af henne, så skall och det varit orsaken att hon nödgades öfwer gifwa sin egen och förfoga sig i lag med Nils Olsson Pundskied i dess kåta för bättre sytningz skuld af dess barn och Creatur, eljest skall hon hafwa hwar menad sin tid men när denne siuckdomen först ansatte henne skall dess ordinarie varit borta Såsom och nu ofta sedan för henne hela menaden och ännu mera, hwilket hon förmenar wara rätta orsaken til det nu om henne spridde rycktet at hafwa varit hafwande

och icke rätteligen framskaffat fostret som hon på sådanne förmälte omständigheter ey skall kunnat göra, så mycket mindre hon aldrig varit hafwande eller befattat sig med någon Man efter Per Rasakainens olyckeliga aflidande, begiärrar fördy at få niuta sin oskyldighet till godo hwar på hon sig i döden ständigt beropa skall. Som Häradz Rätten kom uti erfarenhet at Kyrkioherden Wyrdige och Wällärde Johan Junnelius skall förnekat denne änkan Herrans Högwärdiga nattward, ty blef han efterskickader at göra sin berättelse här om samt hwad som gifwit honom der til anledning med det mera som han om detta målet erfarit, hwilken sig strax instälte förmälandes, at så snart han förweckne Anderssmässtid förnam af Länszman Mads Nilsson det sådant rychte gick om henne, som skall hon varit med barn redder och förfarit fostret, skall han strax der på som hon kommit til Kyrckan inredt henne at afhålla sig från Herrans Nattward så länge och til dess at hon kunde göra sig frii derifrån, hwar till hon och strax samtyckte. Men på annat sätt skall han intet henne

Original side 320 b:

utslutit, aldenstund hon aldeles nekat til sådan henne tillagd beskylning för honom, hwarföre han icke eller mera skall frågat derefter utan allenast nämt för henne på tilfrågan at Länszman och Nämde mannen Tore Persson skal detta för honom epenbarat förberörde Anderssmässtid. Länszman tilstod det samma och beropade sig fördenskull uppå Tore Persson och en bonde ifrån Torneå Sockn wid namn Samuel Kippo. Belofwa fördenskul förstone framkallade de när warande nämde Personer såsom Nils Andersson Tornensis hustru Brita Nilsson som skal varit Karin Ivarsdotters wärdinna, nämde man Tore Persson af en ansenlig elder, dess Broder Klemet Persson som pröfwat vara öfwer 60 år gammal och Per Thomsson, hwilka alle för ojäfachtige witnen erkiände blefwo och fördy den wanliga Eden af dem tagen, hwar på de serskilt blefwo förhörde och först beskiedeliga qwinnan Brita Nilsson som här om sålunda begynte och sin berättelse utförde. Emillan Juhl och Tomassmäss 1732 skal Karin Ivarsdotters moder Ella Nilsson wid namn kommit til henne der som hon bodde en mil omträngt ifrån Kyrkan uti et byalag med Anders Olsson Håtti, med aftens tid, fregandes henne om hon icke wille vara af ..? godhet och taga hennes detter Karin med barnet til sig i kåtalag, då berörde Anders Håtti som bodt strax der wid med sin egen kåta i lag med drängen Nils Persson Soro, Modran Kierstin Olsdotter, Systran Anna Olsdotter, Pig-

orne Brita och Margetta Jonsdöttrar, warit hos henne innestadder, och som de sielfwa höllo honom likesom husbonde för begge Kåatalagen, skal han swaret på alles wägnar, at de wille taga emot dem, då Karin Ivarsdotter samma afton kommit dit kiörandes ifrån Nils Olsson Pundskiedz Kåta. Wid ankomsten skall witnetz Son Anders Nilsson luppit emot henne et stycke ifrån Kåatorne, hwarest R..?.. kastade[?] sig för henne, och ledsagade Karin frampe platzen, hwarest

Original side 320 b:

sedan hon opkarckat sig och barnet, blef anlegen uti Anders Olssons Kåta. Litet derpå, som witnet intet just kan minnas dag och wicha ..?.. doch strax efter Juhl skall förde Anders Olsson tillika med hustrun och 3 str. dess små barn blifwit siuke uti Kopperne, och denne Hustru Carin med, men icke af den Siukan utan någodt annat, som wittnet eii förstodh sig på, Hwarföre Brita Nilsson dotter förmäler sig blifwit förordsakad af sådant tillstånd hoos dem at sielf och igenom Börnen syta och skiöta dem efter yttersta förmågen; sådant oachtat blef doch Anders Olsson Håtti död 1733 strax efter Tinget den 8. februarii, men dess hustru Margetta Olsdotter med barnen skall kommit till hälsan igen, hwarpå begge änckiorne berörde Margetta och Karin Ivarsdotter wore tilhopa til den första bönedagen som firades två wickor efter Påsk elr. den 13. April då witnet den näst påföljande wickan skall tagit Karin Ivarsdotter till sig i Kåatan, flyttandes strax derpå till Nämde Man Erasmus Siulsson at äfwen hielpa honom som med sitt husfolck den tiden låto siuka i Kopperne, hwarföre hon ock wid inkomsten till dess tjänst lämnade Sonen Anders Nilsson hoos honom. Wid denne tiden omkring Walborgmäss skall wittnet sagt till Karin Ivarsdotter, huru står det til med dig; ty du synes för mina ögon dageligen

Original side 321 a:

tiockare och intet smal som tillförne? Karin swarade sig hafwa en mudd op omwänder, med håret in, som och sant war, hwilcken mudd Karin förmälte wara ordsaken till denne owanliga tiockleken som hon märckte på henne, men icke dess mindre tyckte wittnet att hon dageligen alt mer och mer tiocknat, så att när warman ansatte och det begynte lidet öfwer Eskilmäss, skall hon bedt Karin aldeles lägga af mudden och taga andra Kläder på sig efter som hon med Mudden kom henne aldeles wan- skapelig och owanligen tiocker före, och som Karin altid leg för sig sielf

allena med flickan och Modren, och aldrig uti enahande sängkläder med wittnet som wed dess wärdinna skall Brita Nilsson icke förmärckt huru det wore med hennes Qwinliga tid beskaffat, etminstone hörde hon aldrig at Karin der öfwer i någon måtto beswärat sig. Karin Ivarsson lefwade så borttlägga mudden, hwarpå som begge något efter doch för Miss Sommaren hullit på att kiöra tillsammans Renarne skall wittnet Brita Nilsson sedt Hustru Karin i andra tunna kläder hafwa bältet om tiortiln under bröstet bundet och Qweden högt stigande, hwilcket wittnet så mycket bättre ?...de som hon med flit kiörde sina Renar tilhopa med Karins alt närmare, då Karin intet flera kläder haft på sig än en gl. grön klädes tiortill. Wittnet fick der utaf orsak at frega henne om hon war siuker, men skall fått det swaret att hon wore helfrisk, Såssom Karin icke heller klagat sig öfwer någon opaslighet sedan hon kom i dess Kåtalag och hus. Widare skall wittnet sagt till henne samma geng då hos Renarne, du är²faseligen tiocker Karin och wisserligen hafwande, men hon swarade henne alz intet derpå, då wittnet förmäler sig blifwit häpen der öfwer att Cammeraten tiock-

Original side 321 b:

nade så öfwer måtton dageligen. Och frågade henne å nyo, huru står det till med dig säg mig det uprichtigt, ty du blir mig alt för tiocker och mera än som wara bör, de tiockare än tillförne; Men Brita sade sig strax fått elake tancker om henne och war redder om sine gässar Anders och Johan att någon utaf dem torde hafwa redt Karin Ivarsson med Barn, hwilcket hon och strax förestälte henne, hwarpå Karin swarade ingalunda at det war orsaken der till och i synnerhet som de äro ynglingar skulle ingen fördrista sig af dem att begiära någott otillbörligit af henne som varit hustru och nu länge äncka, men hustru Brita skall dermed intet gifwit sig tillfridz, utan på alt sätt söckt igenom åtskillige föreställningar at bringa henne till sanningens uptäckande, säyandes ibland annat at hon wore äncka och hennes Söner lösa drängar, om hon nu kommit i denne olyckan med någondera af dem så skall sådant wäl tillförne wara händt, de Brita sagt sig wilje laga at den af gessarne som skiämt henne skulle blifwa förordsakad att bättre sådant som kunde wara Karin mycket till goda uti det Tilstånd hon nu war och behöfde annars hielp och skiötzell för sig och barnen. Men Karin skall intet närmare welat yttra sig än hon redan giordt, utan nekade ständigt sig wara tiockare än som hon plögade befinnas. Wid denne tiden bodde Brita Nilsson wid Ariswara under

Norjet hörande. Och som hon tagit illa det Cammeraten alltid blef tiockare dag ifrån dag, skall hon förehellit sådant Johan och Nils wid ankomsten til dem ifrån förenämde tjänst et och annat om denne saken; Men de inwände sin oskuld och sade sig aldeles ingen Kundskap äga härom, elr. förstå sig på sådant. Ty beslöt Brita detta tillståndet uppenbara för Länsman Mads Nilsson hwilcken bodde En Muhl omtränt på sidan der ifrån och närmare till Wester Siön, som hon och gjorde. Emedlertidh kommo drängen Nils Persson Soro

Original side 322 a:

med Hättis äncka Kierstin och dottren Anna samt pigorne Brita och Margetta Jonsdöttrar som tillförende uti andra Kåtalaget nämde äro, dit till henne flyttandes, som skiedde wid pass en wicka efter nästlne. Missommare, hwilcka samtelige icke länge warit i Lag med wittnet för än de yttrat sig för henne och sagt, huru står det till hoos Eder, din Cammerat Karin Ivarsdotter förekommer oss tiockare än hon bör ware, och fördy är sådant oss mächte misstänckeligit wittnet skall swarat, det har iag äfwen förståt och stält henne sådant under ögonen ofta men aldrig något redigare swar dere bekommit än att jag förebracht osanning. I kunner försöka Edert bästa der utinnan, ty iag är rädder att någon af mina gåssar är gärningzmannen som hon intet för mig wil uppenbara. Omtränt en wicka derpå skall Länsman Mads Nilsson sedan han fått kundskap härom af henne kommit till wittnet med Systran en Piga wid namn Brita, som sade till Karin Ivarsdotter, du är tiockare än du bör wara och aldrig har wi sedt dig uti sådant Tilstånd sedan du blef änckia för än nu, så att wi förnimma talet wara sandt som går om dig, säg oss nu barnfadren; Men Karin skall nekat sig wara så beskaffat som de förmente, icke dess mindre har Länsman åtskilligt talat med henne, som wittnet berättar sig icke minnas, doch förstod hon at Karin alltid nekatt sig wara hafwande. Wittnett Hustru Brita Nilsson sode sig derföre begiärtt att Länsman wille taga oftanämde änckia ifrån henne och til sig emedan hon wore så owanligen tiock och misstänckt för menniskio ögon men han skall näst för afresan swarat uti Karins närwaro, hwad skall iag giöra med henne min hustru är siuck, barnen små och der hoos min gamla Sy-

Original side 322 b:

ster på halsen och Karin uti det tillstånd som hon nu sig befinner behöfwer en fullkomlig skiöttzell hwilcken iag omöyeligen wid sedane omständigheter kan henne förskaffa dy som det synes mycket troligit att barnet är giordt hoos dig men ingalunda hoos mig, så är det tienligare att du sielf behåller och skiöter henne. Efter derpå twenne wickor omtränt elr. kring Jaczmässtiden, skall nämde man Tore Persson med Sonen Per Torsson och Gamla Mannen Klemmet Persson kommit till henne ifrån Wäster-Sjöstranden elr. de der belägne fiskar hawnar, bärandes med sigh åtskilligt färskt derifrån, då Tore Persson äfwen skall talat med Hustru Karin om denne saken som witnet förmäler sig intet så noga minnas kunna, doch förstod hon att Karin altid nekat ehuru de buro på henne dess oanständiga tiocklek, hwaraf Hustru Brita Nilsson blifwit föranleten alt bedja Nämde mannen taga henne hem med sig då hon snarare torde bekiänna om någon af dess söner warit i färd med henne och ägde Barnet som hon gick med; Men Tore Persson skall intet swarat derpå utan reste sina färde. Strax der efter Olsmässwickan 1733 om Lördagz morgon elr. den 4. Augusti skall wittnet med Sonen Johan begifwit sig utföre till Wäster-Sjöhamarne han att fiska och hon at förskaffa sig salt, aldenstund sådant blifwit alt för henne, lämnandes den äldre Sonen, Anders Nilsson, hemma wid Kåtan med twenne små barn samt denne änckan Karin som war då full tiock och hafwande efter hennes tycka hwilcken hon förmärckte, altid med flit undandölje sina bröst på det wittnet deraf inom säkerhet måtte erfara om dess tilstånd. Med henne ock förenämde Son Johan fölgde samma geng opføre tilbaks en Norsk dräng wid namn

Original side 323 a:

Anders Andersson Soro tillika med ogifta Nils Persson Soro ifrån dess Grannes kåta hwarom till förene är förmält, så at de in alles woro 4 perssoner i ett sällskap warandes sielf intet längre borta än öfwer berörde Lördag, i ty hon kom tillbakars samma afton doch mycket sent, då hon förmärckt at Änckan Karin leg siuker i Kåtan, wändandes ryggen till Eldstaden hwarpå wittnet strax frågat henne hwad som fattades efter mycket behagelig och wacker wäderlek warit ute? Karin Ivarsdotter swarade sig wara mähta siuk i hufwudet, men då war hoos henne Modren Elin Nilsson stadder,

hwilcken eljest som oftast war borta i de andra Byarne, äfwen samma dag med flickan Elin, men då och då kommit till Kåtanallenast att besöka Karin, som hon och nu gjorde, hwarest hon doch ingen stadig hemwist hade. Efter Sonen Anders berättelsse och medan wittnet warit borta skall Karins moder kommit till Kåtanoch åter gåt derifrån till andra byar omkring som mäst wore Danska undersetare, men samma dag har Sonen Anders warit till skogen och achtat Renarne. Widare anförde wittnet, som hon nu satt sig ned och närmare fattat ögnamärcke på den siuka Karin skall hon förmärckt uppå dess gree walmarskiortill som hon då leg uti med Ryggen mot Elden at den warit öfwerblodiger, icke Såssom wid ordentelig Qwinnokjønnes renselsses tid, utan som för Barnaföderskor plägar synas när de blifwit från dess foster qwitte, hwarjemte wittnet äfwen handgripeligen sade sig kunna förstå det Karin blifwit mächta smalare än som hon förekom henne då wittnet gått hem ifrån, så att hon ofelbart blifwit qwitt sin stora börde som annat kunnat wara än et foster af Mans säd aflatt. Och emedan det nu war lidit på aftonen och wittnet

Original side 323 b:

befan sig trött af resan skall hon lagt sig att hwila öfr. natten till Söndagen, men Klädde intet af sig af orsak hon ey wiste hwad ännu om natten pekomma kunde, efter som hon förmärckte Karin wara mycket siuk och swag som leg och wände sig ifrån den ena sidan till den andra samt eljest hade sig ynckeligen med suck och pustande. Om Söndagz aftonen elr. den 30. sistlne. Augusti kom wittnetz Son Anders Nilsson hem utur Renskogen då Modren frågat honom huru står det nu till med Karin hon är wisseligen siuck, full med blod och mycket smalare än hon war tillförne när jag gick bort, lærer fördy hafwa blifwit af med sitt foster som hon gått med? derpå swarade Anders, I går Morgons som war Lördagen skall änckan Karin, sedan hon wachtat sina Creatur hela natten och kommit siukelig hem, gått till skogz undertidligt och warit derpå borta hela dagen så at hon intet kom tilbakars för än det war så mycket lidit att han skulle till natten förfoga sig till marcken igen med Creaturen, men för än hon gaf sig om Morgonen förmärckt Således till wägZ bort, att blifwa smalare skall hon bedt pigan Margetta Jonsdotter från andra Kåtanmiölcka de Wayor åt sig som ingen Kalf hade, efter som hon sielf intet skall erkatt, ty hon klagade sig mächta ondt i hufwudet, och då war hon ännu så tioker som tilförne, hwarpå som Margetta låfwat efterkomma hennes wilja, begaf hon sig medan de andra hullit på at miölcka sine så oförmärckt åt marcken igen. Emedlertid sedan Anders miölckat

sina Renkor

Original side 324 a:

skall hon förfogat sig i bet med dem, och kom först hem igen med Renarne efter wanligheten mot aftonen då Hustru Karin ännu war borta, som doch ännu sennare och sedan han qwäls miölckat kom sachteligen och ynckeligen hem stigandes med en kiäpp i handen ifrån den sidan hwarest den fiärwägade?bäcken strömmade bakom Kåtorne, så snart han blef henne warse skall hon förmärckt henne annorlunda wara beskaffat te de i ansigtet så wähl som öfwer lifwet än hon tilförne warit, samt at hon war lengt tunnare och smalare om sidorne än efter wanligheten, då Anders sagt sig hafwa gått till andra Kåtanoch berättat sådant tillstånd för de hemmewarande, Gumman Kierstin Hätti, dåttran Anna, Pigorne Brita och Margetta Jönsdöttrar, bediandes jämwähl dem att komma och see på henne, hwilcket de och gjorde, som derpå för honom skola yttrat sig att hon wore helt förändrader, men ingen skall gått till at tala med henne derom, då uti witnetz Kåta ingen mere warit än som hon och några små barn, aldenstund hennes moder Elin war utgången, hwarföre Brita Nilsson sade sig strax högeligen angrat det hon war gången hem ifrån med andra Sonen Johan, att detta sig dem emillan så olyckligen tildragit, och Karin Ivarsdotter deraf fick tillfälle att wara för sig allena. Omsider skall Karins Moder Ella Nilsson som er fattig och reser Lappketorne emillan att tigga, kommit till henne, emedan ingen af de nämde kom sig före att gå in till Karin att efterfråga tilståndet. Här på anförer Hustru Brita vidare, att Karin legatt till sängz swag och siuk en hel wicka och skall uppå tillfrågon om dess siukdom, aldrig swarat annat, än det hon plågas af blodgång och dess qwinnliga siuka. Hwarföre

Original side 324 b:

wittnet resolverade sig med Sonen att flytta ifrån henne, till en annan ort, på det de måtte blifwa af med henne, som de och gjorde om Måndagen elr. den 6. Aug. derpå begifwandes sig 1/4dels wäg omtränt ifrån det stället närmare hitet, då Karin med sin Mor lemnades qwar wid förra Eldstaden, men kommo doch samma afton till dem igen, Karin med en kiäpp i handen och Modran sängkläderna bärandes, då wittnet säger sig förmärckt uppå Renshuden och det hon legat uppå fullkomliga teckn efter barnsbördh, någodt förutan sommaren

medan Karin gick hafwande och sådant blifwit henne förestält, skall hon åtskillige gånger swarat, getfolck bekymra Eder intet derom iag är en lös qwinna och han en lös karl som det giordt om så war. Som Karin nu sålunda på föresagde dag medan hon war borta i skogen blifwit smalare, skall wittnet med förenämde sina grannar redgiordt att uppenbara det för Länssman, hwilcket hon och berättar sig efterkommit, och skall så skilt sig ifrån henne aldeles Bartolomei wicka, lemnades henne och Modran allena tilsammans, hwar på Karin begaf sig i Kåtalag med Lars Siulsson, som ey bodde lengt ifrån dem. Utom förenämde Perssoner som sett Hustru Carins owanliga tiockhet, förmäler wittnett at Jaczmässwickan förän Karin blef af med sin lifzbörda skall Siul Siulsson warit till hennes Kåta twenne gånger och söckt folck till hielp at afhämta sin Broder Larses Hiefras som icke heller bodde lengt ifrån hennes by, utan wid pass en mihl elr. litet mera hwilcken Siul hon förmenar med de flera wäl skola förståt uti hurudant tillståndh Karin warit ytterligare förmäler wittnet at på så många år hon warit bekant och omgetz med Karin Ivarsdotter, skall hon aldrig förmärckt sådan tiock-

Original side 325 a:

het och owanlig börda hoos henne medan hon warit äncka, för ännu hela framfarne sommar, som ifrån Walborgmässtiden dageligen tiltagit, alt tils hon blef smalare, medan wittnet war borta besagde dag och derpå legat siuk en wicka af hwilcket alt med flera techn Hustru Brita intet annat kunnat sluta eftersom hon sielf och burit 6 str. barn, än ju Karin Ivarsdotter warit hafwande och med barn redder, Men huru hon burit sig åt der med och hwar hon det samma lemnat lærer ingen mera än Gudh i himmelen och hon sielf hafwa kundskap om. Strax hon giort länssman Mads Nilsson bodh om denne händelssen som sagt är, kom han andra gången till dem uti S..?. Wårfrudagz elr. wickan för Balssmäss i begynnelssen, då Karin ännu intet war rätt frisker, men likwähl så att hon intet ständigt legat till sängz, hafwandes Länssman med sig i sällskap, Nämde man Erasmus Siulsson och Jon Jonsson Kyrckiowärddh hwilcka strax wid ankomsten begynte utfrega af wittnet åtskilligt om denne saken, men som Karins Moder Ella Nilsson tagit henne då afsides och bedt att hon intet skulle säya någodt här om för dem, samt låfwat tacksamligen för skylla henne derföre, så skall hon icke heller särdeles talat i saken, aldenstund de icke hert frågade der efter, utan förmente hon det skulle de sielfwa förwissa sig derom och ransaka hennes bröst, hwar till hon skall gifwit dem

andledning på det Karin intet aldeles måtte täncka att Brita Nilsdotter rört henne, men Länsman och dhe han hade med sig skolat intet achtat sådant, utan sedan de hållit åtskilligt tal med Karin, som beskrifwit för dem sin förstoppelse och derpå sin öfwerflödiga blodgång samt hufwudwärck, begefwo de sig der ifrån tillbakars med oförrättade ärender. Om de nu trodde elr. intet hwad Karin sagt, skall hon intet af dem förståt, men etminstone kunde intet wittnet med lämpa få tillfälle at ransaka Karins bröst eftersom hon intet fick andledning der till af Länsman och dess Cammerater,

Original side 325 b:

hwarpå hon någodt efter som de woro reste der ifrån skilde hustru Karin och dess moder ifrån sig som sagt är, bedjandes Gud bewara sig at wara längre i sällskap med henne för dess Söner skuld som nu begynna att komma till ehren, warandes Således detta alt hwad hon kan hafwa i denne saken att berätta.

Karin Ivarsdotter wille slätt intet widge, oachtat alle föreställningar i anledning af detta hennes wärdinnas lemnade Edeliga Wittnesmehl dett skall hon föresagde tid warit hafwande, doch bekiände hon att samma dag som wärdinnan om Lördagen kom hem ifrån Salta Hafzstranden till Sapiwoma, skall Karin natten förut blifwit siuk och sedan hon om morgonen wid hemkomsten från Skogen bedt Margetta miölcka åt sig skall hon åter gåt ut till en liten fors elr. bäck, som ey war lengt ifrån Kåtan, bakom en hög backa och Stenklippa, hwarest hon swalckat hufwudet och ansichtet på sig med det friska wattnet som war hel kalt, skolandes hon twenne nätter förut bekommit dess menadzsiuka igen som en tid warit borta för henne och då starckas pestod med egenem hufwud och ryggwärck. Karin blef förehullit at Qwinnokiönet af den siukan sällan förnimmas blifwa smalare än mindre pester den kranckheten hela wickan så framt icke missfödzell emillan kommit. Men här till wille elr. kunde hon intet swara ett ordh. Karins Moder Ella Nilsdotter sade sig aldrig förståt att dottren warit hafwande, och sedan hon en dag för än detta hände, medan Brita war hemma stadder statz hoos dåttran, skall hon doch den dagen warit borta med lilla flickan Ella, och kom intet til Karin för än sent om Lördagen, då Karin war kommen ifrån marcken och befän sig siuker i Britas kåta just af sin blodzrenselse hwilcken så hert skall twingat henne att hon nänstan en hel wicka skall mest hella

Original side 326 a:

sängen, och intet förmåt gå till skogz utan näst legat den tiden alt igenom; Eljest säger Gumman sig wäl märckt at Karin warit tiockare än tillförne, men skal förment at det kommit af den förstoppelssen som hon en lång tid skall haft och kiänt i lifwet på sig.

Gamla Mannen Klemmet Persson som ojäfachteligen Edfengit förekallades och sedan Rätten honom tiänligt påmint uti hwad acht och mening han nu här ster, samt huru dyre och wichtige alle dess ord wid detta tillfället wara mände, så skulle han granneligen wachta sig at icke göra någodt afträde ifrån sanningen, utan för sin ?...ga Siäls salighet beflita att följa henne, intet läggandes till elr. tagandes någodt derifrån, hwarpå han sålunda anförde 1733 efter missommaren Jaczmässtiden skall han med nämдемannen Tore Persson och Per Toresson ärnat sig till WästraHafzstranden och nästa fiskare hamnen uti egna ärender, då han på en dag, som ey minnas kan, kommit till Britas Kåta, som med andra förenämde Kåtalaget hade sin by mitt på wägen wid Ariswara som de skulle framfärdas, då wittnet gått in uti Brita Nilsdotters Kåta, och satt sig så länge han rökke en pipa Toback, men hans Cammerater Tore och Per gingo till förenämde andra elr. Olof Nilsson Håttis änckas Kåta, som wittnet nu hade satt sig att hwila skall Karins Moder Elin sagt till honom uti dottrens närwaro, men kan sig intet erhindra om Brita med dess Sønner warit inne, Wii hafwa budit oss sielfwa till Länsman Mads Nilsson i Kåtalag och om han intet will taga emot oss, så meste Wii efter som vår warande wärdinna will hafwa oss bort flytta till Ella Olsdotter, Olof Korfwatus hustru, då Klemmet frågade hwarföre se, swarade Gumman det skall fuller blifwa omak wid Tinget i år igen i Kou-

Original side 326 b:

tokeino,
och som han tillförne redan hört att Karin warit hafwande, fast han för dess swaga Syn skull intet kunde se huru tiock hon war, skall han yttrat sig, det är illa Gudh bättret att wert bysfolck snart erligen har giordt Rätten beswär med horsaker och hela menigheten i Koutokeino, och som han strax kommit derpå at skiljas wid sina förenämde Cammerater i så måtto att de gått hwar sin wäg, så kunde han intet få tillfälle at tala med dem härom, sedan en dag derpå skall han kommit tillbakars ifrån Hafzstranden och då haft med sig i sällskap derifrån en öfwer Torneå

bonde wid namn Samuel Kippo som tillikemed honom wid återkomsten gåt in hoos Brita, hwilcken sedan hon Kokat färsk miölck åt dem och bespisat efter sin lägenhet, skall sagt och bedt dem granneligen beskåda hennes Cammerat Karin och huru det står till med henne, hwar till Karin ingenting sagt, ey heller Kippo, utan wittnet swarade, iag som har swaga ögon kan intet serdeles förmärcka på henne som sitter med benen i Korswis efter Lapparnes plägsed med fulle Kläder, och war då omtränt med aftons tid, utan Kippo sade för honom det hon gick full med barn, sedermera skall han af rychtet hört at hon emot förmodan blifwit smalare uti Olsmässwickan, och att åtskillige techn till barn födsell af henne skall förmärcktz, samt att Brita Nilsson dotter skall strax skickat bod till Länsman det han skulle komma at ransaka derom, och förnimma orsakerne, hwarföre Karin blifwit smalare, tagandes derpå afträde.

Sedan företrädde Nämde Man Tore Persson som efter tienliga påmin-

Original side 327 a:

nelsser på den aflagde Eden sålunda anförde när han 1733 Missommars tiden skall fått höra, minnes icke af hwem, att änckan Karin Ivarsdotter skulle wara med barn redder, skall han första gången när Klemmet Persson war i sällskap med honom och Per Toresson till Arisvara, hwarest förenämde 2ne Kåtalag bodde, intet kommit att se Karin emedan det icke heller varit dess ärende att ransaka der efter utan war den gången inne hoos gamla Håttis änka att hwila sig men andra gången skall han litet för Jaczmäss gått med Sonen igenom berörde by wid Arisvara ärnandes sig uti dess angelägenheter till Wästersiös fiskerne, och rätt i det han war begripen at träda in i Håttis änckas Kåta, skall änckan Karin kommit ur andra Kåtanpå backen fram om honom gåendes hwarest han stod, då han fick tillfälle att noga beskåda henne, förmärckandes wid det tillfället att hon säkert war hafwandes och som Qwinnokiönet den tiden plägar wara med en högt stigande mage begefwat samt bältet efter deras lägenhet högt opp, doch talade han intet ord der om den gången för negon, wiste icke heller om Brita Nilsson dotter med Sönerne war hemma stadder, utan reste med sin Cammerat strax utföre der ifrån sin wäg dit han sig ärnat hade till Wästersiöstranden. Under de tvenne dagar som han war borta skall Brita med det andra Kåtalaget flyttat ifrån det ena Arisvara berget till det andra Arisvara elr. Sappivuoma, hwar emillan intet lengt war utan en strömmande och rinnande bäck Klippowara?, emillan, hwilcken ort lig-

Original side 327 b:

ger under Norjet och icke lengt ifrån Siöstranden, doch närmare hit än det förra, då han wid återkomsten gick in uti Brita Nilsdotters kåta i acht och mening att tillspörja Karin här om, men som han med Cammeraten ankommo någodt sent, så att Karin war förgången åt skogen att wackta öfwer sina Renar den natten, war icke heller hustru Brita hemma, ty skal han lagt sig en tid att hwila som han ingen hade att tala med. Om Morgonen då Karin war kommen tilbakars med Creaturen skall han alfvarsamt tillfrågat henne, huru det nu wore beskaffat efter hon är så faslig tiocker och för hans ögon hafwande som hon aldrig tilförne syntes medan hon på 6 års tid varit äncka, men nu förmärcker han att qwäden skall ste henne alt under bröstet och derfore sler det honom intet felt att hon ju wore med barn redder. Men Karin nekade Krafteligen der till, säyandes sig äfwen sielf märckeligen undra derpå att hon nu en tid bortet råkat för sådan siuka som gjorde henne ibland tiockare och åter smalare, af hwilcket förra hon sig nu i högsta graden skulle befinna, doch kunde han intet förstå att hon klagade sig der af wara serdeles beswärad, utan hållit det mera löye wärt efter som hon then tiden sålunda skickade och förhölt sig der öfwer hwarfore han säger sig blifwit föranlåten att troligen förmana henne till en uprichtig bekiännelse, och att hon wille betäncka och skona sitt lif som här igenom kunde bringas i skicket, så framt hon arbetade på att förtrycka sanningen. Då hon swarade honom, hwad skulle det skada om jag än wore hafwande, aldenstund iag är en lös qwinna och han en lös Karl som det giordt hafwer, då wittnet skall sagt, dess bättre är det för dig och för honom med. Men oan-

Original side 328 a:

sedt han beflitade sig om at få henne till närmare yttrande om detta hennes tillståndh och af hwem hon blifwit häfdader, skall han doch intet dermed utträttat emot hennes ständiga nekande, icke heller skall han förstå sig på att besichtiga hennes bröst elr. sådant begiärt till hennes desto säkrare öfwertygande utan befan henne uti sitt sinne säkert wara hafwande som han och ännu aldeles heller före att hon den tiden gått med ett qwickt foster. Ty han skall wäl icke allenast af dess egen Hustru sådant lärt så wäl som andra qwinno bilder utan och på egna barn erfarit af hwilcka han två Sønner och döttrar för många år sedan bortgiftat, så att slickt

tilstånd intet kan wara honom förborgat. Under detta hans tal med Karin Ivarsdotter skall inga swänka, men åtskillige danska Lappar warit inne i Kåtan, af hwilcka han namngifwer Hans Jonssons Hustru, Kyrckioherde Änckan Ailis Brodersdotter och Hustru Peifwaxes på Lapska, men kan intet erhindra sig Mansens elr. deras rätta namn. Medan änckan Karin Ivarsdotter gifwit honom mat skall hennes moder Elin bette honom att frega henne bättre härom, som han icke underletit doch förgefves så länge de wore inne i Kåtannär han nu war färdig att begifwa sig på wägen der ifrån, och skulle lägga Klöfjan på några Renar som han med sig hade skall han bet Karin komma att hielpa sig som hon och gjorde då han förmente vidare uti enslighet få tilfälle at tala med henne här om, men som i dett samma et starckt regn fallit och hans Renar som stod med tömen bundne sträfwade efter att slippa lös och följa Bys-

Original side 328 b:

renarne till skogz, skall han för det arbetet som här wid war intet fått så stor tid som erfordras kunde, att tala med henne härom, utan skall hon swarat honom på giord föreställning, intet bekiänner iag ännu denna gången för dig, hwar med han nödgades begifwa sig derifrån och til wäg med Renarne. Sedermera skall han förnummit henne strax derpå blifwit hastigt smalare och att wissa teckn efter barnsbördh skall å henne förmärcktz, hwar om han förmenar Länsman med de flere som warit medh honom att ransaka läre bästa Kundskapen.

Härpå framkallades nämдемännens Son Per Toresson en ung beskiedelig och gifter man som sålunda uppå den aflagde Eden berättta månde. Förwekne Sommar litet för Jakzmäss skall han gått till fotz med Fadren och kommit till Hitra Ariswara elr. Sappivuma som legat på deras wäg at Wästra Siöstranden hwart de ärnade sig för egne angelägenheter skull, ledandes efter sig i Kollus elr. tömar någre Renar hwar efter annan bundne hwardera med hwilcka de Klöfjade tillbakars åtskillige deras saker, wid Ariswara som ligger närmast Wästersjön af alle Renbetes fiällmarcker wore twenne Kåtalag, Anders Olsson Håttis Änckas kåta med dess Cammerater och Nils Andersson hustrus Brita Nilsdotters Kåta, hwilcken utom dess egne barn hade med sig i lag änckan Karin Ivarsdotter och dess moder Elin, och som Brita intet warit hemma skall Karin gifwit dem mat om morgonen sedan hon kommit hem ur marcken, med hwilcken Fadren talade om dess owanliga tiokhet, hwilcken han och i

fullkomligaste graden på henne förmärckte, så att han intet annat förstå kunde eller ännu förstå än att hon ju varit hafwande och med barn fast hon nekade der till för Fadren och honom när de förehöllo henne sådant, doch skola de intet förståt sig på at ransaka hennes spenar och bröst. Per Toresson berättar sig ofta nu på 7de året sedan hon blifwit äncka, haf-

Original side 329 a:

wa sedt henne, men aldrig wid sådant tillståndh som nu, undantagandes medan hennes man lefde och hon gick med barn; Ty buken stod nu under bröstet på henne, sammalunda som på andra hafwande Qwinnor, när de för en geng gingo til Wästersjön utföre war Klemmet Persson med dem i ett sällskap till Arisvara men de skildes åt på hwar sin wäg, så att wittnet med Fadren icke ens så sedt Karin den gången, utan skiedde detta när de några dagar efter kommo tillbakars ifrån siöstranden, dock war Karin om natten i skogen att wachta sina Creatur, men om morgonen kom hon hem och skall gifwit honom med Fadren mat och wille aldrig tillste sig wara hafwande, utan hade hon åtskillige andra ursächter som skulle hon ibland undersamt swälla och åter derpå blifwa smalare, doch förstod han ey at hon war siuk såssom hon icke heller till det ringaste klagat sig deröfwer. Innan de foro bort och medan Fadren höll på att bestyra om sina Klöfje Renar hwartill Karin war honom behielpelig, skall hustru Brita Nilsson under ett starckt regn kommit hem ifrån marken, då wittnet tillfrågat henne om Karins tilstånd, hwilcken swarat sig icke heller kunna förstå saken annorlunda än ju Karin otwifwelachteligen hafwande war, men då hon skall tillfrega henne der om så nekar hon der till af hiertat. Per Toresson berättar vidare sig hafwa tillspordt Karins moder wid samma tillfälle, om detta målet, hwilcken förklarar sig intet förstå derpå, läggandes det till, Karin wet sielf huru hon burit sig åt och hwarföre hon är så owanligen tiocker, eljest förmäler han sig intet hört alt hwad hans Fader talat med Karin härom efter som Tore Persson uppå baken med henne war stadder ett gått stycke ifrån honom, sedermera skall han hördt säyas att Karin förfarit sitt foster

Original side 329 b:

wid samma ort i Norjet, och strax derpå blifwit smalare och att länssman Mads Nilsson med några flere varit til henne att ransaka derom, hwarpå detta wittnet tog sitt afträde.

Änckan Karin Ivarsdotter hade intet emot föregeende afhörde wittnens berättelser, utan bekiände att de till tiden och orten hafwa följt sanningen så wähl som att hon warit tiocker, men nekar doch bewisbördan föregifwandes en owanlig förstoppelse som hon skall råkat före, hwarföre blef hon på några timar remitterad till Kyrckioherden Erewyrdige och Wällärde Johan Junnelij arbetande, men hon kom tillbaka denna gången ifrån honom med oförrättade ärender, doch förmoder hon att Gud framdeles skall bewisa henne sin ned, fast han ännu intet skall fått af henne någon omständelig berättelse i denne saken.

Altördensskull blefwo följande å ransakningen nämde Perssoner eftersöckte och framkallade Bonden ifrån Monianiska by och Öfwer Torneå Sochn Samuel Kippo, Länsman Mads Nilsson, änkan Kierstin Olsdotter Håtti, Pigan Anna Olsdotter och drängen Nils Persson Soro, hwilcka alle 5 ojäfachteligen den wanliga wittnes Eden med hand å bok aflade, och derpå särskilt hwar för sig berättade, först Bonden Samuel Kippo ifrån nämde by och Sochn hwilcken erligen sommartiden plägar wistas wid hamnarne i Norjet, at fiska, en beskiedelig och med ålders man, sålunda. Förwekne sommar 1733 något för Jaczmäss i hömånaden skall han kommit ifrån Arisvara fiskarehamn uti ett sällskap att följa med Klemmet Persson opføre till Lappbyarne ifrån siostranden, som de nu woro komne

Original side 330 a:

en mil omtränt på berörde berg till Brita Nilsdotters Kåta, skall han som förut sielf förståt jemwäl af åtskillige hört säyas det wore Karin hel tiock och hafwande, blifwit bedin af Cammeraten som förmänte sig hafa. swag syn, att granneligen see der efter hwilcket Kippo både lefwade och giorde, så att han strax wid inkomsten i berörde kåta förstodh nu som tillförne att Karin war tiock och hafwande, samt att hon med flit söckte det att fördölja, i ty att hon utan föreburin opaslighet elr. siuckdomb som han intet kunde forstå på henne hwarcken för elr. då om sommaren, förmärckte det hon altid gick krokut och lutad sig fram att desto bättre sitt tillståndh fördölja, då att ehuruwähl han ofta sedt henne tillförne uti dess änckestendh han doch aldrig förmärckt henne sålunda warit beskaffat som nu, undantagandes medan hon war gift. Och ehuruwäl Klemmet Persson som har swaga ögon intet kunde detta så fullkomligen märcka, så förstod han dock af Olof Olsson i Pallojocki, hwilken och warit der samma geng det han haftmed honom

enahanda mening om Karins lifzfrucht och hafwande tilstånd, fast än hon uppå föreställande häraf nekade sig hafwande wara för dem samtelige hwar på han med Olof intet mera yrkat, så wida detta målet intet kom dem serdeles wid, at så noga efterfråga, uttan skrattade de allenast här öfwer sin emillan, hälst som Karins Wärdinna Brita Nilsson förmälte sig hafwa skickat bed efter länsman Mads Nilsson som skulle der om ransaka, Men för hustru Brita upptäckte de hwad tankar hos dem hystes om Karin, som äfwen war af samma mening med dem, och at hon säkert trodde henne wara hafwande, hwar om hon sagt

Original side 330 b:

sig ofta hafwa tilfrågat henne, men skall intet annat swar fått än at Karin stedze nekat der till. Aldrig skall witnet försport henne warit siuk ey eller wüste hon sig den gången annorlunda än frisk för dem, medan de woro der i byen och så ofta han den sommaren kommit at gå förbi Ariswara til dess hon litet efter hasteligen blef smalare och många dagar sängliggande. Sedan förestältes Länsman Mads Nilsson och uppå den af lagde Eden följande berättelse lemnade. Förweckne Sommar 1733 efter Mariä besökelse skall han med sin Syster pigan Brita gåt til Ariswara at upsöka några dess förkomne Renar, hwarest Olof Nilsson Håttis änkia med sine förenämde Kammerater bodt uti en Kåta, och Brita Nilsson med sina barn uti den andra, hos hwilken Karin Ivarsdotter warit inne, och skall Ariswara ligga helt när til Wästersjön. Som Länsman nu för uth fåt bod ifrån Brita om Karins tilstånd, skall han med Systran gåt in hos dem, hwarest Wärdinnan efter föregången hälsning strax begynte at tala med dess Syster Brita om Karins oanständiga tioclek, at den dageligen ökades men ey blef förminskat, samt at ingen skall sedt henne uti dess änkestend sålunda tilförne, och skall Karin altid gått Krokot och lutat fram at fördölja sin börda, som hon aldrig tilförne warit wahn at göra, hwilket alt Karin uti dess närwaro ehörde utan at swara något derpå. Omsider skall hans Syster Brita sagt till henne med wärdinnan, Karin tänck intet det medan du ställer dig så underligen at ju icke folket förstår dit tilstånd och at du är hafwande med barn, aldenstund du intet är mera siuklig än någon dera utaf oss. Men Karin nekade ständigt sig wara hafwande. Sammalunda då de frågade henne efter barnfadren, skylldandes allenast på at hon fåt i lifwet en förstoppelse. Och som Läns-

Original side 231 a:

man härtill intet vidare uträtta kunde, skall han begifwit sig hem med Renarne. Men dess Syster Brita skall blifwit qwar efter honom i tvenne nätter. Aldrig skall länsman hört eller förstått at Karin varit siuk, Såssom hon icke heller den gången klagat sig der öfwer, utan skall som andra dageligen skiött och achtat sina Renar utan beswär och andras tilhielp. Medan han denne gången war stadder hos dem skall länsman helt säkert förmärckt det Karin varit tiockare än eljest och derföre tyckte han och det wore hon med barn redder och hafwande. Sedan skall han intet sedt henne den sommaren utan wickan för Bartholomäii eller den 15. augusti som allmogen kommit med sine tält och Creatur på denne sidan om frällen til Koutokeino närmare, Emedan Brita Nilsson sielf kommit några dagar förut til honom der han bodde wid Nibellojocki, eftersom dem emillan intet varit serdeles lång wäg, och berättat at Karin skall förfarit dess foster i förra wickan, hwarjemte hon sagt för honom alla de omständigheter som i detta protocoll tilförne af henne Edeligen blifwit anförde. Öfwer hwilket Länsman sade sig blifwit förskräckt och gått till Nämndeman Tore Persson at redfrega sig med honom. Men som Tore intet hade tid at följa honom utan skulle leta igen Ingrid Olsdotter Sombioh liik som olyckeligen förkommit 1732 Helgamässtiden, upskickade länsman bod til Nämndeman Erasmus Siulsson och Kyrckiowärden Jon Jonsson at de skulle komma och wara honom följacketlige till änkan Karin Ivarsdotter hos Brita; hwilket de och efterkommit, så at de samma wickan wore hos Karin som förmält är. Wid ankomsten förmäler Länsman sig strax förmärckt det Karin war

Original side 331 b:

helsmal emot förra gången, och begynte derföre at ransaka efter tilståndet hos dem uti witnens närwaro, warandes jämwäl Karins moder inne, så wäl som wärdinnan och hennes barn. Och som han frågat Karin här om, skal hon som tilförne nekat sig varit hafwande; Men icke dess mindre skal länsman förmärckt henne wara helt annorlunda conditionerad och smalare än då han seg henne första gången. Med et ord hon nekade till alla fregor som de öfwer denne barnefödzlen henne förestälte, sammalunda gjorde och dess Moder Elin. Och som wärdinnan intet höll stend, utan wistades ute i egna ärender på marken och hennes Söner wid Creaturen; Ty lät han igenom Jon Jonsson kalla det andra Kåtafolcket til sig, såssom

Kierstin Olsdotter Håtti, pigan Anna Olsdotter, Nils Persson Håtti eller Soro, item Pigorne Brita och Margetta Jönsdöttrar, men det kom ingen af dem. Ty skal han intet uträttat mera än at han seg henne mycket smalare och hörde af henne det hon intet varit serdeles siuk sedan han talade med henne förra gången, utan skal hennes owanliga tiokhet af sig sielf förswunnit. Omsider skall Nils Persson Soro ifrån andra Kåtalaget kommit til dem och sagt öfwer liudt, äfwen som Brita tilförne hos länsman, at Karin Ivarsdotter förfarit sitt barn wid Sappiwuoma på en half mil närmare hit ifrån Ariswara. Men Karin gjorde det till Lögn; Hwarföre som Länsman med sine Cammerater intet mera uträtta kunde, ty skall han begifwit sig på wägen der ifrån hem igen, hwar med han för denne gången afträdde. Och emedan Länsmans Syster Pigan Brita Nilsson war närwarande, pröfwade Häradz Rätten icke utan gagn aflöpa, det hon jämwäl blefwe förhörder, hwilket doch skiedde utan Edh, aldenstundh hon utom dess ansenliga elder, pröfwades wara uti

Original side 332 a:

alt sitt
förehafwande enfoldig och lika som drömmande, hwilken med heliga etbördet Såssom uti Edzstad af begge parterne upgifwen sålunda anförde. Förweckne sommar efter hennes tycke nästan en menad för Olofsmäss skal hon med sin broder Länsman gåt til Brita Nilssons Ketta hwarest hon bodde wid Ariswara i lag med Olof Nilsson Håttis änka. Som hon war dit kommen och wid inträdet rekade Karin Ivarsdotter hemma, skal hon strax sagt til henne aldrig har du varit tilförne så tiock som du nu är, sedan du blef änka. Men härpå swarade Karin henne då ingen ting. Som hon blifwit der i Kåtan qwar två nätter efter dess broders bortgeng, och altid påyrkat wist at få wetta hennes tilstånd, skal Karin sagt, at hon stundom swäller öfwermåttan, hwilken svulnad af sig sielf derpå skal förswinna, och åter igen sig yttrat, då Brita påståthenne wist wara med barn. Om så wore at iag skulle finnas hafwande, så är det en Ogifter Man som det äger så wäl som iag är ogift, bekymra dig intet mera der om; och annat swar skal Brita intet få af henne. Eljest har Karin intet klagat sig öfwer någon wärck och sweda elr. annan opasslighet; och då Brita gick der ifrån, sade hon sig aldeles varit med Karins Wärdinna utaf enahanda tankar, at hon Karin säkerligen wore hafwandes, hwarutinnan hon desto mer skal blifwit styrckt som hon förnummit at Karin omtränt 5 wickor der efter hastigt blifwit smal och derpå legat en hehl wicka siuk der efter, mera säger hon sig intet

hafwa at säya här om.

Olof Nilsson Håttis änka Kierstin Olsdotter blef sedan fremkallad och påmint at giöra en sanfärdig berättelse ifrån begynnelssen till ändan, hwilken sålunda begynte och berättelssen til ända förde. Att wist minnes kan hon intet när Karin först kommit til dess Kåta, doch skall Sonen Anders Olsson Håtti ännu lefwat

Original side 332 b:

och medan Karin war hos dem hördes intet tal om at hon varit hafwande, men sedan hon kom, minnes icke hwad tid, til dess granne Brita Nilsson, begyntes först detta talet och ökades alt mer och mera; Men som hon skal wara gammal och siuk, så fast än hon sådant hörde, kunde hon dock intet just wid lägliga tilfällen komma åt at noga bepröfwa om detta Karins Tilstånd i begynnelssen, dock förmärkte hon i sommars efter Mariä besöketid wid Ariswara i Norje, at Karin altid skal haft kläderne så högt under bröstet bundne eller opstyntade, hwarföre hon och emot förra wanligheten, syntes mäckta tiock och owiger, som förorsakade henne samma tankar om Karins tilstånd, som de andra hade der om. Wid sist berörde ort skall Gumman med sitt folck bodt i lag med Brita omtränt en menad, och har det varit två Ariswara allenast en bäck emillan, til hwilket som war närmare hit begge Kåtalagen på en fierndels mihl wäg när, Jackzmäss-tiden boflyttade. War och dessutom sammalunda ström wattn på andra sidan om Kåtan, doch med skog och klippor omgifwit samt den backen längre bort. Medan Brita varit til fiskarehamnen den 3. augusti, hörde hon af flickorne i dess Kåtalag at Karin varit till marcken borta hela natten och nästföljande Lördagen, och då hon om Qwällen kommit hem igen, skal Karin varit aldeles smal, siuk, blek och öfwerblodig. Brita som ännu sednare samma afton hemkommit, skal med dess kåta och Creatur intet länge drögt uppå det rummet, utan Måndagen der på flyttat ifrån dem, då hon och wiste sig mycket otålig der öfwer, at Karin skal förfarit sitt foster, medan hon war borta. När länssman war der i byen med Erasmus Siulsson och Jon Jonsson litet der efter, at ransaka om Karins tilstånd, war Karin redan blifwen smal och frisk igen, Men

Original side 333 a:

skal intet wetta eller frågat efter hwar hon giort af den bördan, som hon föruth gick med. Dock skal witnet förstå att Karin war owanligen tiock förut, och sålunda beskaffat som hon aldrig tilförne under dess änke år sedd worden är. Men blef derpå hastigt smal igen, hwarefter hon icke serdeles skall frågat antingen den ena eller den andra, eljest skall hon intet hört, at Karin den sommaren klagat sig deraf siuk och beswärad. Sedan förestältes pigan Anna Olsdotter Håtti, som uppå dess Edh anförde sålunda 1733 omkring Missommarstiden skal hon med sin Moder kommit til Ariswara wid Wäster Siön i granskap med Brita Nilsson, då hon strax förmärckte Karin wara tiock såsom en hafwande hustru och skall ofta sedt henne tilförne uti dess änkestend och nu sedermera, men aldrig så beskaffat som hon hela den tiden varit, in til dess hon blef der ifrån befriader, dock war hon aldrig siuk eller klagade sig der af, icke heller skall witnet frågat Karin serdeles derom, så wida hon nekat för hustruer och annat beskiedeligt folck, sig wara med barn, utan skal åtskillige gånger allenast, talat med dess wärdinna Brita Nilsson om detta Karins tilstånd, som war af samma tankar med henne, at Karin Oemotsäyeligen war redder med barn, frucktandes för någondera af sine gåssar at wara orsaken der till. Hwar hos witnet med Brita skola ofta förundrat sig at hon varit så frisker och altid förmett achta sina Creatur så wäl som någon annan af dem, nätter och dagar, i regn och sniö, fast hon wicka ifrån wicka blef alt tiockare, som hon flitigt arbetade på at dölja, dels med klädernas opstyntande dels och med dess krokuta geng i det hon lutade sig alt framåt, som hon eljest intet varit wahn at göra då det

Original side 233 b:

stod wäl til med henne. Natten emot Lördagen uti Olofzmässan-wickan elr. den 4. augusti skal hon varit ute på marcken at wachta sina Renar til wanlig tid om morgonen och då hon hem kommit siuklig, klagade hon sig på tilfrågan ondt i hufwudet och lade sig wid Eldstaden i Kåtanwändandes ryggen til warmen då hon bad pigan Margetta Jonsdotter miölcka åt sig, som hon och gjorde. Men medan alle wore i den syslan begripne, skall Karin stet upp och gick ifrån byn til den större bäckforsen, som längre war bort ifrån Kåtanbelägen med små skog och klippor ombelagd, bärandes något under armen som hon tyckte,

hwarpå Karin hela dagen blifwit borta, på hwilken et härligit warmt wäder och Solskin warit, och kom intet hem förän sent på qwällen, då witnet på Anders Nilssons utropande från Kåtan, seg henne komma med twenne Kiäppar i handen blek och förändrat i ansigtet, samt mycket smalare än tilförne. Och som witnet hade sitt ständiga tilheld i andra Kåtan, skal hon intet sett efter Karins kläder, förstod derföre intet, huru det war rätt beskaffat med henne, efter Karin altid nekat sig wara hafwande, men några wickor efter detta hänt war, och de woro komne närmare hit ifrån Wästersiön til Rautasjerfwi som skall ligga under Koutokeino, skall Karin bett henne komma och bränna fnösk på hennes hufwud, efter som hon der skall haft en olidelig wärck, hwilket och witnet efterkommit. Kring deras Kåtar wid hitra Ariswara eller Sappiwuoma war branta bergskrefwor och klippor på ena sidan, samt intet langt ifrån en bäck med smått biörckriis omkring framför Kåtorne hwarest de hämtade wattn. Men bakom bärget och klipporne en stenig bäckfors, som strök igenom Lappiwuoma och Renbetesmarken längre bort ifrån Kåtorne. Förenämde Lördagzqwäll när Karin kommit hemgåendes sakteligen ifrån marken med stafra i händerne, skal Britas Son Anders

Original side 334 a:

Nilsson Tornensis som redan anført är warit ute på backen och sagt til henne och de andre pigorne som tilförne äro nämde, der nu på Karin wäl huru hon är blifwen smalare. Eljest skal alt folck som gåt igenom deras by förweckne sommar, och sego Karin både Norska som Swänska undersetare af begge kiönen, så wäl som alle de der warit i lag med henne, hållit enahanda tahl och sagt henne wara fulkommeligen hafwande; Men Karin skal aldrig welat sådant tilstå utan stundeligen nekat der till, at witnet intet wiste på slutet hwad hon skulle tro henne om.

Härpå framkallades ogifta perssonen Nils Persson Soro anförandes uppå dess Edh sålunda. 1733 i slutet af Persmässwickan eller den 30. Junii skall han med sitt Kåtalag flyttat til hustru Brita Nilsson dotter der hon leg wid Wästersiöstranden på Ariswara intet langt ifrån Sappiwuoma, då han strax wid ankomsten förmärckte Karin wara tiocker som en hafwande hustru hwarföre han och hölt henne, aldenstund det tog alt wicka från wicka och dag från dag alt mer och mera till, då han åtskillige gångor emot hennes nekande förmanat til sanningens uppenbarande, men hon

skall sådant oachtat nekat, at med henne Således wore beskaffat som folcket mena, utan förebar en särdeles förstoppelsse i lifwet som kommer henne sålunda at swälla, dock skal hon intet klagat sig siuklig, hwilken tiocknad ökades alt mer och mera til Olofzmäss, då han i begynnelssen af samma wicka elr. den 30. Julii gåt utföre til fiskarehamnarne at äfwen försöka sin Lycka der, med någon Kammerat som han och strax skall råkat före och drögtade sig fördenskuuld der med til Lördagen der på elr. den 4. Augusti innan han kom hem i sällskap med hustru Brita Nilsson och dess Son Johan, då han träffade Karin siuk så at hon

Original side 334 b:

med kiäpp nödgades ge, helt smalare om lifwet och annorlunda beskaffat än han seg henne wickan tilförne. Som han nu begynte frega efter detta hennes Tilstånd och huru sådant tilburitz samt hwarest barnet wore, skal den redan Edeligen afhörde Håttis änkia Kierstin Olsdotter, Pigan Anna, Karins wärdinna Brita Nilsson och Sonen Anders begynt säya för honom, huru som Karin hela natten emot samma förweckne Lördag skal warit borta i marken wid Sappiwuoma at wackta Rendiuren, och som hon kommit hem om Morgonen tideligen med dem, skal hon sielf intet erkat miölka sina Renkor utan bedt pigan Margetta Jonsdotter af sitt Kåtalag förrätta den syslan på hennes wägnar, efter hon sielf skall haft swåra ondt, dock gick hon då intet i Kåtanaldeles at lägga sig, utan helt oförmärckt och medan de andra miölkade, ända till skogz igen, icke till bäcken som war när framföre utan til den bak om Kåtorne norr uth längre bort belägne, hwarpå hon skall warit så länge borta att alla Wayor blifwit miölkade om Mergonen, och derpå med hela Renskaran til skogz drifwe, samt åter på qwällen woro hemkomne til aftonsmiölkningen, då hon och först sent kommit tilbakars ifrån marken, sedan hon sålunda med et ord warit borta hela dagen igenom, på hwilken war et härligt warmt wäder och klart Solskin. Nästföregeende witnen Kierstin Olsdotter Håtti och Pigan Anna öfwerensstämd aldeles med dess omständigheter sedan detta blifwit dem förehellit. Widare förmälte witnet at Pigan Anna och drängen Anders Nilsson der hos berättat at så snart Karin kommit fram til Kåtorne sackteligen gåendes med staf i handen ynkeliger och blek, skola de förmärckt, som warit stadde ute bland Renarne, det hon warit helt förändrad och lengt smalare

Original side 335 a:

än tilförne,
hwarpå Karin gåt in uti sin wärdinnas kåta och lagt sig wid Eldstaden siuk som hon tilförne aldrig war wahn at giöra. Af förenämde twenne bäckar skal den som leg frammanföre warit hel när til Kåtorne, och den som lopp bakom dem et par goda bysseskått derifrån, strömmandes förbi åtskillige ihela Klippor och obehageligt Landskap at see pe. Utur den bäcken som lopp framför Kåtorne, hämtade de sig watten efter nöd-
torften, och war alle förenämde perssoners enhällige tanka och mening, at medan Karin war sålunda borta om dagen skall hon skaffat bördan ifrån sig, men på hwad sätt det skiett är Gudh och henne bäst bekant.

Dess lilla dotter Elin som emedlertidh war hemma stadd lopp efter wanligheten med Brita Nilsdotters små barn Kåtorne emillan, då modren plögade wara borta til skogz til dess Karins Moder tagit barnet och gått till de andra byarne der när intill belägne. Karin Ivarsdotter, som häftigt förändrades öfwer denne berättelssen, satte sig ibland neder, i ty benen wille signa undan henne, som hon sielf sade, och ibland stod hon opp, widgick alla desse omständigheter, undantagandes at hon warit hafwande och wid detta tilfället skaffat af wägen sitt foster, påståendes at som en starck blodgång twingat henne mäckta natten föruth, och hon der til haft starck hufwudwärck, skal hon för sin bättre beqwämlighet skull gått til den bäcken som war bakom Kåtanoch längre bort/:som hon dock intet trängt om, så wida hon hade watten närmare och framför dören at swalcka sitt ansichte och hufwud med, såframt hon icke dertill haft någon annan förbergad sysla at förätta, som henne alfwarsammelige blef förestält:/Men hon wille dock ingalunda sådan gärning tilstå. När witnet alt detta om henne för-

Original side 335 b:

nummit skal han gåt och sagt för länssman dagen derpå at Karin blifwit smalare, wore mycket siuk och efter alles bepröfwande förmenes hon oförsvarligen hafwa skaffat bördan ifrån sig hwarföre han bedt honom gå dit at see och höra der efter, alldenstund witnet litet föruth sett henne owanligen tiocker, och som en hafwande hustru, hwilket hon tilförne under dess änketid aldrig befunnit, undantagandes då hennes man lefde och hon gick med sina ächta barn redder, då hon warit sammalunda beskaffad, och mera säger Nils Pers-

son sig intet hafwa i denne saken at berätta utan tog afträde.

Efter giord anstalt, och som Karin till ingen redig bekiännelse om detta målet kunde förnes, blefwo wid ertappandet förestälte Nils Olsson Pundskiedz hustru Agnes Thomasdotter, Nämдемannen Erasmus Siulsson, Kyrckowärden Jon Jonsson, drängen Anders Nilsson Tornensis, Pigan Brita Jonsdotter och drängen Johan Nilsson Tornensis, hwilka sedan de för ojäfachtiga wittnen erkiände blifwit och den wanliga Eden med hand å bok tillika dock hwar för sig aflagt, blefwo de serskilt förhörde och först Agnes Thomasdotter en beskiedelig och med-ålders hustru som sålunda intygade, Att 1732 omkring helgamässtid, som hon doch just ey kan sig erhindra dagen, skal hustru Karin Ivarsdotter kommit til deras kåta flyttandes ifrån gifta Mannen Morten Olsson Sombios by, som wid sista Ting härsammastädes blef för Enkelt hor afstraffader, och har Karin varit hos dem altid emot Juhl så länge och medan de legat wid Riggaswuoma en half dagz resa ifrån prästegården, men sedan de flyttade nämt Kyrkan omtränt på en half mil, skal Karin begifwit sig ifrån dem och til Anders Olsson Håttis by. Nu som Häradz Rätten misslikade Karins sammanlefnad i Morten Olsson Sombios Kåta, som både för snatterii och enkelt hor dömdes blifwit, hwilken der hos berättades hafwa otidigt lefnadzmaner, medh iagande och Willrenars fällande emot dess gamla hu-

Original side 336 a:

strus Elin Olsdotters wilja, som uti ständig ledsna utan barn meste lefwa hemma, hela lenga tiden med dess moder allena, och han wid sådant tilfälle en geng enkelt hor bedrifwit. Ty som denne Morten intet bodde lengt ifrån deras kåta besagde tid, tilspordes witnet, hwad för arbete han då brukade som war en föör och frisk karl, hade ringa Kreatur at werda sig om, än mindre folck at försörja? Witnet swarade Morten Olssons giöremel är mäst fiskerii och Wilrensjackt, skall och dessutom hafwa det maneret at intet länge wistas hemma hos gumman sin utan mäst på slika utsyslor, dock sedan hustru Karin war kommen i Kåtalag med dem, skal han aldrig varit i deras by, icke heller tilförne, fast det intet varit lengt dem emillan; Men Karin har efter Lapparnes maner mäst dageligen varit ute at skiöta sina Renar i marcken. Berörde Morten Olsson efterfrågades men befans icke wara närwarande. När Karins Kutaufti?eller efter orden sagt, menadzsiuka, pestod, skal hon efter qwinnors maner varit siuk och klagat sig stin utaf modran,

hwilket doch intet längre pestett än efter wanligheten, icke heller oftare henne påkommit, hwarföre witnet kunde då intet förmärcka at hon war tiockare än wara borde, fast hon sedermera skal hört säyas det Karin öfvermåttan opswullit, det hon likwäl intet skall sett. Orsaken hwarföre Karin begaf sig ifrån dem och til Anders Olsson Håttis Kåta, skal hon sielf sagt wara, det han leg närmare til hennes stabur, bod elr. Kåta, hwarifrån hon bättre och beqwämligare kunde få saker och kläder när så betarfwades til sitt behof på närmare wäg, än medan hon giästade hos dem, för hwilken orsak skull och at staburen warit så lengt borta oftaföremälte Karin under den tiden hon hos dem giästade, mera än ofta war borta med dess Creatur at skiöta och se om sin Egendomb der-sammastädes. Och som detta witnet intet förmärckt någon

Original side 336 b:

oanständighet
med henne, så undersöktes, om icke denne änkan haft då någon friare eller huru menga? Witnet swarade, om hon minnes rätt skall Morten Olsson Sombios broder Olof Olsson wid pass et eller två år sedan gifwit henne Gåfwor, men af hwad orsak det gåt tilbakars skal hon intet wetta emedan drängen är frisker och uti sitt bästa skiede. Gamla Länssmannen Rasmus Olsson Håtti som är en behållen Man, friade til Karin 1732 samma tid som hon giästade hos dem, men hon skall intet heller welat taga honom, dock likwäl behållit dess Gåfwor hos sig en tid, som war et silfverbälte och förgylt ring, dessutom skall änklungen Per Aslaksson friat til henne om wåren föruth. Gamla Länssman skal sielf tagit sina Gåfwor igen uti dess Man Nils Olsson Pundskiedz närwaro så wida Karin intet welat gifwa honom nöyacktigt swar och dem efter hans wilja behålla som han närwarande tilstår så wäl som hustru Karin. Om ofta berörde Karins tilstånd sedermera skall witnet intet kunna säya mera än det hon hört af andra, Nemligen at hon skall befunnitz hafwande sedermera, som dock intet på henne skall förmärctz då hon warit i lag med dem, utan war hon efter witnetz tycke den tiden som annat ogift qwinfolck beskaffad. Nämde man Erasmus Siulsson androg uti denne saken efter den aflagde Eden at nästafweckne höstars uti andra wickan som han tyckes för Bartholomäii, skal han tillika med Jon Jonsson uppå Länssman Mads Nilsson beskickning warit til Ariswara at frega efter denne änkans tilstend hos Brita Nilsson, hwilken då befann sig efter hans tycke frisk och sund, men helsmal om lifwet emot det tahl som tilförne gått om henne, och nekade til alt hwad sagt om henne war, sammalunda skal

Brita intet mycket derom rört, utan allenast sig utlåtit, at Karin kan wara skyldig til den elagde beskyllningen, hon kan och intet wara de hafwa nu menniskian för sig ransaka och utfrega af henne sielfwa, men Karin skall nekat herde-

Original side 337 a:

ligen med etskilliga omständigheter af dess förstoppade qwinnosiuka, hwarföre ingen af dem kom så mycket af sig at hennes bröst och qwed ransakade blefwo. Som de nu sålunda intet kunde få annat eller bättre beskied af dem uti denne Kåtanhwarest Karins Moder Elin jämwäl warit närwarande, skal länsman skickat efter qwinfolcken uti andra Kåtan, men de kommo intet. Hwarföre Erasmus Siulsson gåt dit att frega der efter, då änkan Håtti, dottren Anna och Pigorne Brita och Magga sade sig aldeles intet wetta det hon fått barn fast hon warit tiocker. Doch pestod Nils Persson Soro at det ingalunda warit rätt med henne, som tilförne befans tiock som en hafwande hustru, men blef derpå så hasteligen smal efter utstenden Krankhet, utan lærer hon wid Sappiwuoma, hwarest hon en hel dag wistat borta wid bäcken då warmt solskin warit, blifwit ifrån sin börda ledig giord, men hwarest hon sedermera giort af dette me hon sielf wetta, dock som Karin detta med åtskillige skiäl af qwinnors siukdommar tagne på det ifrigaste wederlade, och ingen vidare tog der under efter Nils Persson ogift. Ty skal han för sin del intet kunnat göra mera der till, utan när Länsman med Jon Jonsson gingo der ifrån skal och han lagat sig til wäg, som han intet tilförne sett henne wara annorlunda beskaffat än hon nu befans. Men Eskilmässtiden föruth då hustru Brita med dess Kåtalag war uti hans granskap boende under dess siukdomb, skal han en geng då han begynte blifwa frisker, och befans sig wid negorlunda Krafter, gåt med twenne kiäppar til Britas Kåta, der de lego på fiällen emillan Wästersjön och denne orten, och som han war kommen när utanför tiälsdören, skall Gumman Elin, Karins Moder sagt till henne, hwarföre har du en afwug[?] mudd på dig, lika som du intet hade andra Kläder, ty du syns nu så ogemen tiocker, lika som du skulle hafwa något under bältet? hwarpå Karin swarade at det skulle wara hedersamt, om folcket begynte tala sådant om henne, och

Original side 337 b:

skall hon den tiden altid gåt med en tiock mudd som håret war ?.wänd pe, och som han gåt in i Kåtanderpe, skall Karin hållit på at Koka, då han uti Brita Nilsdotters med dess Söners närwaro skall begynt narra Karin derföre om aftonen, hwaröfwer et skratt och löye ibland dem alle blifwit förorsakat, alt det öfriga om dess sedermera beskaffenhet wet han intet mera än hwad rycktet om henne utfört, som Rätten mera än behageligt wara kan, har redan tilförleteligen inhämtat, hwar med han och sin berättelse ändade.

Här på anförde Kyrckowärden Jon Jonsson under erhindran af dess aflagde Edh, at han uppå Länsmans bod omtränt 14 dagar för Balsmäss sistleden följt medh honom och Erasmus Siulsson till hustru Brita, som då redan hade flyttat en god wäg hitom Ariswara, i mening at ransaka om Karin Ivarsdotters tilstånd, så wida Brita skall sagt för Länsman at hon warit hafwande och medan hon warit til fiskarhamnen i Norjet förfarit sitt foster. Men Karin nekade aldeles isten?, skall icke heller Brita yttrat sig den gången, de wore på detta ärendet hos henne stadde, serdeles der om mera, än at hon sade at folck lägga ibland på sig tiockare och ibland tunnare Kläder som Karin Ivarsdotter giort, hwarpå hon gått sin wäg ifrån dem til sina syslor, såwäl som gessarne borta woro, och skickade de bed efter det andra Kåtalaget men ingen kom der ifrån, utan Erasmus Siulsson gick dit at förhöra dem som kom tilbakars med deras förklaring at de intet wiste här utaf, och om hon fött någott barn. Men under den tiden han war dit, skal Nils Persson kommit in til Länsman och honom, säyandes at Karin warit tiock som en hafwande hustru då han reste utföre at fiska, men då han kom tilbakars har hon warit smalare, siuk och blek, hwarföre han aldeles heller före at hon förfarit sit foster wid Sappiwara. Men som hon och Modran ständigt nekade der till och de intet närmare kundskap af qwinfolcken erhöllo än som sagt är. Ty skall

Original side 338 a:

han ned de andra gått der ifrån utan at ransaka hennes bröst, efter som hon tycktes för deras ögon wara helt frisker, har Altså intet mera frågot der efter, fast han hört af det utflugne rycktett om henne, hwarom han intet wet hwad han täncka eller mena skall, eftersom hon altid wist sig ärbar och beskiedelig uti alla dess hanteringar, tagandes derpå afträde.

Härpå framträdde pigan Brita Jonsdotter en fulkommelig och beskiedelig menniskia och på den aflagde Eden följande i denne saken anförde. Strax efter nästförweckne Miss-sommar skall hon med sine föromrörde kåta Kammerater kommit flyttandes till hustru Brita Nilsson wid Ariswara i Norjet, som näst barnen hade Karin Ivarsdotter med dess moder i lag med sig, då Pigan widh ankomsten strax förmärckte det änkan Karin war owanligen tiock och sålunda till anseendet som hon aldrig tilförne befunnits sedan hon blifwit änkia, hwilken tiockhet ökades wicka ifrån wicka. Uti Jaczmässwickan derpå skal hon med sina Kammerater bo-flyttat ifrån berörde Ariswara närmare hit opføre en half mil omtrant ifrån berörde rum til Sappiwuoma för bättre Renbetes skull, och kalla somliga wittnen och lappar denne orten, andra Ariswara, då Nils Persson Soro i Olsmässwickan om Måndagen begifwit sig til siöhamnarne at fiska, och skal hustru Brita äfwen flyttat samma geng som de till Sappiwuoma. Emedlertid skal Karins tiocklek sålunda påståtoch tiltagit alt til lördagen i samma Olsmässwicka, då hon hasteligen blef smalare, utom någon menniskios tilhielp och närwaro, hwar om henne dock ingen så plötzligen trodde, hwilket sig på följande sätt tildragit. Natten emot berörde Lördag eller den 4. augusti skal Karin warit i marcken med Kreaturen och kommit hem om Morgonen med dem, då hon klagat sig af en starck hufwudwärck wara illa betagen, bad fördenskull dess Syster Margetta miölka Wayorne åt sig som wore gall och ingen Kalf hade; men hon sielf begaf sig strax till Kåtan, hwarest

Original side 338 b:

hon fördrögde til dess alle wore syselsatte med miölkandet, då hon utan at mera säya till begaf sig åt marken igen från byn allena, och kom intet igen för än mot qwällen då Solen war litet uppe. Tilförne skall Karin altid warit frisk och förrättat syslorne så wäl som andra wid det wanliga arbetet, men samma qwäld då hon kom hem tillbakars ifrån strömen, war hon mäckta siuker, och berättade för henne uppå tilfrågan hwad hon eträttat borta, at hon skall suttit wid Elfstranden och swalkat sit ansichte och hufwud, hwilket hon klagade swåra öfwer, så skal hon och warit mycket blek samt haft blod uppå gre walmars tiortiln som hon war klädd uti, både frammantill så wäl som bakpe. då witnet skall förestält Karin sådant och begiärte wetta orsaken. Swarade hon iag slachtade och fledde en Kalf iger, kanskie någon blod synes der efter; Och ehuruwäl Pigan frågat efter rummet hwar hon hållit till medan hon war borta, skal hon dock sådant swar fått,

at Karin suttit och legat wid bäcken hwarest hon swalkat sitt hufwud. Hwarföre det war owist för henne efter som en bäck strömmade på hwardera sidan om Kåtorne, af hwilken den ena war helt när, ut hwilken de hämtade wattn, men den andra på närmaste stället så lengt borta som twenne goda bysseskått. Medan Karin hela Lördagen varit borta, skall hon med de andra tänckt, at Karin gått till lapbyarne der omkring, efter som det war et mäckta skiönt och härligt warmt wäder. Men som hon kommit hem blodiger, blek och siuk samt smalare än som tilförne, skal witnet förment henne hafwa tagit ored för sig och bortskaffat sin börda, aldenstund witnet war af samma tankar med alla de andra, at Karin war med barn redder, fast hon sielf aldeles nekade der till, och på intet sätt wille det tilstå; i synnerhet bekiänner witnet, intet förståt sig på hufwudsiukan som Karin klagade öfwer. Eljest har

Original side 339 a:

Karin dagen förut,

ingom witterligen någon Kalf slachtat, hwilket de andra witnen och sade. Medan nu Karin war borta i marcken om Lördagen, har witnet gåt in i dess kåta och sett efter dess kläder och saker, då hon förmärckte henne hafwa lemnat alla skinkläder ifrån sig, som hon natten förut haft pe, och fan at hon hade med sig borta gröna klädestacken och gre walmarstiortiln, hwarmed hon war klädd då hon kommit hem, den gröna under och gre ofwanpe; Men den röda klädningen brukade hon sällan. Om nu Karin sammalunda war klädd då hon gick till skogz, eller om hon burit något deraf under armen med sig, sade witnet sig intet wetta. Samma Lördagz mergon och innan Karin första gången kom hem ur marcken, gick dess wärdinna Brita med Sonen Johan utföre till fiskarehamnarne wid siöstranden; Hwarföre som ingen af alle de andre hemmawarande, werdade sig att achta efter Karin, då de förstodo henne wara siuk, skall hon icke heller ensammen fördristat sig der till att wachta efter henne, emedan hon sade sig wara rädd, det skulle något answar henne pekomma; doch skall witnet gått uppå en hög backa strax bakom Kåtanet den wägen som Karin begaf sig; men som på den sidan åt bäcken varit stenklippor, skog och backar, bakom hwilka hon wäl kunde skylä och giöma sig, så skall witnet om dess förfarande ingen ting kunnat märcka eller förstå, hälst som bäckforssen der widh, sacketligen susade och brusade äfwen fram öfwer klipporne. Samma Lördagzafton sent kom hustru Brita hem ifrån siöstranden och då war alt bestält, samt Karin något för hemma, i Kåtanhos henne war dess egen moder Elin,

men Anders Nilsson skiötte och följde kreaturen; de andre barnen woro helsme. Uti witnetz kåta war Gumman Håttis änkia och dottren Anna som intet werdade sig här om, och witnetz Syster Margetta betade Renarne, Härpå afträdde detta witnet.

Sedan förekom drängen Anders Nils-

Original side 339 b:

son Tornensis 26 år gammal en beskiedelig och alfwarsam yngling til anseendet, hwilken på lemnad alfvarsam förmaning om sanningens andragande sålunda berättade. 1732 i slutet på eret; skall han med sin Moder Brita Nilsson och brodern Johan samt små syskon bodt i lag med framledne Anders Olsson Håtti, icke lengt ifrån denne Kyrckan, då wid samma tid Karin Ivarsdotter kommit i kåtalag med berörde Anders Olsson Håtti, hwarest hon derpå blifwit siuker, som warade inmot marcknadztiden, dock icke uti Kepporne som de andre, hwarigenom Håtti blef död, utan Gud wet hwad för annan siukdomb Karin hade, hwilken henne så hert ansatte, at man intet trodde annat än ju hon skulle aflida som honom tycktes, då hennes moder Elin äfwen warit der hos henne. Sedan Anders Olsson Håtti blef död, skall Karin kommit uti wittnetz kåtalag, med berörde sin Moder, strax efter Walborgmäss derpå, då de och flyttade till Nämde-
mannen Erasmus Siulssons by, som äfwen leg siuk i Kopporne och bodde intet lengt ifrån dem. Hela den våren 1733 bodde de i lag med honom och efter han sielf war siuk, tiänte witnet honom för dräng til Eskilsmässtiden och något öfwer, tils han begynte komma sig före och til krafter igen, då boflyttade dess moder och kåtalaget efter lapparnes plägsed ifrån fiällen utföre till Wästersiön, för Renbeten skuld, och slogo läger wid Navitawuoma i Norje, men han lemnades qwar hos Erasmus Siulsson till en wicka efter Missommaren, då han först kom til sin Mors kåta igen; han skall intet warit fyllest en dag hemma, för än Karin syntes honom emot wanligheten tiockare och annorlunda än som hon wara borde. Och ehuruwäl dess moder sådant redan förstätt, medan de bodde i lag med Erasmus Siulsson, samt förehellit henne det, skall Karin dock alltid skylt uppå den afwoga ren-

Original side 340 a:

skin Mudden som hon altid brukade om våren på sig, hwilken öfwermettan, för herrikheten skull, yfdes; Men som hon wid Navitawuoma uppå dess moders trugna gnag, omsider nödgades aflägga mudden, skola alla förståt som seg henne at hon war säkert hafwande, i ty hon blef dag ifrån dag alt tiockare och steg qweden på henne under bröstbenet. sålunda lefde de tilhopa wid Ariswaranora, och talade folcket som kommo till deras by, både Swänka och Norske tillika medh hans moder, henne till här om, at hon wore sanfärdeligen med barn redder, men sådant oachtat nekade hon enständigt der till, förebärandes allenast förstoppelssen och at hennes qwinliga siuka icke hade sin richtiga afsättning efter wanligheten, doch war hon den tiden intet siukliger utan förrättade så wäl sina syslor som någondera af de andra. Detta warade altspe till Lördagen strax efter Olssmäss, då witnetz moder med brodren Johan om mergonen woro gengne till siöstranden at förskaffa sig Salt, men Nils Persson Soro war dit gången i begynnelsen på wickan, at fiska. Alla de andra af kåtalagen woro hemma stadder, undantagandes Karins Moder, hwilkens plägsed war, at gå omkring i byarne hit och dit, och woro de nu lägrade wid Sappiwuoma hit närmare en half mil som och kallas Arisvaranora, som hon nu aldrig klagatt sig siuk hela sommaren utan wäl förrättat sina syslor och gått till skogz med Creaturen som andra att wachta Renarne så skall hon warit borta hela natten mot samma lördag i marcken allena, på hwilcken tid är lika liust som om dagen, och som hon om morgonen tideligen med dem hemkommit skall hon klagatt sig ondt i hufwudet och seg mycket förstälde ut, att man säkert aftaga?kunde det hon sannerligen war siuk, men som hon kramade hufwudet, och bant op håret hwarutinnan hon sade att wärcken skall stett alt förstärckt, kunnandes han intet förstå sig up-

Original side 340 b:

på den siukdomen och kom så intet mera i hop än sade till Karin som då legat i Kåtanwid spisen och klagatt sig ondt i hufwudet, dina Renar står der ute i solskenet iagh går åstad att miölcka mina efter han war ensam hemma, hwarpå han och tog sig den syslan före, då Karin gick till Pigan Brita i andra Kåtan som hölt på att söma och brodera begiärandes dett hennes syster Margetta skulle få miölcka wajorne åt henne som inga kalfwar hade efter som hon sielf war stor[?]siuk i hufwudet, hwilcket hon

kramade och hade sig ynckeligen med, att Brita icke heller kunde förstå sig derpå, hwilcket pigan Brita med Systran och så gjorde på hennes begiäran, när som desse woro komne till Anders der han hållit på miölcka, hwarest alla Renarne gingo hwaromandra, skall han frågat dem som begynte miölcka Karins Renkor jemte deras egna wayor hwar hon då sielf hölle till och hwad henne fattades, eftersom hon nu intet som tillförne sielf miölckade? skola de swarat hon är siuk i hufwudet, och erckar denna gången intet sielf. Emedlertid kom Gumman Håttis änckia och hielpte honom och dem hella de ostyrliga unga wayorne då Karin ännu skall legatt i Kåtan; Men som denne hufwudwärcken förkommit honom misstäncksom såsom wore den icke rätta ordsaken till hennes siukdomb, skall han bedt pigorne Anna och Brita att de för alting skulle achta efter henne; Ty sade han det kommer sig så före att det intet står wäl till med henne och Karins ansichte är så bleckt, och trodde han säkert att hon droges med barna wendan, men flickorne skall swarat honom hwad kommer det oss wid, gak du och hielp din KåtaCammerat, hwartill han sagt iag skulle gärna hielpa, men jag tiänar intet dertill, då Gumman sagt till honom iag skall fuller binda fast dina händer i dag på det rum som behöfwes, och trodde ingen att hon mera skulle begifwa sig till marcken. Som de nu alle lycktas miölcka

Original side 341 a:

och de ärnade sig hwar till sin Kåta, skall Anna Olsdotter som stett i Siljo elr. ute på fältet och lycktat miölcka, sagt till honom och de andre, Karin gick nu till marcken igen den wägen bakom Kåtorne, och som hon tyckte burit någodt med sig under armen, wittnet swarade ? I oförstendige hwarföre achtade I intet bättra efter henne. När han kom till Kåtanat skiöta sin miölck och de små syskonen samt fått sig matt och vidare frågade Anna som fölgte honom in efter Menniskian och huru länge sedan hon gick bort, skall hon sagt att det war en tämmelig stund, sedan som Karin for till skogz, då Anders sett efter hennes kläder som kunde intet sackna der af någodt mera än det hon hade på sig, men alle skinkläderne wore nu hemma lemnade emot wanligheten. Samma Lördag gik Karins moder med barnet Elin om 7 år gammal till Korfvatus kåta som warit der ifrån 1/4 mil boendes, och kom hem igen samma dag, då wittnet begifwit sig till marcken att skiöta Renarne men ände war Karin ännu intet hemkommen, då han begaf sig ifrån byn skall han sagt till förenämde qwinfolck och bedt dem see efter den siuka menniskian, läggandes det till om

jag hade nu sluppit att följa Renarne, wist skulle jag gått och lurat ut henne, hwad hon haft för sig, hwarpå han sade sig en god tid betatt Renarne efter wanligheten och dref så skecken hem mot qwällen, då han strax frågatt de hemmewarande qwinfolcken om Karin war hemkommen, men de swarade Ney. Samma dag war en starck warm och hett Solskin. Widare frågade han dem om de hafwa sökt efter den siuka menniskian? Pigan Brita swa-

Original side 341 b:

rade Ja, men skall intet gått så lengt, utan på den och den backen som hon med fingren utwiste, då han åter skall sagt, hwarföre gingen I intet längre fram, och till den delen elr. gropen som är wid bäcken, som har klippor om sig med en treng geng utföre, men nedan före och strax wid bäcken skal wara en liten grön slätt platz? Här på swarade ingen af dem någodt. Sedan wittnet nu en liten stund warit hemma och skiött Renarne samt sina små syskon och miölckat, medan solen war litet oppe skall Karin kommit hem kräkandes ifrån den orten och haft så ringa macht att gå när hon kom at hon knapt förmåtte hielpa sig fram till Kåtanmed twenne staftrar, och befan han att hennes qwed aldeles lagt sig och bältet stigit neder från bröstet på henne, ansigtet helt förändrat och blekt, som på en död menniskia, då han som stod ute på backen i sine syslor sprungit till andra Kåtan, och sagt till de innewarande Qwinfolcken kommer nu ut och see huru det tillster, då Brita och Anna gingo ut och förundrade sig der öfwer så wäl som han, följandes Brita denne föderskan Karin in i Kåtanoch som hon kommit ut till honom igen, skall hon sagt intet wet jag huru detta skall förstås, men kläderna som hon hafwer på sig är weta och all blodiga bak på henne, då wittnet gåt in i Kåtanatt see der efter och fan som Brita berättade kläderne blodiga samt skona och skobanden med, hwilcket nu Brita och de andra Edeligen afhörde Qwinfolcken med alla besannade. Som hon sålunda i Kåtanlegat, och intet talade med någon

Original side 342 a:

icke heller de med henne, skola de blifwit warse en blodfläck i ansigtet på henne, då Brita frågatt hwad det warit, Karin swarade kanskie iag fick det då jag leg siuker wid bäckstranden. Litet derefter kom wittnetz moder Brita Nilsdotter hem, som strax frågat henne om dess siukdomb och hwar den stod, samt hwar

hon varit. Karin swarade ey annat än klagade öfwer starck hufwudwärck och att hon varit ute till bäcken att swalcka och twätta det, mera wiste modren intet af den gången, brodren Johan och Nils Persson Soro kommo tillika hem med modran, och samma afton kom äfwen dit i Byn Erasmus Olsson Håtti som gik in till sin Mor och Systran Anna i andra Kåtan, men wet intet om han war in i dess kåta till Karin, efter som wittnet hade till att beställa med Creaturen. Anders Amundsson Tallia kom och samma afton ifrån Wästersiön till deras by, och leg Karin alt på ett rum med samma kläder på som hon kom ifrån marcken hem med, och förtärdde intet annat än warm Renmiölck den afton, hwar på som alla woro trötta och Johan fölgt deras Renar till skogz, hafwade begifwit sig hwar på sitt ställe, till sängz, hafwandes då sin bostad wid föremälte Sappivuoma. Dagen derpå som war Söndagen förmärckte modren strax att det intet war riktigt med Karin, så wida hon tyckte henne hafwa blifwit smalare, jemte hwad flera teckn som hon sedt hwarföre skall hon begynt på att frega ho-

Original side 342 b:

nom hwar Karin war i ger, och hwad hon uträttat med mera? derpå skall han berättat för modran hela sakens sammanhang som nu anført är, då hon swarat ja! war hon borta i går hela dagen så är otwifelachtigt att hon skaffat ut af wägen det som hon gått med, efter hon nu blifwit så smal, gik derpå strax och satte sig hoos henne, tillspörjande henne derom, men Karin nekade sig aldeles haft någodt foster elr. Barn utan den wanlige Qwinnosiukan. Modren sade, hwarföre hon sådant intet uppenbarar för henne rent uth, ty hela detta wärcket kommer henne illa före, Karin skall på en lång tid varit owanligen tiocker, som stundeligen tilltagit, och är nu worden så hastigt der emot blifwin owanligen smaler som intet just nödwändigt plägar följa blåt på den nämde siukan, hwad gjorde du i skogen i går, ty iag ser att det är borta som du gick med, säg mig hwar du har giort af det? Men Karin skall nekat till alt och sade sig intet hafwa giordt någodt ondt, då Brita inwände Ja du skulle göra mera illa än du har giordt, .?. du plyse dig qwinna hwad du är för en menniskia, och i det samma kom Nils Persson Soro in som bad Karin at hon skulle kläda af sig altsammans, på det Qwinfolcken och andra förståndige som nu woro i byn måtte bepröfwa dess skuld, Karin swarade hwad hafwa de att see på mig, alla kunna wetta och förstå huru det är beskaffat med wert kiön

Original side 343 a:

när wi hafwa den wanliga siukan, och samma Söndag legde hon dess Broder Johan att syta hennes Renar, efter som hon sielf intet förmåtte wachta them och war wittnet uti Tolfman Per Anderssons by den dagen, men dristade sig intet att säya hwadh som skiett hoos dem i desse dagar, Måndagen derpå så boflyttade han med sin moder ännu närmare hit till Koutokeino men intet mycket lengt ifrån det gamla stället utan wid pass en fierdingzwäg på andra sidan af Sappijärfvi, men Karin med sin moder lemnades qwar, som kommo först efter och till dem mot aftonen, då Karin ännu war siuk och machtlös som pestod hela denne wickan för henne, hwar öfwer pigan Brita för dess moder förundrat sig att Karin blifwit så hastigt smal och der efter blek, machtsliten och så länge Siuk som hon intet warit tilförne, hwarföre de altid förehullit Karin sådant och bette henne bekiänna sanningen så framt hon wille at det skulle gå wäl med sig, men Karin nekade ständigt sig wara hafwande, samt döljde altid sina bröst att ingen af Qwinfolcken fick see och skeda dem och wiste sig otålig när modran begynte att tala om dem och wille fresta om de hade miölck uti sig, mera säger detta wittnet sig intet hafwa till att säya utan trädde här på afsides.

Drängen Johan Nilsson Tornensis som war några år yngre än Brodren höl enahanda berättelse med dess moder Brita och dess äldre Broder Anders om Karins ankomst i deras kåtalag, hurusom hon Eskilsmässtiden skenbarligen? förmärcktes tiockare än hon tillförende plägade wara, hwilcket när dett förehullit blef af Folc-

Original side 343 b:

ket skall hon wänt skulden på den tiocka Lappmudden som hon brukade, men sedan hon på Modrans inrådande lagt af den samma skall han förståt henne dag ifrån dag blifwit tiockare, men om Lördagen på Olssmässwickan elr. den 4. Aug. nästle. då han kommit tilbakars ifrån fiskarehamnen med modren och Nils Persson Soro om aftonen skall han sett henne wara smalare, blodig och siukliggandes i Kåtan, hwarom han berättar sig intet förståndh haft, doch hölt han enahanda utsago med modren och dess broder om hwad som derwid passerat, samt huru hon ständigt nekat sig warit hafwande både för dem och Länsman Mads Nilsson då han med sina förenämde Cammerater strax derpå war hoos dem att undersöka Karin, hwarpå man sig beropa will, tagandes så afträde.

Och som Pigan Margetta Jonsdotter uppå beskickning sig nu infan blef af henne sammalunda som de förenämde Perssoner Wittnes Eden utan någodt anført jäf tagen så wida hon af nämnden intygades wara till Laga år kommen hwilcken efterpe anförde, att sedan hon med sitt kåtalag förledne sommar kommit att bo tillsammans med hustru Brita wid Arisvara som hade Karin Ivarsdotter hoos sig skall hon så wähl som alla andra strax förmärckt det hon war tiockare än hon tillförne warit och så owanligit för henne ogiftan som det wanligit är för gifta hustruer då de befinnes hafwande, ty qweden stiger under bröstén på dem, som äfwen tiltaga och woxa, hwilc-

Original side 344 a:

ket dag och stundeligen ökades alt mera och mera på henne. Margetta Jonsdotter swarade uppå tillfrågan om hon sett Karins bröst och huru de warit beskaffade? swarade att hon en geng några wickor för än Karin blef smalare skall fått sett henne naken der hon twättat sig i bäcken, då hon förmärckte att wårterne på hennes bröst woro hel swarta, samt hennes lif så beskaffat som på hafwande Hustrur, men aldrig förstodh hon det Karin warit siuk elr. någon sin klagat sig der öfwer men sedan hon natten emot ofta förmälte Lördag warit borta att syta Rendiuren wid Sappiwuoma en half mil närmare hit från Arisvara, hwarest begge kåtalagen den tiden woro lägrade, kom hon tideligen hem berörde Lögerdag, klagandes sig af starck hufwudwärck och syntes mycket siuk, skall hon bedt witnet miölcka dess wayor som inga Kalfwar hade, hwilcket som Margetta efterkommit på dess wägnar och alle som i byn funnes woro der med sysellsatte, skall Karin som war i Kåtan utan att tala med någon af dem härom mera, kräkt bort uti marcken igen till den bäcken som längre bakom Kåtarne war belägen der ifrån, hwarest emillan stenklipporne warit åtskillige diupa gropar den ena mera den andra mindre, och som hon war borta hela bemte. Lördag, förmente de alle att hon hullit till

Original side 344 b:

derstädes elr. och gått till de andra byarne, fast än ingen gik dit att see efter hennes tillståndh, doch war ett ganska klart och warmt wäder samma dag, så att föga någon molnfläck syntes på himmelen, denne bäcken brusade och mycket starckt för dess åtskillige brantvi? fall utaf Klipporne, men den som loop strax framför kåterne,

hwarest de hämtade wattn war hel spak och strök igenom en dahl och slätmarck med några risbuskar omkring, men wid den andra som war längre bort fans utom Klipporne här och där tät biörckskog, men när Karin sent på aftonen hemkom då Solen strök mycket legt skall hon warit smal och ingen owanlig tiockhet på henne förmärcktz, men der hoos befans hennes kläder blodiga och gick rätt älendigt till sin kåta då hon skulle förfoga sig der in hwarest hon lade sig siuk och klagade alt öfwer starck hufwudwärck som ingen förstodh sig på, så wida ingen fördristade sig att se efter hwad hon uträttat wid den lilla forssen, denne Karins opasslighet pestodh merendels hela wickan innan som hon begynte draga till bättring men oansedt folcket, både för och sedan detta henne pekomma mände, mäst dageligen förestälte det hon warit med barn redder, skall hon dock stadigt nekatt der till, förebärandes det wore hon plegad af förstoppelse, och mera säger hon sig intet wetta,

Original side 345 a:

utan för-

fogade sig på sidan från then misstänckte Karin.

Som nu Häradz Rätten sålunda inhämtat Sexton Perssoners Edeliga wittnesbörder i denne saken, hwilcka för hwar i synnerhet blifwit utan påminnelse upläsit, och det ena syntes uti några omständigheter wara etskilt ifrån det andra witznetz berättelse, ty blefwo the samtliga förestälte som warit uti ett granskap och kåtalag medh Karin Ivarsdotter och dem sådant förehullit, hwilcka enhälligt betygade det ingen af dem annat förståt än ju Karin warit hafwande, fast hon altid nekat, aldenstund hennes owanlige tiockhet dageligen tiltog, utan att någon kunde förmärcka henne wara siuk hela sommaren öfwer, sedan hon öfwerwan den opasslighet som henne pekom om winteren då hon först till Anders Olssons Hättis kåta anlände, men någodt efter som de flyttade ifrån Arisvara närmare hit en half mil till Sappiwuoma i Norjet då hon warit borta hela dagen föremälte Lördag elr. den 4. Augusti 1733, skall hon kommit siuk, blodig och helt till ansichte och kropz Statue förändrad hem ifrån marcken, på hwilcken dag warit ett starckt Solskin och Klart wäder samt en synnerlig warma, då Karin under den tiden som hon blef smalare hullit till wid den starck forssande bäcken utan att hofle. kallat någon med sig till hielp och undsättning, sedan hon klagade sig öfwer

Original side 345 b:

starck hufwudwärck, som man aldrig hörde af henne tillförne och medan dess qwed woxte, med alle de öfrige anförde serskilte omständigheter som altför widlyftigt wore att här å nyo uprepetera.

Karin Ivarsdotter widkiände alt föregeende så wäl som det att hon brukat Eskilsmässtiden en ludin renskin mudd med heren inwände att fördölja denne sin swaghet, ty hon märckte sielf att qweden växte owanligen, men nekade att hon warit hafwande elr. någodt foster förfarit utan skall hon warit förstoppat i synnerhet hennes menadzflytande, som på en starck hufwudwärck Brustit på henne löst berörde den 4. Augusti, hwilcket henne en sådan oro och sweda samt blodzflöd skall för orsakat som någondera af hennes Trenne barnfångar, betygandes sig aldrig hafwa kiänt någon man sedan hon blef änkia, skall och sådan blodens förstoppelse icke wara henne allena händ utan åtskillige andra, hwar på hon begiärte att Rätten wille förhöra hennes witnen Mads Madsson Pitke, Gla. Länssman Rasmus Nilsson Håtti, Brita Mortensdotter, Nämdeман Anders Tornensis, Hustru Margetta Amundsdotter, Nikodemus änkia, Erik Nilsson Eiras hustru, Gunilla Larsdotter, Danska Länssmannen Erasmus Siulsson, samt Länssman Mads Nilssons hustru Kierstin Jonsdotter. Emedan desse Perssoner

Original side 346 a:

blefwo efterskickade Examinera des Karins Moder Elsa Nilsson som berättade att dottren fuller uppå dess utstendne siukdomb i Januarii menad föruth begynte småningom att tilltaga på tiöckheten hwarföre och åtskillige dess Grannar, byssfolck samt andre resande Perssoner henne derföre skola tiltalt begiärandes uptäcka hwem som wore deraf ägare, hwilcket hon jämwähl ofta skall henne förestält, men som Karin altid föreburit dess blodzförstopning så skall hon och intet annat förståt än ju det warit rätta ordsaken, hwarföre hon och icke heller skall följt elr. achtat Karin, då hon ofta förmält Lördag blef siuker och begaf sig till marcken ifrån byn, utan gått med hennes lilla flicka till de andre nästgränsande Lapparne, eftersom under sådan renselsses flödh hon ingen serdeles hielp skall behöft af henne.

Karin tillspordes hwarföre hon icke till att undfly misstanckar, som hon

försporde nogsamt folcket hafwa om henne, tagit med sig några Qwinnos Perssoner från byn, hwilcka der intet war ondt eftersom kunnat tillika med henne wid pefordran sanfärdeligen betyga om dess tillståndh och siuckdombz beskaffenhet, då alla förenämde wittnens afhörande ey warit af nöden att arbeta medh Såssom och denne saken intet kommit uti onödig widlyftighet? swarade att hon intet

Original side 346 b:

wille hafwa några med sig, delss för blygsamhet skull för de ogifta pigorne delss och för det hon intet skall förståt att sådant just warit en nödwändighet för henne som wiste sig säkert intet wara med barn redder, och dessutom woro henne Christen Menniskia och intet få som kunna frambära sin afwell utan hielp hwilcket henne skall omöyeligt warit, hwaröfwer Rätten me förhöra de Hustrur som i förra barnsängarne hafa. sytt och skiött henne.

Ofwannämde af Karin eberopade Perssoner blefwo sedan de på beskickning sig infunnit fremkallade och förhördes hwar efter annan då Mads Madsson Pitke sade att dess broder Amund för några år sedan fallit och derigenom råkat för en sådan blotzförstoppelse att buken mächta swullit på honom, hwarpå han och efter en kort tidz förlopp skall med döden aflidit. Karin tillspordes om och hon på samma sätt fallit och farit illa med sig som han? swarade Ney.

Hennes friare Gla. Länsman Erasmus Nilsson Hätti anförde det hans framledne Hustru skall warit förstoppat en hel menad och under den tiden mächta siucklig så att qweden och begynte swälla på henne som hon skulle wara hafwande, hwilcket han tillika med henne mente sant wara, men när alt gick i kring uttrast det uti en blodgång som warade en hel wicka, tillspordes om hon då warit allena? swarade ingalunda utan både han och några hustrur wore tillstädes men kunde intet förmärcka annat än sammanluppinn och hopsterckat blod gå ifrån henne.

Nämde man Anders Tornensis hustru, Brita Mortensdotter, sade sig för några år sedan warit förstopp-

Original side 347 a:

pat alt ifrån Pelssmäss till lengt efter Mariä

bebedelse dag, hwarigenom qweden wäxte, som wore hon hafwande men skall doch altsammans gått ifrån henne igenom dess blodzflytande och henne till stor olägenhet och beswär doch har hon wid sådant tillfälle intet warit elr. kunnat wara ensam, eftersom hon derefter länge befan sig kranck och sängliggande.

Nikodemus äncka Margetta Amundsdotter säger att hennes maga och qwed uppå fyra menaders tid bullades opp som på en hafwande Hustru, men när alt gick till förwäxlingztiden stoadnade det uti en blodflytning med hwad mera som derwid fölgde så att hon intet kan säga det hon warit med barn elr. födt dess liknelse, skall och legat siuk derefter som annan barnsäng, men war aldrig allena utan hade altid andra qwinfolck hoos sig, hon tillspordes om dess man war då lefwande elr. afsomnad? swarade i lifwet, och skall omgetz med henne som en ächta man både för och efteret.

Erik Nilsson Eiras Hustru Gunilla Larsdotter förmälte det hon för 5 á 6 år sedan skall begynt swälka om våren kring Wallborgmässtiden som ökatz till Helgamäss, och när hon då slapp wore det allenast blodgång och som en Klimp, doch skall hon i några dagar haft flytande och warit siuk som en barnsängz qwinna, har ey heller trodt sig någon tid att wara ensam medan det pestod, hwilcket och mannen närwarande besannade leggandes det till att hon i twenne wickor der efter hållit wid sängen, fregades hwar de gjorde af alt som gik ifrån Hustrun? Swarades det som war ihoplupit grof i Jorden, det andra brände de opp och somt twättades bort. Fregades om de intet förmärckte techn til barn?

Original side 347b

Swarades af begge

Ney.

Danska Länssmannen Erasmus Siulsson berättade sig hafwa sett en gifter hustru widh Wäster Siön elr. i Norjet som inemot ett åhr tilltagit och bukwäxte som en hafwande qwinna men när alt gik ikring slap hon med blodgång och wet intet hwad annat det war, men hade intet barn hwar- efter hon dock som annan barnsäng legatt siuk.

Nuwarande Länssmannen Mads Nilssons hustru Kierstin Jonsdotter berättade att hon intet för många år sedan förmente sig wara hafwande

hwilcket Mannen närwarande intygade och likwähl när det kom till födzlan war det ey annat än blodluppit, wet icke hwad men intet foster.

Utaf detta som wederbörande ofta förehöltz och af dem Såssom gifta Hustrur inhämtades det deras föremälte tillståndh af mans säd och beblandelssen här flutit som naturen icke förmett till slutelig mögnad förwara, och derfore synes böra bland missfödzlor och för otidig börd räknas som dem owitterligen af hwad ordsak blifwit i otid framskyndad, tog änckan Karin Ivarsdotter tillfälle att giöra en jämförelsse med det som henne wid Sappiwuoma hänt war, och skall hon in i döden aldrig kunna tillste sig haft beblandelsse med någon man mindre warit hafwande under dess äncketid, hwilcket Rätten lämnar uti sitt wärde. Men som hon intet kan lämpa uppå sig Mads Madsson Pitkes Broders exempel som war en mans Persson, och alla de anfördes berättelsser angick sedane Qwinnos Perssoner som warit gifta Hustrur, Ty befaltes henne och de andre till Rättens fullkommeliga uplysning, att wisa det Pigor elr. änkor som lefwat utan man á 5 elr. 6 år sådant hänt, hwilcket ingen giöra kunde, trogandes

Original side 348 a:

fuller Karin på sitt anförmälte äfwentyr som hon inga widerwaro wittnen haft till hwilcka med henne det kunna intyga. Häradz Rätten undersökte om dess allmänne lefererat och hwad rychte hon tillförne haft i Socknen? Hwartill Danska Länssmannen Erasmus Siulsson swarade, att det aldrig hörtz något tahl om henne sedan hon blef äncka som skulle hon älskat manfolck utan fast mera det han ey skall skiett om dem så wida hon försakat några friare som warit henne tilbuden, skall derfore aldrig för någon lättfärdighet warit för detta tingzförder; Här på blef hela ransakningen uti samteligen underbörandes närwarande läsin och utan vidare påminnelssse godkiänd och ehuruwähl omrört blef att någre beskiedelige och förståndiga Qwinnor borde under Edzpflicht syna och besichtiga Karin Ivarsdotter uppå dess qwed och bröst, pröfwade dock sådant omsider erindre nödigt, så wida hon tillförne uti dess ächtenskap intyges hafwa aflat och fött. Trenne stycken barn som fått Dop och Christendomb, hwarfore man om de techn som derwid spörjas kunde ingen tillförletelig andledning torde ste till den nu emot henne angifne sakens uplysning. Emedlertid som hon ständigt yrckade sin oskuld och Rätten af de här frammanføre Nämde gifta och ogifta Perssoners lemnade betygan

inhämtat, att den sekallade Menesiukan och dess förstoppelse som Karin wil wita pe, ey plägar förordsaka en sådan pefölgd och selänge påstå som den på henne är worden förmärckt.

Original side 348 b:

Ty pröfwades nödigt, så wähl till hennes fullkommeliga öfwertygande, som Häradz Rättens närmare uplysning, hwilcken på de emot henne angifne fast swåra omständigheter wid så beskaffat mehl ännu med säkerhet intet finner sig befogat att Karin Ivarsdotter uti denne beskyllningen och Högmelsak antingen fälla elr. befria, det de uti ransakningen nämde och wid detta Tingett frenwarande Personer i förstonne blifwa inkallade och förhörde öfwer de omständigheter som en och hwar för sig af dem kan hafwa kundskap om, Såssom äro Nils Olsson Pundskied, Anders Olssons Hättis Änckia, Margetta Olsdotter, Drängen Anders Andersson Soro, Lars Siulsson, Siul Siulsson, Ella Olsdotter, Olof Kerfvatus Hustru, Olof Olsson i Palojoeki, Morten Olsson Sombio, Brodren Olof Olsson Sombio som friat, Per Aslaksson dito, Erasmus Olsson Hätti, Anders Amundsson Tallia och af Danska Lapparne Hans Jonssons Hustru, Änkan Ailis Brorsdotter samt Hustru Peifwaxes på Lappska, hwartill Cronobefallningzmannen Wälbde. Anders Hackzelz handräkning begiäres skall. Och ehuruwähl Rätten af det alt som redan emot Karin Ivarsdotter inhämtat är kunde hafwa skiälig orsak att försäkra sig om dess Persson samt derföre till Landzfängelset henne försända, lichwäl som Häradz Rätten befinner den stora olägenhet som icke allenast menigheten här oppe tillskyndas, utan och många Sochner derigenom på landet kommer att lida, hwarhoos i betrachtande

Original side 349 a:

äfwen kommer dess lilla omyndiga flicka samt att Karin ännu här oppe, för de oaförde Perssoners skull bör wara tillstädes och närwarande, blefwo de för hennes afwikande sig i borgen stälte löftesmän, Gla. Länsman Erasmus Nilsson Hätti, Länsman Mads Nilsson och Nämдемännerne Anders Andersson Tornensis samt Erasmus Siulsson antagne, som försäkrade att taga henne till sig i Kåatalag och förwaring samt redeligen ställa henne för Rätta instundande Ting 1735 wid hwilcket icke allenast de pefordrade förenämde Perssoner böra sig infinna utom och de redan afhörde wittnen med hennes Moder Elin

Nilsdotter, blifwandes emedlertid Karin hänwist till venerandi ministerii Christeliga upmuntring att dess ewige wällfärd betrachta, och icke längre sanningen uti detta målet för .?.ja söka, som jämwäl henne uti timmelige måtto till ringa fremma lända torde, emedan denna saken til Höga Öfwerhetens närmare skiärskedan framdeles i all Ödmiukhet kommer att blifwa hänskuten.

4o.

Sedan blef upbördzlängden Man ifrån Man ransakad, som efter den af Befallningzman Wälbde. Anders Hackzell framtedde upbördzlängden befans riktig wara, hwarföre och den likmätigt förordningarne blef verificerad, och som Nils Aslaksson med Sonen Jon Nilsson Polto sig der wid absenterade, ty blefwo de till hwar sine 3 mrkr. Smtz. böter tecknade att widh näst-

Original side 349 b:

kommande Ting erlægga. Härpå undfingo Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och nämdemännen deras andel af förledne års falne Sakören och skickades dem en Nie dlrs. Plet ifrån Karasjocki med Spein Andersson Pära som till framdeles efterrättelsse antechnat warder. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 350 a:

Ånno 1734 den 5. Februarii höltz Ordinarie Häradz Winter och vår Ting med Allmogen af Torneå Lapmarck och Afiowara Tingzlag som skattar till Kongle. Mayt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess Wanliga Tingställe, närwarande Edsworne Tolcken Mikkel Jönsson Stelnacke och följande Nämдемән.

Olof Persson, Nils Persson
Gla. Per Ivarsson, Per Toresson

1o.

I förstonne utlystes Tinget och Tingzfriden efter wanligheten samt förehöltz Allmogen Konge. Mtz. förordningar dem till underdenig efterrättelse, hwilcka i synnerhet finnas Specificerade här frammanföre wid Juccasjerfvi protocoll, hwarpå man sig will hafwa beropat, Såssom wore de här ord ifrån ord införde.

2o.

Alldenstund Anders Nilsson ifrån Korsfiord i Norjet skutit owettandes Anders Toressons Waya elr. Renko 1733 om wåren som warit drächtig, hwilcken han utlefwat honom att strax efter beskickningen igenom Sonen Per tillställa, men icke efterkommit, utan skall så wäl huden som kiöttet blifwit förskiämt, hwarigenom Anders Toresson skal i mistning snart emot år och dag

Original side 350 b:

af sin egendomb. Altfördy som han blifwit så länge med bletta orden afspisad och berörde Waya värderas till 6 dlr. Kmt., af hwilcken han den förderfwade huden med kiöttet sent omsider bekommit, doch om den öf-riga skadans ersättning blifwit nödsakat att söka Rättens handräkning, pröfwar Rätten för rättwist att Anders Nilsson Korsfiord till de 2 dlr. Kmt. som det dugeliga kiöttet med huden anses före ännu honom tillställer 3 dlr. Kmt. som gör 5 dlr. dito tillsammans, hwarmed de blifwa etskilde uti detta målet. Anders Nilsson

lef Wade betala förmälte idömde Summa men intet för än till Sommaren, de han kunde få der till lägenhet.

3o.

Det beswärade sig Anders Toresson med Hustrun Gunilla Persdotter öfwer Anders Nilsson ifrån Korsfiord, för det han i går aftons skall sagt att hon varit benägen till lägersmål såframt han skolat haft lust dertill. hwar på Anders Nilsson swarade det han sådant intet omrört af arghet elr. till den ändan att skiämna henne bland ärligt folck, utan som han i 5 års tid friat till henne och hon i några år haft dess Gåfwor hoos sig medan hon war piga, skall han skiämtewis sagt att hon nu för näst omförmälte Waya wore så ond på honom skulle wara obilligt, aldenstundh hon kunnat låta öfwertala sig till beblandelsen den tid han friade till henne, såframt han sådant pestett och begiärt, innan de å begge sidor sökte att få skiljas ifrån hwarandra, förklarandes sig Anders Nilsson det han intet wet annat med

Original side 351 a:

honne än ära och gott, hwarföre han förmodar det hon wille gifwa honom till såframt han af obetänksamhet skall råkat henne att förtörna. Altfördy som Gunilla Persdotter med dess man Anders Toresson efter någon vidare recipocerad twistighet här öfwer, omsider gefwo Anders Nilsson om handen till upläsande af detta målet och upwichtig förlikning dem emillan lät och Häradz Rätten denne saken derwid bero och förblifwa med lämnad etwarning till Anders Nilsson att framdeles taga sig till wara för slika obetänkta utlåtelsser som kunna gifwa anledning att beryckta ärligt folck, och bringa dem uti olägenhet, såframt honom kiärt är alt vidare ansvar och tilltal att undwika.

4o.

Henrik Pelsson af detta Tingzlaget insinuerade Studenten Johan Falckz skrifwelse och intension, det måtte han aldeles få begifwa sig här ifrån och till Wäster-Sjön, hwilcken skrifwelse i bokstafwen sålunda befans lydande. Ädle Hr. Justitiarius Närwarende Henrik Povelssön har beslutet at flötte ned til Vores Konges Rige efterdi Gud icke har behaget at giwe

ham, så god lycke med sine Rendyr at hand allene af dem kand have nödtorftige lefnadzmidler för sig och sine, meen maa opsöge sin näring ved Söen i Porsanger, hwarfore hand har ombudet mig at Jag paa hans wegne vilde giöre ansögning hos deres Högrespective Swenske Öfrighet at de i naadhed og med god Wilja Vilde giöra ham tilladelse till saadant sit forsät att iwercksette, helst efter di hand self icke andet wet end at hand har skickat sig ärlig och Christelig dend tid hand har wärit een undersete af dend Swenske Crona og der foruden/:skiönt hand er barn-föd i Swensk Lapmarcken:/dog har fra sin spide

Original side 351 b:

barndom opholt sig her i Riget intill hand efter Guds försyn kom i ächtkab uti Arjevas hwor hand, for at föye sine Värforældre er blewen in till denne tidh men nu for owenmelte oarsag har flöttet igien hid till Porsangers forsamling, derfor Jeg och hermed ydmygelig framferder for ham denne min begiäring försekrande at dend icke skeer i nogen anden henseende, end allena for at föye og tiene ham efter hans forlangende. Jeg forblifwer ellers i det öfrige Ädle Hr. Justitiarii Skyldige tienare Johan Falck Porsanger den 30. Januarii 1734.

Hwilcket sedan det med Krono Befallningz Mannen wälbde. Anders Hackzel communicerat blifwit honom aldeles förwägrades, och lærer honom icke mindre än andre fiäll lappar blifwa tillstot att utan afgift fiska wid Siösidan så länge dee här oppe betala deras wanlige skatt och utskylder till danska Cronan, hwarpå honom förelästes med flere af Allmogen, dhe skriftwäxlingar som uti dylikt ärinde äro förelupne emillan för detta Befallningz Man wälbde. Petter Pipping och Danske Fogdarne Hr. Adam Soelgaard och Anders Tönder af den 3. februar. S.D. 1733 samt den 12. Martii och 2. Junii Ejus. A.A.N. daterade Koutokeino, Wasöe och Skierföy Tingstäder. Och som Per Nilsson Soros Styfson Erik Nilsson wid sistledne Ting som protocollet härstädes omförmäler 1733, då skall blifwit inskrifwen till Danska skatten, hwilcken nästförwekne Sommer af honom skall blifwit uttagen till 8 dlr. Kmt. samt 10 mrkr. dito till SorenskrIvaren Hr. Petter And, sammalunda

Original side 352 a:

af Per Nilsson härsammastädes barnfödd hwars fader tillförne i 5 års tid

warit Svensk Länsman och sedermera tiänt här för Dansk Länsman 20 års tid omtränt. Ty aflemnades följande skrifwelsse här om till Kongle. Danska Amtmannen hr. Henrik Friman undertechnad af Domhafwand-en och Crono Befallningzmannen wält. Anders Hackzell Således lydande. Wälborne hr. Amtman, Såssom wid intächten af Kongle. Maytz. och Cronan Swergies tilständiga erlige skatt och utskylder nu wid denne genom resan är förständigat wordet, det twenne field Lappar ifrån Afowara som der äro barnfödde och wistande wid namn Erik Nilsson och Per Nilsson skola nästförwekne Sommar 1733 blifwit fordrade att betala skatt till hr. fogden Soelgard den förra under Lemminwuoma igenom Kiöpman Sr. Christen And i Talvig och den sennare igenom Kiöpman Sr. Hans ?..ledten i Killwig begge för 2 slätdaler elr. ? dlr. Kmt. utan 10 mrkr. do. som de hwardera til SorenskrIvaren har mest erlägga, påståendes derföre at blifwa här till Swergies Crono för vidare skattz erläggande förskonte. Men som denne sökt undflycht är skiäligen worden förkastad och de i anseende till sin hemwist under Swergies Crono och dess mantahl äro blefne införde at erligen skatt betala till dess rätta Herskap. Ty är man worden föranlåten härigenom tienst fliteligen begiära det befahlande Wälborne Amtmannen ..?..

Original side 352 b:

ta det förenämde Perssoner icke vidare måtte blifwa med någon skatt dersammastädes beswärade, utan derifrån befriade till alldeles förekommande, hwar hoos äfwen förenades att wälborne hr. Amtman till sin rätta ort och hemwist förwisad[?] i Koutokeino Jon Hansson wid namn som detta år skall uppehällit sig i Altens district, och att inga antahl på den orten antages elr. i någon skatt införes som icke blifwit härifrån efter Förordningarne dimitterade och med pass och bewis försedde. Som nu sämja, kiärlek och enighet härigenom rättwisligen befrämjas, så förwäntes och häre wälborne hr. Amtmannes behagelige gienswar och förblifwer in particullie Wälborne hr. Amtmannens Tienst redebogne och Hörsamste Tienare, Carl Sadelin, Anders Hackzel, Utzjocki Tingställe i höst den 9. Februarii S.V. 1734 och på dette Kongle. Danske betienterne icke schal få tillfälle att anse någon för lösdrifware, ty resolverades att alt ungt Manskap skall blifwa annoterat och infört uti Mantahlslängden, hwar hoos Karasjockibönderne Erik Eriksson, Clas Jonsson och Jöns Eriksson blefwo antydde att pro Ao. 1735 betala så mycket hwardera i skatt som de andra här wistande Lappländare.

Här å ransakades Upbördz Längden Man ifrån Man, hwilcken richtig befans och för-

Original side 353 a:

dy af Häradz Rätten likmätigt förordningarne verificerat blef. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 353 b:

Anno 1734 den 9. Februarii höltz Laga Häradz Winter och Werting samt ordinarie Rättegeng i Torneå Lappmarck med Allmogen af Teno och Uttzjocki Tingzlag som skattar till Konge. Mt. af Swergie och Cronan Dannemarck tillika uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige nämдемän.

Erasmus Persson, Jon Persson Utz, Anders Aslaksson
Nils Jonsson, Olof Olsson

1o.

I förstonne utlystes Tinget med Tingzfriden efter wanligheten och behörige Kongle. Mayts. förordningar samt placater uplästes och företyddes Allmogen här äfwen som på de föregeende ställen dem till underdenig efterlefnad. Sammalunda företolckades Befallningzmannen Wälbetde. Anders Hackzels utaf Högle. Kongle. Cammar-Collegio erhelne fullmacht af den 12. Apr. 1733 att han Succederat Borgmästaren i Torneå hr. Petter Pipping i fogdebeställningen.

2o.

Norska Lappen Sara Pedersson ifrån Waringe kiärade till Per Jonsson Paut ifrån Tenö för det han 1733 strax efter Juhl skall köpt en lifwaja af Per Jonsson och gifwit honom derföre 6 dlr. Kmt. hwilcken han ärnade föra hem medh

Original side 354 a:

sig efter som Per Jonsson honom försäkrat det skulle hon wara wahn att gå i tøm, men som han sålunda fört henne med största beswär igenom bne. byar i förhopning att hon som wiste sig motsträ..?.. skulle blifwa af..?.. spakare, skall han dermed intet förmåt längre uthärda utan på halfwa vägen till skickaren Erasmus Perssons kåta skall han blifwit nödsakat att karcka henne uti en ?ackia som dess Cammerat Elias Mortensson haft med sig hwilcken war i ett sällskap med honom förändes sålunda Wayan samma dag som han köpte henne till berörde Erasmus Perssons Kåta, kunnandes sielf intet få tillfälle att begifwa sig med henne tilbakars aldenstundh han skall afgjordt ..?.. med sin bys Cammerater Milleck Persson, Mikkel Nilsson och Lars Olsson, att möte dem på en wiss dag härwid Utzjocki utan bad förmälte Skickares hustru Elin Olsdotter, så wida mannen icke war hemma stadder, det at förrätta, Skickaren sielf utlefwade då han rekade honom här wid platzen doch med uttryckeligit förord, att om hon skulle förolyckas innan hon komme tillbaka till Per Jonsson Paut som henne för dugelig selde, det hon ingalunda bester den skadan utan att säljaren antingen han fer denne lefwandes igen elr. intet, honom en annan Waya tillställer som han kan wara beleten med för den lefwererade betallningen. Altfördenskull som han nu wän-

Original side 354 b:

tat et helt år och hwarcken fått en annan Waya eller sina penningar igen utan har blifwit föranlåten att resa 16 mil hit för denna ordsaken, begiäras Sara Pedersson icke allenast berörde 6 dlr. Kmt. utan och sina expenser och stämningz Penningar tilbakars.

Här emot förklarade sig Per Jonsson Paut att han wäl fått berörde Waya igen hwarföre han riktigt upburit omrörde 6 dlr. men som han samma

geng åt berörde Sara förselde en Renoxe för 14 dlr. att kiöra med, hwilcken med sin godhet skulle ersätta hwad som uppå wayan fattades och intet skickat den samma äfwen tilbakars än mindre wayan sielf eterstälte. Ty förmenar han sig intet wara skyldig att taga wayan allena igen; hwarwid som swaranden intet mera hade att påminna, och kjeranden peyrckade sina föredragne skiäl och förmente rättmätiga pesteenden, blef saken efter parternes tagne afträde närmare öfwerlagdh och resicverades?.

Såssom Per Jonsson Paut tillster sig hafwa riktigt igenfått den förselde wayan hwilcken intet war tamd och eftergifwen försäkran borde kunna gå i töm, hwarföre Sara Pedersson henne kiöpte, ty pröfwat den af Per Jonsson Paut härwid andragne ursäckt wara af mindre wicht än att hand dymedelst kan förmena kiöparen sitt igenbekomma, utan som Sara Persson medelst desse inwändingar är bracht uppå beswär och omkestnat pröfwar Häradz Rätten skiäligt att Per Jonsson Paut honom eterställer de emottagne och upburne 6 dlr. och derhoos för dess expenser

Original side 355 a:

och tidspillan honom tillställer 2 dlr. som gör tillsammans 4 wåg elr. 8 dlr. Krmt., med antydan der hoos att så framt Per Jonsson intet Sara Pedersson ofwannämde Summa strax tillställer utan han blifwer förord-sakad att se större beswär här wid, det samma äfwen honom skall komma till last och ersättning hwarföre Per Jonsson Paut strax aflefwererade till Sara Persson de edömde 8 dlr. Kmt. och blefwo de sålunda i detta målet etskilde.

3o.

Pe giord förfregan om ächtenskap byggande, lemnas wederbörande till underrättelsse att likmätigt Kongle. Maytz. förordning den 20. Octobr. 1698 är tilletit utan dispensation att ächta sin framledne hustrus kiötzlige Syskonnebarn, hwilcken händelse och denne rätt ansett Såssom lägersmel med oskyld, som Kongle. Maytz. och Riksens Höga Swea Heff Rätt gillat och approberat den 9. Novembr. 1725. Och som efter Kongle. Maytz. stadga och förordning om förbuden grader den 30. Decembr. 1680 uti alla andra grader Echtenskap tilletit wara me, utan någon vidare föregående dispensation, utom Secundus gradus lineä äqwalis elr. Emillan

Syskonne barn, så tilletes ächtenskap med sin Fars elr. Mors Syskonnebarn, med sitt egit Syskonnebarns Son elr. dotter, Kongle. Maytz. bref till Consistorium i Strängnäs den 11. Decembr. 1690 till Consistorium i Reval den 4. August. 1697 till Kongle. Swea Heff Rätt den 9. Junii 1699, men med

Original side 355 b:

den afledne makens dels ..?. dels halfbroders barn är ächtenskapet intet tillstett Kongle. Maytz. bref till dess och Riksens Höga Swea Heff Rätt den 15. august. och Högbemte. Kongle. Håff Rättens universale den 6. Octobr. 1733 hwilcket här igenom på begiäran extraherat warder af Utzjocki wanliga Tingställe den 11. Februarii 1734.

4o.

Wid upbördzlängdens ransakande befans att Anders Rasmusson med någre flere som i längden annoterades böre Separeras för lagmans Rântan; och som den eljest befans rigtig, ty blef han och efter förordningen verificerad; de för nästledne år falne Sakören blefwo och till wederbörande stora utdelta som observerat warder. Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Kilde:

Original side 774 b:

Ånno 1735 den 31. Januar. 1. och 3. Februarii höltz ordinarie Häradz Winter och Wår Ting samt Laga Rättegång med Almogen af Torneå Lapmark och Koutokeino Tingzlag som skattar til Kongle. Mayt. i Swerige och Cronan Danemark tillika, uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Edsworne Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Tore Persson, Anders Andersson Tornensis
Erik Persson Eira, Erik Persson Rikonen
Per Andersson Pära, Erasmus Siulsson

1o.

Sedan som Gudztiensten war förrättad, utlystes Ting och Tingzfrid efter wanligheten och blefwo wederbörlige Kongle. förordningar här som på de föregående ställen Almogen förhåle och för dem uttolckade, sammalunda Kongle. Maytz. placat och förordnande angående de förmaner och friheter som wederbörande hafwa at åtniuta, hwilka någre Metall och Mineralstreck här i Riket och der under lydande provincier upfinna, angifwa och i gång bringa gifwit Stockholm i Råd Cammaren den 27. August. 1723. Härpå blefwo de Controverterandes Perssoners namn upropade och derpå sakerne med det mera i följande ordning af Stämningzlängden företagne så wida inga Lagfarter och Criminalier woro för denne gången at sysla medh.

2o.

Drängen Olof Olsson Korvatus Kiärade til lapländaren Lars Siulsson skrifteligen i så måtto, Ädell och Högachtad

Original side 775 a:

Hr. Häradzhöfdinge samt den Låfle. Häradz Rätten. Inför den Låfle. Häradz Rätten är iag förorsakad mig beswära öfwer Lars Siulsson som förleden Sommar wid Wästersjön eller Norige från mig tagit en Kåsatus eller 5 års gammal

Hirfwas, det är Rentur, som iag tilskiänkz bekommit af dess broder Siul Siulsson för twenne år sedan, med Ödmiuk anhållan det den låflige Häradz Rätten täckes påläggga bemelte Lars Siulsson at åter lefwerera mig samma Rehn och bestå mig de omkåstningar iag warit nödsakad at här wid expensera till 24 dlr. Koppmt. beropandes iag mig till witne i denne sak Tolfmannen Per Andersson, som säker underrättelsse hafwer huru här med är tilgångit, under afwactan af en Gunstig Resolution förblifwer medh wördnad ppp. Anhållandes ytterligare munteligen at som Lars Siulsson gjort detta taket om natten då han sielf warit borta stad och en liten gässe om 12 åhr wid namn Olof Nilsson Chäbanen allena wacktade Renarne, det han med laga bestraffning måtte blifwa ansedder som underståt sig med egen hand at således angripa dess egendomb.

Härwid förklarade sig Lars Siulsson och bekiände så wara gjort som af kiäranden anført är, skolandes Lars haft med sig til Cammerat Aslak Klemetsson då sådant passerade widh Noasmotka strax wid siöstranden i Norjet, dock säger han sig hafwa sagt til förbemte. gässe, iag har tagit Hirfwas hem med mig och kiänner mitt märke, sök intet annorstädes efter honom utan hos mig, wid hwilket tilfälle Aslak Klemetsson äfwen tagit der ifrån 2ne stycken sina Renar som han igenkiände wara ditrymde, men en wicka der efter säger Lars Siulsson sig hafwa lemnat omrörde Hirfwas, såsom i taka mans hand hos Nämndeman

Original side 775 b:

Tore Persson der och

Renen ständigt sig befunnit til dess han förde honom nu hit till Tinget at besichtigas.

Här emot inwände Olof Olsson Korvatus at som dess Gla. Moder Elin Olddotter och Broder Anders Olsson warit hemma stadde i kåtan så hade han åtminstone bordt säya för dem på hwad wilkor han borttagit Hirfwas Renen, men de skola ingenting wettat här af, utan twenne nätter eftersom detta skiedde och han wid hemkomsten saknade Renen, skal gässen Olof Nilsson Chäbanen sagt för honom hwart han wore kommen som de hemmawarande intet wiste af, hwarigenom dess resa hit opp den gången kom at studza som han slikan fohlenskap intet ägde mera utan endast berörde Ren på hwilken han kunde klöfja sina saker och husgeråd, blef derfor föranlåten at höra sig om fohlenskap med kåstnad och beswär annorstädes, aldenstund han fruchtade sig allena gå till Lars

Siulsson och fråga der efter, befarandes slagzmål och owäsende, men som han intet kunde få den åstundade undsättningen af sina grannar, emedan de äfwen woro betänkte på flyttningen, ty skall han wågat sig til Lars Siulssons by och på anmälan om sit ärende fastagit oftanämde Ren; Men Lars Siulsson släpte den strax åter lös igen, hwarföre Olof blef nödsakad at förfoga sig till Nämdeман Per Andersson Pära och förmådde honom emot betalning at gå med sig till Lars Siulsson på det han skulle få Rentiuren der ifrån, men som de fått honom i tömen skall Lars Siulsson åter släpt honom bordt, hwarföre kiäranden åter jemte Nämdemannen nödgades med oförrättade ärender begifwa sig der ifrån, och fick omsider med stor möda läya sig fohlenskap och flyttning af besagde Nämdeман. Detta hward som kiäranden nu anført hade tilstod Lars Siulsson wara sant och at han

Original side 776 a:

sagt till dem, Jag släpper intet Renen för än saken kommer under Häradz Rättens bepröfwande och skall til den tiden sättia honom i taka Mans hand, som han och strax gjorde, lemnandes honom till Nämdeман Tore Persson och dess by til denne tiden.

Och som parterne öfwer detta målet och hwem Renen skulle tilhörig wara begge åberopade sig Nämdeман Per Andersson Päras witesmål, ty blef han och ojäfachtigt Edeligen afhörder, förmälendes derpå, at näst weckne Sommar Mariæ besökelsetid omtränt då han war stadder wid Wästersiöstranden med sitt bohag, skal en dehl af Olof Olsson Korvatus Renar kommit til dess by och ihop med dess Creatur; Som nu bröderne Per och Olof Olsson Korvatus jemte Lars Pålsson tillhopa ankommit at afhämta hwar sina Renar och de fastagit dem som en och hwar kiäntz wid, samt Olof Olsson Korvatus denne Hirfwas Renen, skall witnet sagt då han blifwit honom warse och besett öronen, denne har Siulsönnernes märke, bad fördenskull Siul Siulsson och Sven Andersson som woro i byalag med honom at komma och bese den samma, hwilket de och gjorde, då de samteligen förnummo at Renen hade gammalt och intet ungt märke på dem, anförandes Olof Olsson Korvatus strax uti deras närwaro, at det skal wara samma Rentiur soim han för 3ne år sedan skall fåt af Lars Siulssons broder Siul Siulsson då han war 2 åhr gammal och redan med hans märke tecknad, hwilket Siul äfwen bekiände sant wara, då Nämdeман Per Andersson Pära frågade honom Siul om Olof Olsson

skulle få föra honom bordt med sig? hwar på han swarade, iag wet intet annat, ty en sådan Ren har han fått af mig som sagt är. Witnet frågade å nyo, så skall han nu få taga bort honom? Siul swarade, intet kan iag neka ey heller befalla sådant, och der på tog Olof Olsson Renen och reste sina färde med Cammeraterna som bortförde hwar sina Creatur. Men 14 dagar der efter förmäler witnet ytterligare skall

Original side 776 b:

oftanämde Olof Olsson Korwatus åter kommit til honom och berättat huru som Lars Siulsson, honom sielf, Modran och brodren owitterligen om natten med egen hand tagit Renen bort från dess by, hwilken som han på tilfrågan intet wille lefwerera ifr. sig, der Olof Korwatus likwähl nu för sin angelägenhet och flytning omöyeligen honom umbära kunde, ty skal Olof bedt Nämдемannen för betalning wara sig följachtig at förmå Lars Siulsson lefwerera ifrån sig Renen som han och gjorde, säyandes til förenämde Sven Andersson och Siul Siulsson, nog kiänner iag Creaturet och om det är samma Rehn som Olof tog ur vår by intet längesedan, hwar på begge fölgdes åt til Lars Siulsson, och så snart han fick se Renen den Olof Corwatus wiste honom, kiände han strax igen at det war samma och den Hirfwas som Olof Olsson för kort tid sedan tagit uhr dess by, tilfrågandes Lars Siulsson hurusom han understode sig at taga Renen ifrån ägaren i synnerhet på den tiden som han bäst honom behöfde, hwarföre Olof Olsson fordrade sin ersättning såssom en fattig Man med tårar, Lars Siulsson swarade iag kiänner och Renen för min, ty iag hafwer och två witnen derpå, hwarpå Lars intet längre behullit honom hos sig utan satte honom til Tingz hos Nämдeman Tore Persson, så at de med oförrättade ärender nödgades wid slika omständigheter begifwa sig der ifrån, hwarpå detta witnet sitt tahl sluta månde i denne saken.

På tillfrågan hade Lars Siulsson inga andra wittnen än brodren Siul och Swågren Sven Andersson som bodde ilag med Nämдeman Per Andersson Pära hwilka intet mera wiste här om berätta än hwad redan anfört blifwit. Lars Siulsson kunde icke heller

Original side 777 a:

förete något skiäl, om eller när han en sådan Ren skall bortmistat utan måste tilstå det han gått blåt

efter märket som bröderne bruka nästan enahanda, der likwäl Olof Olsson Korvatus förnimmes i några åhr bortåt haft Renen oklandrat, som Siul Siulsson närwarande widgår hafwa gifwit honom denne Hirfwäs för 3 år sedan märkter och då han war Orack eller 2 åhr gammal, på hwilken åter Olof Olsson strax han fick honom, igenom Modran Elin skal låtit giöra en skåra till i örat at skilja märken ifrån hwar annan, som hon Elin äfwen närwarande widgår; hwarföre och på det Häradz Rätten här om tilförlåteligen måste blifwa underrättader pröfwades skiäligt, at Lars Siulssons, Siul Siulssons och Olof Olsson Korvatus egna närwar-ande, så wäl som denne trät Renen skulle blifwa af samtelige Nämde-männerne besichtigade, hwilket och skiedde uti wederbörande parter och Menighetens närwaro, blifwandes uppå trät Renen funnit icke allenast Siul Siulssons tydeliga märke gammalt och fullkomligt, utan och det tecknet som Olofz moder Elin skal gjort på Renen strax, at skilja honom ifrån de andras. I anseende hwartill Renen blef enhälleligen tilldömd Olof Olsson Korvatus, hwar å som Lars Siulsson intet pröfwade sig wara befogat mera at twifla tilböd han Olof Olsson Sombio eller Korvatus samma Ren at oklandrat behålla, och dessutom till ersättning för den tidspillan, kåstnad och beswär, som Olof Olsson blifwit föränlåten nu 3 fjerdedelar af et år, på så långan tid lida, till honom erlægga uti et för alt 18 dlr. Koppmt., hwarpå Lars Siulsson strax lefwererade honom en Ny Rana 8 dlr. wärd, ut-

Original side 777 b:

låfwandes til wårfrudagen at tilställa honom Resten 5 wåg eller 10 dlr. Koppmt., hwarmed Olof Olsson Korvatus betygade sig wara nögder utan at påstå vidare bestraffning.

Fördenskul och näst det Häradz Rätten wid detta parternas fria och otwungna begifwande och förlikning bero låt, pröfwades och skiäligt at det samma på begiäran icke allenast i dess protocoll infatta låta, utan och til framdeles efterrättelsse likmätigt Kongle. Maytz. process Ordningz 23. § med laga domb stadfästa, som wederbörande tydeligen företålkat blef och de sålunda åtskilde.

3o.

Igenom Danska Länssmannen Erasmus Siulsson som på Wästersiömannen Amund Reyers wägnar hwilken bor wid Raissi älfz åmyne, in-

stämt Nils Hansson härsammastädes, inlewererade jämte fulmackten berörde Reyer skrifteligen och med egen hand dess kiäromål til nämde Nils Hansson daterat Raisen den 24. Novembr. 1734, sålunda i bokstafwen lydande. Wälädle och Wälbyrdige Herr Lagmand Carel Sadelin, Jeg maa tage mig dend dristighed til at tilmelde dem med disse faa Rader i den forhåbning at nyde deris hielp i det som Retmätig är, beder ydmygest Welbyrdige Herre tager det icke ilde opp, angaaende min Verbroder Nils Hansson som hafwer taget et Räfwe Jern hos min Verfader til at bruge for Lott, og samme Jern Er af min Verfader föräret til min Kone og hendes Söster og nu 10 aar siden, men Vii har Verken bekommed Lott ey heller Jernet igen. Ligeledes har Verfader lewereret ham en sölfkiede koster 4 Rdlr. til at forware, men har monge gonge fordret det tilbage men kand icke noget bekomme. Verfader som er nu en Gammel Mand trenger om sitt,

Original side 778 a:

beder derfor ydmygelig Welbyrdig hr. Lagmand lader oss nyde rätt, til Vidner Er Jon Jonsson og Svend Aslaks-son som self har hort af Verfaders egen mund, og gifwer Vi det i Raste Siurssons hender at anamme, som og samme sag skall indstefne i Rätte om hand icke self godwillig Vill betale. Nest ald Velstandz önske forbliver ieg Velbyrdige Herr Lovmandz ydmygge tiener ut Supra Anund Reyer.

Hwarwidh den af honom befulmächtigade Erasmus Siulsson vidare anförer at som fadren Hans Anundsson för 10 år sedan skal lånt Nils Hansson en Räfsax emot halfwa aflinge eller lått, hwilken skall komma berörde Anundz hustru Kierstin och Systran Brita til, det han icke allenast den samma nu ifrån sig lefwererar utan och halfparten af Afwelen på så långan tid, sammalunda silfwerkiedan om 4 Rdlr. wärd och der härwid redan använda expenser med 16 öre Smt. ersätter.

Nils Hansson tilstår och bekiänner at Räfsaxen är hos honom i godt förwar fast han intet uppå så långan tid kunnat ägt lyckan at fånga något med honom, nekar och icke heller til Silfwerkiedan 4 Rdlr. wärd, at ju den är i behåll fast han intet dera skall hafwa här tilhandz utan wid dess giömor. Hwarföre som Nils Hansson ärnar sig wid tilfalle utföre til Raisen och förenämbde Swåger at förnimma huru qwarlåtenskapen efter dess nyligen afledne fader Hans Anundsson skall wara bytt och om han

fått någon dhel af Renarne som honom bör tilkomma, begiärrar han at så länge få behålla meranämde Räfsax och Silfwerkied hos sig til han får höra om något af Qwarlåtenskapen är på dess dehl afsatt och han sålunda tilbörigen blifwit förnögd, wid hwilket tilfälle han owägerligen skall lefwerera ifrån sig desse åstundade persedlar, hwar emot som Anund Reyers

Original side 778 b:

fulmächtig intet hade at inwända utan wiste sig der medh nögd wara;

Ty näst det Häradz Rätten pröfwar skiäligt at hwar och en åtniuter hwad lag och Kongle. förordningar honom tillägga, bör och billigt tagas i consideration detta Nils Hanssons anbringande som skulle han uppå arfwet efter sin framledne fader ännu hafwa något at förwänta i sinnerhet af Renarne, hwilket han swärligen kunde utwärka af berörde sin Swåger som uti annat Konungarike boende är såframt desse hoos honom befinteliga persedlar icke finge wara honom beforderlige och dertill lika som hielp ledande, bewiljade och samtyckte Häradz Rätten till detta Nils Hanssons påstående med antydan at han til nästa Ting 1736 härom wederbörlig efterrättelsse och beskied aflägger, uti oftanämde Länssman och fullmächtige Erasmus Siulssons närwaro, hwilket parterne tydeligen företålkat blef.

4o.

I anledning af den nästledne år hålne widlyftiga ransakningen öfwer änkan Karin Ifwarsdotter som i församlingen warit misstänckt för lägersmåhl och der wid aflade fosters otillbörliga hanterande, hwilket 1734 års Protocoll uti den 3 puncten alt omständeligare innehåller med Häradz Rättens derå fälte interlocutorie resolution, blef samma Karin Iwarsdotter efterfrågader med de 14 resterande perssoner som wid framfarne Ting intet kunde blifwa examinerade, då Gla. Länssman Erasmus Nilsson Håtti, Länssman Mads Nilsson och Nämдемännerne Anders Andersson Tornensis samt Erasmus Siulsson som för hennes afwikande stält sig i borgen, samt försäkrat at wid detta Tinget ställa henne åter för Rätta, upstego med förmälan at de fuller

Original side 779 a:

uti lifztiden wårdat sig om henne i bästa måtton, men som hon nu mera intet skal befinnas ibland de lefwande, aldenstund hon blifwit död hos Länsman Mads Nilsson den 22. nästförwekne decembr. 1734 utan at hafwa närmare bekiännelse om detta sitt förhållande dem witterligen lemnat ifrån sig, och hennes lik ännu står obegrafwit i steglukan til Kyrkiogården sedan det för en månad omtrant blifwit hit skaffat af dess anhöriga; Ty underställa de med hennes sleckt och Wänner, Rättens ompröfwande, huru och på hwad sätt Karin Ivarsdotters andelösa lekamen skall blifwa Jordanom öfwer antwardad. Altfördy blef Följande Resolution öfwer detta målet på begiäran extraderad. Karin Ivarsdotters andelösa lekamen pröfwar Häradz Rätten likmätigt Kongle. Maytz. förordning den 3. august. 1698 böra handteras af ärligit folck, men serskilt i Kyrkiogården i stillhet och utan de wanlige Ceremonier begrafwas, för den nästledne år emot henne anhängige giorde Criminale sak och de swåre uti den der öfwer hålne ransakningen, anförde omständigheter, hwilket länder wederbörande och dess anhörige till tjänlig efterrättelse, Actum Koutokeino Tingställe den 1. februarii Ao. 1735.

5o.

Den stridighet som warit emillan Norska Mannen Mads Jonsson ifrån Alten och Nils Jonsson Pundskied angående dennes Son wid namn Olof Nilsson omtrant 13 år gammal, som skal för än året warit tilända o-låfligen gått ur tjänsten hos berörde Mads Jonsson, blef länge dem emillan Ventilrad, hälst som denne Mads återfordrade 5 1/2 par silfwer Maljor om 3 1/2 lodh, hwilka han skall gifwit gässen till årslön som fadren

Original side 779 b:

emottagit, men Nils Jonsson icke wille aflefwerera för den stränga och matlösa tiensten som han haft; Ty så länge föräldrarne wistatz kring Alten skola de fött och klädt gässen, fast än han giorde husbondfolcketz arbete, men en Månad efter deras afresa, och sålunda något för än årstiden warit ute skall gässen nödgatz taga wackert afskied af dem och det för Sulten skuld, hwar öfwer Nils Jonsson wille producera witnen, blef dock parterne emillan uti wänlighet bilagd sålunda, at Nils Jonsson Pund-

skie behåller i handom hafwande 5 1/2 par Silfwer Maljor, och der emot uti ett för alt tilställer Mads Jonsson 6 dlr. Kopparmt. hwar med så den ena som andra betygade sig nögder wara, fördenskull lät och Häradz Rätten denne saken der wid beroo som til framdeles underrättelsse härmedelst antecknat warder och de sålunda åtskilde.

60.

Det beswärade sig lapländaren Jon Nilsson Siri öfwer Daniel Amundsson Pålas dräng Per Persson Tauko ifrån Enoteckis, för det han näst för Helgamäss framfarne höstars skall funnit wid dess kåtaställe uti en Pung 2 stycken Silfwerknappar wärderade 6 dlr., 1 par förgylta häckter med blad knapt lod 6 dlr. med en Naska af ett oförgylt Silfwerbälte och et par förgylta maljor 1 lodh tilhopa wärderat för 6 dlr. item en förgylt Silfwer-ring 5 dlr. och Contant 14 femtonörstn. elr. 7 dlr. 28 öre Koppmt. som gör en Summa af 10 dlr. 9 1/3 öre Smt. in alles, hwilket förenämde dräng med största sorgfällighet arbetat på at fördölja, men som Jon Nilsson hållit honom misstänckt ty skall han altid låtit wakta efter hwad han tagit sig före aldenstund han förstod tillika med husbonden det han öfwerkommit pungen, fast han intet welat sådant tilstå

Original side 780 a:

Ehuruwäl Jon Nilsson Siri låfwat honom det bästa stycket af Silfret som han upräknat och i pungen war tilfinnandes. Nu som han intet kunde härmed uträtta, nödgades han med beswär och omkåstnad låta ransaka alla de perssoner som warit boende i en by och granskap med honom, såssom Lars Larsson Spein, hustrun Sigri Nilsdotter, Pigan Karin Larsdotter, Daniel Anundsson, hustrun Karin Aslaksdotter, Per Eriksson Eira med några flera på det han skulle få rätt angående denne sin förkomne Egendomb, hwilka och godwilligt sig der till begåfwo, aldenstund de redan wiste med säkerhet at drängen Per Tauco pantsatt hos en bonde Son Thomas Madsson wid namn, Siri förgylta Silfwer Ring för 10 femtonörstycken och dessutom försålt til Spein Larsson Spein berörde Naska af Silfwerbältet som han kiäntz wid. Men som Per Tauko ingalunda wille samtycka til någon ransakan hos honom ty skola förenämde Perssoner gripit honom an med kraft och funno då hos honom Pungen, omrörde Silfwerknappar med häcktorne, som med Naskan ihopa beräknat och det

han igenfått belöper 19 dlr. 28 öre Koppmt. Prætenderar fördy uppå de Persedlar som för honom ännu borta äro 11 dlr. och dessutom för Expenser och tidspillan 1 dlr. 4 öre Koppmt. som han Specificice upräknat redeligen hafwa påkåstat och utlagt, beropandes sig för öfrigit til witnes uppå alla förenämde perssoner om alt hwadh han här till kan hafwa i denne saken förebrakt.

Drängen Per Persson Tauko beswärade sig högeligen der öfwer at Jon Nilsson Siri honom så wålsammeligen angripit, och ehuruwål han intet nu mera kunde neka sig hafwa funnit Pungen med åfwanförmålta Per-sedlar uti, samt med all

Original side 780 b:

flit sökt at fördölja dem, så förmenar han dock at de intet så strängt hade bordt hantera honom som de wid förbemte. Ransakning giorde, i ty de skola afskurit bältet från lifwet på honom då han med goda intet wille släppa det, hwar wid han haft pungen fastbundin; Omsider begaf Per Tauko sig at gifwa Jon Nilsson Siri 11 dlr. Koppmt. för maljorne och Ringen som äro borta ännu, och de prætenderade 1 dlr. 4 öre Koppmts. expenser så at Summan just blifwer 12 dlr. 4 öre Kmt. och aldenstund han strax betalte Contant omrörde 4 öre til Jon Nilsson Siri, ty stadnade Rätten i följande utslag.

Ehuruwål drängen Per Persson Tauko icke tilförne för tiufweri warit lagförder utan detta förnimmes wara första gången; Likwål som Summan stiger öfwer 8 dlr. och till 10 dlr. 9 1/3 öre Smt. dömes han likmätigt Kongle. Maytz. straffordning den 18. Maii 1653 § 3 at böta 3 gånger så mycket som denne tiufnaden är värderat före gör 30 dlr. 28 öre Smt. samt undergår der hos en Söndagz uppenbara Kyrckioplicht. Vid.?. Kongle. Resolutionen på Prästerskapetz beswär 1697 § 8. För Bötterne har Per Persson Tauko intet at betala med, utan afstraffades med 4 par spöo efter stöldens quantum enligt Kongle. Resolutionen den 20. Maii 1699 och remitterades derpå til Ven. Minister. sålunda Sålunda Sålunda drängen Per Persson Tauko är för begångit tiufweri första gången dömdes til ägandens förnöyande af Resten 12 dlr. eller 6 wåg som til det återstälte ännu fattas för honom samt tredubbla böter och uppenbara skrift jemte Kyrckioplicht, och han det werdzliga straffet utståt med spöo och rislitande. Altfördy och såsnart Per Persson restituerat ägandes mannen förbemte. 12 dlr. Koppmt. remitteras han til Ven. Minister. i denne för-

församling om at den ålagde Kyrckioplichten jämwäl ofördröyeligen undergå Actum Koutokeino Tingställe den 3. Februarii Ao. 1735.

Original side 781 a:

8o.

Nämndeman Olof Andersson Lambinen ifrån Koifvokyla by och Öfwer Torneå Sochn företrädde tillika med Borgaren Anders Helantz köpdräng Lars Baltzarsson förmälendes at de woro förlikt om några skiälsord som denne sednare skall fält emot Lambinen under resan nyligen ifrån Wästersjön och hit opp uti Borgarne Anders Samuelssons, Henrik Pippingz, Lars Nystedt och Anders Biörkbergz närvaro, i så måtto at Lars Baltzarsson näst det han nu offentligen förklarar det han med Nämndeman Olof Andersson Lambinen intet annat wet än ära och gått, samt anihilerar de ord som han i hastighet och skiämtewis skal fält om honom, bediandes derjemte om förlåtelse med försäkran af 3 dlr. Koppmt. utom 14 öre Smtz. expenser at til Lambinen ofördröyeligen betala, hwarpå han sin vidare talan i detta målet aldeles upsade, så ut-låfwade Lars Baltzarsson derjemte för denne sin obetänksamhet skull att erlægga till Gudz huus och kyrkan här sammastädes 1 dlr. Smt. så wida dett skiett om en hälgedagz afton; Ty pröfwade Häradz Rätten wid detta parternes nöysamme begifwande mindre nödigt at för de blåtta obetänkta fälta orden skull, Edeligen afhöra de här frammanföre namngifne perssoner af hwilka dock icke eller mera än en är närwarande och nu tilstädes, utan låter denne saken uppå wederbörandernes begiäran härwid bero, sedan den med föregående dess omständigheter blifwit i Rättens protocoll anteknat, som parterne tydeligen förehållit blef.

8o.

Aldenstund wid näst framfarne Ting saken intet kunde

Original side 781 b:

blifwa företagen, om den förkomne pigan Ingrid Olsdotter Sombio 27 år gammal, hwilken warit i tjänst hos gla. Anders Larsson Pära, dels derföre at liket icke blifwit igenfunnit, dels och för den orsaken at de åberopade Perssoner

icke warit inkallade, Ty blef nu efter giord påminnelse af Per Olsson Korvatus uti alla wederbörandes närwaro 1733 års Ransakning upläsin klanderlöst såssom den uti berörde års protocoll och den 10. § införd finnes, hwar wid hennes bröder föremälte Per Olsson och Olof Olsson anförde at de nu 2ne somrar skola förgiäfwes sökt åtskillige gånger efter kroppen tillika med Anders Larsson Pära, Sonen Spein Andersson och Morten Andersson omkring Paunowara och der Anders Larsson med Sonen haft sitt bo och bohag då hon blef förolyckader, så at de icke ens funnit några kläder eller annat teckn efter henne, utan som der i negden skal wara en stor bäck wid namn Nial Autzo eller Nialbäckz kiär som faller emillan bergen och sällan fryser igen på alla ställen och om så wore slår han strax up igen wid första wäderwändning, hålla de oförgripeligen före at hon råkat gå wilja och til äfwentyrns förolyckatz uti honom då sniö- och uhrwädet om natten satte till, hwar om de wid förra ran-sakningen underrättade blefwo. Men at Per Olsson Korvatus tillika med Systran Marit Olsdotter anført som skulle et ryckte gått at Ingrid warit med barn rådder, der tilförmälade sig inga andra sagusmän äga än dem de tillförne namngifwit hwarföre blef Per Eriksson Rikonens hustru Kierstin Larsdotter och Spein Anderssons Piga Margetta Nilsson utan jäf Edeligen af-

Original side 782 a:

hörde, hwarpå de särskilt berättade och först Kierstin Larsdotter at hon aldrig warit denne förolyckade Ingrid så när boendes det hon samma år fåt tala med henne, utan hon förmäler sig hafwa hört det talet af Per Olsson Korvatus som nämt Lars Siulsson wara dess sagusman, hwilket hon bekiänner sig hafwa sagt för Marit Olsdotter med tilfrågan om hon hört deraf någonting, doch skall hon aldrig hafwa sedt Ingrid eller talat med henne det året, fast mindre sedan som hon kom bordt, skall icke heller wetta säga på hwad sätt sådant skedt. Beträffande den omständigheten at husbonden Spein Andersson skal piskat henne så säger hon sig aldeles intet wetta af, utan tog derpå afträde.

Margetta Nilsson anförde at år 1732 efter helgamäss skola husbönderne Anders Larsson Pära och Sonen Spein Andersson begifwit sig utföre til Wästersjön och Nauvono Marknad då hon redan wakat ut dess dygn öfwer Creaturen och tog Pigan Karin Jönsdotter samma afton emot den sysland emedlertid som hon kommit hem trött och frusen skall hon sedan hon ätit begifwit sig til hwila, medan Matmodran Ingrid Nilsson

och denne förolyckade Ingrid skiötte Creaturen och hushållit efter nöd-
torften, aftonen efter kom skåttet på Ingrid, hwilken hon intet
annorlunda ansåg än frisker som på någon af dem och kunde intet förstå
at hon varit hafwande fast mindre hörde hon sådant talas af någon annan
doch skal Ingrid haft et sådant maner at hon alltid hullit sig längre borta i
marken med Renarne än någondera af de andra, ja hon skal ibland varit
borta hela dygnet, så at hon intet kommit hem för än hennes tid war at
blifwa aflöster, men nu likwäl om natten skal hon varit hem och fått sig
mat samt frågat matmodran om

Original side 782 b:

alla Renarne woro i går tilstädes,
dagen derpå blef stark uhr och Sniöwäder, då matmodran sielf gåt stad at
se efter Renarne, som kom hem allenast med halfparten af dem men intet
folck sade hon sig hafwa sedt, hwarföre hon bad Karin Jonsdotter och
Margetta söka de öfriga som med Ingrid woro borta wid Pauno-wara,
med hwilka de och kommo hem mot aftonen, men Ingrid förmente de
hafwa gått till byarne der omkring, och achtade så Karin
och Margetta öfr. natten Renarne begge efter det war blånedanet och
owädret låg på, emedlertid wachtade matmodran allena de små barnen.
Men som Ingrid om Morgonen intet war til kåtan ankommen reste
Margetta med Karin Jonsdotter strax at fråga efter henne hos Per Aslaks-
son och Jon Nilsson som dock ingen mera kundskap ägde der om än de
andra, men icke dess nmindre skickade Jon Nilsson med dem sin dräng
Jakob Persson Tauko samma dag at söka efter henne emedan han war
hennes Syster Son och förmentes hafwa bästa kundskapen om orterne
som hon plögade uppehålla sig på, men de sökte alla fåfängt sammalun-da
ått dagar derefter då husbönderne woro hemkomne, och mera an-förde
detta witnet sig intet hafwa at säya i denna saken.

Härpå anförde Jakob Persson Taucko utan Ed at han strax som dess
moster Sagnades skall varit med förra nämde Piga åstad at söka efter
henne då husbönderne woro borta stadde, men en wicka omtränt för än
hon sålunda blef borta skall han varit uti Speins Anderssons by at leta
efter någon förrymda Renar, då husbondefolket varit stadder på åter-
resan ifrån kyrkan nemligen Anders Larsson Pära och hustru Ingrid Nils-
dotter, men Spein Andersson war sielf at ackta Renarne med de andra
Pigorne så at han träffat Mostran Ingrid Olsdotter allena om qwällen
sittiandes i kåtan bedröfwad då hon på tilfrågan hwad som fattatz henne?

skall swarit Jag

Original side 783 a:

har en sådan samwetz ångest at den af mig ey kan beskriwvas ty iag har förbrutit mig emot Gudz bud och församlingen, nu behöfwer iag hielp, men hwar skall iag få antingen godz eller penningar, intet frågade Jakob Persson efter om hon war hafwande, och icke heller talade hon någon ting derom, så at han intet förstod sig uppå denne hennes utlåtelse, fick ey heller råderum at göra sig derom bättre underrättader, aldenstund hans tid icke tilsade at dröya der öfwer natten och folcket kom på dem så at de nödgades afbryta detta talet, doch tyckte han meningen hafwa warit det hon skal låtit besåfwa sig fast hon intet nämde Personen som haft med henne at beställa; Eljest skal hon intet nämt om någon stränghet som husbondfolcket eller matmodran skola föröfwat emot henne, utan berömma dem fast mera. Om hon warit hafwande eller annars siuklig det säger Jakob Persson sig icke hafwa förståt, emedan hon icke klagat sig öfwer något sådant, men gårdzfolcket skal sagt för honom det hon gärna wistatz allena i skogen, doch at ingen kunna förstå hwad hon der uträttat.

Såsnart dess husbonde Jon Nilsson Siri fick tidningar af Pigorne at Ingrid intet warit hemma om natten som urwädrät påstod skall han skickat Jakob Persson Tauko med dem at leta efter henne dock förgiäfwes, uti hwilket ärende han sedermera några gånger äfwen med flere warit begripen men sammalunda fåfängt, och wet han icke något säya på hwad sätt hon blifwit förolyckader, doch war icke långt ifrån Paunowara en stor bäck wid namn Nial Autzo som hade branta fall emillan bärigen, hwarföre han aldrig så starckt blef tilfrusin at han ju icke wid första blida åter gick yppin på åtskilliga ställen, och mera sade denne Jakob Persson sig intet hafwa at säya

Original side 783 b:

om denne saken.

Elin Olsdotter denne förolyckade Pigans moder med Syskonen Per Olsson, Olof Olsson och Marget Olsdotter Korvatus blefwo tilsporde om de något mera hade at påminna här wid, sedan alla namngifne perssoner blifwit afhörde som här wid tilställes warit och eljest någon

kundskap haft om dess tilstånd, hwilka enhälligt med dess husbondefolck sig utlätto at de här wid intet mera hade at påminna. Fördenskul sedan ransakningen uti allas närwaro blifwit klanderlöst upläsin, lades detta målet til Rättens sluteliga yttrande. Ehuruwäl af Jakob Persson Taukos berättelse det synes, som skulle Ingrid Olsdotter Sombio haft något åliggande på dess Samwett, härrörande af olåflig sammanlefnad så kan dock en sådan icke för så otwifwelachtig ansees och at det icke hade kunnat waKorvatusra annat som henne aggat, hälst hwarken hon uttryckeligen nämt om beblandelssen eller han frågat efter hwem som brutit medh henne, at Rätten i anledning deraf får tilfälle taga någon wiss Person under Examen, som nu wid desse omständigheter äfwen pröfwat vara omöyeligt at sig yttra öfwer. Hwarföre och Häradz Rätten, at Ingrid sålunda plöztligen bortkommit intet just kan tillägga hennes oroliga samwette, utan fast mera dess egen oförsichtighet som förtöfwade i marken då hon förstod at urwädret tilsatte, hwar af det lätteligen kunnat hända då hon råkat gå wilse wägar at hon antingen fallit af klipporne i strömen eller och på något annat olyckeligit sätt om-kommit, som Gudi allena kan bäst vara bekant, blifwandes derföre Anders Larsson Pära, Sonen Spein

Original side 784 a:

Andersson och dess hustru Ingrid Nilsdotter förklarade frie för alt ansvar och widare tiltal i detta målet, hwad oftanämde Piga Ingrid Olofsdotters förolyckande angår, hwilket samtelige wederbörande tydeligen företälckades.

9o.

Aldenstund det berättas at Tingstugan skall fara illa och wanrycktas när en och annan tager sig frihet der bo och wistas utan at nyckelen är uti en wiss mans händer som gifwer anledning för åtskillige der hoos at hafwa höö och fourage der inne utan wederbörandes wettskap, hwaraf icke all-enast fönsterne sönderslås och muren förderfwat, utan och sängar bord med bänkar förspilles, menige Man till saknad som bör alt sådant wid mackt hålla uppå denne fiällorten, hwarest intet wirke finnes der til tänligt närmare än på Åtta á Niio miler wäg.

Fördenskull som Handelssman Henrik Pipping påtar sig at låta laga fönster, som han tilsatt låset för dören och muren förbättra med den gamla Sängen samt uprätta en annan säng och låta reparera taket omkring muren der dett läker på sin bekåstnad och sålunda huKorvatusset stadigt wid mackt hålla, tilsade Länssman Mads Nilsson samt Nämndemännen och menige Man honom at han allena och ingen annan wid dombhafwandens afresa skall få taga nyckelen och bruka stugan sig til nytta wid ankomsten opføre hit til orten uti dess frånwaro, doch så snart Laga Ting och stämma infaller bör han afflytta och Tingstugan dombhafwanden eller dess folck ofördröyeligen inrymma/:blifwandes fuller af Danska Länssmannen Erasmus Siulsson här wid påmint, det måtte Kongle. Danska Upbördzmannen få wistas här inne så länge intächten påstår, så håller doch Menige Man sådant betänkeligit så wäl i anseende der till at de hafwa en upbördzstuga, som

Original side 784 b:

at den intet pröfwar sig wara befogad med skada och olägenhet låta gå detta Pippingz anbud sig ifrån, hwarigenom Socknestugan i annor händelse aldeles skulle komma at förderfwas menigheten och dombhafwanden til skada och afsaknad, hälst som det altid varit wanligit at Kongle. Danska Fougden under dess wistande hullit til i kåtan hos dess Länssman; hwilket uppå begiäran sedan det för samtelige wederbörande upläsit blifwit i Rättens protocoll antecknades och sålunda Extraherat wardt af Koutokeino Ordinarie Tingställe den 3. Februarii 1735.

10o.

Här på ransakades Upbördz Längden Man ifrån Man och som den befans richtig; Ty verificerades han likmätigt förordningarne som antecknades til framdeles efterrättelsse. Actum ut Supra.

På Häradz Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 785 a:

Ånno 1735 den 6. Februarii höltz ordinarie Härradz Winter och Wår Ting med Almogen af Torneå Lapmark och Afiowara Tingzlag som skattar til Kongle. Mayt. af Swergie och Cronan Danmark tillika uppå dess wanliga Tingställe närwarande Edsworne Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och följande Nämдемән.

Olof Persson, Nils Persson
Gla. Per Ifwarsson, Per Toresson

1o.

I förstonne utlystes Tinget och Tingzfriden efter wanligheten samt förehöltz Almogen Kongle. Maytz. förordningar dem til underdånig efterrättelse, sammalunda Metall och Mineral placatet af den 27. August. 1723 hwilka alla finnes Specificerade här frammanföre widh Juccasjerfwi Protocoll, hwarpå man sig will hafwa beropat, såssom woro de här ord ifrån ord införde.

2o.

Det andrager Daniel Amundsson Påla, hurusom han tilstundande sommar för laga orsak och förfall jemte dess angelägenheter skull, nödgas sig uppehålla wid Wästersiön och Skerwig Sokn i Norjet, hwarest han och plägar efter lägenheten Gudztjänsten biwista, så at han omöyeligen kan sig inställa i Koutokeino til Balsmäss Söndagen, för den aflägne orten och eljest ringa folckhielp skull som han äger, ehuru willig och skyldig han finner sig der till, anhåller fördy i anseende til det anbrachte om rätwis och skiälig ursäckt för sitt uteblifwande. Hälst som han de öfriga Trenne Bönedagarne som närmare hösten årligen pläga firas, skall biwista och hålla i samma wyrkning och högachtning som de wara böre. Fördenskull

Original side 785 b:

som Daniel Amundsson Sålunda icke af wårdzlöshet och wanwyrd emot Kongle. Maytz. nådigste resolution den 8. Februarii 1728

§ 6 pröfwes försumma ofwanmälte Böndag, utan för laga orsak och förfall skull, warder honom sådant bewiljat och tilstادت i fall han upter wederbörande Ven. Minister. bewis der öfwer at hafwa flitigt bewistat församlingen i Skerwig under den tiden han der wistas hwilket honom åligger jemte detta dess Kyrkioherde i Koutokeino tilböriligen Communiera och wid handen gifwa, Actum Afiowara Tingställe den 6. februari 1735.

3o.

Wid det at Häradz Rätten förehölt denne Menigheten Enare boernes skrifteligen insinuerade kiäromål af den 13. förweckne Januarii 1735 i bokstafwen sålydande. S.T. En dehl af oss Enare Boer mästadelen halfwa Almogen beswära oss öfwer den oförrätt som oss det ena året efter det andra skier inom våra gränser och råmärken af Afiowara lapar hwilka äro fundna at kiöra efter Wil Renar nembln. Länsman Nils Siulsson och Nils Persson, Hans Persson, Jon Nilsson, Olof Nilsson och än flera, som ey kan så noga Namngie, wii bedia ödmiukeligast högachtadt hr. Häradzhöfdingen at de ofwannämbe lapar blir hit til Enare ordinarie Häradz Ting instämde til Swars som med witnen kan betygas, och wii med nöye förwante Hr. Häradzhöfdingens lyckeliga hitkomst datum ut Supra. Länsman Morten Olsson Wallie X. Morten Mortensson Aikia X. Abraham Johansson Aikia X. Samuel Hansson Palto X. Nils Madsson Aikia X. Isak Persson Mattus X. Gabriel Johansson Aikia X. förklarade de sig härutinnan nämde Länsman Nils Siulsson med de flere, at de intet annat wetta än deras upgifne rå wid Karasjocki den 6. Febru-

Original side 786 a:

arii 1728 § 3

ju skal wara rätt, hwar wid de sig aldeles wilja trygga, med föregifwande der hos at Enare boerne skola af dem wara ertappade inom Afiowara Rå och på deras Land namngifwandes Sigfrid Samuelsson, Samuel Samuelsson, Olof Samuelsson, Johan Samuelsson och Gubben Samuel Pältu, hwarföre pröfwades nödigt wid så fatte omständigheter at begge parterne träda tilsammans nästkommande Ting 1736 uti Utzjocki at upgifwa sitt rå på begge sidor och om möyeligit är söka bilägga denna stridigheten utan längre tidzförhålande begge Tingzlagen emillan, som Enare boerne wid dombhafwandens ankomst til den orten wederböriligen förständigas skall.

4o.

Det har Häradz Rätten behörigen inhämtat hwad drängen Nils Nilsson härsammastädes andragit emot Pigan Marit Persdotter, som skulle hon 1734 efter Matzmäss om våren tagit af honom gåfwor, bestående uti en Ring och derpå låfwat honom ächtenskap, men som begge förenämde Perssoner företrädde angifwandes at de skola öfwer denne stridigheten blifwit sin emillan förlikte i så måtto, at Marit Persdotter gifwer Nils Nilsson tilbakars den på henne ståppade förgylta Silfwerringen och ändå en annan förgylt dito, samt dertil en Wuorso eller 3 års gammal Ox Ren, hwarwid Nils Nilsson betygade sig aldeles wara nögder, uphäfwandes på sin sida alt tal som häröfwer kunnat warit fält dem emillan såssom föregifwes och af intet wärde, hwar med Marit Persdotter äfwen fulkomligen instämde.

Fördenskul och som ofwanförmälte Perssoner intet lägersmål sin emillan förnimmes hafwa begått, lät Häradz

Original side 786 b:

Rätten detta målet wid föremälte parternes fria och betänckta öfwerenskommande icke allenast bero utan och på giord ansökning i dess protocoll inflyta samt på begiäran likmätigt Kongle. processordningens 23. § med laga domb stadfästa som wederbörande tydeligen företolckades actum den 6. Februar. 1735.

5o.

Sammalunda förliktes ofwannämde Piga Marit Persdotter med en annan dess friare drängen Sven Persson wid namn ifrån Koutokeino som hon icke heller åstundade at äckta, påföljande sätt, at han nu strax bekom 3 wåg eller 6 dlr. Koppmt. af henne och utlåfwade Pigans fader Per Toresson at han til nästa Wårfrudag ännu skulle tillställa honom Contant 5 wåg eller 10 dlr. do. mynt, hwarpå förenämde Sven Persson uphäfde alt tahl om ächtenskapet som de för detta kunnat haft sin emillan, och tillåta hwarannan oklandrat härföre at gifwa sig i äktenskap när Gud och lägenheten så fogandes warder omständigheterna til nöye på alla sidor, som på begiäran härmedelst i Rättens protocoll influtit warder til framdeles efterrättelsse, hwilket parterne tydeligen företolckat blef.

60.

Det blef af Ole Olssön Korsnäs en Norsk undersåtare och fiällfinne insinuerat för Rätten följande skrifteliga ansökning. Wälädle hr. Laugmand hr. Carl Sadelin Saasom min datter Kari Olsdatter haver været i ægteskab med nu Sal. Ole Pederssön, og med hannem faaet en datter nafnlig Ragnild Olsdatter, da efterdi Barnetz Ragnild Olsdatters farfader Peder Ivarssön i avvigte Winter Ved döden er afgangen og min datterdatter bemte. Ragnild er paa sin Sal. faders Vegne og udi hans stæd hans eeniste arwing, beder Jeg Alderydmygst

Original side 787 a:

at Wælädle hr. Laugmand

wille forhielpe min datterdatter bemelte Ragnild Olsdatter at Nyde sin arf, som hænde i faders stæd efter hendes farfader Peder Ivarsson kunde med rette tilfalde. Gud som er alde gode gierningers belönere will wiss-elig belöne og wælsigne hannem for dend godhed hand bewiser Umyndige faderløse börn, Jeg lefwer wælädle hr. Laugmandz ydmygeste og ringeste tienere Ole Olssön Korsnäs. Talwig den 16. Julii 1734.

Efter Ole Olssons begiær har Jeg skrewet og forfattet hans Memorial til wælädle hr. Laugmand Sadelin, og derfor tienistlig will have hans begiær paa dend U-myndiges Vegne recommenderet, forsichrende at Naar någen som under deris Jurisdiction lever söger assistence i noget tilfælde her hoos oss, skal alt hwis Hans Kongle. Maytz. höypriselige Landz lov aller naadigst befaller dem Vederfares Talvig ut Superius Peder And., begiärandes at i anledning af näst förmälte hr. Edsworne skrifwarens befordran få niuta uppå dess omrörde dätterdätters wägnar den arfzdel som henne kan wara tilfallit efter dess afledne farfader, hwars arfwinge hon nu allena förmenar sig wara efter dess döda fader, hwar om den anförde Suppliqven widlyfteligare rörer.

Hwarjemte Ole Olsson äfwen aflefwererade på dess dotters wägnar en sådan skriftelig anhållan Nemligen Wælädle Hr. Herretzhövding Carl Sadelin höygunstige Velyndere. I Allerdybeste ydmyghed understaar jeg mig at andrage for Eders Wælædelhed dend mig wederfarede urætt, i det at min Værfader nu Sal. hos Gud Peder Ivarsson Aujeware hawer efter min Sale. Mand Olof Pederssön Aujeware hans död fratagedt mig en Nye Wadmels kiøle, en nye Faarskindz Mudde

Original side 787 b:

og en noget slidt rød klædes kiøle, hwilke klæder min Sale. Mand mig havde foræredt. Folck i Aujeware som endnu lever kund nock widne at de saae mig bruge disse klæder. Jeg beder aller ærbødigt at min Bevaagne Herre wilde i denne sag være mig behiøpelig og formaae min Vermoder Kirstin Nilsdotter til at erstatta mig denne skade, og lade mig faae bemældte klæder igien eller om de er forbrugt da i deris stæd liige saa godh Værdie, hwilken min Bewagne Herres Welwillighed dend allerhøyeste rigelig wilde beløne. Jeg forbliver min Wælædle Herres och høyre gunstige Velynders aller ringiste Tienerinde Karin Olsdatter Korsnæs Alten den 27. Decembr. Ao. 1734.

Här emot exciperade änkan Kierstin Nilsdotter med Sonen Nils Olsson Chäbanen at kunna något arf eller sådanne fordrade persedlar utbetala, aldenstund framledne Per Ivarsson efter hwilken arfwet fordras, skal i lifstiden der om en annan förordning giort som de förmena 1731 års Protocoll för detta Tingstället § 3 skall widlöfteligare innehålla. Men som de intet extract deraf utlöst, ey heller befinnes det samma wara tilhandz nu för tiden, blef Rätten föränlåten at uppskiuta denna saken til nästa Ting. Doch betänckte sig parterne derpå och til undwikande af mera widlyftighet och all olycka som på så lång tid lætteligen kan tilstøta de i sterbhuset befinteliga 100 Renlif samt 20 stn. andra Persedlar, träffade de sin emillan följande wänliga afhandling och öfwerensstämmande för Ening Nembln. Framledne Per Ivarssons änka Kierstin Nilsdotter förliktes i Sonen Nils Olsson Säwas närwaro med Norska Fiällfinnen Olof Olsson ifrån Korsnæs på dess dotter Karins wägnar som haft Per Ivarssons Son Olof til äckta

Original side 788 a:

och aflat tilsammans en datter wid namn Ragnild Olsdotter nu om 8 eller 9 år gammal som lefwer, om arfskapen samt den prætenderade nya Walmarstiortiln, en ny fårskinsmudd och en något slitin rød klædes tiortill som berörde dess styf Sons änka hustru Karin Olsdotter ifrån Korsnæs i Norige skrifteligen fordrat i så måtto, at hon gier berörde Karin halfparten för kläderne efter wærdie, som är för fårskinpälssen 2 wåg, för den röda klädestiortiln 3 wåg och för walmars-tiortiln en Manfolckz kåfta igen som skal wara ny och intet serdeles brukat.

Angående den öfriga ägendomen så är aftalat och beslutit at Karin Olsdotter elr. dess omyndige barn Ragnild Olsdotter, Oansedt Per Ivarsson i lifztiden skall öfwer sitt aflinge gjort en annan förordning som nu intet är till handz, får en tredie dhel af Renar och annat husgeråd. De andra två tredie delar behåller änkan Kierstin Nilsdotter för sin dhel och Mårgongåfwor utom änkesäng och dess tilbehör samt Kiör Rehn den bästa med tilhöriga åkedohn, Säng och gångkläder, låsackia, kittell, yxa, kåta och Låutet med bästa Silfwerkiärillet som finnes i boet, tillika med Sonen Nils Olsson Säwa, hos hwilken hon nu gifwer sig at förblifwa til dödadedagar, så at hennes Bror Olof Nilsson Korvatus och dess barn i Koutokeino eller Brors barn wid Wästersjön på dess omständigheter intet något skola hafwa efter dess aflidande af honom at fordra.

Fördenskull som detta är enligt med 9. cap. Jord B. L.L. och 1686 års förordning angående Testamenten den 3. Julii § 1 et 5 blifwer sådant på begiäran i Rättens protocoll icke allenast influtit utan och med laga domb stadfäst. Men

Original side 788 b:

på det den omyndige flickan Ragnild Olsdotter icke här emot någon orätt skie måtte, så wäl som änkan Kierstin Nilsdotter blifwa förfördelad, förordnades Länsman Nils Siulsson och Tolfman Per Ivarsson emot den betalning som Kongle. förordningarne bestå, at resa dit som hun sig til datum uppehållit och byta dem emillan samt derföre göra beskied inför Häradz Tinget nästkommande år 1736, som wederbörande tydeligen företyddes och på begiäran Extraherat blef. Actum Afowara ordinarie Tingställe den 6. Februarii 1735.

7o.

Uppå den Danska Fogden hr. Adam Hansson Soelgaerdz begiäran som protocollet wid Koutokeino 1733 hållit uti dess 15. § omrörer, angående någon resterande skatt hos åtskillige Lapländare, hwilken at utbekomma han begiärt Crono Befallningzmannen Wälbetde. Petter Pippingz handräkning, har bemelte Befallningzman et sådant skrifteligt swar til honom aflemnad som följer Nembln.

Copia Edle hr. Fogt Monsr. Adam Solgaard. Uppå hr. fougzt anförde beswär öfwer Erik Nilsson, Sven Andersson, Jon Hansson, Nils Hansson, Jon Aslaksson och Peder Pedersson i Koutokeino har iag skolat tiensteligen swara, det alle desse undantagande Jon Hansson äro befalte at betala hwad som för hwar och en resterar warandes Jon Hansson ey tilstädes, utan föregifwes wid Masi hafwa sitt tilhåld. Här wid har man doch welat rätwisligen præcavera 1o. att hr. fougden Tönder ingen vidare skatt må utfordra af någon under Koutokeino etc. hörande skattemän. 2o. at dee efter uråldrig wanlighet må intet hindras sommartiden wistas wid Norska Siö-

Original side 789 a:

stranden, kunnandes hr. Fougde wäl eftersinna hwad efterfölgd det af sig föda skulle, när å Cronan Danemarkz sida en dubbel skatt af dubble betiänte infordras. Hr. Fogde wet och det at en myckenhet Norska Lappar såssom i synnerhet Lemmivuono, och de som under Altens district höra hela winteren igenom boo och wistas, de förre på Afiowara, Utzjocki, och de sennare på Koutokeino marck, hwilka ey skulle kunna undgå lika som andra at äfwen til Cronan i Swergie sin skatt erlægga. Altderföre med mehra som här wid hänger behagade hr. fougden så saken detta angående begå, at ingen vidare klagan må förspörjas, på de Kongle. Potentaterne ey måtte oroas, lärandes Amtmannen Wälborne hr. Henrik Friman sielf lägga handen här wid, när hr. fougden om hela denna beskaffenheten honom wid handen gifwer, då altsammans bäst rättas och all oreda förekommas kan, och iag förblifwer hr. Fogdz Tienstskyllige Tiänare Petter Pipping, i största hast af Koutokeino den 3. februar. Ao. 1733 rigtig Copie Testerer Adam Hans. Soelgaard.

Som gifwit dess fader ordinarie Kongle. Danska Fougden öfwer Finmarcken hr. Hans Soelgaard anledning at till hr. Fougden Andreas Tönder et sådant bref aflämna i bokstafwen lydande.

Copia Edle hr. Foget høyærede Wen. Som min Sön Adam Soelgaard udi min foget tienstes forretninger på mine Vegne i afwigte winter paa de Swenske grentzer i dend Finnebye Kouteken wed Skatteligningen for indewærende aar 1733 blef tilföyet stor fortræd, af de der i det district boende grentze finner, i det de negtede at dend grentzefinneskatt som de er hans Kongle. Mayt. i min allernaadigste Konge og

Original side 789 b:

Herre pligtig, föregiwende at de blifwer aftwungen af Fogden og andre i Tromsöens fogderie, hwor de nogle ugger om Sommeren wed hafsiden i fiorderne søger fiskeriet som de af gammel tiider berättiget, adskillige udgifter aerlig som de holder for at være dennem Skatt nog, hwilket efterskrefne af dennem virkelig lod påkiende i det de deris skatt for aar 1733 tilbageholt, Nemlig Erik Nilssön, Svend Anderssön, Jon Hanssön, Nils Hanssön, Jon Aslakssön og Peder Pederssön, dett samme de og for dend Swenske Foget Sr. Petter Pipping wed hans ankomst til Koutecken paafölgende 13. Febr. Nye Stil sidst afgwigte, hawer paaklaget som og samme dato derfra mig det har tilskrewet, hwilke fortrædeligheder, som min Sön paa mine Vegne, udi ..?... allernaadigste befallede Embedzforrättninger er tillföyet, for aarsager mig uforbigænglig, at Jeg det her med Min hr. Foged inberetter, med tjenstelig begæring at Kouteckens finner wed deres gammell rätt og fiskerie bliwer handhævet, og ey nogen ubillig udgift derfor paalagdt, hworom min Sön fra Koutecken afgwigte 6te Februarii har hr. Foget tilskrefwet. En del af sammestedz tilhörende grentzefinner søger deris af alders tid Sedwanlig fiskerie wed Söesiden her i Findmarken uden ringeste fortræd naar de ichon holder sig fra indbyggernes brug til Landz og Wandz at giöre forfang og skade, og for at Lade min hr. Foget wide hwilke der Er de rette Koutekens finner som til hans Kongle. Mayt. min Allernådigste Konge og Herre Skatter og flöttning giörer, giwes her inlagt gienpart af mit allerunderda-

Original side 790 a:

nigste skatte Mandtal ofwer dem indeværende aar, at I mellem dem og lösgængere, om någen saden findes, maa giöres forskiel, her paa min hr. Fogetz gorde gienswar, med neste hidkommende post Expreste tjenst elr. forwenter, til min fuldkommen underrättning, eftersom Jeg denne nu af dem mig eller min Sön tilföyede fortræd og skatz tilbageholdelse for deris Excellence. og Höye Herre Cammer Collegio foraarsages allerunderdanigst at andrage, nest gudomlig beskiermelses ynske forbliwer Edle hr. Foget min Höyærede Wens Tienskyllige Tienare Hans Soelgaard Wassoe den 12. Martii 1733. Til Fogden ower Tromsöens Fogderie Seigr. Andreas Tönder rigtig Copie Testerar Adam Hanss. Soelgaard.

Hwarpå han sådant swar erhållit Nembln. Copie Edle höytærede hr. Foget deris bærede af dend 12. Martii sidst afwigte er mig wel indlöben og hwad hand der udi melder om Kouteckens finner som skall have weret her i Fogderiet og sögt fiskerierne om Sommaren, hworfor de skall have weret paalagt at betale skatt enten af mig self eller anden her Værende ofrighed, da har ieg nu wed ankomsten til Tromsöe Fogderie Sommer Ting gjort tilspörgelse saa Vel til Baron de Pettersens forvalter som er hr. Stiftskriwer Mikkel Hwid, saa og til Sorneskriweren og Bonde Länsmanderne, om nogen af dem har fordret nogen utgift, som kunde hafvt nafn af Skatt hos dess Kouteckens finner mens her swares mig alle med ney, undtagen af dend fisk de her fanger der af har de berettigade befallet at saadene finner saa wel som andre bör at betale Tiende som ieg og finder billighed udi og skulle de ellers have betalt nogen anden udgift til nogen, skulle Jeg

Original side 790 b:

mene de derfor har forsumet sig med qvitering, Jeg for min Person har aldeles intet hos disse finnar paastaaet, Mens Jeg maa her hos inberette Min hr. Foget at her Ved höye ofrighed er foranstaltet, som er paa Tingene publiceret at ingen fieldlapper maa tillades at komme her i Fogderierne, saasom de forfører Vores Söefinner fra deris Gudz dyrkelse, og odelægger og opbrender skouvene, Stripper omkring paa böndernes mark og Engesletter med deres Ren og gör dem stor skade, saa at alle fieldlapper ere forbödne af den aarsage her i Fogderierne at nedkomme, og det efter de höye herrer udi Missionens andragende, hworpaa forbudet er gjort. Skulle nu Kouteckens Finner komme hær ned i Fogderiet og enten i en eller anden Maade paa böndernes böxled Jorder med deres Rein grassere og göre skade maa de bliwe afwist tilbage til fieldz efter ordre, og skulle ellers En eller anden Öfrighed fordraa og påstaa nogen udgift eller paalægg af dem, da maa de forsiune sig med qvittering for hwis de betaler, Jeg har nu paa Tinget gjort det bekiendt at disse finner ere frii for skatt her at sware, saa lenge de iche gör skade paa skouwer, mark och Eng som ligger under böndernes Jorder, dette er mitt swar, som Jeg denne sinde kand inberætte, befallendes dem Gud og forblifwer Edle og höytærede herr Fogetz Tienstskyldigste Tiener Andreas Tönder Skierför Tingzstedz Sommer Ting den 2. Junii 1733. Til Fogden ower Fimarkens fogderie Seigr. Hans Soelgaard. rigtig Copia Testerer Adam Hanss. Soelgaard.

Hwilket alt sidst bemelte åter Communicerat med dombhafwanden i så måtto skrifteligen. Edle Höytagtbare og Wælwise Öfrighed. Jeg insinuerede dend

Original side 791 a:

gunstige Öfrighed sidst afwigte winter med en skriwelse daterad Koutecken den 7. Februar. Angaaende disse Kouteckens finners resterende skatt til hans Mayt. af Danemarck min allernådigste Konge och Herre, hwar paa Jeg erholt hr. Borgmästarens Pippingz beswarelse under dato Koutecken den 3. Februarii gamel stül, som tilholder dem sin skatt at betale, som af indlagde Copie er at forneme, saa og følger her indlagt Copie af min faders skrifwelse til Fogden Tönder og hans der paa fuldte swar, hwor af dend Gunstige öfrighed, behager at see hwad for anstaltning derfor disse finner er gjort, til deres frihed Ved Söekandt-en i Tromsöens fogderie, Jeg forbliwer, Edle höytagtbare og wälwise Öfrighedz Tienstfærdige Tienare Adam Hanss. Soelgaard, Caresjuch den 8. Februar. N.St. Ao. 1734 i största hast.

Men som desse mål intet synes egenteligen höra till denne Rätten, utan pröfwes böra med Högwälborne Hr. Baron och Landzhöfdingen Communiceras enär omständigheterne och tilfället så medgifwandes warder at på högre ort andragas; Ty har man här wid intet mera kunnat för denna gången åtgjöra än altsammans i Rättens protocoll infatta låta til framdeles efterrättelse.

NB! Alla föregående documenter blefwo in Originali til Högwälborne Hr. Baron och Landzhöfdingen Gabriel Gyllengriip afsände den 13. Septembr. 1735 som conceptboken utwisar, då efter åstundan berättelse aflämnades på den erhindring som synes böra giömas wid den bewiljade gränse Commissionen emillan Cronorne Swergie och Dannemarck vide ibidem.

Original side 791 b:

8o.

Uppå den til Kongle. Danske Amtmannen i Wardehuus aflemnade skrifwelssen som 1734 års protocoll för detta Tingstället § 4 widlyfteligare omförmäler angående åtskillige Personer som blifwit til

Kongle. Danska Skatten här ifrån inskrifne i Norjet, inlop et skrifteligt swar i bokstafwen sålunda ord ifrån ord lydande.

Edle og Höytärade Sr. Sadelin og Sr. Hackzell. Udi anledning af deris bærede Missive den 9. Februar. nästleden, lad Jeg mig strax skriftelig informere hos Sr. Hans Soelgaard om de fioldlapper Ved nafn Erik Nilssön og Peder Nilssön fra Afiowara, samt Jon Hansson fra Koutiken sig her udi amtet Findmarken skulde opholde eller nogen å parte skatt udgiwet, hworpaa erholdt hans gienswar at det wel kunde wære muelig at de endnu befandtis udi amtet, men particulair skatt og Rättighed war dennem ey affordret ey heller havde de dend udgiwet. Som Jeg derfor Vid detta aars Tingreisse selv biuwonet Tingene, hawer Jeg föyet de anstalter at ifald fornefnte lapper endnu hawer sitt tilhold her i districtet de da strax en hwer til sit förre städ sig skall begiwe, for der at underkastis Lapmarkens Jurisdiction. Skulle og efter dagz nogen fra forommelte stæder eller fioldbyer sig her udi amtet Vilde Needstælde skal de uden tilbörlig Pass og rigtighetz forewisning ey bliwe andtaget, som mand og giör sig forsichret den lapmarske Öfrighed haver udi lige observance om någon af deris Kongle. Maytz. underdanere herfra skulle entwige, hwilket skal förbinde mig med ald Estime at leve Edle og Höyfornehmme Hr. Sadelins och Sr. Hackzells Tienstwilligste Henrik Friman Talvig udi Alten den 9. Juli 1734, af hwilket Originallet til Högwälborne hr. Baron och Landz-höfdingen Gyllengriip

Original side 792 a:

skal aflew-
eras wid tilfäle, sedan det nu föruth blifwit i Rättens protocoll sålunda infört til framdeles efterrättelsse, som antecknat warder.

90.

Sedan blef upbördzlängden för Afiowara Tingzlag wederböriligen up-läsin och Man ifrån Man skatten ransakad, hwilken som den befans til alla delar richtig, Verificerades samma längdförordningen likmätigt efter gamla wanligheten och Almogen demitterades så hwar och en til sin hemwist Actum ut Supra.

På Häradz Rättens Wägnar
Carl Sadelin

Original side 792 b:

Ånno 1735 den 10. och 11. Februarii höltz laga Häradz Winter och Wår Ting samt ordinarie Rättegång i Torneå lapmark med Almogen af Teno och Utzjocki Tingzlag som skattar til Kongle. Mayt. af Swergie och Cronan Danmark tillika uppå dess wanliga Tingställe i närwaro af Tolcken Mikkel Jönsson Stålnacka och wanlige Nämдемән.

Erasmus Persson, Jon Persson Utz
Anders Aslaksson, Nils Jonsson, Olof Olsson

1o.

I förstonne utlystes Tinget med Tingzfriden efter wanligheten och behörige Kongle. Maytz. förordningar samt Placater uplästes och företyddes Allmogen här, äfwen som på de föregående Tingställen dem til underdånig efterlefnad, jemte Kongle. Metall och Mineral Placatet af den 27. August. 1723, hwarpå Stämningzlängden upropades, och i anledning deraf förhandlades sakerne i följande ordning.

2o.

Det blef af Skickaren Erasmus Persson inlefwererat wid Rätten följande skrifwelse i bokstafwen sålydande.

Edle og Wælwise Gunstige Öfrighed. Wii undertegnede fattig Indwaan-er udi Indiager, beklager oss for Vores Gunstige Öfrighed, at i afwigte Sommer er oss tilföyet stor afbreck og skade udi Vores næring og fiskerie Ved Tannens Elf formedelst en Mand af Aresbye district Ved nafn Per Perssen, som hawer stenget twert ower Tannens Elf, hwor ower wi icke fick nogen Lax, da saasom Vi ey self formedelst Weyens lengde, kand komme til Aretzbye

Original side 793 a:

paa dend tid Vores gunstige Öfrighed er der for at fuldföre Vores Klagemaal Muntlig imod samme Peder Pederssen, altsaa haver Vi wed dette Vores skrift ydmygest wilde andrage for vores

Gunstige Öfrighed, at denne Vores skade Nogenledes af samma Mand kunde blive erstattette, ligesom dend Gunstige Öfrighed self finder det for gott og at hand saa Vel som andre maatte bliwe tilholdet, saadant her efter ey mere at giöre. Dette Vores Klagemaal beder wii ydmygst i naade maatte bliwe ansett, hwilken Naade Gud med sin Velsignelse belöne. Wii lefwe stedze Vores Gunstige öfrighedz eller ydmygeste og ringe tienere Samuel Samuelsson Balt, Samuel Hansson, Indiager den 15. Januar. 1735.

Hwarföre omrörde Per Persson Guttorm blef efterskickader och honom förehöltz hwad klagomål åfwannämde Enare boer emot dess framfarande i förwekne Sommar anförde, hwilket han icke allenast förnekade med bifogad förmälan det han ingen Kongzåder af Teno Elfwen igenstängt mera än som wanligt warit, utan och föregaf det han til laga gemäle i denne honom tilwitte saken icke blifwit i rättan tid instämd, hwilket äfwen sielfwa skriften tyckes gifwa anledning til at troo sant wara så mycket mera som förenämde Enare boer ingen fulmächtig på deras wägnar här wid förordnat. Altfördenskull blef Per Persson Guttorm för denne gången allenast åtwarnad at taga sig för sådan stängning till wara som nu klagas öfwer, med antydan at ställa wederbörande tilfredz, såframt han icke til instundande Ting will wara förtänckt at härföre, wid sådanne omständigheter, laga bestraffning undergå.

3o.

Lapländaren Clemet Nilsson androg beswär emot Borgaren Wält. Petter Wipo, för det han 1734 om winteren sedan

Original side 793 b:

Borgerskapet woro tilbaka komne ifrån Waringe i Norjet skall lånt en ungen Kiör Rehn af honom på det han skulle få åka til Her Kipovomotka 1/4 mil här ifrån plätzen, för sina angelägenheter skull till sin Raid som han föregaf der wara liggandes, hwar till Clemet Nilsson berättar sig fuller hafwa samtyckt, Men Wipo skall brukat honom längre bort och til Kåttipotka en god mil här ifrån under hwilken wäg han illa pyntat Renen samt slagit om Öorne och hufwudet så at han der efter blifwit stock blind. Och fast än kiärandens hustru Marit Olsdotter wid sist benämde ort skall welat taga Renen af honom, aldenstund hon förmärckte at Creaturet blef alt för illa

handterat, skall han dock intet sådant tilstادت utan kiörde lika fult med honom hit til platzen igen, hwarest Wipo intet strakz tilstälte honom eller dess folck Renen utan wid ankomsten tilbakars skall han fastbundit honom långt borta och icke förr sådant omrört för kiäranden, än han sielf begynt fråga efter Renen, hwilken som Clemet Nilsson gått stad at beskåda, han strax förstod wara slagen om hufwudet efter som han såg honom blöda kring hornen och ur Näsborarne skall och der igenom mistat Synen, emedan han med största möda kunde leda honom hem, der likwäl Clemet Nilsson om mårgonen föruth kiörde beqwämligen hit med honom hwarföre som hans Creatur sålunda blifwit igenom Wipos hanterande förderfwat och aldeles af odiur sedermera förtärd efter han war blind, begiärar han såssom för en god Kiör Rehn betalning af honom 14 dlr. och der hos uti Expenser och stemningz Penningar 1 dlr. 4 öre Koppmt. Aldenstund Clemet Nilsson ingen serskilt betalning af Wipo tagit for Renlånet som han emot tilsäyelsse likwäl på

Original side 794 a:

längre wäg brukade, utan at lefwerera den wid anfordran till förbemälte dess hustru eller wid ankomsten tilbakars åtminstone icke tilstälte Creaturet strax Clemet Nilsson i händer, dy förmenar kiäranden i anseende til alt sådant sig hafwa största fog at söka Wipo om skadeståndetz ersättning, beropandes sig til skiäl uti det som han nu anfört på Jon Jonsson och Kläckare Sonen Olof Perssons witnessmål.

Til genmäle och förklaring här på anförde Borgaren Petter Wipo det han med Clemet Nilssons goda wilje och samtycke fåt låna Renen af honom at åka til raiden som då war ifrån Herkipovomotka upbruten, hwilken han intet hant på för än wid Kottipotka, och fast än hustrun der fordrade af honom Creaturet skall han doch förment sig icke wara befogat der till, utan wille lefwerera Renen uti husbondens egna händer af hwilken han honom til låns bekommit, åkandes derföre med honom tilbakars hit til platzen, hwarest han bundit fast honom icke långt ifrån sin stuga, der Clemet Nilsson sielf war at taga emot Renen då han gifwit honom bränwin och toback för lånet, hwar med han wiste sig wara nögder, undrar derföre på at han nu will fordra af honom ersättning för Renen, Aldenstund Clemet Nilsson war tilstädes då han skulle resa aldeles bort til Raiden och karkade sielf honom neder, fordrandes ingen annan betalning än som sagt är, utan skildes som wänner ifrån hwar andra. Wipo säger sig och aldrig hafwa slagit Renen öfwer hufwudet eller för

derfwat Synen på honom utan förmenar sig haft andra ställen at slå honom på så at han intet behöft gripa hufwudet an, derföre begiärer han blifwa ifrån Clemet Nilssons tital i detta målet frikiänd, så mycket mera som Clemet Nilsson sielf i dag skall igenom Erasmus Persson skickat honom bod det han skulle resa sin wäg om han så eljest

Original side 794 b:

wille, beropar sig föröfrigt Erik Eriksson til witnes som warit närwarande då Clemet Nilsson emottagit sin Ren hoos honom, hwilken lærer wetta berätta at de skils som wänner och intet fel då syntz på Renen som han nu will förefgifwa.

Uppå detta parternes stridiga utlåtande pröfwade Häradz Rätten skiäligt, at så wäl til närmare uplysningz erhållande, som parternas egit öfwertygande på begge sidor nödwändigt at först afhöra Clemet Nilssons åberopade wittnen, hwilka förekallade blefwo ojäfachteligen afhörde, och på deras Ed sålunda anförde Nemln. Jon Jonsson först hwilken berättade det han intet warit tilstädes när Clemet Nilsson med Wipo giorde aftal huru långt den stridiga och förderfwade Renen skulle brukas, utan han skall mött Wipo wid Kattipotka hwarest hans egen och de flere af Borgare Raiderne stadde woro, der Wipos Ren kastat sig omkull och wille intet längre hwarken fram eller tilbakars wända sig, dock arbetade Wipo och piskade honom så länge med tömen at han fick honom til wäg hitåt igen, men som Jon Jonssons Ren war trött blifwen, skall han lemnatz qwar at beta, den samma kunnandes då intet förmärka at Renen haft fel på Synen, men samma dag som han ännu icke aldeles hunnit hit til platzen då Wipo tagit afskied redan här ifrån och reste samma wägen bort till Enare som Raiden, hos hwilken han nästföråth med Clemet Nilssons Ren warit, skall Jon Jonsson intet långt här ifrån mött Clemet Nilsson hwilken ärnade sig hem, men kunde intet kiöra med Renen för det ögonne wore igenswulne på honom utan drog sielf ackian med Kiesette och hade Ren der efter bunden i Kollus som för den orsaken war stock blinder, hwilken som han på

Original side 795 a:

begiäran beskådat hade och funnit ögorne igenom handawärkan igen gångne, skal Clemet Nilsson

sagt, Ren är sten blind och Borgaren Wipo har i dag nyligen kiört medh honom, doch wet iag intet om sådant tilkommit igenom hans förwällande eller eljest, och mera sade han sig intet hafwa at berätta i denne saken.

Sedan förmälte Olof Persson uppå samma aflagde Edh, at han intet hört något aftahl emillan Wipo och Clemet Nilsson huru långt han skulle få kiöra med denne Renen, utan han skall mött Wipo när intill Kåttipotka 1 1/2 mil här ifrån tillika med Clemet Nilssons hustru som ankom litet efter honom, då Wipos Ren kastat sig omkull, men han förmådde honom igenom dryga slängar at tänka på återfärden, då Clemet Nilssons hustru sagt til honom, iag förnimmer at Renen är trötter och I hafwa för strängt kiört honom, lemner nu den samma iag will gifwa Eder en annan och den iag kiörer med at åka till Utzjocki, ty eljest behåller denne intet lifwet, men Wipo wille sådant intet tilstädia, ehuru många försök som hon här wid gjorde bediandes honom witnet på slutet at här wid fresta sitt bästa om han kunde få at honom Renen, som han och skal budit till i sielfwa wärket, men Borgaren skall stöt honom ifrån sig säyandes, hwad har du at giöra här med, iag skall föra Renen tilbakars i husbondens händer som lånt mig honom, kyss du miärrafitta, och derpå kiörda Wipo sin wäg til platzen igen sedan Olof Persson hielpte Ren til wägz åt honom, uti et stadigt löpande efter wanligheten, men han skall intet förmärckt at Ren war blind och då ey heller blödande, fast han syntes aldeles optröttad, och mera säger han sig intet hafwa at berätta.

Uppå desse wid handen gifne omständigheter föreslog Häradz Rätten parterne en wänlig förlikning, med förmaning at intet sättia denne ringa

Original side 795 b:

saken uti widlyftighet, men Petter Wipo wille intet låta beqwäma sig der till utan påstod at dess åberopade witten äfwen måtte blifwa afhörde.

Altfördenskull betygade på ojäfachtig aflagd wittnes Edh i wederbörandes närwaro Erik Eriksson för sig särskilt, anförandes det han warit tilstädes förweckne wintras berörde tid då Wipo fick Renen först till Låns af Clemet Nilsson efter des begiäran til Herkipovomotka der han sade at Raiden skulle ligga en half mil här ifrån men intet längre, eftersom han war yr och otamd af sig så skall han ey förtrodt sig at låna honom längre, hwar om han hörde Wipo och Renägaren wäxla ord på

ymse sidor, doch blef intet aftalat om någon wiss lege. Om borgaren nu kiört längre wäg eller om dess Raide war för dess ankomst derifrån afrest sade han sig intet wetta, än mindre huru Wipo på den resan begick sig med Renen, och detta skiedde omtränt mårgonwalstiden när Borgaren härifrån afreste. Efter Middagen kläckan half ett omtränt skall han kommit tilbakars då witnet intet sett Renen emedan Erik Eriksson war syselsatt at skynda sig på wägen hem innan afton begynte gå på, doch skall han sedt at Wipo gifwit åt Clemet Nilsson wid återkomsten litet bränwin och toback såssom för gått lån och wänskap skull, då Clemet Nilsson strax frågat efter sin Ren, hwartil Borgaren swarat at han skulle stå fastbundin ett bysseskått ifrån dess stuga utwisandes honom hwar han stod på backen, dock war der ingen Renbet. Och som Wipo gjorde sig i det samma resefärdiger här ifrån skal Clemet Nilsson intet gåt stad at see efter huru det tilstod med Creaturet, utan karkade honom wackert neder i pulkan, hwar på Borgaren afreste och war hwarken Clemet Nilssons hustru Marit Olsdotter här eller Kläckarens Sohn Olof Persson. Härpå skall och Erik Eriksson

Original side 796 a:

gifwit sig till wägz så at han intet wet säya uti hwad tillstånd Clemet Nilsson funnit ofta berörde sin Ren eller uti denne saken mera at berätta än hwad han hört af andra säyas.

Sedan förmälte skickaren Erasmus Persson uppå den aflagde Eden at Wipo förenämde tidh erhållit på begiäran Clemet Nilssons Ren til låns, at kiöra til raiden som låg wid Herkipovomotka, warandes samma Ren ung, yrer af sig och icke wäl ännu tamder, om betalningen hörde han intet tahl wara dem emillan, wiste icke heller säya om borgaren kiört längre bort med honom, Men som han war tilstädes när Wipo wid Middagztiden kom tilbakars hörde han at Clemet frågade efter sin Ren, då Wipo sade sig hafwa bundit honom på backen wid träsket bakom Tolfman Jon Persson Utz stuga der som folcket pläga fästa sina Renar et drygt bysseskått ifrån Borgarens Huus och Pulkan hade handragit för sin stugudörr, hwarpå han lagade sig til wägz med allo derifrån, gifwandes Clemet litet bränwin och toback, som intet gick strax at se om Renen huru det stod till med honom icke heller witnet eller någon annan utan fördrögde tillika med de andra tils Borgaren war afrester, hwarpå en och hwar begåfwo sig til sina hemwister, så at Erasmus Persson intet mera wet at säya om Renens tillstånd än hwad Clemet sielf der om sagt,

uppå hwilkens begiäran han i dag warit til Wipo med antydan det han skulle få resa sin wäg såframt han wille låfwa at förlika honom, tagandes detta witnet härpå afträde.

Borgaren Petter Wipo som anförde sig blifwit hindrader i fyra dagar för denne saken skuld at dess Cammerater rest ifrån honom och han allena nästan måste hålla sig Opass prætenderade i skadestånd och Expenser af Clemet 12 dlr. Koppmt., hwilket fuller sidst benämde til en dehl ingå wille. Men som

Original side 796 b:

det i betraktande kom at han brukat Renen längre än aftalat war samt kiört öfwer måtton at Renen på en Mils wäg syntes uttröttad och lagt sig som dessutom efter Edeliga witnens utsago war ung, otamd och yr, at han snart kunde tilskynda sig några slängar öfwer hufwudet; ty pröfwas Wipo derutinnan giort obetänkt at han icke ombytte Renen med Clemetz hustru då hon sådant honom anbudit, icke heller wid ankomsten hit til platsen lefwererade honom strax ägendes Mannen i händer, som lånt honom den samma Renen frisk och helbregda at kiöra med, hwarföre blef denne saken parterne emillan så wida bemedlad at Borgaren Petter Wipo strax betalte Clemet Nilsson halfwa Renens wärde med 7 dlr. Koppmt. och uti Expenser 18 öre dito, hwarmed som de på begge sidor nöjde woro lät och Häradz Rätten dem i så måtto blifwa åtskilde, som uppå begiäran i Rättens protocoll inflyta månde, wederbörande til tjänlig efterrättelsse framdeles.

4o.

Uti den upwuxne stridigheten emillan Per Jonsson Utz och Länsman Erasmus Aslaksson angående en skiutz Ren som denne sednare honom pålagt at sättia för Prästen då han sidst reste här ifrån men Per Jonsson förwägrat, förmälte parterne sig wara förlikte, och ehuruwäl Häradz Rätten inhämtade at Per Jonssons inwändning här wid aldeles warit ogrundad och af intet wärde, så fan den sig likwäl icke befogad wara för den emillankomne förlikningen skull at med laga bestraffning honom derföre ansee. Doch på det at andra icke måtte taga sig häraf tilfälle at upwäcka oredor och förtret, wid dylika mål som aldeles intet drögmål tåla kan, blifwer Per Jonsson Utz sig sielf til rättelsse och androm til

warnagell pålagder at til Gudz Huus och Tempel erlægga och betala 1 dlr. Smt. som han och låfwade efterkomma, hwilka Penningar Kyrkio-

Original side 797 a:

wärdarne

Olof Olsson och Nils Olsson påtogo sig at incassera gåendes så länge och til dess sådant efterkommit warder för dem uti borgen, som på begiäran antecknat wardt.

5o.

Emot en Borgare ifrån Torneå Stad wid namn Lars Sandberg anförde Norska Lappen ifrån Lemmivuono Per Jocksson och Nils Jonsson Nicki ifrån detta Tingzlaget beswär, som skulle han wid Borgerskapetz genom resa sidst til Waringe och under deras handels idkande öfwerfallit dem medh hugg och slag. Men som han icke är tilstädes och Rätten okunnigt är huruwida han til Swaromål i denne Saken kan wara inkallad; Ty nödsakades Man at låta anstå med denne sak till 1736 års Ting hwartil förenämde Kiärande likmätigt Kongle. processordningen antydt blef at låta honom instämma, såframt detta målet icke dessförinnan kan blifwa dem emillan i wänlighet belagt.

6o.

För det Erik Eriksson ifrån Teno uplagat och förbättrat dombhafwandens kåta dersammastädes uppå Menige Almogens wägnar, blef honom af samtelige bewiljat 4 års frihet för all på kommande ordinarie skiutz under den tiden, så at han på intett sätt kommer at blifwa der wid ansedd detta året inberäknat, för än nästkommande 1739 ifrån Nyårstiden til begynnandes, hwilket uppå Begiäran i Rättens protocoll influtit blef och sålunda Extraherades den 11. Febr. 1735.

7o.

Under det Kongle. Maytz. och Cronones intäckt samt Upbyrd skulle tagas för händer at skiärskådas likmätigt förordningarne, blef af närwar-

ande Menighet föredragit huru som en dhel här i Tingzlaget ungt wistande Manskap, hwilket ingen lagstadd tjänst skall antaga

Original side 797 b:

än mindre någon skatt utgiöra, men likwäl äga Renar och fohlenskap samt der hos niuta de almäna förmåner såsom delachtighet i diurfång, Jacht och fiskerier, skall påstå at slippa all inbördes tunga i synnerhet skiutzen, wid domhafwandens, Crono Befallningzmannens och Kyrkioherdens årliga genom resande, wid hwilket Tilfälle tolfmannen Erasmus Persson sade sig under den tid han warit Länssman icke hafwa fått giöra som af nuwarande Erasmus Aslaksson practiceras, utan skall han på sin dehl skiutat Cronobetjänterne och Prästen när honom bordt och skättet stått til honom; hwilken sennare nu icke heller skall wilja bidraga til det årliga Contingentet för Kyrkioherdens underhåldz spanmåls oppskaffande, fast han icke allenast skall taga bya rättighet för sig och Sonen utan och för drängen när så tilbärs, warandes sålunda icke beläfen med sin lått utan begiärar 2 á 3 som Menige Man förmäler sig icke kunna bestå, såframt han nödig handräckning i det föromrörda widare skal wilja dem förwägra.

Altfördy blef denne saken skiäligen öfwerwägat och med den Almäne i lapmarken antagne siden jämfördh i anledning hwar af Resolverat blef, at alt oskatlagt i Tingzlaget wistande ungt Manskap som niuter någon dehlachtighet af de gemensamme förmåner och låtter samt äga fohlenskap, böra wid de påkommande skiutzfärder så här som annorstädes i Tingzlagen proportionaliter bidraga dertil likmätigt Kongle. förordningen af den 8. Julii 1695 och de flere, men i synnerhet wid Prästens och Siälesörjarens fram och återresa och följachteligen, så ehuruwäl Länssmannen för all skiutz, som på det sättet kan blifwa ersatt, billigt förskonas bör, undantagandes Kiör Rehn för Crono Betjänterne en gång om året tilskiptes efter wanligheten, samt delachtighet uti det årliga Contingentet för Spanmålsskiutzen

Original side 798 a:

oanset han Byssens rättighet och lått af de förmälte förmånor för sig oklandrat niuter, kan han dock för den der öfwer prætenderade Sone eller Dränge Låtten intet mera för skiutzen

befrias än det omrörde unga Manskapet utgiöra, utan så wida Länsmannens Son eller Dräng, wilja tilerkiänna sig deraf någon serskilt lätt eller förmån, utom den delen som Länsman Sielf består, börande så wäl som andra till den påkommande skiutzen swara och bidra i proportion af de åtniutne förmåner, men annorlunda intet, hwilket samtelige wederbörande tydeligen företolckat blef til undwikande af laga bestraffning samt på begiäran Extraherades framdeles till efterrättelsse, Actum Utzjocki wanliga Tingställe den 11. Februarii Ao. 1735.

8o.

Upbördz Längden Ransakad- och Upropades Man ifrån Man efter den af Befallningzmannen Wälbetde. Anders Hackzell ingifne Specificationen, och som han befans richtig. Ty blef den och tilfölje af Kongeligit förordnande tillbörligen Verificerad, som härmedelst antecknat warder.

9o.

Anno 1735 den 11. Februarii företrädde samtelige arftagarne efter Gla. Länsmannen i Dansk tjänst 11 och i Swensk 3 år wid namn Aslak Rasmusson som med döden afled den 22. Februarii 1734, Sönerne nu warande Länsman Erasmus Aslaksson, Olof Aslaksson och Anders Aslaksson och Trenne döttrar Brita Jon Jonsson Pautz hustru, Ingrid Tolfman Nils Jonssons hustru och Kierstin Olof Jonssons hustru, hwilka barn alla äro gifta och wälförsedda, berättandes at de woro förnögde med det byte och dhel som de förweckne wåras sins emillan gjort öfwer Silfwer, Koppar och Renar, utan främmande mäns närwaro, hwilka och förmåla at deras Moder änkan Brita Andersdotter

Original side 798 b:

skal undfåt dess richtig-
iga trediedel af all ägendomen skolandes der wid inga laga förmåner påstått eftersom hon är ganska åldrig och förmenes wara öfwer 90 år gammal så att hon intet kan forsla sig sielf hwarken hit eller dit, utan när hon skall til Kyrkan så måste andra draga henne med ackian in i Gudz Huus och skall nu efter Mannens död wara hos sina barn tilskiptes efter gjort aftahl dem emillan, som hon för detta åhr hållit till hos älsta Sonen

Länssman Erasmus Aslaksson och sedan på samma sätt hos de andra barnen efter åldren så länge hon lefwer, då och Renarne med den lösa ägendomen som hon dageligen behöfwer följa henne efter, men det andra henne tilhöriga godzet skall stå insat uti Sonen Länssmans Stabur, hwartil Sonen Anders med hennes och samtliga arfwingarnes samtycke allena hafwer nyckelen. Twenne Gla. räfsaxar förmåla de wara obytte och en Järngryta om 6 á 7 kannor som Gumman sielf brukat i detta åhr, hwilket uppå begiäran i Rättens protocoll antecknat warder til framdeles efterrättelsse Actum ut Supra.

På Häradz Tingz Rättens Wägnar
Carl Sadelin